

Tirsdag den 16. april 2013 (D)

1

81. møde

Tirsdag den 16. april 2013 kl. 13.00

Dagsorden

1) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 24 [afstemning]:

Forespørgsel til justitsministeren og forsvarsministeren om brug af droner.

Af Marie Krarup (DF) m.fl.

(Anmeldelse 30.01.2013. Fremme 05.02.2013. Forhandling 11.04.2013. Forslag til vedtagelse nr. V 51 af Marie Krarup (DF). Forslag til vedtagelse nr. V 52 af Troels Lund Poulsen (V), Ole Hækkerup (S), Zenia Stampe (RV), Jonas Dahl (SF), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Lene Espersen (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 53 af Nikolaj Villumsen (EL)).

2) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 26 [afstemning]:

Forespørgsel til justitsministeren om ekstremismen i det danske samfund.

Af Martin Henriksen (DF) m.fl.

(Anmeldelse 05.02.2013. Fremme 07.02.2013. Forhandling 12.04.2013. Forslag til vedtagelse nr. V 54 af Martin Henriksen (DF). Forslag til vedtagelse nr. V 55 af Inger Støjberg (V), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Tom Behnke (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 56 af Trine Bramsen (S), Liv Holm Andersen (RV), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Pernille Skipper (EL)).

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 148:

Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. (Regulering af kvælstofkvoten og indberetning af plantedække m.v.).

Af fødevareministeren (Mette Gjerskov).

(Fremstilling 07.02.2013. 1. behandling 19.02.2013. Betænkning 04.04.2013. 2. behandling 09.04.2013).

4) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 55:

Forslag til folketingsbeslutning om, at efterlønsbidrag og fleksydelsesbidrag udbetalt på gunstige vilkår i perioden fra den 2. april 2012 til den 1. oktober 2012 ikke må have indflydelse på beregning af kontanthjælp.

Af Jørgen Arbo-Bæhr (EL) m.fl.

(Fremstilling 29.01.2013. 1. behandling 28.02.2013. Betænkning 03.04.2013).

5) 2. behandling af lovforslag nr. L 125:

Forslag til lov om en frivillig, brancheadministreret registreringsordning for tatovører.

Af ministeren for sundhed og forebyggelse (Astrid Krag).

(Fremstilling 30.01.2013. 1. behandling 08.02.2013. Betænkning 09.04.2013).

6) 2. behandling af lovforslag nr. L 149:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Benyttelse af helårsboliger til fritidsformål).

Af ministeren for by, bolig og landdistrikter (Carsten Hansen).

(Fremstilling 20.02.2013. 1. behandling 26.02.2013. Betænkning 02.04.2013).

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 205:

Forslag til lov om socialtilsyn.

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).

(Fremstilling 10.04.2013).

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder. (Konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn m.v.).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).

(Fremstilling 10.04.2013).

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om ændring af børneloven, lov om adoption, retsplejeloven og forskellige andre love. (Medmoderskab m.v.).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).

(Fremstilling 10.04.2013).

10) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 72:

Forslag til folketingsbeslutning om afdækning af de økonomiske konsekvenser forbundet med indvandringen.

Af Martin Henriksen (DF) m.fl.

(Fremstilling 28.02.2013).

11) Forespørgsel nr. F 29:

Forespørgsel til beskæftigelsesministeren og forsvarsministeren om danske hjemvendte soldater og PTSD.

Af Jørgen Arbo-Bæhr (EL) og Nikolaj Villumsen (EL).

(Anmeldelse 07.02.2013. Fremme 19.02.2013).

12) 1. behandling af lovforslag nr. L 200:

Forslag til lov om ændring af lov om forswarets formål, opgaver og organisation m.v. (Ændringer om forswarets uddannelser og om organiseringen af ledelsen af forsaret)

Af forsvarsministeren (Nick Hækkerup).

(Fremstilling 20.03.2013).

Kl. 13:00

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Mødet er åbnet.

Fra medlem af Folketinget Pernille Vigsø Bagge, der har haft orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med dags dato atter kan give møde i Tinget.

Karen Touborg Hansens hverv som midlertidigt medlem af Folketinget er herefter ophørt.

Det Radikale Venstres folketingsgruppe har meddelt mig, at den har udpeget medlem af Folketinget Sofie Carsten Nielsen som stedfortræder i Lønningsrådet for den resterende del af indeværende funktionsperiode i stedet for Marianne Jøved.

I dag er der følgende anmeldelser:

Nikolaj Villumsen (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 120 (Forslag til folketingsbeslutning om at underskrive og ratificere Europarådets konvention om vold mod kvinder).

Karsten Nonbo (V), Kim Christiansen (DF), Leif Mikkelsen (LA) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 121 (Forslag til folketingsbeslutning om ændring af hastighedsgrænser og anvendelse af automatisk fartkontrol på farlige steder i trafikken).

Dennis Flydtkjær (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 122 (Forslag til folketingsbeslutning om et dyreværnsprogram).

Jan E. Jørgensen (V), Christian Langballe (DF), Johanne Schmidt-Nielsen (EL), Mette Bock (LA) og Tom Behnke (KF):

Forespørgsel nr. F 41 (Hvad vil regeringen gøre for at nedbringe sagsbehandlingstiderne på indfødsretsområdet?).

Titlerne på de anmeldte sager vil også fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Medlemmer af Folketinget Ole Birk Olesen (LA) m.fl. har meddelt mig, at de ønsker at tage følgende forslag tilbage:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af opkrævning af grundskyld.
(Beslutningsforslag nr. B 119).

Ønsker nogen at optage dette beslutningsforslag?
Da det ikke er tilfældet, er forslaget bortfaldet.

Det første punkt på dagsordenen er:

**1) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 24 [afstemning]:
Forespørgsel til justitsministeren og forsvarsministeren om brug af droner.**

Af Marie Krarup (DF) m.fl.
(Anmeldelse 30.01.2013. Fremme 05.02.2013. Forhandling 11.04.2013. Forslag til vedtagelse nr. V 51 af Marie Krarup (DF). Forslag til vedtagelse nr. V 52 af Troels Lund Poulsen (V), Ole Hækkerup (S), Zenia Stampe (RV), Jonas Dahl (SF), Simon Emil

Ammitzbøll (LA) og Lene Espersen (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 53 af Nikolaj Villumsen (EL)).

Kl. 13:01

Afstemning

Formanden:

Forhandlingen er sluttet, og vi går til afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse. Der foreligger tre forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 52 af Troels Lund Poulsen (V), Ole Hækkerup (S), Zenia Stampe (RV), Jonas Dahl (SF), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Lene Espersen (KF), og der kan stemmes nu.

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 102 (V, S, DF, RV, SF, LA og KF), imod stemte 8 (EL), hverken for eller imod stemte 0.

Forslag til vedtagelse nr. V 52 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 51 af Marie Krarup (DF) og V 53 af Nikolaj Villumsen (EL) bortfaldet.

Hermed er forespørgslen afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**2) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 26 [afstemning]:
Forespørgsel til justitsministeren om ekstremismen i det danske samfund.**

Af Martin Henriksen (DF) m.fl.
(Anmeldelse 05.02.2013. Fremme 07.02.2013. Forhandling 12.04.2013. Forslag til vedtagelse nr. V 54 af Martin Henriksen (DF). Forslag til vedtagelse nr. V 55 af Inger Støjberg (V), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Tom Behnke (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 56 af Trine Bramsen (S), Liv Holm Andersen (RV), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Pernille Skipper (EL)).

Kl. 13:02

Afstemning

Formanden:

Forhandlingen er sluttet, og vi går til afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse. Der foreligger også her 3 forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 56 af Trine Bramsen (S), Liv Holm Andersen (RV), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Pernille Skipper (EL), og der kan stemmes nu.

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 57 (S, RV, SF og EL), imod stemte 52 (V, DF, LA og KF), hverken for eller imod stemte 0.

Forslag til folketingsbeslutning nr. V 56 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 54 af Martin Henriksen (DF) og V 55 af Inger Støjberg (V), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Tom Behnke (KF) bortfaldet.

Hermed er forespørgslen afsluttet.

Kl. 13:05

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 148:

Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. (Regulering af kvælstofkvoten og indberetning af plantedække m.v.).

Af fødevareministeren (Mette Gjerskov).

(Fremsættelse 07.02.2013. 1. behandling 19.02.2013. Betænkning 04.04.2013. 2. behandling 09.04.2013).

Kl. 13:03

Forhandling

Formanden:

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:04

Afstemning

Formanden:

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse nu.

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 58 (S, RV, SF og EL), imod stemte 52 (V, DF, LA og KF), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 55:

Forslag til folketingsbeslutning om, at efterlønsbidrag og fleksydelsesbidrag udbetalt på gunstige vilkår i perioden fra den 2. april 2012 til den 1. oktober 2012 ikke må have indflydelse på beregning af kontanthjælp.

Af Jørgen Arbo-Bæhr (EL) m.fl.

(Fremsættelse 29.01.2013. 1. behandling 28.02.2013. Betænkning 03.04.2013).

Kl. 13:04

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen drejer sig i første omgang om de stillede ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen om ændringsforslagene afsluttet, og vi går til afstemning.

Afstemning

Formanden:

Hvis ikke afstemning begæres, betragter jeg ændringsforslag nr. 1 og 2 af et mindretal bestående af Enhedslisten som vedtaget.

De er vedtaget.

Kl. 13:05

Forhandling

Formanden:

Forhandlinger drejer sig herefter om forslaget som helhed.

Ønsker nogen at udtale sig? Hr. Jørgen Arbo-Bæhr som ordfører for forslagsstillerne.

Kl. 13:05

(Ordfører for forslagsstillerne)

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Enhedslisten har jo fremsat det her beslutningsforslag for at rette op på en åbenlys urimelighed og social uretfærdighed. Under førstebehandlingen blev vi opmærksomme på, at der måske var en fejl i vores beslutningsforslag. Det har vi nu rettet på med vores ændringsforslag, så det ikke i al fremtid skal være sådan, at kommunen skal se bort fra formue, der stammer fra udbetalt efterløns- og fleksydelsesbidrag, men kun gøre det i det tilfælde, hvor der er søgt om kontanthjælp inden den 1. april 2013. Ministeren og flere ordførere havde netop den indvending mod forslaget, at det ville være for altid, at der skulle ses bort fra formue, der stammer fra efterløns- og fleksydelsesbidrag. Med ændringsforslaget har vi imødekommet denne indvending.

Under førstebehandlingen sagde ministeren, at en ændring af reglerne kræver en tilslutning fra forligspartierne bag aftalen om senere tilbagetrækning. Men i aftalen af 13. maj 2011 står der ikke noget om kontanthjælp eller om bidragets betydning for udbetalingen af kontanthjælp. Så der er intet, der forhindrer ministeren i at slette ordene, to ord, nemlig »samtidig med« i bekendtgørelsen. Enhedslisten lægger meget vægt på social retfærdighed. Hidtil har vi faktisk troet, at også regeringen går ind for social retfærdighed. Ikke mindst troede vi, at det er vigtigt for Socialdemokratiet og SF. Men behandlingen af disse meget få mennesker, sandsynligvis under 100, der uforståeligt er kommet i klemme og har mistet deres formue, som er deres egne opsparede penge, er endnu et eksempel på, hvor dårligt man behandler de svageste i samfundet, og at man ikke vil rette op på åbenlyse mangler og sociale skævheder i lovgivningen.

Da a-kasserne skulle vejlede deres medlemmer i forbindelse med udbetaling af efterlønsbidrag, fik de en bekendtgørelse om ansøgning om kontant og skattefri udbetaling af efterlønsbidrag og a-kassernes pligt til at vejlede. Her stod der intet om, at udbetaling af efterlønsbidrag skal have konsekvenser ved udbetaling af kontanthjælp. Samtidig fik a-kasserne i forlængelse af det her en vejledning, hvor der står:

Der vil med hjemmel i den eksisterende bemyndigelsesbestemmelse i § 15 i lov om en aktiv socialpolitik blive fastsat regler, hvorefter kommunen skal se bort fra formue, som hidrører fra en ekstraordinær udbetaling af efterlønsbidrag på gunstige vilkår. Udbetaling af efterlønsbidrag på de gunstige vilkår i perioden fra den 2. april 2012 til og med den 1. oktober 2012 får således ikke indflydelse på beregningen af kontanthjælp.

Med denne bekendtgørelse og vejledning i hånden har a-kasserne i god tro vejledt deres medlemmer om, at de roligt kan få udbetalt deres efterlønsbidrag, da det ikke vil få indflydelse på deres ret til

kontanthjælp. Medlemmerne har i god tro hævet deres efterlønsbidrag. Ingen har kunnet forudse, at ministeren over 2 måneder senere, den 6. marts 2012, ville udsende en ny bekendtgørelse, der stiller som betingelse, at efterlønsbidraget skal være udbetalt, samtidig med at man modtager kontanthjælp, hvis man skal undgå modregning i kontanthjælpen.

Vi må således holde ministeren og hendes embedsmænd ansvarlige for, at et antal borgere har mistet deres beskedne formue på ca. 65.000 kr. Det ville klæde ministeren at rette op på denne fejl.

Kl. 13:09

Formanden:

Ønsker flere at udtale sig?

Det er ikke tilfældet. Så er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:09

Afstemning

Formanden:

Vi skal stemme om forslagens endelige vedtagelse, og der kan stemmes nu.

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 8 (EL), imod stemte 101 (V, S, DF, RV, SF, LA og KF), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 2. behandling af lovforslag nr. L 125:

Forslag til lov om en frivillig, brancheadministreret registreringsordning for tatovører.

Af ministeren for sundhed og forebyggelse (Astrid Krag).

(Fremsættelse 30.01.2013. 1. behandling 08.02.2013. Betænkning 09.04.2013).

Kl. 13:10

Forhandling

Formanden:

Ønsker nogen at udtale sig? Det kan jeg se at fru Liselott Blixt gør.

Vi venter et øjeblik, til støjen er aftaget. Kan vi få lidt mere ro i salen? Nu hjælper det på det.

Vi giver ordet til fru Liselott Blixt som Dansk Folkepartis ordfører. Værsgo.

Kl. 13:11

(Ordfører)

Liselott Blixt (DF):

Tak. Jeg vil gerne på Dansk Folkepartis vegne give den her anden behandling et par ord med på vejen. Der er kommet tre ændringsforslag, som ikke er til afstemning, men fra Dansk Folkepartis side stemmer vi imod ændringsforslagene, og det vil jeg gerne begrunde.

Et af de første ændringsforslag drejer sig om, at man tidligere ville have haft et mærke uden for forretningen, så folk kunne se, at det var en forretning, der var registreret. Man har fundet ud af, at det ikke passer ind med de tatovører, der kommer i klinikken, fordi nogle kan være registrerede, og nogle kan være ikkeregistrerede. Det vil sige, at man nu skal lave nogle nye kort, de kan hænge ud foran forret-

ningen, men det vil også sige, at vi aldrig vil kunne vide, om den enkelte forretning er registreret eller ikkeregistreret. For forbrugeren vil det stadig væk være et problem at se, hvem der i det hele taget er inde i forretningen. Og det, en god sælger altid lærer, er, at når man først får en kunde ind i forretningen, så er halvdelen af handlen gjort. Derfor kan vi ikke støtte ændringsforslaget.

Man har også et ændringsforslag om, at brancheforeningen selv kan tage klagesager op af egen drift, enten fordi der kommer en forbruger, eller fordi Sundhedsstyrelsen eller andre tager sagen op. Men det er jo lidt komisk, at dem, som står for brancheforeninger, som er styret af bander, nu kan oprette sager for registrerede tatovører, som ikke er i deres brancheforening. Det kan man se på nogle af de svar, som ministeren har givet. Derfor kan vi heller ikke støtte det ændringsforslag.

Det sidste ændringsforslag er, at man skubber ordningen til at starte 1. januar i stedet for. Men da vi i Dansk Folkeparti helt er imod, at ordningen skal indføres, kan vi ikke se, hvorfor man skal skubbe starten på det. Vi mener, at man i stedet for burde have stoppet nu for at se, om ikke man kunne have fundet en bedre løsning. Men som andre siger: Den kommer måske i morgen.

Her ved andenbehandlingen forstår vi ikke, at man arbejder videre. I Sundhedsudvalget havde vi besøg af Jørgen Serup, professor, der er leder af tatoveringsklinikken. Han viste, hvor grelt det stod til. Og hvis det fortsætter, bliver det værre ved at vedtage det her lovforslag. Jeg så, at det gjorde indtryk på mange af sundhedsordførerne, og derfor forstår jeg ikke, at man fortsætter behandlingen. Jørgen Serup nævnte netop, at der vil være en konference til efteråret, og den kunne man have ventet på, så man sikrer nye internationale oplysninger og informationer på det her område. Men det er åbenbart sådan, at uanset hvad der kommer frem, så skal man presse det igennem.

Det, der undrer mig mest, er også den foragt for demokrati, som man har ved ikke at leve op til det forslag, som et enigt Folketing har stemt ja til. Hvis det her er regeringens måde at føre politik på, så kan man i hvert fald ikke regne med noget som helst. Jeg har i min naivitet troet, at når man stemte om en ting i Folketingssalen og fik et flertal, var det, fordi man så sikrede en lovgivning på området, for ellers kunne vi jo lige så godt lade være.

I 2009 stemte 106 medlemmer af Folketinget bl.a. for, at denne ordning skulle blive en forudsætning for at arbejde som tatovør i Danmark, og at den skal udstedes af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Det står der i det, vi besluttede. Der var 106 stemmer for. Og alligevel går man ikke ind.

Meningen med V 18 dengang var netop, at der ikke skulle være tale om en frivillig forening, idet borgerne skulle kunne føle så sikre, når de besøgte en tatoveringsklinik. Med dette forslag om en frivillig brancheadministreret registreringsordning for tatovører kan det for flere tatovører være en større fordel ikke at være med i ordningen, da de dermed ikke skal betale for en registrering, ikke kan få behandlet deres klager af en forening, som de ikke er medlem af, samt at de ikke skal føle sig observerede eller tvunget ind af en brancheforening, som selv skal stå for udformningen af kurser.

Dansk Folkeparti finder det også underligt, at man ikke lytter til en samlet lægeverden, der går imod forslaget. Essensen i høringsvarene er, at loven ikke løser problemerne, ikke skaber øget sikkerhed for brugerne, og at loven endda kan forringe situationen og åbne for kriminalisering.

Området er meget kompliceret at regulere både medicinsk og samfundsmæssigt og i forhold til den internationale situation. Dansk Folkeparti mener endvidere, at ministeren vælger at overhøre problemerne med de bander, som fører kontrol med tatoveringsbranchen. Det fremgår af flere høringsvar, at branchen ikke kan kontrollere sig selv, dels på grund af branchens opsplittede karakter, fragmentering og rivalisering, dels fordi rockerne indtager en så dominerende

rolle, som de gør. Rockerne vil til enhver tid kunne sikre sig adgang til og kontrol over registreringer, uden at det er synligt udadtil, f.eks. ud fra referater af foreningsmøder. Registreringen vil endvidere under rockerkontrol kunne blive en direkte handelsvare og et middel til afpresning. At man ej heller vil etablere en database til brug for registrering af farver med bakterier eller andre urenheder gør, at lovforslaget bliver useriøst og uprofessionelt.

Derfor kan Dansk Folkeparti ikke støtte lovforslaget.

Kl. 13:17

Formanden:

Tak til ordføreren.

Er der flere, der ønsker ordet?

Det er ikke tilfældet. Så er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:17

Afstemning

Formanden:

Ønskes afstemning om ændringsforslag nr. 1-3, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af DF og LA)?

De er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 2. behandling af lovforslag nr. L 149:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Benyttelse af helårsboliger til fritidsformål).

Af ministeren for by, bolig og landdistrikter (Carsten Hansen). (Fremsættelse 20.02.2013. 1. behandling 26.02.2013. Betænkning 02.04.2013).

Kl. 13:17

Forhandling

Formanden:

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet.

Så foreslår jeg, at også dette lovforslag går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 205:

Forslag til lov om socialtilsyn.

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup). (Fremsættelse 10.04.2013).

Sammen med dette punkt foretages:

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder. (Konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn m.v.).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup). (Fremsættelse 10.04.2013).

Kl. 13:18

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Hr. Eyvind Vesselbo som Venstres ordfører.

Kl. 13:18

(Ordfører)

Eyvind Vesselbo (V):

Det her lovforslag plus det andet, der ligesom er en teknisk tilknytning til det her, en konsekvensrettelse, udspringer jo af, at der igen meget, meget lang tid er dukket sager op om misbrug af børn, vold mod børn, og om opholdssteder og plejeforældre, som ikke har passet på børnene på den måde, som de har krav på. Og det er samtidig også sådan, at mange af sagerne har vist, at kommunerne ikke har gjort det, de er blevet sat til at gøre, nemlig at føre det tilsyn med opholdssteder og plejefamilier, som de jo egentlig har fået som opgave. Det har betydet en lang, lang række tragiske sager.

Problemet er yderligere det, at kommunerne jo, sådan som situationen er nu, fører tilsyn med sig selv – altså, sker der noget på et opholdssted, som ikke har været rigtigt og godt for børnene, så er det kommunen, som skal ud at se, om det nu er i orden, og godkende bl.a. opholdsstedet. Og det er klart, at hvis der så sker nogle fejl og kommunen selv skal ud at se, om de fejl nu også er kommunens skyld, er det ikke så tit, at kommunen som udgangspunkt siger: Hovsa, vi har lavet en fejl.

Det har jo vist sig nu i en lang række af de sager, vi har set, at enten borgmesteren eller socialdirektøren eller børnedirektøren i starten har været ude at sige, at der sådan set ikke er noget problem dér, selv om det påviseligt har været sådan, at der har været nogle problemer. Og når man så endelig har undersøgt sagen nærmere, har de måttet krybe til korset og sige: Det var ærgerligt, at vi har gjort en fejl. Og hvad så? Ja, så har systemet bare kørt videre.

Men det har vi så i fællesskab, alle partierne, i Folketinget forsøgt at gøre noget ved. Og det er simpelt hen meget, meget fornuftigt. Det, der sker nu, er, at det ikke er sådan, at den enkelte kommune nu skal føre tilsyn med sig selv, altså det tekniske tilsyn. Og med hensyn til det personrettede tilsyn må det i første omgang være kommunerne, som er ude at se, hvordan børnene har det på opholdsstederne. Men det med at godkende opholdsstederne og godkende dem, der er ansat der, og alle de ting, der følger med, kan man sagtens lægge ud til det, som vi nu kalder socialtilsyn. Der bliver oprettet fem socialtilsyn, et i hver af regionerne – ikke fordi det har noget med regionerne at gøre, men det er bare den administrative afgrænsning. De fem socialtilsyn kan så føre tilsyn med alle institutionerne, der ligger inden for den region, de er placeret i.

Et af de punkter, som har været lidt en mærkesag for Venstre, og som vi har prøvet at gøre opmærksom på at vi gerne ville have fokuseret på, handler om det tilsyn, som skal foregå. I lovgivningen står der jo, at der skal føres ét tilsyn om året. Det er sådan set udmærket,

men vi ville bare gerne have, at det tilsyn skulle være uanmeldt. Og det er det, vi har argumenteret for, altså at hvis der kun skal være ét, skal det i princippet være uanmeldt. Det har vi jo så i starten ikke kunnet blive enige om, men nu er det så lykkedes at blive enige om, at der faktisk skal være to tilsyn om året. Der er et brev fra de fem tilsynskommuner, som udtaler sig i fællesskab:

På baggrund af at man gerne vil gøre det godt og give et kvalitetsløft i både tilsyn og i det enkelte tilbud, finder de fem tilsynskommuner, at der fremadrettet bør gennemføres mindst to årlige tilsynsbesøg i såvel tilbud som plejefamilier. Tilsynet kan eventuelt aflægges som et årligt anmeldt og et årligt uanmeldt tilsyn.

Se, det er jo klar tale. Der bliver ét uanmeldt og ét anmeldt tilsyn. Og ministeren understreger:

Jeg vil minde om, at der i lovforslaget endvidere er en udtrykkelig pligt til at aflægge såvel anmeldte som uanmeldte tilsynsbesøg, hvorfor tilsynet ikke lever op til lovkravene, hvis der aldrig eller sjældent gennemføres uanmeldte tilsynsbesøg.

Tak for det – det var jo det, vi bad om. Der er vi så nået så langt, som vi har kunnet, hvis ikke man skulle ændre i teksten i lovgivningen. Og der er jo selvfølgelig en grund til, at ministeren vil have, at der kun står ét tilsyn, fordi det er dyrere, hvis der stod to, og så skal det DUT'es. Men her står der jo reelt, at det er man sådan set – ikke ligeglad med, men altså, at det er det, man gerne vil have. I en fælles erklæring, havde jeg nær sagt, et betækningsbidrag, står der, at vi skal være enige om, at socialtilsynene skal følge det, der står i det, jeg har læst op.

Så det er alle tiders; det er godt, at vi nu får et uanmeldt tilsyn og et anmeldt tilsyn. Sådan er det. Og der vil vi selvfølgelig holde ministeren fast på at det er sådan.

Kl. 13:24

Men alle de andre ting, jeg har nævnt, er også på plads. Og der er i forslaget en whistleblowerfunktion, hvor man kan ringe ind og sige, hvis der er noget galt, og det er sådan set i princippet udmærket, men man skal bare sørge for, at det ikke bliver sådan en ting, hvor man ringer ind og sviner nogen til, som ikke har gjort noget, der er forkert. Så det er klart, at det skal vi også lige have drøftet videre, i forhold til hvordan vi får præciseret helt nøjagtigt, at det her ikke skal bruges til at hænge nogen ud med uberettiget. Men det er klart, at det er svært, fordi der er en grænseflade. Men det er en af de ting, som vi også lige skal have kigget på.

Så alt i alt synes vi, det her er fornuftigt, og med den præcisering i forhold til det anmeldte og uanmeldte tilsyn kan vi støtte forslaget.

Kl. 13:25

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Fru Maja Panduro som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 13:25

(Ordfører)

Maja Panduro (S):

Jeg har lyst til at starte med at citere ministeren. Citere er måske så meget sagt, for jeg har ikke lige fået det ordrette citat med, men jeg kan huske, at da vi havde forhandlet den her aftale på plads – og det er jo vel at mærke alle Folketingets partier, som står bag den her aftale, vi har lavet sammen i oktober måned – sagde ministeren, at det her måske var det mest betydende, vi har lavet på socialområdet i mange år, og måske noget af det mest betydende, vi kommer til at lave i den her regeringsperiode. Det er jeg enig i. For det er jo sådan, at når vi som samfund tager ansvaret på os for nogle af vores aller-mest udsatte borgere, nemlig dem, som bor på de sociale døgntilbud, uanset om det er børn, som er fjernet fra hjemmet, eller det er børn eller voksne, som har handicap, så har vi en særlig forpligtelse til at sørge for, at den indsats, som vi så gør over for dem, er god og or-

dentlig. Sådan har det ikke altid været. Det tager vi et kæmpe skridt for at sikre nu, og vi gør det i fællesskab.

Der er fem hovedelementer i planen her, og ordføreren før mig har nævnt nogle af dem, men bare for at få et samlet overblik, vil jeg lige skitsere dem. Det første er det med, at tilsynet bliver mere professionelt, og at det bliver uafhængigt. Det skal ikke længere være sådan, at det er 98 kommuner, som hver især skal føre tilsyn, men at vi i stedet for laver fem ganske store enheder, hvor der bliver mulighed for en hel anden professionalisme, en hel anden faglighed omkring det at føre tilsyn, sådan at det ikke er noget, man har som en del af sin opgave ud over alle mulige andre arbejdsopgaver, men så der rent faktisk kommer et endda ganske omfattende fagligt miljø. Som en del af det giver vi også socialtilsynet en auditfunktion – det er ikke noget specielt sexet navn, men det er en ret vigtig funktion – som betyder, at de så kan være med til at bringe også ny viden i spil, kan være med til at sikre, at vi altså får al den her bedste viden om, hvordan det er, vi fører et ordentligt tilsyn ud til de fem enheder, der er.

Det er en del af element nr. 2 også, hvor vi bevæger os fra nogle lidt mere tilfældige indsatser måske og til en meget systematisk brug af det, vi ved virker. I stedet for en måske lidt forældet pædagogisk tilgang, som vi har set nogle steder, ikke nødvendigvis af ond vilje, men der er ikke rigtig blevet rusket op i det på noget tidspunkt, indtil det så buldrer løs og går galt i pressen, sikrer vi nu, at der kan være en mere kontinuerlig opfølgning og sådan set også faglig sparring.

For en ting er jo de få brodne kar, vi alle sammen har hørt om i pressen, der har beskrevet nogle fuldstændig uacceptable forhold, men noget andet er også, at det nogle gange godt kan være, at det ikke er af ond vilje, men af mangel på sparring omkring, hvordan vi laver den bedste indsats. Derfor skal der jo ikke alene være et kontrolelement i vores tilsyn, men også et udviklingselement, som er absolut lige så vigtigt, som at vi får lavet en ordentlig kontrol.

Så får vi som en tredje ting sat borgeren i centrum på en hel anden måde. Det gør vi, ved at vi sikrer, at borgeren altid skal høres, og ved den whistleblowerfunktion, som ganske mange af os har været ganske optaget af. For det er vigtigt at vide, uanset om man er bruger, pårørende eller medarbejder eller en anden, som kommer på den her institution, at man skal sige til og så endda også har nemmere ved det og ved at få råbt vagt i gevær, hvis der er nogle ting, som ikke er i orden.

Så indfører vi jo som et fjerde element, at man skal godkendes som socialt døgntilbud og i øvrigt også som ambulant misbrugsbehandlingstilbud. Det kan ikke være sådan, at man bare kan oprette et tilbud, og vi laver en godkendelsesmodel, som mange af os egentlig har syntes var på tide vi fik gjort, så nu vil det altså være sådan, at alle tilbuddene skal godkendes.

Som det sidste sikrer vi, at der bliver bedre styr på økonomien, bedre styr på vores alle sammens skattekroner, og at det altså ikke kan være sådan, at man bare kan sætte en pris selv, købe to speedbåde og en bus og så drive et tilbud for nogle af vores aller-mest belastede unge. Der skal være styr både på fagligheden og på, at vi bruger vores penge på en ordentlig måde. En del af det er, at man skruer taksterne sammen på en måde, så det også er de tilbud, som kræver mest kontrol, som så til gengæld også betaler for det mere intensive tilsyn, som de har brug for.

Kl. 13:30

Når man kigger på høringssvarene, kan man se, at der er mange andre end partierne her i Folketinget, som har været optaget af, at det her var en opgave, som vi skulle blive rigtig meget bedre til at løse, og derfor får vi jo også roser med på vejen fra relativt forskellige parter som Dansk Erhverv og som FOA, og et af de høringssvar, jeg er glad for, er fra Landsforeningen LEV, som netop understreger det her med, at det her ikke alene kommer til at styrke den kontrolorienterede, men også den udviklingsorienterede indsats, som de skriver, i

forhold til de tilbud, som vi yder til nogle af de mest sårbare og udsatte borgere. Det er jeg enig med dem i, og derfor er jeg også glad for, at Socialdemokraterne varmt kan støtte det her lovforslag.

Kl. 13:31

Formanden:

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Fru Karin Nødgaard som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 13:31

(Ordfører)

Karin Nødgaard (DF):

Det er desværre ikke alle mennesker, der lever en tilværelse, hvor de kun støder ind i mindre problemer, og hvor disse er til at håndtere på egen hånd. Der er en gruppe medborgere, som af den ene eller den anden grund ikke har gode livsbetingelser og trygge rammer at vokse op under eller leve i sidenhen i livet. Årsagerne kan være mange og forskelligartede. Ens for alle er dog, at de behøver hjælp.

Den hjælp skal samfundet yde, og med samfundet tænker jeg primært på os som lovgivere og på de mennesker, der bl.a. i kommunerne er sat til at forvalte lovgivningen. Der skal sørges for, at disse udsatte borgere får de bedst mulige betingelser for et bedre liv og med et udgangspunkt, hvor det er øget livskvalitet og respekten for individet, der skal stå højest på dagsordenen. Desværre har der igen årene været mangler på området for tilsyn med anbragte borgere. Det er mangler, der først er kommet frem i den seneste tid. Det må vi som politikere beklage dybt, selv om det ikke er tilstrækkeligt for de mennesker, der er blevet svigtet.

Det, man fra hvert sit fundament kan gøre for at udbedre de skader, er at vise vilje og handling til at ændre på tilstandene. Det har der heldigvis været bred politisk enighed om, og det har været et forhandlingsforløb med deltagelse af alle partier i Folketinget. Det munder nu ud i disse to forslag, som forhåbentlig vil være med til at gøre en forskel ikke alene for mennesker, der er anbragt i dag, men også for de mennesker, som vi jo desværre ved bliver anbragt fremover, for anbringelser uden for eget hjem er nok ikke noget, vi kan undgå. Men når det skal ske, skal der være en sikkerhed for, at de mennesker, der er involveret, tilbydes de bedst tænkelige forhold. Ofte er det jo borgere, som allerede har været svigtet og op til flere gange af dem, der egentlig skulle være dem, der passer bedst på dem. Når det så sker, skal de ikke udsættes for yderligere svigt af myndighederne og af de institutioner, de er anbragt på.

At lave en tilsynsreform har været helt nødvendigt. Vi har fra politisk side været meget optaget af at komme hele området igennem og håber også, at der nu vil komme mærkbare og synlige forbedringer, men da man ikke kan vide, om der er områder, som på sigt viser sig ikke at være tilstrækkeligt justeret eller belyst, skal vi være opmærksomme på det og også lave yderligere tiltag, hvis det skønnes nødvendigt, for det skylder vi helt klart de borgere, der er udsatte, og som har oplevet disse omsorgssvigt.

Der er nogle elementer, som jeg gerne lige vil føje en kommentar til. Vi har selvfølgelig hørt nogle af dem fra de foregående ordførere, men for Dansk Folkeparti er det meget vigtigt, at vi fremover får et tilsyn, hvor socialtilsynet ikke kan føre tilsyn med tilbud beliggende i egen kommune. Det vil klart optimere muligheden for, at der er uafhængighed. Og når det drejer sig om muligheden for at underlægge et tilbud skærpet tilsyn, vil det også kunne benyttes i det omfang, det fagligt skønnes nødvendigt, og ikke blive bremsat af en kommunes eventuelle interesse i at neddæmpe et behov for skærpet tilsyn.

Der skal ikke være tvivl om, at anbragte børn, unge og voksne er meget forskellige personligheder, ligesom alle andre borgere i Danmark er forskellige. Derfor skal der selvfølgelig være forskellige typer både menneskeligt og uddannelsesmæssigt tilknyttet opholdsstederne. Der kan sagtens være steder, hvor det vil være oplagt, at der f.eks. er ansat håndværkere, men det må altid være sådan, at der er

personer med en socialfaglig og pædagogisk baggrund ansat, eller, hvis det ikke er tilfældet, en bestyrelse, der kan være ansvarlig for, at tingene fungerer lovligt og ud fra godkendelsens indhold.

At den endelige model blev med fem socialtilsyn, ser Dansk Folkeparti som udgangspunkt som værende en god opdeling. Det bliver nu disse tilsynsenheders opgave sammen at få lavet en ensartethed i tilsynene og løbende være i dialog om, hvorledes tilsynsforholdene og forpligtelserne skal implementeres. Især i starten er det jo vigtigt med den auditfunktion, som etableres, men også på sigt er det vigtigt, at der ikke slækkes på forholdene i tilsynene, og derfor er det vigtigt, at der hele tiden inddrages ny viden og gøres brug af erfaringer.

Vi har også besluttet, at der så at sige skal startes helt forfra. Det vil sige, at alle tilbud, uanset om det er private eller offentlige, enkeltmandssteder eller ej, skal nygodkendes. Her kan konsekvensen sagtens blive, at nogle lukkes, fordi de ikke lever op til kravene. Det vil også være sådan, at såfremt man får mistanke om, at noget ikke fungerer efter hensigten på et opholdssted, kan man benytte sig af en whistleblowerordning, så man jo netop kan fremkomme anonymt med sine bekymringer. Det er selvfølgelig en omvæltning også for opholdsstedet, men det er vigtigt, at der gøres alt, for at de personer, der har behov for omsorg og støtte, også får det, og at der ikke sker utilsigtede hændelser.

Det har været en længerevarende politisk proces at få lavet denne tilsynsreform, og det skal være Dansk Folkepartis ønske, at vi nu er kommet et langt, langt skridt i den rigtige retning for at beskytte udsatte medborgere. Vi er klar over, at det nu tager lidt tid at få loven implementeret, men det er min forventning, at de fem tilsynsenheder, som vi nu har fået udpeget, vil være effektive, så vi snart kan se resultater af reformen. Det vil vi i Dansk Folkeparti selvfølgelig være meget opmærksomme på og følge nøje. Tak.

Kl. 13:36

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Lotte Rod som radikal ordfører.

Kl. 13:36

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

Vores ordfører, fru Liv Holm Andersen, kunne ikke være her i dag, så hun har bedt mig om at læse talen op.

Regeringen har med de øvrige partier i Folketinget indgået en aftale om et nyt socialtilsyn. Kernen i aftalen er, at der afsættes 140 mio. kr. over de næste 4 år til at sikre et mere professionelt tilsyn med og bedre kvalitet på anbringelsessteder, botilbud og andre sociale døgntilbud for samfundets allermest udsatte børn og voksne. Det er bl.a. på baggrund af en række forfærdelige enkeltsager med tilsynet fagligt og økonomisk i sociale døgntilbud for udsatte borgere, at det har været ønskværdigt at få lavet en reform af tilsynet.

Reformen, som alle Folketingets partier har kunnet tilslutte sig, medfører, at der fra centralt hold stilles langt større krav til den faglige kvalitet og ensartetheden af de sociale tilbud i hele landet. De sociale døgntilbud skal måles på resultater og udvikles mere og bedre.

Desuden flyttes godkendelses- og tilsynsopgaven fra kommunerne til fem nye socialtilsyn i fem kommuner i hver geografisk region. Det sikrer faglig stabilitet, gennemsigtighed og uafhængighed, når den enkelte kommune ikke skal føre tilsyn med sig selv. Socialtilsynene må nemlig heller ikke føre tilsyn med de tilbud, som er beliggende i hjemkommunen, og Socialstyrelsen skal sikre, at ny viden bliver benyttet i socialtilsynets arbejde.

Det er essentielt, at Socialstyrelsen meget systematisk skal kunne inddrage viden. Det sker f.eks., ved at der indføres krav om, at sociale tilbud skal dokumentere resultaterne af den indsats, de leverer, og der bliver indført sociale indikatorer for kvaliteten af de sociale tilbud, så medarbejderne får de nødvendige kompetencer. Alle landets

ca. 7.500 tilbud skal nygodkendes som opholdssteder inden for de næste 2 år. Samtaler med borgerne og systematiske trivselsvurderinger skal være essentielle bidrag f.eks. til at afdække svigt og udvikle kvaliteten, og de skal medvirke til større fokus på borgeren i det generelle tilsyn med tilbuddene.

Det skal i fremtiden være sådan, at det ikke spiller nogen rolle for borgerne, om de bor i et kommunalt, regionalt eller privat tilbud. For fremtiden skal kommunale og regionale tilbud godkendes ligestillet med private tilbud, og der vil på den måde også blive stillet de samme faglige krav til disse tilbud. Der skal fremover stilles relevante krav til tilbuddene, så der på den måde sikres gennemsigthed med økonomien, økonomisk solidaritet og høj faglig kvalitet. Det er essentielt, at de tilbud, der gives til udsatte borgere, har en solid økonomi. For hvis et tilbud kollapse af økonomiske årsager, har det ikke kun konsekvenser for de ansatte, men i særdeleshed også for de borgere, som må flytte fra tilbuddet.

Grundlæggende glæder jeg og Radikale Venstre os over forslaget, som sikrer, at kvaliteten løftes, og over, at det er en bred aftale, og at der således er politisk enighed om at løfte de mest udsatte børn og voksne.

Radikale Venstre bakker således op om de to lovforslag.

Kl. 13:40

Formanden:

Tak til den radikale ordfører. Fru Anne Bastrup som SF's ordfører.

Kl. 13:40

(Ordfører)

Anne Bastrup (SF):

Det her forslag, som vi nu i fællesskab vedtager om en måneds tid, er faktisk ikke så ringe. Vi har jo alle sammen på nethinden historier om institutioner for voksne, som er psykisk udviklingshæmmede eller har andre problemer; de er landet på avisernes forsider. Vi kender alle historierne fra Tønder og Brønderslev, og hvad ved jeg, historier om børn, der er blevet behandlet rigtig, rigtig dårligt. Vi ved alle, at når man anbringer et barn på en institution, så kan det også føre til rigtig, rigtig dårlige overskrifter. Det er ikke godt. Det er ikke godt for dansk socialpolitik. Det er ikke godt for Danmark, og det er slet ikke godt for de mennesker, som samfundet skal tage vare på.

Derfor er det frygtelig vigtigt, dels at vi i enighed bredt får lavet et kvalitetsløft af de institutioner, plejefamilier med flere, som tager vare på vores borgere, dels at man løbende kan følge op på udviklingen i den enkelte institution: Er den i god gænge? Er der økonomi? Er det forsvarligt? Vi vil fremover ikke se politikere i kommunalbestyrelserne, politikere i regionen – og slet ikke politikere herinde – rende forvirrede rundt og spørge, hvem det så er, der har ansvaret. For nu vil vi løbende sikre, at det ansvar løftes, så vi kan have sikkerhed for, at det, når den her reform er foldet fuldstændig ud, rent faktisk også kan lade sig gøre at give det rigtige tilbud til de mennesker, der har behov for det, med vished om – herinde, i regionsrådene og i kommunalbestyrelserne – at det så også følges op af fagligt kompetente folk.

Derfor ser jeg frem til, at vi får vedtaget og gennemført den her lovgivning med virkning fra den 1. januar 2014. Så vil der nok gå et års tid, hvor den skal igennem alle de forskellige typer af godkendelser m.m., og der vil vi nok også få nogle småhistorier undervejs. Men så må vi også forvente, at det kommer til at køre på et højt kvalitetsniveau – uden at det nødvendigvis kommer til at koste flere penge i den enkelte institution. For det handler jo meget om at udvikle kvaliteten hos den enkelte medarbejder og sørge for, at de pårørende og beboerne er ordentligt involveret. Det er det, der skal til for at udvikle kvaliteten.

Jeg ser frem til, at den her tilsynsreform vil blive ført videre, og jeg er glad for, at hele Folketinget står bag.

Kl. 13:42

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Fru Pernille Skipper som Enhedslistens ordfører.

Kl. 13:43

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

Tak for det. Jeg vil ikke begynde at gentage de mange foregående ordførere, som har gennemgået alle konsekvenserne af den her lov, men jeg vil starte med at sige til dem, der sidder på tilhørerpladserne, at det ikke er lige så kedeligt, som det lyder til.

Det er et nybrud, vi er i gang med at førstebehandle i dag. Ud over at alle Folketingets partier er blevet enige, tager vi ikke bare et lille skridt, men et rigtig stort skridt i retning af at sikre ordentlige forhold for de mennesker, som af den ene eller den anden grund er på en institution i Danmark. Det kan, som de foregående ordførere har sagt, være udsatte unge, det kan være mennesker med handicap, alle mulige grupper kan af forskellige årsager have behov for, at vi som samfund hjælper dem, og at de skal være på en institution, hvor der er professionelle, som kan bidrage til, at de får et ordentligt, godt og ligeværdigt liv ligesom os andre.

Det har vi ikke altid kunnet levere i den forudgående tid, og det håber vi i Enhedslisten meget at vi kan rette op på med det her lovforslag, og faktisk tror vi også på, at det kan der blive rettet op på. Først og fremmest får vi jo et reelt uafhængigt tilsyn. Det har været sådan, som nogle af de andre har sagt, at kommunerne har ført tilsyn med deres egne opholdssteder, og det svarer lidt til, at bygherrer fører tilsyn med arbejdsmiljøet på egen byggeplads. Det er der ikke rigtig nogen, der som udgangspunkt kan have helt tillid til, og vi har også set, at det er gået galt.

I Enhedslisten ville vi gerne have haft, at man fik et statsligt tilsyn, at vi simpelt hen helt tog opgaven væk fra kommunerne, fordi vi synes faktisk, at de har klaret det relativt dårligt, men det, vi er glade for at regeringen og de andre forligspartier vil være med til, er, at vi får en statslig auditenhed, som kan holde øje med de egentlige kommunale tilsyn, men som også kan noget helt andet og måske endnu mere vigtigt, nemlig være med til at udvikle og kvalitetssikre de enkelte tilsyn, sådan så det ikke bare bliver et vågent øje, men også en hjælpende hånd til institutionerne til hele tiden at blive bedre i deres opgave med at støtte og hjælpe de borgere, der har brug for det.

Det gør vi jo netop også. Vi stiller krav til opholdsstederne med den her lovgivning, vi kræver dokumentation, vi begynder at arbejde med klare kvalitetsindikatorer. Det lyder som sådan nogle flotte ord, men det er altså noget, som i sidste ende betyder noget for, at vi hele tiden bliver bedre til at støtte og hjælpe de borgere, der har brug for hjælp.

Det sidste, som jeg vil rose, og som jeg ved er en helt egenhændig idé fra socialministerens side, er, at vi får en whistleblowerordning, så brugerne på de enkelte opholdssteder, deres pårørende, familiemedlemmer eller andre, de ansatte kan ringe ind anonymt og sige til, hvis de føler, at der er noget, hvis de ser noget, som der er nogle der burde gøre noget ved. Vi sikrer os altså, at der ikke er nogen, som holder sig tilbage med kritik, fordi de måske er bange for at miste deres job eller gøre sig uvenner med nogle. Det er måske endnu mere vigtigt, at vi får alle sagerne frem, for nok er det ubehageligt, når noget lander på forsiden – som SF's ordfører siger, en ubehagelig historie kan være rigtig ubehagelig at have på forsiden af en avis – men det er nok endnu mere ubehageligt, hvis det aldrig bliver opdaget.

Så Enhedslisten støtter selvfølgelig det her lovforslag.

Formanden:

Tak til Enhedslistens ordfører. Fru Thyra Frank som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 13:46

Kl. 13:47

(Ordfører)

Thyra Frank (LA):

Liberal Alliance kan – præcis som de øvrige folketingspartier – støtte L 205 og L 206.

Kl. 13:47

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Benedikte Kiær som konservativ ordfører.

Kl. 13:47

(Ordfører)

Benedikte Kiær (KF):

Jeg kan ikke love, at jeg kan gøre det lige så kort. Mange ting er jo sagt om de her to lovforslag, som vi behandler i dag, også om vigtigheden af de forslag, som vi arbejder med under den her første behandling.

Gennem tiden har der været rigtig mange skidte sager, og det er jo ikke kun på området for udsatte børn og unge. Vi har oplevet nogle meget, meget kedelige sager med børn og unge, som vi desværre har måttet anbringe uden for hjemmet. De er blevet placeret i botilbud eller andre steder, i døgninstitutioner, hvor forholdene bare på ingen måde har været i orden, og hvor vi faktisk har set at børnene er blevet udsat for nærmest et endnu større svigt end det, de har været igennem førhen.

Men vi har også set det mange gange på f.eks. området for mennesker med handicap. Jeg oplevede selv, dengang jeg var minister, socialminister, en sag, som virkelig vakte meget røre. Det var om en meget udadreagerende person, som var placeret i et enkeltmandstilbud, en enkeltmandsforanstaltning. Han var som sagt meget udadreagerende, og man kunne godt se, at der blev brugt rigtig mange ressourcer på personale, der måtte melde sig syg. Jeg tror, at det var omkring 7-8 mio. kr. om året, som denne person kostede den kommune, som havde placeret personen i det her tilbud. Straks var der røre og en masse fremme om, at det ikke kunne være rigtigt, at en person skulle koste samfundet så meget. Der blev sagt: Se, hvor mange børnehaver man kan få. Se, hvor mange skoler man kan få. Det er ikke godt nok, vi skal kunne tvangsmedicinere mere ude i kommunerne og fiksere folk.

Men hvad med egentlig at kigge på, om det tilbud, han fik, var i orden? Det er det, vi gør op med nu med det forslag, vi behandler nu – også med nogle af de kedelige sager, hvor vi har set nogle plejehjem for mennesker med handicap, hvor der på ingen måde har været styr på hygiejne, medicinering eller i det hele taget på, hvad det er for nogle former for magtanvendelse, man gør brug af.

Jeg håber også, at vi ved at sætte et stort fokus på det her område fra alle partiers side i Folketinget også sender et signal om, at det der med at sige, at der er nogle mennesker med handicap, der er fløjet under radaren, vil vi simpelt hen ikke finde os i.

Så derfor er det to rigtig gode forslag, vi har at gøre med. De gælder ikke bare udsatte børn og unge, som har været meget i fokus gennem de senere år, men også nogle af de andre udsatte grupper, der er i vores samfund, f.eks. mennesker med handicap. Og jeg er også glad for, at vi går hele turen igennem og laver godkendelse af alle de steder, vi har i dag.

En anden ting, jeg er meget glad for ved det her forslag, er, at vi alle sammen er enige om den nye reform af tilsyn og godkendelse. For det betyder også, at vi holder hinanden fast på, at det her skal vi kunne gøre bedre, langt bedre. Jeg er også glad for, at vi er enige

om, at vi følger op på, hvordan det kommer til at gå med den her ændring af hele tilsynsområdet, hele godkendelsesområdet, som i den grad er styrket. Jeg håber på, at vi ikke oplever lige så mange sager, som vi har set gennem tiden, og som gør ondt og virkelig, virkelig piner os, altså når vi hører om den ene forfærdelige sag efter den anden.

Det eneste, om hvilket jeg ligesom siger det kunne have været rart at vi også havde taget fat på, er det personrettede tilsyn. Det kan vi gøre på et andet tidspunkt. Nu har vi taget et stort og væsentligt skridt til gavn og glæde for de mest udsatte borgere i vores samfund. Vi støtter forslaget.

Kl. 13:51

Formanden:

Tak til ordføreren. Social- og integrationsministeren.

Kl. 13:51

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Tak til alle for de pæne ord. Jeg vil også gerne starte med at takke tilbage og sige tak fra mig selv for et rigtig godt forhandlingsforløb. Jeg vil sige tak til alle politiske partier for at tage ansvar og sådan set også sige tak til de mange medarbejdere i Social- og Integrationsministeriet, der har arbejdet rigtigt hårdt, for at det her kunne blive til virkelighed. Tak til alle, der løfter.

Jeg tror, det var fru Pernille Skipper, som sagde, at det her var en virkelig god ting, et nybrud. Jeg vil faktisk gå skridtet videre og sige til fru Pernille Skipper: Det her er en lille revolution. Og jeg mener faktisk, vi i fællesskab kan være utrolig stolte over det, fordi det betyder, at vi gør op med de mange svigt, vi har set. Det betyder, at vi laver fem nye socialtilsyn.

Teknikken er blevet gennemgået af mange ordførere, men vi laver altså fem nye socialtilsyn, som kommer til at have ansvaret, sådan at når en kommune køber en plads til en borger – uanset om det er et barn eller en voksen; uanset om det er et barn, som er handicapet, eller et barn, som har været udsat for overgreb, eller som ikke kan være hjemme, eller en voksen, som har brug for et botilbud – så ved man, at den plads er kvalitetsstempelt.

For i dag er virkeligheden den, at kommunerne køber på det, der hedder Tilbudsportalen, men de køber i vid udstrækning uden at vide, hvad det egentlig er for et tilbud, de køber. For der er ikke nogen kvalitetssikring som den, vi laver nu, og det betyder altså, at kommunerne nogle gange køber noget, der er godt, men andre gange køber noget, der ikke er godt. Nu sørger vi for i fællesskab at sikre, at der kommer det her kvalitetsstempel på, sådan at vi kun har gode tilbud derude.

En af de metoder, vi bruger for at opnå, at der kun er gode tilbud, er jo, at de nye socialtilsyn – ud over at de bliver de store, fagligt kompetente enheder, som vi har talt om under den her debat – også får mulighed for at give påbud til de forskellige tilbud. Det vil sige, at socialtilsynet, når det kommer ud, ved, at der er nogle forskellige kvalitetsidentifikatorer, som tilbuddet skal leve op til, f.eks. at man har styr på den pædagogik, man anvender. Man skal kunne leve op til alle de krav og regler, vi har, og som vi jo ikke stiller for at lave krav og regler, men fordi vi gerne vil sørge for, at der er en god udvikling for de borgere, som bor på de her steder. Hvis opgaverne så ikke bliver løftet, har socialtilsynet nu mulighed for både at give påbud og føre skærpet tilsyn.

I modsætning til i dag vil det så blive sådan, at sådan et skærpet tilsyn er takstfinansieret, og det vil sige, at det sådan set er stedet selv, der kommer til at betale for, at tingene ikke er i orden. Dermed er der også et godt incitament til, at tingene bliver bragt i orden.

Til debatten om, hvor tit der skal være tilsyn, vil jeg sige, at vi nu har fået vedlagt det her brev, der viser, hvordan socialtilsynet regner med det skal være. Og dernæst vil jeg sige, at det jo i lovgivningen er sådan, at tilsyn skal være efter behov. Så der vil ikke være nogen

øvre grænse for, hvor mange tilsyn et sted kan få, hvis man vurderer, at det er nødvendigt.

Jeg vil også gerne kommentere en anden ting, nemlig det med, hvordan vi har placeret tilsynet. Socialtilsynene er kommunalt forankret, og det er noget, jeg er gået ind til med vilje, fordi jeg mener, det giver mening, at det er i kommunerne. Det skal være i kommunerne, fordi det er kommunerne, der køber pladserne. Vi har brug for, at der er en læring fra de forskellige socialtilsyn til de kommuner, som har behov for at anvende pladserne. Det er kommunerne, der kender deres borgere, det er kommunerne, der fører det personrettede tilsyn, og det er derfor også en god idé, at den læring, der skal være, går begge veje. Og derfor var den kommunale forankring rigtig vigtig for mig.

Det har også været vigtigt ikke alene at sørge for, at man skal kunne dele informationer mellem kommuner og socialtilsyn, men også at udviklingen i de forskellige socialtilsyn bliver nogenlunde ensartet. Det har vi sikret ved at lave den auditenhed, der gør, at der er en overenshed på socialtilsynet, som skal følge udviklingen og desuden sørge for – som det er blevet nævnt flere gange – at det er de rigtige metoder, der bliver anvendt, at den rigtige viden bliver bragt i spil, og at man deler informationer.

Eksempelvis har vi jo set tilfælde, hvor børn eller voksne har været anbragt på et botilbud, hvor de har haft det rigtig dårligt, og hvor der har været magtanvendelse eller overgreb. Konsekvensen har været, at de enkelte kommuner har hjemtaget deres borgere, men der er ikke nogen steder, hvor man har delt de her informationer; man har bare taget sine egne borgere hjem. Det kommer ikke længere til at kunne ske, for nu kommer vi til at sørge for, at alle de kommuner, som har en borger anbragt et sted, gennem socialtilsynet deler den her viden. Det er en rigtig fremragende ting.

Som det også er blevet nævnt, skal alle tilbud nygodkendes, hvilket vil sige, at vi ikke bare tager fat for fremtiden; vi tager fat på alle dem, vi har nu. Og som den radikale ordfører nævnte, gælder det både private og offentlige, det er de regionale tilbud, og det er plejefamilierne. Vi går hele vejen rundt.

Kl. 13:56

Jeg vil slutte af med at sige, at det glæder mig rigtig meget, at vi har haft sådan et godt forhandlingsforløb, og at vi har været enige hele vejen rundt i de politiske partier om at tage ansvar for at løfte det her. Men der er en ting, som vi skal være opmærksomme på, og som jeg også har haft en drøftelse med KL om. Det er, at det her meget fremragende lovforslag først træder i kraft den 1. januar 2014. Vi har nogle måneder tilbage af indeværende år, og derfor har jeg også pointeret over for KL, at man skal være opmærksom på, at selv om tilsynsreformen træder i kraft om lidt over et halvt år, har man stadig ansvaret for tilsynet i perioden indtil da. Det synes jeg er vigtigt at holde fast i, så der ikke er nogen, der tænker: Nu er der nogle, der tager over, og så er det fint. Det her er stadig væk et kommunalt ansvar, og det er det indtil den 1. januar 2014.

Vi kommer til at følge op på det her i forligskredsen, og jeg vil glæde mig til, at vi i fællesskab kan kigge med, når vi ser effekterne af det. Jeg vil slutte af med at sige, at vi kommer til at have lange og mange flere debatter om det her, og dem ser jeg frem til. Jeg håber, der vil være et lige så godt og konstruktivt samarbejde og samme ånd, som der var, da vi lavede reformen. Tak for ordet.

Kl. 13:57

Formanden:

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om ændring af børneloven, lov om adoption, retsplejeloven og forskellige andre love. (Medmoderskab m.v.)

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).
(Fremsættelse 10.04.2013).

Kl. 13:57

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Fru Louise Schack Elholm som Venstres ordfører.

Kl. 13:58

(Ordfører)

Louise Schack Elholm (V):

Dette lovforslag handler om, at et barn med lesbiske forældre skal kunne have to mødre fra fødslen af. Det sker ikke på bekostning af at have en far og en mor, da faren enten er en ukendt donor eller har frasagt sig faderskabet. Så det betyder egentlig, at barnet får to forældre i stedet for en forælder. I dag kan et barn ikke fødes med to mødre. Det fødes i stedet med kun én forælder, en mor, hvis donoren er ukendt; medmoren skal i givet fald stedbarnsadoptere barnet.

Venstre mener, at det er bedst for barnet at have to forældre. Reglerne i dag har den udfordring, at hvis et lesbisk par får et barn sammen, er medmoren ikke retlig forælder. I den tragiske situation, at den biologiske mor dør i barselssengen, risikerer vi, at barnet fjernes fra den tilbageværende forælder, fordi medmoren ikke er en retlig forælder. Det mener Venstre ikke er barnets tarv. Det er derfor bedre at sikre, at barnet har to forældre fra fødslen af. Venstre vil gerne have sikkerhed for, at der er taget højde for denne problemstilling i lovforslaget.

Dette forslag er ikke på nogens bekostning; der er ikke en far, som risikerer at miste retten til sit barn, fordi han gjorde en lesbisk kvinde gravid. Medmoren kan kun blive en retlig forælder, hvis donoren er ukendt, eller hvis den kendte donor har skrevet under på det i en erklæring med mor og medmor. Inseminationen skal også ske med en sundhedsperson i offentligt eller privat regi. Dermed forventer vi, at sundhedspersonen sikrer, at den kendte donor er indforstået med vilkårene, når han indvilger i at være donor. Det er dog vigtigt for Venstre, at dette ikke bliver en glidebane. Et barn har to forældre; et barn har ikke tre eller fire forældre. Et problem med at dele forældreskabet mellem flere er, at barnet ofte kommer i klemme mellem de mange forældre. Alle har en mening om, hvor barnet skal gå i skole, alle har en mening om, hvorvidt barnet skal konfirmeres osv. Når man deler forældreskabet, deler man også barnet.

Hvis man ser lidt nærmere på lovforslaget, er det værd at bemærke, at forslaget medfører en række konkrete ændringer i en meget lang række love. F.eks. bliver forældreansvarsloven ændret, så en medmor bliver ligestillet med en far i forhold til etablering af fælles forældremyndighed. Retsplejelovens regler om faderskabssager ændres, så de også finder anvendelse på sager om medmoderskab. Lov om børns forsørgelse udvides, så også medmoren kan pålægges at betale bidrag på samme måde som en far. Barselloven ændres, så en medmor får samme ret til barsel og orlov som en far. Arveloven ændres, så begge forældre, ikke mødre og fædre, kan arve deres børn og meget mere.

Alle disse ændringer skal sikre, at medmødre i alle henseender bliver betragtet som retlige forældre. For Venstre er det barnets tarv, som er det vigtigste, og dette lovforslag mener Venstre kan hjælpe med at sikre barnets tarv. Venstre er positiv over for lovforslaget, men der er mange særlige juridiske problemstillinger, som jeg ser frem til at få undersøgt og belyst i udvalgsarbejdet.

Kl. 14:01

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra hr. Christian Langballe.

Kl. 14:01

Christian Langballe (DF):

Da forslaget om det homoseksuelle ægteskab var til afstemning her i Folketinget, stemte vi som det eneste parti nej, og jeg forudså, at det her vil blive en ren glidebane. Jeg synes faktisk, at det her forslag er et eksempel på, at glidebanen nu er der, og at den kommer til at fortsætte. Hvor dybt den går, ved jeg egentlig ikke.

Men det, jeg gerne vil spørge om, er: Anfægter det overhovedet ordføreren, at det forhold, at der, lige meget hvordan man vender og drejer det i et forhold mellem eksempelvis to lesbiske, også vil være en biologisk far til barnet? Mener ordføreren, at det er til barnets tarv, at barnet har ret til at kende også sin biologiske far? Det er et spørgsmål.

Kl. 14:02

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:02

Louise Schack Elholm (V):

Tak. Der er mange problemstillinger i det her lovforslag, det er der slet ingen tvivl om. Men som jeg umiddelbart kan se det – vi siger, at vi er positive, men vi vil gerne have tingene yderligere belyst – vil der ved inseminationen altid være den problemstilling, hvis man bruger en donor, at det er en ukendt far. Den samme problemstilling vil man have, hvis det er en mor og en far, der vælger at bruge insemination, fordi farens sæd ikke er god nok. Så bruger man en ukendt eller kendt donor, nok en ukendt donor. De vil stadig væk have den problemstilling, at faren ikke er den biologiske far. Sådan er det med insemination, og det kan man ikke komme uden om.

Men her sikrer man, at barnet har en forælder, hvis den biologiske mor dør, f.eks. mens hun er i gang med at føde. Så sikrer man, at barnet har en mor at falde tilbage på. Det synes jeg er en positiv ting.

Kl. 14:03

Formanden:

Hr. Christian Langballe.

Kl. 14:03

Christian Langballe (DF):

Lad os nu forestille os det tænkte eksempel, at de tre parter hver især gør krav på barnet. Er det så til barnets tarv at åbne for noget, som jeg synes forekommer som en ren glidebane, og som i hvert fald er en underminering af familien og en total omdefinering af familien? Det er det, som Venstre lægger stemmer til. Jeg vil bare være sikker på, at det så også forholder sig sådan.

Kl. 14:04

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:04

Louise Schack Elholm (V):

Jeg mener ikke, at det her er en omdefinering af familien, for jeg mener ikke, at det her har noget at gøre med, hvordan vi definerer en

familie. Det blev jo defineret med den lovgivning, som jeg mener at hele Venstres gruppe bestemte heller ikke stemte for. Så vi kan sige, at det allerede er defineret som værende en type familie, der allerede eksisterer.

Nu spørger vi så bare: Når man får barnet, skal barnet så have to forældre, allerede når det er ved at blive født? Det er sådan set at sikre barnet, at selv hvis den biologiske mor dør i barselsengen, har det stadig væk en forælder at falde tilbage på. Hvis det er en kendt donor, skal han indvillige i at afgive forældremyndigheden. Det kan jo ikke bare ske hen over hovedet på ham. Det er også meget vigtigt for os.

Kl. 14:04

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Fru Karen J. Klint som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 14:04

(Ordfører)

Karen J. Klint (S):

Tak for det. Det er en dejlig dag i dag. Nu er vi nået til fase to i mere ligestilling mellem par af samme køn og par af forskelligt køn, hvad angår børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning udført af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar. Denne ligestilling er vi nogle der har arbejdet for i årevis, og jeg blev meget glad, da jeg så, at det var kommet med i regeringsgrundlaget.

Det vigtigste forhold i denne sag er imidlertid ikke de voksnes ligestilling, men børnenes nye ret til to retlige forældre fra fødslen. Man skal ikke længere vente et par år på at få en stedbarns adoption. Børn født ind i et samliv hos et par af samme køn har ikke i dag automatisk to retlige forældre fra fødslen. Det kan de få fremover. Det vil øge trykningen for barnet, at de to voksne ikke alene er sociale forældre, men også retlige forældre. Det betyder meget i forhold til arveretten, i forhold til forsørgelsen og i adgangen til barselsorlov og meget mere, som den tidligere ordfører også var inde på. Det er alt sammen noget, der øger trykningen og forbedrer retstilstanden for barnet og den ikkefødende kvinde.

Vi har i loven om kunstig befrugtning givet adgang til, at en sæddonor kan vælge at være en kendt donor. Det giver adgang til, at et lesbisk par kan anvende en af dem selv kendt privat sæddonor, og det ændrer ikke på, at den kvinde, der ikke skal føde barnet, skal give accept til behandlingen. Foretages den kunstige befrugtning af en sundhedsperson eller under dennes ansvar, vil der fremover være adgang til, at den kendte sæddonor kan blive retlig forælder, kendt far, eller at den ikkefødende kvinde kan blive anerkendt som retlig forælder fra fødslen. Hun får betegnelsen medmor, en betegnelse, der allerede er kendt i dag. Når lovforslaget alene handler om kunstig befrugtning foretaget af eller under ansvar af en sundhedsperson, er det for at sikre, at alle involverede voksne får den rette orientering og vejledning om de retlige konsekvenser af deres valg.

Men barnet får altså kun to retlige forældre. Det laves der ikke om på med dagens ændringer af børneloven. Antal sociale forældre og voksne, som et barn er omgivet af, må høre privatlivet til og ikke Folketinget. Jeg er enig i, at det givet er til barnets bedste, at vi fastholder, at der kun kan være to retlige forældre. Ikke mindst set i lyset af at der er en skilsmisserate for alle ægteskaber på 40 pct., er det meget godt, at der så er styr på, hvem der er de retlige forældre, også for at forebygge alle de forældreslagsmål om samkvem med børnene, som det kunne være at nogle havde lyst til at lægge op til.

Lovforslaget beskriver grundigt de mange konsekvensændringer i forhold til registrering af faderskab og medmoderskab. Det fremgår af lovforslaget, at der til efteråret vil blive fremsat ændringsforslag i lov om kunstig befrugtning i relation til samtykke til kunstig befrugtning og til erklæring om faderskab og medmoderskab. I forbindelse med disse rettelser vil vi også være positive over for en revideret

form af reglerne om tilpasning af krav til udvælgelse og testning af sæd, så reglerne for sæd fra en kendt donor, der donerer sæd til en navngiven enlig kvinde eller en kvinde, der lever i et homoseksuelt parforhold, vil svare til reglerne for sæd givet til en konkret kvinde fra dennes samlevende mandlige partner. Det er der tid nok til at nå at få med ind i pakken, så det hele er på plads, når dagens lovforslag træder i kraft pr. 1. december 2013.

Den socialdemokratiske gruppe støtter dagens lovforslag og ser frem til, at vi får færdiggjort det hele til efteråret.

Jeg skal hilse fra Det Radikale Venstre og sige, at de også støtter forslaget.

Kl. 14:08

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra hr. Christian Langballe.

Kl. 14:08

Christian Langballe (DF):

Det er jo lidt ærgerligt, at Det Radikale Venstre ikke kunne være her i dag med så vigtigt et forslag på dagsordenen. Men altså nu har fru Karen J. Klint jo sagt, hvad der skal siges på deres vegne.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge om noget, for for mig rejser hele den her lovgivning en – hvad hedder det? – meget klar principiel diskussion om, hvad det egentlig vil sige at være forældre. Normalt har det jo været knyttet til det helt elementære biologiske forhold, at der skal en mand og en kvinde til at lave et barn. Nu rykker man så rundt på det, og det er jo faktisk sådan, at man udstyrer barnet med tre forældre: en biologisk far og to mødre til barnet. Og jeg vil så høre: Hvad sker der egentlig, hvis der kommer en skilsmisse, en form for tvist eller en fortrydelse, og man kommer ud i hele det her spørgsmål, hvor den biologiske far til barnet jo eventuelt kan sige: Jeg fortryder simpelt hen det, jeg har gjort, det er *mit* barn? Det vil sige, at der i virkeligheden er tre parter, der kan gøre krav på barnet. Er det i barnets tarv?

Kl. 14:10

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:10

Karen J. Klint (S):

Altså, jeg ved ikke, om hr. Christian Langballe har læst lovforslaget, for det, der bliver talt om her, passer slet ikke. Der kommer jo ikke til at være tre forældre. Der er to forældre, og der skal stadig væk sæd og et æg, altså komponenterne fra en mand og en kvinde, til at lave en dejlig baby. Der kommer jo ikke tre forældre ind i det, så der er ikke nogen forskel på antal forældre og produktionsmåden af en baby ved kunstig befrugtning, uanset om det er et heteroseksuelt par, eller om det er et homoseksuelt par, der ønsker sig et fælles barn. Så der er ikke noget at gøre der. Vi retter jo netop op på det, så man ikke kan slås om det, for et barn får kun to retlige forældre. Det skal afklares, inden barnet bliver født, så er det fakta, og så er det det, der gælder.

Nu hørte vi lige, at den forrige ordfører brugte ordet glidebane, men jeg synes faktisk, det her er en stopklods for forvirring. Det er en klargøring af reglerne både for barnet og for dem, der skal være de retlige forældre. Og så er der en kendt donor i nogle tilfælde. Det er der også i dag.

Kl. 14:11

Formanden:

Hr. Christian Langballe.

Kl. 14:11

Christian Langballe (DF):

Jamen jeg er fuldstændig klar over, at man giver afkald på barnet, og at det sker, inden det bliver født. Jeg er fuldstændig klar over, at rent retligt er barnet udstyret med to forældre. Det, jeg så bare spørger om, er det ganske enkle: Hvad så, hvis der opstår en tvist alligevel? Vil man gå ind og benægte selve det biologiske forhold, der er imellem far og barn? Eller hvis vedkommende fortryder? Altså, jeg tænker egentlig på barnets ret. Jeg mener faktisk, barnet har en ret til at kende sit biologiske ophav, og det er sådan set ligegyldigt, at man har lavet den ordning, at der er to medmødre. Jeg synes, et barn har krav på at kende sit biologiske ophav – eller hvad?

Kl. 14:12

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:12

Karen J. Klint (S):

Vi er jo rigtig mange, der har arbejdet for adgang til kendte donorer, men det er ovre i vævsloven. Det har vi jo fået indført der, og jeg er rigtig stolt af, at det er lykkedes os at finde et flertal her i Folketinget for, at man som donor selv vælger, om man vil være en kendt donor, om man kun vil være kendt i tilfælde af, at man på et eller andet tidspunkt skal aflevere knoglemarv, eller om man vil være en helt anonym donor; og også et flertal for, at det par, som har behov for en donor – uanset om det er en sæddonor eller en ægdonor, de har brug for – kan vælge, om de vil have en kendt donor, eller om de vil have en anonym donor.

Så jeg synes faktisk, at de voksne i dag har nogle rigtig gode muligheder for at beskytte sig selv. Det, vi gør med det her lovforslag, er, at vi siger, at uanset om man som donor er kendt på den ene eller den anden måde, eller om man er ukendt donor, altså anonym donor, så giver vi mulighed for, at børn født ind i et homoseksuelt parforhold kan få to retlige forældre fra fødslen. Det er da et mega fremskridt.

Kl. 14:13

Formanden:

Hr. Martin Henriksen for en kort bemærkning.

Kl. 14:13

Martin Henriksen (DF):

Tak. Jeg synes jo ikke, at fru Karen J. Klint svarer på spørgsmålet, for der vil jo med 99 pct. sikkerhed komme nogle eksempler på, at en far kommer og siger: Jeg har måske på et eller anden tidspunkt fraskrevet mig retten til mit biologiske barn, og det har jeg så fortrudt. Man kan nok godt forstå det, hvis en person kommer til at fortryde det på et eller andet tidspunkt. Så vil loven sige: Det er ikke dit barn. Det er hans biologiske barn, men loven vil så sige: Det er ikke dit barn.

Tror fru Karen J. Klint så, at et flertal herinde i Folketinget vil sige: Jamen du kan ikke blive juridisk forælder, du må bare leve med konsekvenserne af dine beslutninger. Så ved vi jo godt, at der vil komme en masse sager i medierne osv., og så vil der komme nogle politikere, som vil sige: Ah, det er også for galt. Der må kunne findes en eller en praktisk løsning, sådan at den far selvfølgelig kan få lov til at være far til sit barn.

Hvis det bliver konsekvensen, og det kunne man jo godt forestille sig – det parti, som ikke bliver repræsenteret på talerstolen i dag, Det Radikale Venstre, har jo været ude med et forslag om, at der skal være tre juridiske forældre – beder jeg bare om, at fru Karen J. Klint filosoferer lidt over, at det her altså er en glidebane.

Kl. 14:14

Kl. 14:16

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 14:14

Karen J. Klint (S):

Det er jeg uenig i, og derfor svarede jeg heller ikke på præmissen, for et barn får altså kun to retlige forældre. Det Radikale Venstre har den officielle politik, at de er enige i lovforslaget. Hvad enkeltpersoner siger i Det Radikale Venstre, er ikke min sag. Der er jo også enkeltpersoner, der siger noget i Dansk Folkeparti, som ikke hele partigruppen bakker op omkring. Sådan er det jo at være politiker. Der er heldigvis højt til loftet i alle partier, og nogle gange er der lidt højere end andre gange, men lad det ligge.

Voksne, der skriver under på noget i forhold til at være kendt eller ukendt donor, må tage de konsekvenser, og de kan ikke få det omstødt, medmindre vi laver en ny lov. Jeg kan ikke se, at der bliver et flertal for en sådan lov, og så ville det jo være en sag for domstolene og ikke for Folketinget. Men jeg kan slet ikke se, at der er et flertal i dansk politik for at ændre på det. De voksne, der siger A, må også sige B.

Hvor mange sociale forældre det barn, der har to retlige forældre, har, er et spørgsmål, som der, jeg havde nær sagt desværre, også er mange børn, der lever med i dag – og det gælder også både hel- og halvsøskende, papforældre og alle mulige andre. Så der er mange flere voksne omkring børn i dag, end der har været tidligere, men det ændrer jo ikke på, at der er to, der har en forpligtelse.

Kl. 14:15

Formanden:

Hr. Martin Henriksen.

Kl. 14:15

Martin Henriksen (DF):

Det var jo et eller andet sted et klart svar fra fru Karen J. Klint, nemlig at hvis der kommer en far og siger, at han godt vil være far til sit barn, vil Socialdemokratiets synspunkt være, at han ikke kan få lov til at være det, i hvert fald ikke juridisk. Det vil så være Socialdemokratiets svar til den far.

Men vi siger bare fra Dansk Folkepartis side, at det der da kan være meget nemt at stå på talerstolen og sige i dag, men jeg tvivler bare på, at det vil være lige så nemt for fru Karen J. Klint at sige det den dag, hvor man rent faktisk står i den situation at skulle stå og sige til en far: Du må ikke være far til dit barn, i hvert fald ikke i lovgivningens forstand. Det tror jeg bliver rigtig svært for Socialdemokratiet og andre politikere herinde.

Nogle gange må man godt tænke lidt frem som politiker, når man laver lovgivning, for ellers er det bare sådan, at vi kommer til at stå i en situation, hvor man tager det næste skridt. Og der er allerede politikere herinde i Folketinget, der argumenterer for, at man så skal have tre juridiske forældre til et barn. Der er vi i Dansk Folkeparti bekymrede over er den udvikling, som vi har slået ind på her, og så kan fru Karen J. Klint tale om nok så mange skilsmisser, der er i dag, men held og lykke med det barn, som skal rives rundt imellem tre forskellige forældre – måske bliver det flere på sigt. Så jeg vil opfordre til, at man seriøst overvejer det her lovforslag.

Kl. 14:16

Formanden:

Ordføreren.

Karen J. Klint (S):

Jamen det har vi seriøst overvejet, og det er egentlig også derfor, der er den begrænsning på, at det her ikke gælder hjemmeinsemination, hvor der ikke er nogen myndighed til stede, der kan fortælle om spillereglerne og de konsekvenser for de tre voksne, det har, hvis et homoseksuelt kvindeligt par skal have en kendt sæddonor.

Så vi har jo pakket det her lovforslag ind for at fremtidssikre det. Det er fremtidssikret for de tre voksne, der er involveret. Nogle gange er det jo kun to, hvis det er en enlig kvinde – så er det måske en kendt donor og en enlig kvinde. Men hvis det er et par, er det fremtidssikret, netop ved at det kun gælder ved de kunstige befrugtninger, der foretages på en sundhedsklinik eller under ansvar af en sundhedsperson. Det er jo for at sikre juraen.

Man kan jo aldrig sige, at den kendte donor ikke er biologisk far, men det er retslige forhold, der spiller ind, og dem er jeg tryk ved i det her lovforslag.

Kl. 14:17

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Mette Hjermand Dencker som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 14:17

(Ordfører)

Mette Hjermand Dencker (DF):

Lovforslaget går ud på at give den kvinde, som den lesbiske er i relation med, på det tidspunkt hun får kunstig befrugtning, samme juridiske rettigheder som barnets mor fra fødslen af. Ydermere åbner det også op for, at det lesbiske par selv kan vælge en donor – det vil typisk være en i vennekredsen – og at han kan aftale med det lesbiske par, at han dermed fraskriver sig retten til barnet. Det vil med andre ord sige, at manden kan tænke: Jeg har ikke nogen planer om selv at blive far lige nu og her, men jeg vil da egentlig gerne hjælpe mit vennepar her, så de kan blive forældre, så derfor vil jeg godt skrive under på det her.

Men i og med at han jo er en del af omgangskredsen, vil han også på afstand se det barn vokse op, og vi kan da slet ikke udelukke, at han med tiden vil kunne komme til at fortryde sin beslutning noget så inderligt, og at han vil komme til at ende med at have rigtig store faderfølelser for det barn, han ikke kan nå. Vi kan alle sammen gøre ting i livet, vi fortryder, men at fortryde i den her sammenhæng må være det mest forfærdelige. I lovforslaget er der ingen måde, hvorpå man sikrer manden, og manden kan ikke, i det øjeblik han skriver under, vide, hvilke konsekvenser det kan komme til at få for ham. Hvem er det lige, der samler manden op, når han som følge af det her bliver helt knust – for slet ikke er tale om de stakkels børn, der bliver undfanget på den måde?

Der er to muligheder. Enten får de fortalt, hvem faren er, eller også får de det ikke. I Dansk Folkeparti kan vi se problemer i begge muligheder. Hvis børnene får det at vide, vil de naturligvis knytte sig til manden. De vil spejle sig i ham, de vil betragte ham som en far, og det vil gøre enormt ondt, hvis de biologiske forældre ender med at blive uvenner og farens relation til barnet dermed bliver cuttet og der ikke er nogen retssikkerhed for nogen af de to parter.

Det andet scenarie, altså at barnet ikke ved det, er lige så problematisk. Prøv at tænke sig, hvordan det må være for barnet som voksen at finde ud af, at ham Steffen henne fra nr. 11 altid har været ens far. Tænk sig, hvordan det må være at være holdt for nar af de mennesker, som man elsker allermost, og som man stoler allermost på. Tænk sig, at man dermed indser, hvordan man er blevet frataget muligheden for at have en tættere relation til sin far under barndommen. Det må også være forfærdeligt for børnene.

I lovforslaget viser man tydeligt, at man er komplet ligeglad med manden, med hans følelser og med hans retssikkerhed. I Dansk Folkeparti er vi kede af den retning, som samfundet har taget, i forhold til inseminering af enlige og lesbiske. Med det her forslag tager vi endnu et skridt i retning af at signalere, at mænd er komplet ligegyldige for børnenes opvækst. De skal sådan set bare levere et stykke arvemateriale, derefter kan de godt skrubbe af, og så kan kvinderne klare det hele selv. Det mener vi er dybt forfejlet, for mænd giver én slags omsorg, kvinder giver en anden, og børn har brug for begge dele.

Som jeg ser det, løser vi et luksusproblem for nogle ved at skabe et endnu større problem for nogle andre, for som det ser ud i dag, kan lesbiske par godt blive insemineret. Det er et luksusproblem, at det lige præcis skal være den fyr, der inseminerer dem, hvorved det så skaber store omkostninger for ham og for de stakkels børn.

I Dansk Folkeparti kan vi ikke støtte forslaget. For det første mener vi, at det er en uanstændig og nedværdigende måde at behandle mænd på. For det andet åbner man op for, at barnets biologiske far kan findes i omgangskredsen uden at have den juridiske ret til barnet. Og her kan man altså tænke sig en masse pinlige scenarier, hvor man kan sætte faren og børnene i forfærdelige situationer, og det ønsker vi ikke i Dansk Folkeparti være med til.

Kl. 14:21

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra fru Karen J. Klint.

Kl. 14:22

Karen J. Klint (S):

Tak for det. Jeg har et par spørgsmål, så derfor skal jeg prøve at gøre det kort.

Jeg vil gerne bede ordføreren om at uddybe, om Dansk Folkeparti har den samme holdning til kendte donorer i den lovgivning, der gælder nu, hvor der også er kendte donorer i forbindelse med heteroseksuelle par. Det var det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er, om ordføreren virkelig tror, at det her drejer sig om mænd, der bliver tvangsdeporteret til en sundhedsklinik og bliver voldtaget, for at man kan få deres sæd, og sat ud igen til ingenting. Jeg tror faktisk, det er ret frivilligt, de kommer ind på klinikken, og jeg tror, at de afleverer sæden ret frivilligt til den konkrete kvinde, fordi de stoler på, at kvinden og medmoren er gode forældre.

Kl. 14:22

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:22

Mette Hjermand Dencker (DF):

Jeg beklager meget, hvis fru Karen J. Klint ikke har forstået det, som jeg tydeliggjorde i min tale, netop at manden jo skriver under, men at manden senere kan risikere at fortryde sin underskrift noget så inderligt.

Dermed anerkender vi også, at han selvfølgelig, på det tidspunkt han skriver under, har de bedste forhåbninger for parret og for børnene, men at der senere kan opstå situationer, som gør det rigtig svært for ham. Og der er hverken han eller børnene hjulpet med det her forslag. Der er overhovedet ikke nogen, der samler hverken manden eller børnene op i det her forslag.

Så vil jeg meget gerne holde mig til det, som vi diskuterer her, for når det handler om heteroseksuelle par og om, at de også kan vælge en kendt donor, hører det hjemme i Sundhedsudvalget. Og det er noget lidt andet end det, vi diskuterer her i dag.

Kl. 14:23

Formanden:

Fru Karen J. Klint.

Kl. 14:23

Karen J. Klint (S):

Det er det sådan set ikke, for den del er også en af de ting, der skal rettes op på i vævsloven. Det er jo de samme regler, der gælder. I dag har man en pater est-regel i forbindelse med ægtepar, men en kendt donor til et heteroseksuelt par kan jo i teorien have nøjagtig den samme fortrydelse. Det var derfor, jeg spurgte, om det her kun handler om homoseksuelle par, om det er en diskrimination fra Dansk Folkepartis side i forbindelse med seksuel ligestilling imellem par.

Det er jo en holdning, man kan have, og vi lever i et frit Danmark, så man kan have alle de holdninger, man vil. Det er bare for at spørge, om man er mere bekymret for de mænd, der afleverer sæd til et homoseksuelt par, end for de mænd, der afleverer sæd til et heteroseksuelt par, når det handler om at være klar over de juridiske spilleregler.

Kl. 14:24

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 14:24

Mette Hjermand Dencker (DF):

Jamen her vil jeg da godt fortælle, hvad det er, der er diskriminerende over for homoseksuelle kontra heteroseksuelle med det her forslag.

Det kan man jo netop se, hvis man forestiller sig det samme ske for heteroseksuelle, altså at det sker for en heteroseksuel kvinde. Hun bliver gravid, og derefter vil hun ikke have noget med manden at gøre. Derefter får hun så en kæreste, som allerede ved barnets fødsel gerne vil være far til barnet. Det er der ikke mulighed for.

Så de muligheder, man her giver det lesbiske par fra barnets fødsel, giver man ikke tilsvarende et heteroseksuelt par, hvis det er dem, der står i en situation, hvor det ikke er den biologiske far, der gerne vil ind og være omsorgsperson for barnet. Og det har jo ikke noget med ligestilling at gøre.

Kl. 14:25

Formanden:

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så er det fru Anne Bastrup som ordfører for SF.

Kl. 14:25

(Ordfører)

Anne Bastrup (SF):

Gennem de sidste år har jeg fået en lang række mail fra kvinder, der har fået et barn, og som er kede af, at medmor ikke kan få barselsorlov, og at der er en risiko for, at den biologiske mor kommer til skade, før der bliver mulighed for at stedbørnsadoptere osv. Det vil sige, at man med den hidtidige konstruktion har etableret en usikkerhed i den lille familie. Det har vi gjort op med. I regeringsgrundlaget lancerede vi, at vi ville gøre det, og med det her lovforslag har vi rent faktisk også fået gjort reelt op med det.

Jeg har undret mig noget over den debat, som Dansk Folkeparti har lagt op til i de spørgsmål, der er stillet til de foregående ordførere, men jeg kan konstatere, at Dansk Folkeparti i hvert fald grundlæggende er enige i udgangspunktet, nemlig at hvis parret har en anonym donor, er Dansk Folkeparti også enige i, at så skal man kunne være medmor med det samme. Det synes jeg er et fremskridt for

hele debatten omkring menneskers muligheder for at få insemination, når man har et registreret parforhold eller er gift med sin kone.

Så det, der er vigtigt her, er, at vi i virkeligheden har fået flyttet Folketingets debat i retning af, at der er langt, langt større anerkendelse og accept af registrerede par, gifte par af samme køn. Det synes jeg vi skal være glade for. Så er der nogle nuancer, og jeg forstår ikke helt Dansk Folkepartis argumentation, men det er jo det, man somme tider kan løbe ind i her i Folketinget. Men jeg synes, at vi hele tiden skal være glade for, at vi flytter os, således at vi nu, når det her lovforslag er vedtaget, rent faktisk har et enigt Folketing, der står bag, at når et barn bliver født med en medmor, så er medmor rigtig medmor fra fødslen, og det synes jeg er godt.

Men i øvrigt støtter vi lovforslaget, og vi synes, at vi har taget et rigtig, rigtig godt skridt.

Kl. 14:27

Formanden:

Tak til ordføreren. Så er det fru Pernille Skipper som Enhedslistens ordfører.

Kl. 14:27

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

Tak. Det her lovforslag skal sikre ligestilling af homoseksuelle par i familielovgivningen, og dermed skal det sørge for, at børn med to mødre får samme ret til deres forældre som andre børn. Det er et vigtigt skridt for de børn, det er et vigtigt skridt for regnbuefamilierne, som man kalder det, i Danmark.

Efter Enhedslistens mening er familielovgivningen i dag indrettet efter nogle gammeldags familieformer og en eller anden snæversynet idé om, hvordan en rigtig familie skal se ud. Men der findes ikke rigtige eller forkerte familier; der findes familier, som elsker hinanden, og som har børn og tager sig af dem, og det er kernen i det, som vi mener lovgivningen skal understøtte, nemlig barnets tarv. Det kommer lovgivningen nu endelig et lille skridt nærmere at afspejle med det her lovforslag. En rigtig god familie handler ikke om bestemte køn eller andre gammeldags ideer om ægteskab. En god familie handler om kærlighed og omsorg for børnene.

Vi er rigtig glade for, at regeringen har fremsat det her lovforslag. Det kommer til at sikre, at homoseksuelle par får samme retsstilling som heteroseksuelle, og vi mener, at børn har ret til begge deres forældre, uanset om de har en far og en mor eller to mødre. Vi synes, det er vigtigt, at der kommer en meget klarere retsstilling for de børn. Danmark har været langt bagud internationalt set, og nu er vi endelig ved at komme på niveau.

Det er desuden et nybrud, at regeringen foreslår, at regnbuefamilierne nu selv kan aftale, hvem der skal have forældreskabet ud over den fødende mor; altså at man ikke på forhånd antager, at det skal være medmor, som indgår i ægteskabet, eller den mandlige donor, men at man lader de tre selv aftale, hvilken konstruktion de gerne vil have, og hvordan de gerne vil have deres familie skal se ud.

For det er jo sådan i den virkelige verden – jeg kan godt høre, at Dansk Folkeparti måske ikke helt lever i den – at familier nogle gange består af flere mennesker, og at der findes mennesker i vores land, ofte et lesbisk par, der sammen med en mand beslutter sig for, at de tre vil have et barn og skabe en familie og give det barn omsorg og kærlighed og hjælpe det på vej i livet. Sådan er det ude i den virkelige verden, og nu kommer vi et lille skridt tættere på at anerkende det, også med lovgivning. Man fristes til at sige, at der åbenbart er grænser for, hvor lang tid Dansk Folkeparti kan holde virkeligheden ude af denne Folketingssal, og det er da kun glædeligt.

Det næste skridt, og det er det sidste, jeg vil sige, er, at vi i Enhedslisten håber, at regeringen vil være med til at se på det, der kaldes 2½-årsreglen. Det betyder, at der i dag skal gå 2½ år, før en medmor kan stedbarnsadoptere et fælles barn, hvis man f.eks. ikke

har været på klinik i forbindelse med donationen. Sådan vil det også være, efter det her lovforslag er vedtaget.

Det er en regel, som vi i Enhedslisten mener er mystisk. Det er en regel, som faktisk gennem en lang periode har været fraveget i praksis. Man har simpelt hen sagt, at der ændrer vi praksis og tager hensyn til, at virkeligheden er, at der er to kvinder, som har besluttet sig for at have det her barn sammen, og derfor skal barnet også have ret til begge de to kvinder som forældre. Derfor håber vi, at regeringen vil være med til at se på, hvordan vi kan tilrettelægge reglerne sådan, at det igen bliver muligt, at det kan gå lidt stærkere med stedbarns-adoption for dem, der ikke falder ind under den lovgivning, som vi vedtager nu i dag.

Det er en festdag i dag for Enhedslisten og for regnbuefamilierne rundtomkring i Danmark. Vi er et skridt nærmere. Det er så sjældent, at jeg får lov til at rose regeringen i Folketingssalen – og så to gange på en dag! – at jeg da lige vil understrege endnu en gang, at Enhedslisten selvfølgelig støtter det her lovforslag.

Kl. 14:32

Første næstformand (Bertel Haarder):

Der er korte bemærkninger, først fra hr. Christian Langballe.

Kl. 14:32

Christian Langballe (DF):

Jamen jeg synes da, det er glædeligt, at det parlamentariske grundlag for regeringen, Enhedslisten, også kan rose regeringen. Det synes jeg er meget glimrende. Med hensyn til det med virkelighedens verden vil jeg jo nok sige, at der er en del af Enhedslistens politik, faktisk en meget stor del af den, som ikke rigtig tilhører virkelighedens verden. Men lad nu det være.

Jeg hørte til min store forundring, at fru Pernille Skipper begyndte at tale om, at nu var man endelig holdt op med at tage hensyn til noget så gammeldags som køn. Det synes jeg er meget interessant. Jeg vil faktisk gerne have, hvis ordføreren kunne uddybe, hvor det er, man er nået meget længere med hensyn til det, at der skal en mand og en kvinde til at skabe et barn. Jeg vil bare spørge til det, for det fylder mig med en dyb forundring, at det lige pludselig skulle være så gammeldags.

Kl. 14:34

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 14:34

Pernille Skipper (EL):

Jeg ved ikke, om jeg har sagt, at køn som sådan er gammeldags. Men det er fuldstændig rigtigt, at jeg har sagt, at det er en gammeldags opfattelse af familielivet, at det skulle være defineret af kønnet på de mennesker, der indgår i familien, og at jeg tværtimod mener, at i den verden, vi lever i i dag – det kan jeg høre at hr. Christian Langballe ikke gør på samme måde, og så må han jo nyde den verden, han lever i – er der kærlighed og omsorg for børnene, og det er det afgørende for, om man har en god familie eller ej. Og ja, i Enhedslisten mener vi, at det er gammeldags, hvis man påstår, at en familie ikke kan være en god familie, bare fordi det er to mennesker af samme køn, som indgår i ægteskab og får sig et barn.

Kl. 14:34

Første næstformand (Bertel Haarder):

Hr. Christian Langballe.

Kl. 14:34

Christian Langballe (DF):

Nu er det, vi diskuterer, jo simpelt hen det problematiske i, at man laver en lovgivning, hvor barnet pr. definition – hvordan man end

vender og drejer det – bliver udstyret med tre forældre. Så kan man godt prøve retligt at begrænse det, men det er jo det, der er forholdet. At der vil være en far til barnet, selv om der er to lesbiske, der er medmødre og de retlige forældre, er da fuldstændig sikkert og vist.

Der er to problemer i det. For det første kan der ske det, at faren laver sin beslutning om og siger: Det er mit barn, jeg vil have samkvensret med barnet. For det andet er der det forhold, at barnet, mener jeg, hvis vi nu tænker på barnets tarv, har en ret til at kende sit ophav. Det er den anden del af det, og jeg vil egentlig bare – for jeg mener, at den her lovgivning er udtryk for en glidebane – i al stilfærdighed spørge, hvordan Enhedslisten forholder sig til de to principielle spørgsmål.

Kl. 14:35

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 14:36

Pernille Skipper (EL):

Nu vender vi jo en lille smule tilbage til det her med den virkelige verden. Det er, som om der nede i den ende af Folketingssalen er en særlig kuppel, og der foregår tingene så indeni. I den lille kuppel findes der ikke familier i dag, uagtet hvordan lovgivningen ser ud, som består af to kvinder og måske endda af to kvinder og en mand og deres børn. Det er den kuppel, som er i den del af Folketingssalen.

Derude er det altså virkelighed, og mange af dem er gode familier, de elsker deres børn, og børnene vokser op og bliver kærlige og får et godt liv. Det kommer vi til at afspejle i dag i den her lovgivning.

Må jeg så ikke også sige, at det er fuldstændig rigtigt, at der kan komme en kendt donor og fortryde fuldstændig ligesom i det hellige ægteskab, som Dansk Folkeparti mener det er mellem en mand og en kvinde, som kan være ufrugtbar og kan få hjælp til at få et barn, bruge en kendt donor, og så kan donoren komme og fortryde. Det er en skam, det er det, og der kan opstå sorg og ulykke i den situation, men der er altså ikke forskel på den lovgivning, vi indfører i dag om to kvinder, og den lovgivning, som der er i dag, om en kvinde og en mand. Den risiko er der.

Kl. 14:37

Første næstformand (Bertel Haarder):

Så er det fru Mette Hjerminde Dencker for en kort bemærkning.

Kl. 14:37

Mette Hjerminde Dencker (DF):

Fru Pernille Skipper siger, at man lader parterne selv aftale, hvem der skal have forældremyndigheden over barnet, og det lyder jo fantastisk. Er fru Pernille Skipper bekendt med, at der ude i virkeligheds verden, som hun så fint omtaler, findes en masse mennesker, der ender med at fortryde rigtig vigtige aftaler, de indgår? F.eks. fortryder 43 pct. af danskerne den aftale, de indgik om at ægte et andet menneske for resten af livet. Hvordan ser fru Pernille Skipper på den problemstilling, at man jo kan fortryde sådan en aftale med fatale konsekvenser for forældre såvel som for barn?

Kl. 14:38

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 14:38

Pernille Skipper (EL):

Jeg vil starte med at sige, at jeg virkelig ikke håber, at det får fatale konsekvenser for børnene. Det ville da godt nok være tragisk ud over alle grænser, hvis børn ligefrem skulle dø af, at der opstod de her juridiske komplikationer, som ordføreren taler om.

Det er fuldstændig rigtigt: Aftaler fortrydes. Som jeg sagde til ordføreren partifælle lige før, sker det jo faktisk også i dag, at et heteroseksuelt ægtepar er barnløst og har brug for en sæddonors hjælp til at få det barn, de gerne vil have. Så vidt jeg ved, mener Dansk Folkeparti også, at det er i orden, at i hvert fald et heteroseksuelt par får hjælp til at få de børn, de gerne vil have. Og jeg skal da ikke kunne afvise, at der er en mand ude i den virkelige verden, som har fortrudt, at han donerede sæd til sit heteroseksuelle vennepar, og måske gerne vil være far til det barn. Det er så en konsekvens af det valg, han har truffet, præcis som det bliver, hvis dette vennepar tilfældigvis var homoseksuelle, efter at vi har vedtaget den her lovgivning. Så det ser jeg intet nyskabende i.

Kl. 14:39

Første næstformand (Bertel Haarder):
Mette Hjerminde Dencker.

Kl. 14:39

Mette Hjerminde Dencker (DF):

Nu sagde fru Pernille Skipper, at med det her laver vi om på noget af den her gammeldags opfattelse, det her med, at alt, hvad der er forudsætningen for liv, jo er en gammeldags opfattelse ifølge Enhedslisten. Så jeg er nysgerrig efter at høre: Hvad er den næste, Enhedslisten vil ind at regulere? Hvad er det næste, hvor Enhedslisten mener at her er vi altså for gammeldags med den gældende lovgivning? Skal vi til at være tre eller fire i et ægteskab? Skal vi til at være tre eller fire om at dele forældremyndigheden? Skal vi til at kunne gifte os med andre end mennesker, måske også med dyr, eller hvordan og hvorledes? Hvad bliver det næste? Hvad er det næste, Enhedslisten har af planer?

Kl. 14:40

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 14:40

Pernille Skipper (EL):

Nu tror jeg ikke, at der er nogen, der er i tvivl om, at Enhedslisten og Dansk Folkeparti er to meget forskellige partier, og jeg er godt klar over, at i Dansk Folkeparti fylder det heteroseksuelle, hellige ægteskab rigtig, rigtig meget.

Jeg må bare gentage, at i Enhedslisten fylder barnets tarv rigtig, rigtig meget. Det er rigtig vigtigt for os, at lovgivningen er indrettet sådan, at de børn, der bliver født, og som vokser op, har ret til begge deres forældre, har ret til kærlighed fra begge deres forældre, har ret til at se deres mormor og andre familiemedlemmer og har ret til at se en tredje social forælder, som vi også i forældreansvarsloven har givet større mulighed for, vist endda med Dansk Folkepartis stemmer. Det er det vigtige for os, nemlig at der er kærlighed og omsorg til barnet, og at barnets tarv står i centrum.

Kl. 14:41

Første næstformand (Bertel Haarder):

Så er det hr. Martin Henriksen for en kort bemærkning.

Kl. 14:41

Martin Henriksen (DF):

Jeg synes, der er grund til at gøre op med synspunktet om, at det, som Enhedslisten har gang i her, er at tage udgangspunkt i, hvad der er det bedste for barnet. Enhedslisten har jo selv været ude med, at der f.eks. skal være mulighed for tre forældre til et barn, og det her lovforslag har man kritiseret for, at det ikke var vidtgående nok. Og det har jo ikke noget at gøre med, at det er det bedste for barnet; det er at tage udgangspunkt i de voksnes rettigheder og ikke at tage udgangspunkt i barnets rettigheder.

Hvis Enhedslisten får magt, som de har agt, og de på et tidspunkt får presset regeringen sammen med De Radikale til, at der skal være tre juridiske forældre eller fire juridiske forældre, eller hvad man nu kan finde på, og vi kan forestille os, at de forældre så lige pludselig bliver uvenner og går fra hinanden, jamen så vil det barn blive katebald mellem mange forskellige partnere. Det er jo ikke i barnets interesse. Det er jo sådan set nogle af de ting, som man er ved at lukke op for med det her lovforslag, og derfor synes jeg, man skal passe lidt på med at sige, at de partier, der bakker op om det her lovforslag, er dem, der tænker på, hvad der er det bedste for barnet, og at de partier, der er imod – og det kunne ende med at være Dansk Folkeparti – er dem, der ikke tænker på, hvad der er i barnets interesse.

Jeg vil faktisk vove den påstand, at de partier, der støtter det her lovforslag og tidligere lovforslag, der ligesom har været opvarmning til det her, jo netop har taget udgangspunkt i de voksnes rettigheder i stedet for at tage udgangspunkt i barnets rettigheder.

Kl. 14:43

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 14:43

Pernille Skipper (EL):

Jeg er fuldstændig med på, at Dansk Folkeparti formentlig også tænker, at deres holdning afspejler det, der er bedst for barnet, og der har Dansk Folkeparti den holdning, at af en eller anden grund – den har jeg ikke forstået endnu, men det kan være, at jeg en dag blive klogere – er det bedre for barnet, hvis far og mor er far og mor og ikke mor og mor. Der er åbenbart et eller andet med køn, som er afgørende for den kærlighed, barnet får, og den omsorg, det får i løbet af opvæksten. Fred være med det i forhold til Dansk Folkepartis holdning.

Når jeg siger, at det her handler om, hvad der er bedst for barnet, er det jo netop, fordi der ude i den virkelige verden – vi har talt om den en del gange, men det er, som om vi skal tale om den lidt mere – findes børn, som har to mødre, og hvis de går fra hinanden, eller hvis den ene, den biologiske mor, dør, så opstår der en katebaldsituation, fordi det barn ikke klart har ret til begge sine mødre i dag. Og det her handler jo netop om at sørge for, at børn ikke bliver katebald, men har klare rettigheder til deres forældre.

Kl. 14:44

Første næstformand (Bertel Haarder):
Hr. Martin Henriksen.

Kl. 14:44

Martin Henriksen (DF):

Der er mulighed for stedbarnsadoption i dag, også i forhold til lesbiske. Men jeg er glad for, at vi trods alt er kommet det skridt videre, at fru Pernille Skipper ikke længere omtaler Dansk Folkepartis holdning på en måde, så det ikke skulle være i barnets interesse. Og jeg synes, det kunne være rigtig befriende, hvis man fra talerstolen kunne få en tilkendegivelse af det, som man ser ved så mange andre lejligheder – det tror jeg nu nok at de fleste kan gennemskue, men det ville være befriende at få en tilkendegivelse af det – nemlig at det her handler om de voksnes rettigheder.

Det handler om de voksnes rettigheder, og det er jo det hensyn, man varetager. For når man fra Enhedslistens side går ud og f.eks. kritiserer det her lovforslag for, at det ikke er vidtgående nok, og at der burde være mulighed for tre eller fire forældre, så er det jo med det udgangspunkt, at de forældre har været involveret i barnet og derfor skal have ret til barnet. Så det er de voksnes rettigheder, man tager udgangspunkt i.

Jeg beder bare fru Pernille Skipper om at vise en lille åbning, en lille smule forståelse over for, at hvis det, som Enhedslisten har som

politik, og som i hvert fald dele af Det Radikale Venstre har som politik – de vil så ikke komme herved i dag og forsvare deres politik – nemlig at der skal være mulighed for, at tre eller fire kan være forældre til barnet, så vil det i en situation, hvor de personer går fra hinanden, have dybt negative konsekvenser for barnet, fordi det bliver katebald. Én ting er, at man i dag kan risikere at blive katebald, hvis ens forældre bliver skilt, men nu kan man risikere at blive katebald mellem mange flere forskellige partnere, og det er da ikke i barnets interesse.

Kl. 14:46

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 14:46

Pernille Skipper (EL):

Jeg vil først og fremmest gerne lige præcisere, at det, jeg sagde, var, at jeg anerkender, at Dansk Folkeparti *tror*, at de tager udgangspunkt i barnets interesse. Jeg er så på ingen måde enig i, at det, som Dansk Folkeparti ønsker at gennemføre, er til barnets bedste, hvor man åbenbart skal være gift i en hellig kirke, mand og kvinde, før man kan opdrage et barn og give det et godt liv. Det er så, hvad det er. Men jeg er med på, at Dansk Folkeparti *tror*, at det er til barnets bedste.

Det her handler netop ikke om voksnes rettigheder, tværtimod. Det handler om at få nedskrevet nogle regler, sådan at de mennesker, der lever i den virkelige verden, de børn, der lever i den virkelige verden, og som har to mødre, også har ret til begge de to mødre, hvis der sker noget. Og det er jo derfor, vi laver forældreansvarslovgivning; det er netop for at sikre, at børnene har ret til de forældre, dem, der giver dem kærlighed og omsorg, dem, som de er knyttet til. Og så vil vi ikke herinde sætte os til dommer over, hvilket køn de forældre har, som børnene nu engang elsker, men kun give dem ret til at bevare kontakten til dem.

Kl. 14:47

Første næstformand (Bertel Haarder):
Fru Johanne Schmidt-Nielsen har skrevet sig på talerlisten.

Kl. 14:47

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Jeg vil høre, om fru Pernille Skipper er enig med mig i, at det ud over at være temmelig bizart også er ekstremt respektløst, når Dansk Folkepartis ordfører i dag sammenligner det faktum, at medmoderen får flere rettigheder, og at barnet dermed også får flere rettigheder, med, at mennesker kan gifte sig med dyr.

Kl. 14:47

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 14:47

Pernille Skipper (EL):

Jeg synes, at der er mange ting, der er sagt i den her Folketingssal i dag af Dansk Folkeparti, som er respektløst, og som vidner om en boble, som omfavner præcis den del af Folketingssalen, som Dansk Folkeparti sidder i, og som ikke har noget med den virkelige verden at gøre. Jeg er fuldstændig enig med fru Johanne Schmidt-Nielsen i, at hvis man tillader sig at sammenligne det, at et barn har to mødre, med et ægteskab med dyr, er der åbenbart kommet et lidt tykkere lag omkring den boble, der omgiver den del af Folketingssalen.

Kl. 14:48

Første næstformand (Bertel Haarder):
Fru Johanne Schmidt-Nielsen? Nej, så siger vi tak til Enhedslistens ordfører. Så går vi til hr. Villum Christensen for Liberal Alliance.

Kl. 14:48

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Jeg kan godt afsløre, at vi ikke går ind for registreret partnerskab med en hund, eller hvad det måtte være.

Jeg skal sige, at fru Thyra Frank ikke kan være til stede, og jeg vil nu læse hendes ordførertale op. Den lyder sådan her:

Liberal Alliance kan støtte L 207, da forslaget anerkender mangfoldigheden i den måde, borgerne stifter familie på. Det er nemlig afgørende for Liberal Alliance, at enhver familie får lov til at etablere den familiekonstruktion, som de selv finder bedst. Forslaget her vil gavne et stort antal børnefamilier, der i dag står med ringere retslig beskyttelse alene på grund af forældrenes køn.

Liberal Alliance finder det dog problematisk, at lovforslaget alene vedrører situationer, hvor befrugtningen sker under en sundhedspersons ansvar. Det betyder, at alle de familier, der benytter en kendt sæddonor, fortsat skal være henvist til at gennemføre en stedbarns-adoption og dermed fastholdes i en ustabil situation i 2½ år. Det er nemlig i praksis den periode, forældre, adoptant og barn skal have levet sammen i, før stedbarns-adoptionen kan finde sted.

Vi mener derfor ikke, at modellen er fuldt tilfredsstillende, men vi mener klart, at der er tale om et skridt i den rigtige retning, så vi støtter forslaget.

Kl. 14:49

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Liberal Alliances ordfører. Så er det den konservative ordfører, fru Benedikte Kiær.

Kl. 14:50

(Ordfører)

Benedikte Kiær (KF):

Jeg vil lægge ud med at sige, at medlemmerne af den konservative folketingsgruppe er fritstillet, når det gælder det her lovforslag, som de er det med andre forslag, som har med etiske ting at gøre. Det vil min ordførertale så nok også bære præg af, nemlig at vi er fritstillet.

I dag er det jo sådan, at hvis man er mand og kvinde og er gift eller lever sammen, kan man få hjælp til at blive forældre, hvis det viser sig, at man ikke kan blive det ad naturens vej. Hvis det viser sig, at det er faren, der er et problem, kan man få hjælp fra en anonym sæddonor. Når man så får barnet og det bliver født, er man forældre lige fra begyndelsen. Det er også sådan, at man kan finde en, der er kendt sæddonor. Det kan være en i vennekredsen, det kan være en anden person, som gerne vil donere sæd til dette par. Man kan jo så indgå en aftale, man skriver under på, at man overgiver forældreskabet til den mand, som kvinden bor sammen med eller er gift med. Det vil sige, at det så er det par, der er forældre, og ikke sæddonoren. Han ved således også og bliver bekendt med, at når han underskriver den her erklæring, kan han ikke fortryde sit samtykke. Sådan er det i dag for heteroseksuelle par.

Det, forslaget i al sin enkelthed går ud på, er, at sådan skal det også være, hvis det er et par, der består af to kvinder. Det vil sige, at hvis det er en anonym sæddonor på fertilitetsklinikken, har vi to kvinder, der er forældre, lige fra barnet bliver født. Vi har også mulighed for, at en kendt sæddonor kan donere sin sæd til det her par – der skal være en sundhedsperson til stede, når den her fertilitetsbehandling foretages – uden at kunne fortryde sit samtykke. Dermed kan de to kvinder så være forældre fra begyndelsen.

Som sagt bærer min ordførertale præg af, at vi er fritstillet i gruppen. Jeg vil sige, at for mit eget vedkommende kan jeg støtte det her forslag, for jeg synes egentlig, det er en konsekvens af, at vi for nogle år tilbage har foretaget nogle ændringer i loven om kunstig befrugtning, der giver mulighed for, at man som et lesbisk par kan få fertilitetsbehandling. Jeg vil sådan set sige, at selv om jeg er af den

overbevisning, at det er bedst for barnet at have en far og en mor, kan jeg stadig væk gå ind for det her lovforslag om medmoderskab af hensyn til barnets tarv.

Kl. 14:52

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til den konservative ordfører. Så giver jeg ordet til social- og integrationsministeren.

Kl. 14:52

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Tak for ordet. Tak for debatten, og også tak for de mange kommentarer, der er faldet i forbindelse med regeringens forslag til lov om ændring af børneloven. Vi giver medmødre mulighed for at være retlige forældre fra fødslen.

Det glæder mig, at de konservative medlemmer er fritstillet. Det synes jeg er herligt, for så kan vi i hvert fald se, at vi vil kunne få flere end regeringen og Enhedslisten og Liberal Alliance til at trykke på den grønne knap. Det vil glæde mig.

Jeg noterede mig også, at Venstre er positiv. Om det betyder, at man ender med at stemme for, må vi jo vente og se i spænding, men vi andre har i hvert fald allerede sikret flertallet, så derfor kan vi gå til det her med ro i sindet.

Dansk Folkeparti er ikke forbavsende ikke for det her forslag. Det har de meget tydeligt redegjort for her i salen i dag med de spørgsmål, de har stillet. Jeg synes egentlig, jeg vil undlade at komme ind på substansen i det, der er blevet sagt. Jeg synes ikke, det har været særlig sagligt, men jeg vil gerne generelt sige om den debat, der har været, at vi med det her lovforslag har fundet den rigtige balance.

Vi har fundet den rigtige balance for de børn, der kommer til verden, og som har en lesbisk mor – denne lesbiske mor kan jo være enlig eller have en ægtefælle eller kæreste, og ja, man kan godt være ægtefælle. Sådan et barn bliver i dag født ind i et forhold, og i det forhold skal man vente på en stedbørnsadoption. Det gør vi op med nu ved at sige, at hvis der er to juridiske forældre allerede fra fødslen, er det det, vi skal. Det sikrer barnet. Det synes jeg er rigtig fornuftigt.

Omvendt har vi også taget den eventuelle far i betragtning, som det også er blevet nævnt. Vi har faktisk valgt en løsning med, at hvis man anvender en kendt donor, er det faktisk den kendte donor, der som udgangspunkt er far, og så vil det være den kvinde, der bliver gravid, der vil være mor, og den mand, der afgiver sæden, vil være far, hvis der er tale om en kendt donor, med mindre man aftaler noget andet.

Når vi har lavet det her, er det for at finde en balance, som gør, at vi til dels anerkender, at den far, som kan være i spil som eventuel kendt donor, naturligvis skal have sine rettigheder, hvis han ønsker dem. Det skal i hvert fald være noget, som de afklarer i det forhold, i den konstellation, hvor de vælger at få det her barn. Der kan kun være to retlige forældre, og det må så være op til de to kvinder at afgøre, om de ønsker at få et barn med en kendt donor, der gerne selv vil være far, eller om de ønsker en anonym donor, som dermed automatisk har fraskrevet sig donoransvaret, eller om man ønsker en anden konstellation. Det vigtige er, at vi får styr på de her regler.

Jeg synes, vi har fundet balancen, og det glæder mig utrolig meget, at der er flertal for det her lovforslag. Enhedslisten har nu to gange i træk rost mig, og jeg takker ydmygt for opbakningen. Så vil jeg sige, at fru Pernille Skipper nævnte, at det her kun gælder for dem, der er blevet insemineret på klinik. Jeg skrev det ned for at kunne referere det, der blev sagt: På klinik. Nej, det gør det ikke. Det her gælder også, hvis inseminationen er foregået i hjemmet. Det var jo en af de ændringer, vi lavede, for det kan sådan set godt være lidt vigtigt, at man godt kan vælge at få sådan nogle ting ordnet på privatadressen, så det måske bliver mindre sterilt. Det er i hvert fald nu

en mulighed, som kvinderne kan vælge. Det vil sige, at det også vil gælde der.

Kl. 14:59

Men det er rigtigt, som Enhedslisten fremfører, nemlig at stedbørnsadoption stadig vil være den vej, man skal gå, hvis man ikke anvender det her nye lovsæt, som vi stiller i udsigt. Jeg vil gerne sige, at nu giver vi muligheden for, at de voksne kan vælge den her løsning, som giver styr på tingene med det samme.

Men vælger man af en eller anden grund ikke den løsning, kan man ikke se sig selv i den, og gør man det på en anden måde, skal man vide, at der er de andre regler. De andre regler om stedbørnsadoption handler ikke primært om homoseksuelle forældre. Det er nogle generelle regler. Det vil sige, at de handler om at gøre op med en familie og lave et forældreskifte. Derfor er det vigtigt, at vi har de der meget, meget tungtvejende hensyn til, at der er stabilitet i familien. Jeg vil gerne sige, at det ikke er noget, der kræver lovændring. Det er mere en praksisændring, og Ankestyrelsen kigger på det, for der kan selvfølgelig være tale om, at der i de her tilfælde vil være en anden situation, end hvis der var et helt generelt familieskifte.

Jeg vil slutte af med at takke for opbakningen. Jeg gjorde det, efter vi havde lavet ændringen, sådan at homoseksuelle kan indgå ægteskab, at jeg lovede Folketingets partier, at jeg ville indkalde til brede forhandlinger, og at alle ville få mulighed for at være med, når vi skulle debattere omkring bordet. Det har jeg gjort. Jeg har fået overbevist nogle. Jeg har ikke fået overbevist alle, men jeg vil trods alt gerne sige tak for, at man mødte frem, og tak for, at der nu er opbakning til regeringens lovforslag.

Kl. 14:57

Første næstformand (Bertel Haarder):

Der er en kort bemærkning fra fru Mette Hjerminde Dencker.

Kl. 14:57

Mette Hjerminde Dencker (DF):

Det er, fordi jeg hæftede mig ved, at ministerens partifælle i sin ordførelse sagde, at nu er vi nået til fase to i det her. Hvad mener ministeren så er fase tre og fase fire i det her projekt? Det er bare, så vi i Dansk Folkeparti kan forberede os på, hvilke familieværdier vi ellers kan se frem til bliver ændret.

Kl. 14:58

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ministeren.

Kl. 14:58

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Jeg kan jo starte med at sige, at fase et var, at vi gav homoseksuelle mulighed for at blive gift, for at blive ægtefolk, altså for også at blive gift i kirken. Nu tager vi så det skridt, som er fase to, og vi har egentlig ikke flere skridt på banen.

Men jeg vil da godt vedstå mig, at der er utrolig stor forskel på, hvordan vi betragter familierpolitikken, hvis jeg kigger fra min stol som socialminister og til, hvordan Dansk Folkeparti og fru Mette Hjerminde Dencker udlægger det.

Jeg står her med en klumme, hvor der bliver skrevet:

»Findes der børn, der flytter hjemmefra før de bliver 18? Findes der mennesker, hvis livsfælle er af samme køn? Findes der folk, der lever alene med deres børn? Findes der børn, der aldrig har mødt deres far, fordi de er skabt ved insemination? Findes der børn, der lever sammen med flere voksne? Svaret på alle spørgsmål er JA! Det findes i dagens Danmark. Er det naturligt? NEJ! Uanset hvor anerkendt, udbredt og normalt det bliver, vil det aldrig være naturligt at leve på en måde, der strider mod naturens orden.«

Det er Dansk Folkepartis holdning. Det er ikke min.

Første næstformand (Bertel Haarder):

Mette Hjerminde Dencker.

Kl. 14:59

Mette Hjerminde Dencker (DF):

Jeg anerkender, at vi i Dansk Folkeparti er uenige med regeringen og Enhedslisten i spørgsmål, der vedrører familien. F.eks. mener vi i Dansk Folkeparti også, at børn har ret til en far og en mor, og det skyldes jo bl.a., at der i det samfund, vi lever i her, er maskuline og feminine energier. Vi skal være i maskuline situationer, når vi skal forhandle. Vi skal være i feminine situationer, når vi skal få ting til at glide med vores børns legekammeraters forældre. Der er masser, man skal i samfundet, hvor man har brug for både maskuline og feminine input lige fra starten af, og det er det, vi i Dansk Folkeparti mener at man svækker ved det her.

Så er det i øvrigt generelt rigtig, rigtig ærgerligt for de børn, som for det første fra starten af vokser op hos enlige mødre, og som for det andet slet ikke har en faderfigur at spejle sig i; det er jo noget, der kan få store konsekvenser for børn fremadrettet. Så vi bliver nok aldrig enige om det her.

Kl. 15:00

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ministeren.

Kl. 15:00

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Tidligere i dag i debatten sagde fru Mette Hjerminde Dencker, at det var stakkels børn, der blev født ind i de her homoseksuelle forhold, og nu er det så ærgerligt for de børn, der vokser op hos en enig mor. Jeg er selv vokset op hos en enig mor, en fremragende enig mor, vil jeg gerne påpege, og jeg synes egentlig, at vi skal passe på med at stå og pådutte alle mulige andre mennesker, hvordan vi betragter deres familier og de værdier, der ligger i dem. Det må jeg være helt ærlig at sige.

Jeg tror, at mange homoseksuelle par er meget bevidste om, at når de har børn, bliver de nødt til at sørge for, at barnet også kan se nogle forældre, som har et andet køn end det, de selv har. Men jeg har da ingen viden om, at det ikke finder sted, eller at børn, der vokser op i homoseksuelle familier, ikke bliver elsket og mødt med præcis de værdier eller de mennesker, der kan hjælpe dem til at blive hele og fornuftige mennesker. Det er ikke en viden, jeg har.

Dansk Folkeparti har i dag ytret mange mærkelige holdninger. Det mærkeligste var dog spørgsmålet om, hvad det næste bliver. Spørgsmålet fra fru Mette Hjerminde Dencker lød: Hvad bliver det næste, skal man til at kunne gifte sig med dyr? De ord falder i 2013 i en debat i det danske Folketing om homoseksuelle. Det synes jeg er lamslående.

Kl. 15:01

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til social- og integrationsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 72:

Forslag til folketingsbeslutning om afdækning af de økonomiske konsekvenser forbundet med indvandringen.

Af Martin Henriksen (DF) m.fl.

(Fremsættelse 28.02.2013).

Kl. 15:02

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Forhandlingen er åbnet, og jeg begynder med at give ordet til social- og integrationsministeren.

Kl. 15:02

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Tak for det. Dansk Folkeparti vil med dette beslutningsforslag pålægge regeringen at foretage løbende beregninger af de positive og negative sider af indvandringen. Beslutningsforslaget hviler på den præmis, at vi ikke kender omkostningerne ved indvandringen, men den præmis er grundlæggende forkert. Vi har allerede betydelig viden om de økonomiske konsekvenser af indvandringen, og vi ved, at en utilstrækkelig integration påvirker vores samfundsøkonomi negativt og betydeligt.

Denne regering har besluttet at gøre noget ved det. Vores fokus er rettet mod at løse integrationsproblemerne. Vi har adskillige gange haft lejlighed til at diskutere det spørgsmål, som Dansk Folkeparti nu også rejser i form af et beslutningsforslag. Min holdning er den samme, som jeg har redegjort for tidligere, senest på et samråd i Folketingets Integrationsudvalg i februar måned. Der er gennemført adskillige analyser af indvandringens økonomiske konsekvenser. Senest blev der i 2011 offentliggjort en rapport, som beskriver de mange analyser og beregninger, der er lavet på området. Vi har altså grundlæggende den viden, vi har brug for.

Vi ved, at indvandringen har samfundsmæssige konsekvenser. Vi ved også, at det gør en forskel, hvilken type indvandring der er tale om. Indvandrere fra mere udviklede lande giver samlet set et positivt økonomisk bidrag til den offentlige økonomi, mens indvandrere fra mindre udviklede lande har givet et negativt økonomisk bidrag. Forklaringen er bl.a., at der er forskel på, hvor godt de to grupper klarer sig på arbejdsmarkedet.

De allerede gennemførte beregninger viser, at den manglende integration af indvandrere og efterkommere fra såkaldt mindre udviklede lande medførte offentlige nettoudgifter for knap 16 mia. kr. i 2010. Vi ved altså allerede, at den manglende integration koster samfundet penge. En stor del af nettoudgiften på de 16 mia. kr. består af udgifter til de unge generationer. Det koster samfundet penge at sende børn og unge i daginstitution, i skole og på fritidshjem, og fordi syv ud af ti efterkommere er under 18 år, bidrager de endnu ikke positivt til samfundsøkonomien.

Afgørende for de samfundsøkonomiske konsekvenser af den fremtidige indvandring er således, hvilke indvandrere der er tale om, og i hvilket omfang vi lykkes med at integrere dem, herunder særlig integrere dem på det danske arbejdsmarked. Det behøver vi sådan set ikke flere nye analyser til at fortælle os. Faktisk fremgår det jo netop af en af de analyser, Dansk Folkeparti fremhæver i begrundelsen for sit forslag, nemlig den fra Nationalbanken i 2008, at det allerbedste vil være at få integrationen til at fungere bedre. For den fungerede nemlig ikke godt nok på det tidspunkt, hvor Dansk Folkeparti i øvrigt selv havde afgørende indflydelse på udlændinge- og integrationspolitikken. Det kan vi gøre meget bedre, og det er vi allerede godt i gang med.

I november sidste år fremlagde regeringen sine visioner og mål for den fremtidige integrationsindsats. Kernen heri er, at vi skal ar-

bejde mere systematisk med integrationsopgaven ved at gøre brug af den bedste viden om, hvad der virker, og at vi skal blive bedre til at løse integrationsopgaven som en integreret del af de samfundsmæssige opgaver, vi i øvrigt skal løse, ikke som løsrevne, kortvarige projekter. Det betyder f.eks., at det generelle løft, vi giver folkeskolen, skal være med til at styrke de nydanske børns skoleresultater, og at de reformer, vi arbejder på i forhold til arbejdsmarkedet, også skal bidrage til at få flere med indvandrerbaggrund i beskæftigelse. Det generelle løft af integrationen skal, hvor det er nødvendigt, suppleres med målrettede indsatser for grupper med særlige behov.

Regeringen er ambitiøs i forhold til denne dagsorden og har allerede taget en række initiativer, der vil fremme integrationen, og der er flere konkrete initiativer på vej. Med finansloven for 2013 er der således afsat midler til at styrke modtageindsatsen for nyankomne flygtninge og familiesammenførte. På den baggrund har jeg fremsat et lovforslag, som dels skal sikre en helbredsmæssig afklaring af nyankomne flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, dels skal tage højde for hele familiens situation og sikre en tidlig helhedsorienteret og koordineret indsats ved modtagelsen af de nyankomne.

Jeg tror på, at vi med de her værktøjer får en bredere integrationsindsats, som også kan forebygge nogle af de væsentlige integrationsproblemer, vi ser i dag – problemer med, at familier og isolerer sig og marginaliseres. Det vil også i længden give en bedre integration og også bidrage til at få folk i beskæftigelse.

Kl. 15:07

Regeringen ønsker et stærkt fokus på resultaterne af integrationsindsatsen, og vi vil gerne måles på, om vi lykkes. Vi har derfor offentliggjort et nationalt integrationsbarometer. Integrationsbarometeret opstiller ni mål for bl.a. beskæftigelse, uddannelse og danskkundskaber. Vi lader os måle på, om integrationen forbedres. Det er det, der er vores fokus. Det vil nemlig være afgørende ikke bare for den enkelte, men også for samfundsøkonomien, som vi jo er mindst lige så optaget af som Dansk Folkeparti.

Integrationsbarometeret, kommende benchmarkinganalyser af kommunernes integrationsindsats og andre gode indsatser kan bidrage til at flytte integrationsindsatsen. Det ved vi at nye beregninger af de økonomiske konsekvenser ikke kan. Det er jo sagen i en nøddeskal, og det er derfor, regeringen ikke kan støtte beslutningsforslaget.

Kl. 15:08

Første næstformand (Bertel Haarder):

Hr. Martin Henriksen for en kort bemærkning.

Kl. 15:08

Martin Henriksen (DF):

Vi har jo hørt det rigtig mange gange før, altså den argumentation, som ministeren kommer med, nemlig at nu er der en ny integrationsdagsorden og så bliver det hele meget bedre, og derfor bliver det også billigere. Og at vi også kommer til at tjene nogle penge på indvandringen, bliver sikkert også argumentationen på et eller andet tidspunkt.

Men det, jeg bare ikke forstår, er – når nu ministeren har så stor tillid til sin egen politik og til, at det hele bliver så meget bedre – at vi så ikke må få lov til at følge udviklingen og se, om det også bliver bedre, og om vi rent faktisk ender med at få en indvandring, som er en overskudsforretning for Danmark.

Det er jo der, argumentationen lige pludselig begynder at halte lidt, for hvis man har så megen tillid til sin egen politik, burde man jo også have en interesse i løbende at lave beregninger på, hvad indvandringen så koster det danske samfund. Kunne ministeren knytte en kommentar til den del? Hvis man har så meget tillid til sin politik, så lad os da følge den og se, hvad tingene koster.

Kl. 15:09

Kl. 15:11

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ministeren.

Kl. 15:09

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Til det kan man sige flere ting: Først vil jeg sige, at jeg gerne vil følge udviklingen, og det er jo derfor, vi har lavet integrationsbarometret, så man tydeligt både på nationalt og lokalt plan kan følge med.

I forhold til økonomien kan man sige, at det, som den tidligere regering og Dansk Folkeparti havde aftalt, var, at man skulle lave de her beregninger. De er kommet, og det er jo dem, som vi lægger til grund for, at vi har den her viden, og det er sådan set fint nok. Det, der også var en del af den tidligere regerings aftale med Dansk Folkeparti, var, at man skulle blive ved med at beregne, også hvad udgifterne ville have været, hvis man ikke havde ændret udlændingereglerne tilbage i 2001 – eller hvad ved jeg, måske også andre gange.

Det synes jeg ikke er særlig relevant. Nu har jeg hæftet mig ved, at det ikke står specifikt i Dansk Folkepartis beslutningsforslag, at det er præcis på den måde, man vil gøre det. Der står bare, at de partier, der stemmer for, skal diskutere, præcis hvad der skal indgå i det, der skal beregnes. Men vi ved jo i hvert fald, at det er det, der tidligere har været Dansk Folkepartis ønske, nemlig at få beregnet, hvad indvandringen ville have kostet, hvis ikke man i sin tid havde ændret udlændingereglerne.

For mig at se er det spild af gode kræfter. Jeg vil hellere, at vi bruger vores ressourcer på at løse udfordringerne i stedet for på at have folk til at sidde og regne ud, hvad ting ville have kostet, hvis ikke man havde grebet ind en eller anden gang.

Når det så drejer sig om økonomien, må jeg sige, at det bliver et langt og sejt træk, for de mange års forsømmelser, der er på integrationsområdet, kommer det til at tage tid at rette op på.

Kl. 15:10

Første næstformand (Bertel Haarder):
Martin Henriksen.

Kl. 15:10

Martin Henriksen (DF):

Det er jo en underlig argumentation, især når ministeren selv henviser til, hvad der står i Dansk Folkepartis beslutningsforslag, hvor der sådan set står, at hvis det bliver vedtaget, skal man indkalde til politiske drøftelser med det formål at finde frem til en, gerne flere måder at beregne det her område på. Så hvis ministeren synes, at den måde, som Dansk Folkeparti og den tidligere regering gjorde tingene på før, ikke er hensigtsmæssig, så kan man jo aftale sig frem til en ny måde at gøre tingene på. Men det afviser ministeren jo fuldstændig. Og dermed siger ministeren også, at vi ikke må vide, hvad der sker på området; at vi ikke må vide, hvilke omkostninger indvandringen påfører det danske samfund. Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Jeg vil tillade mig at henvise til nogle tal fra Norge, der kom frem i weekenden, og hvoraf det fremgik, at hver gang en indvandrer fra et ikkevestligt land kommer til Norge, koster det den norske regering 4,1 mio. nkr. i fremtidige omkostninger. Det viser tallene fra det, der svarer til Danmarks Statistik. Og så står der også i artiklen, som er fra BT, at omkring 15.400 ikkevestlige indvandrere kom til Norge i 2012, og at det betyder en nettoudgift på 63 – 63! – mia. nkr.

Kunne det ikke være, at vi måske skulle til at være lidt obs på, hvilke udgifter indvandringen også påfører det danske samfund?

Kl. 15:11

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ministeren.

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Jeg er sådan set ikke enig i, at vi ikke følger med. Som jeg redegjorde for, har vi integrationsbarometret. Vi kommer sikkert også til at lave flere forskellige økonomiske betragtninger og analyser – det vil jeg slet ikke afvise – men jeg kan ikke støtte op om Dansk Folkepartis forslag og den måde, man gerne vil gøre det på.

Så vil jeg gerne sige: Vi kender allerede udgifterne, for de er jo lige blev udregnet, nemlig 15,7 mia. kr., altså små 16 mia. kr. Og der hører så den forklaring med, at det tal er så ekstraordinært stort, fordi syv ud af ti i den her gruppe er under 18 år; det vil sige, at de går i børnehaver, de går i skole, de går i fritidshjem, og de betaler ikke skat. Derfor betyder de større udgifter end indtægter, for med den alder, de har, bidrager de ikke til samfundet.

Så kan man sige: Hvordan får vi dem til at bidrage? Ja, det gør vi da ved at få dem til at lykkes; ved at få dem til at få noget ud af at gå i skole; ved at få dem til at tage en uddannelse; ved at sørge for, at der er praktikpladser og pladser til dem på arbejdsmarkedet. Det skal da være det, der er vores fokus, i stedet for at grave alle mulige grøfter, som andre har større interesse i.

Kl. 15:12

Første næstformand (Bertel Haarder):

Hr. Christian Langballe for en kort bemærkning.

Kl. 15:12

Christian Langballe (DF):

Jeg synes, det er relevant at få afdækket økonomien og gøre det løbende. Jeg mener faktisk, at når nu der er blevet lempet i den grad, som der er fra regeringens side på indvandrerområdet og med hensyn til flygtninge- og integrationspolitikken, så er det afgørende, at man følger det sådan, at man kan se, hvad det rent faktisk medfører, også økonomisk.

Jeg kan huske, dengang det blev betragtet som dårlig opdragelse at stille spørgsmål med hensyn til tallene på integrationsområdet eller med hensyn til økonomien i det, og der vil jeg så bare sige: Jeg mener simpelt hen, at de danske skatteborgere har et krav på at vide, hvad det er, det koster, og om der er forskel f.eks. på ikkevestlig indvandring og vestlig indvandring – det ved vi jo at der er – og at det bliver afdækket hele tiden, så vi ved, hvad det er for en politik, der bliver ført på området. Jeg forstår heller ikke, at social- og integrationsministeren ikke vil være med til en løbende afdækning af, hvad det her betyder.

Kl. 15:13

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ministeren.

Kl. 15:13

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Det er rigtigt, at der er forskel på, om man kommer fra et vestligt land eller fra et mindre udviklet land, og de tal er også opgjort i de analyser og beregninger, der er lagt frem.

Så er der spørgsmålet om, om vi har lempet udlændingereglerne. Nu skal jeg for lige at slå det fast starte med at sige, at det jo er justitsministeren, der har ressortansvaret for udlændingereglerne, og han redegør sådan set meget glimrende for reglerne selv, men jeg vil da gerne alligevel sige nogle få ting:

Jeg synes, at vi som land er forpligtet til at tage imod vores del af verdens flygtninge. Der er mennesker derude, der har brug for, at der er folk, der vil tage imod og sørge for at tilbyde et nyt hjemland til mennesker, der bliver personligt forfulgt og ikke kan være i deres eget. Derfor har vi et asylsystem, og det bakker jeg og regeringen

varmt op om. Den del af vores samfundsansvar og verdensborgeransvar tager vi.

Kl. 15:18

Så er der spørgsmålet: Kommer der mange flere hertil ved familiesammenføring, og vil den stigning så fortsætte? Altså, det kan konstateres, at antallet af asylansøgere har været stigende siden 2006 med en enkelt undtagelse, som var 2011, så det er altså ikke nogen ny tendens, at der kommer flere for at søge asyl. Men det er i øvrigt meget mere interessant at se på, hvor mange der får asyl, end hvor mange der søger asyl. Der blev givet i alt 2.585 opholdstilladelser på asylområdet i 2012, hvilket er 336 flere end i 2011.

For så vidt angår familiesammenføring, blev der i 2012 givet i alt 3.173 tilladelser, hvilket er på omtrent samme niveau som i 2011 og markant lavere, end det var i perioden 2009-10.

Kl. 15:15

Første næstformand (Bertel Haarder):
Christian Langballe.

Kl. 15:15

Christian Langballe (DF):

Altså, jeg imødeser jo i hvert fald, at de lempelser, man har lavet, også i forhold til loftet over kontanthjælpen og afskaffelsen af start-hjælpen, kommer til at påføre os øgede udgifter på det område i betragtelig grad. Nu refereres der til den her norske undersøgelse, som jo viser choktal, fordi det betyder, at velfærdssystemet bliver sat over for en udfordring og et pres, som ikke er kendt. Jeg vil så i øvrigt sige, at det også kommer til at ske i Sverige, og det kommer til at ske i Danmark, og der vil jeg så bare sige: Jeg kan ikke forstå, hvorfor der ikke for Danmarks skyld, og for at man ved, hvad man betaler til i skat, laves en løbende afdækning af, hvor chokerende tal vi måske vil få i fremtiden, når resultatet af regeringens politik også begynder at komme for en dag.

Kl. 15:16

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ministeren.

Kl. 15:16

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Jeg vil gerne sige, at vi allerede kender tallet: 15,7 mia. kr. Og som jeg sagde tidligere, kommer det til at være et langt, sejt træk for at få ændret det – et langt, sejt træk, fordi eftersløbet på integrationsindsatsen er meget, meget stort. Syv ud af ti af dem, som vi taler om, er under 18 år, og derfor bidrager de ikke. Vi kommer til at kæmpe med det her i mange år, også fordi vi har en social arv, der også gør sig gældende i den her befolkningsgruppe, hvor vi har flere på førtidspension, flere på kontanthjælp, og hvor vi har problemer med at få folk fastholdt i uddannelse og arbejde.

Det er jo de problemer, vi gør noget ved. Det er derfor, vi har taget fat med reformer, som vi har, og vi mener, de skal løses, også at de udfordringer, som mennesker, der er kommet hertil fra andre lande, har, skal løses ved de generelle reformer, altså ved en reform af førtidspension, af fleksjob, af kontanthjælp og af folkeskolen. For det er jo der, de mennesker er, og det er der, vi skal sørge for at løfte og tage ansvar.

Så vil jeg gerne sige, at i søndags var det en ualmindelig fantastisk dag. Vi havde statsborgerskabsdag, og det vil sige, at vi havde et telt ude på ridebanen, hvor mennesker, som er blevet tilbudt statsborgerskab, var inviteret til fest, hvor de kom, og hvor de sagde tak. Jeg vil gerne sige, at fra regeringens side ser vi ikke noget som helst fremmed eller farligt ved, at mennesker, som er kommet hertil, og som har kæmpet hårdt for at opnå statsborgerskab, også får det. Vi har strenge regler for at få lov at blive danske statsborgere, og jeg synes, at når folk lever op til dem, skal vi også fejre dem, bl.a. som vi gør med en statsborgerskabsdag.

Første næstformand (Bertel Haarder):

Så er det hr. Tom Behnke for en kort bemærkning.

Kl. 15:18

Tom Behnke (KF):

Jeg tager ordet, for jeg synes simpelt hen, det er fantastisk, at ministeren evner først at hælde en kæmpe spand fuld mudder ud over den tidligere VK-regering og bagefter sige: Nu skal vi jo ikke grave grøfter! Det er da imponerende, at man i en og samme sætning er i stand til at gøre det. Som om den tidligere VK-regering intet gjorde i forhold til integrationsindsatsen. Regeringen dengang havde rent faktisk en integrationsplan, og er det ikke korrekt, vil jeg spørge ministeren, at mens V og K havde regeringsmagten, opnåede man rent faktisk, at et historisk højt antal udlændinge kom i uddannelse eller i beskæftigelse?

Kl. 15:18

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ministeren.

Kl. 15:19

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Jo, det er rigtigt, at vi havde en opgangstid, og den opgangstid var lykkelig for de mennesker, som hang og havde allersværest ved at få lov at komme ind og være med. Det gælder sådan set, uanset hvilken baggrund man har.

Derfor så vi også en stigning i antallet af beskæftigede, som har indvandrer- eller indvandrer efterkommerbaggrund, før krisen var her, men desværre så vi også, at det var nogle af dem, der var de første, som måtte forlade arbejdsmarkedet igen, da krisen ramte. Det vidner jo om de udfordringer, som vi har. Der er tale om en gruppe, som er særlig sårbar, og som er dem, som arbejdsgiverne vælger fra i første omgang. Det gør de jo, måske fordi de ikke har de nødvendige kvalifikationer. Derfor er den her regerings fokus at få løftet uddannelsesniveaet og kvalifikationerne, også for dem, der har haft svært ved at få en uddannelse til at starte med.

Til debatten om at grave grøfter vil jeg, hvis det kan hjælpe noget, gerne sige, at jeg ikke mener, at den tidligere regering gjorde det særlig godt. Det mener jeg så i øvrigt måske heller ikke man gjorde for 20 år siden, da der var en anderledes regering. Jeg mener dybest set, at vi ikke har håndteret integrationsudfordringen særlig hensigtsmæssigt igennem rigtig mange år. Så det er bestemt ikke for at grave grøfter. Jeg påtager mig også gerne min del af ansvaret.

Kl. 15:20

Første næstformand (Bertel Haarder):
Tom Behnke.

Kl. 15:20

Tom Behnke (KF):

Det vil jeg gerne kvittere for, og jeg vil også gerne kvittere for, at der rent faktisk blev gjort noget og der skete en forandring. Ministeren siger så i forhold til beskæftigelsen, at det formentlig kun skyldes, at vi var i opgangstider, men det er jeg ikke enig i. Lad os tage det andet element, som jeg nævnte, og som jo ikke har noget at gøre med, om der er opgangstider eller ej, tværtimod måske endda, nemlig at der var en historisk stor andel af udlændinge, som var under uddannelse under den borgerlige regering – historisk stor; der er aldrig set så stor en andel, som gik ind og tog sig en uddannelse. Og det har jo ikke så meget at gøre med, om der er økonomiske opgangstider – tværtimod, for så er det fristende at tage arbejde i stedet for at tage en uddannelse. Så er det ikke også korrekt, at der havde vi et historisk højt antal, som rent faktisk tog en uddannelse?

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ministeren.

Kl. 15:21

Det er jo også lige præcis beviset på det, hr. Tom Behnke siger, nemlig at den indvandrerpå politik, som den borgerlige regering førte, med hensyn til netop beskæftigelse og uddannelse, havde en mærkbar og positiv virkning. Jeg synes ærligt talt det ville klæde ministeren at sige i dag fra talerstolen, at der var en positiv effekt af den politik, som den borgerlige regering førte. Og så kan jeg jo bare tilføje: Desværre kan man ikke sige det samme om den nye socialdemokratiske regerings politik.

Kl. 15:23

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Jeg kan ikke tallene på stående fod, men jeg vil gerne oversende dem skriftligt. Man skal også passe på med at sige indvandring og især lige med hensyn til en ting, for der er utrolig stor forskel også inden for indvandrergrupper. Folk kommer fra forskellige steder, de har forskellige kulturelle baggrunde, forskellige værdier og forskellige normer med sig. Når jeg kigger ud over integrationsudfordringen på uddannelsesområdet, vil jeg sige, at en af de store udfordringer, som vi har, handler om de unge mænd. Vi har nogle kvinder, som er rigtig gode – unge piger, der i den grad er dygtige, som er med, og som bliver uddannet langt bedre end alle os andre, og hatten af for det. Men vi har altså et efterslæb, når det drejer sig om de unge drenge.

Jeg har den holdning til det, at vi skal identificere alle de efterslæb og alle de udfordringer, der er, og så skal vi forsøge at finde løsninger til dem. Det skal vi finde i folkeskolereformen, det skal vi finde i de reformer, vi laver af ungdomsuddannelserne, og det skal vi gøre, når vi taler om, hvordan vi inddrager forældre og får forældre med i den dialog, der er, om, hvordan de påtager sig forældreansvaret, også for nogle af de børn, der har svært ved at følge med i skolen.

Kl. 15:22

Første næstformand (Bertel Haarder):
Fru Inger Støjberg for en kort bemærkning.

Kl. 15:22

Inger Støjberg (V):

Tak. Ministeren sagde lige før, at indvandrerne var nogle af de første, der mistede arbejde, da krisen tog fat i Danmark. Jeg vil bare gerne vide, hvor ministeren har sin dokumentation fra.

Kl. 15:22

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ministeren.

Kl. 15:22

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Det, vi kan se, når vi kigger på beskæftigelsestallene er, at der var rigtig mange, der kom ind på arbejdsmarkedet i den tid, der var, op til at krisen ramte os. Vi kan så også se, at det var nogle af de første, der forlod arbejdsmarkedet igen. Jeg kan ikke redegøre for, hvilket dokument jeg har læst, men jeg er sikker på, jeg kan grave det frem og få det sendt over skriftligt.

Kl. 15:22

Første næstformand (Bertel Haarder):
Fru Inger Støjberg.

Kl. 15:22

Inger Støjberg (V):

Jeg kan godt forstå, ministeren ikke kan fortælle, hvilket dokument hun har læst det i, for det er nemlig ikke korrekt. Rent faktisk var det sådan, at rigtig mange indvandrere holdt fast i arbejdet relativt lang tid. Det kan der jo være flere årsager til, både at indvandrerne i høj grad var beskæftiget i servicefagene, og at det måske ikke var dem, der først blev ramt, og at vi har en række indvandrere, der er utrolig dedikeret til deres arbejde, og derfor var de faktisk ikke de første, der blev afskediget.

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ministeren.

Kl. 15:23

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Jeg læser lige op fra mit beredskab for at få klarhed over, præcis hvad der står: Fra 2000 til 2008 kom flere indvandrere og efterkommere med ikkevestlig oprindelse i beskæftigelse. Det skyldtes i høj grad de gode økonomiske konjunkturer. Fra 2008 til 2011 var beskæftigelsesfrekvensen blandt nydanskere faldende. Fra 2011 til 2012 – hvor Danmarks Statistiks nyeste tal stammer fra – er beskæftigelsesfrekvensen heldigvis steget lidt igen. Beskæftigelsesfrekvensen blandt nydanskere er dog fortsat betydeligt lavere end blandt etniske danskere.

Jeg ved ikke, om man ud fra det kan redegøre for, at det ikke var nogle af de første, der mistede arbejdet. Som jeg sagde, er det sådan set lidt ligegyldigt, hvilken baggrund man har. Nogle af dem, som mistede arbejdet først, var nogle af dem, som manglede nogle kvalifikationer, og det tror jeg sådan set er præcis det samme.

Så vil jeg til fru Inger Støjbergs spørgsmål om, om det her ikke er en særlig gruppe, sige, at jo, det er det.

De udmærker sig bl.a. positivt ved at være ekstremt gode til at skabe selvstændige forretninger. Der er et enormt netværk blandt mennesker, som har minoritetsbaggrund, og der er også en stærk gruppering af kvindelige selvstændige, noget, som vi i øvrigt har lidt sværere ved at få sparket i gang. Så jo, der er mange forskelle og også positive ting at sige om kvindelige selvstændige.

Kl. 15:25

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til social- og integrationsministeren. Så går vi til ordførerne, og jeg giver først ordet til fru Inger Støjberg, nu som ordfører for Venstre.

Kl. 15:25

(Ordfører)

Inger Støjberg (V):

I Venstre hilser vi det velkommen, at Dansk Folkeparti kommer med et beslutningsforslag, der skal afdække de økonomiske konsekvenser, der er forbundet med indvandringen. Beslutningsforslaget pålægger regeringen at foretage løbende beregninger af de positive såvel som af de negative konsekvenser af indvandringen til Danmark. Desuden pålægges regeringen at indkalde til politisk drøftelse af, hvilke sider af indvandringen der ønskes afdækket.

Som udgangspunkt er Venstre positivt stemt over for beslutningsforslaget, fordi det i høj grad lægger op til, at regeringen fortsætter det arbejde, som vi selv satte i gang, da vi var i regering. VK-regeringen satte i 2010 sammen med Dansk Folkeparti en udredning af indvandringens økonomiske konsekvenser i gang. Det arbejde har den nuværende regering skrottet. Venstre støtter, at det arbejde, der blev sat i gang i 2010, bliver færdiggjort, og hvis Dansk Folkeparti ønsker nogle yderligere beregninger end dem, der allerede var på tegnebrættet, så synes vi i Venstre, at det lyder som en god idé at gøre det til genstand for en politisk drøftelse.

Som sagt satte VK-regeringen sammen med Dansk Folkeparti gang i et udredningsarbejde i 2010. Resultatet kom i form af en delrapport i april 2011. Udregningen viste bl.a., at ændringerne af udlændingeloven og indførelsen af starthjælpen i 2002 havde styrket de offentlige finanser med 5 mia. kr. årligt – det skal ses i sammenligning med, hvis vi havde fortsat den slappe udlændingepolitik, som Nyrupregeringen førte. Delrapporten kom desuden med anbefalinger til nye analyser. Disse anbefalinger har den nuværende regering valgt ikke at tage til sig. I hvert fald har social- og integrationsministeren udtalt, at hun ikke finder det særlig vigtigt eller relevant. Det forstår jeg ganske enkelt ikke. Jeg synes, at det er særdeles relevant at sikre, at de økonomiske konsekvenser ved indvandringen bliver afdækket, så vi kan få et solidt grundlag at træffe beslutninger ud fra.

Men jeg forstår sådan set godt, hvis jeg skal være helt ærlig, at social- og integrationsministeren ikke er interesseret i at få kortlagt konsekvenserne af regeringens politik på udlændingeområdet. Det tror jeg egentlig heller ikke jeg ville have været, hvis jeg havde været medlem af den regering, der sidder nu, hvor udgifterne på udlændingeområdet jo bare stiger og stiger, fordi regeringen hele tiden lemper det.

Lad mig nævne et par af de lempelser, som regeringen har gennemført. Først afskaffede regeringens starthjælpen. Det har betydet en ekstraregning på 206 mio. kr. i 2012, stigende til 250 mio. kr. i 2015. Dertil kommer regeringens lempelser på familiesammenførselsområdet. De medfører mange flere familiesammenførte og en ekstraregning på omkring 200 mio. kr. Senest har regeringen givet asylansøgere ret til at bo og arbejde uden for asylcentrene, hvilket er en omkostning på 220 mio. kr. Selv om det her jo kun er et lille udsnit af de lempelser, som regeringen har gennemført, så løber det alligevel op i en merudgift på 700 mio. kr.

I Venstre mener vi, at det er en forkert prioritering, når riget fattes penge. Men endnu værre er det jo, at en løsagtig udlændingepolitik som den her direkte mindsker integrationen i Danmark. Det er derfor uhyre relevant at få belyst de økonomiske konsekvenser, når regeringen på den her måde ikke bare lemper udlændingepolitikken, men også ødsler med pengene.

Så Venstre er positiv over for beslutningsforslaget, og vi møder gerne op til politiske drøftelser, hvis regeringen skulle indkalde til sådanne.

Kl. 15:29

Første næstformand (Bertel Haarder):

Fru Trine Bramsen for en kort bemærkning.

Kl. 15:29

Trine Bramsen (S):

I 2010 advarede den daværende integrationsminister, Venstrekvinde fru Birthe Rønn Hornbech, imod:

»... at man begynder at gøre bestemte udvalgte grupper op i penge.«

Venstre valgte alligevel at gå med på det her forslag i forbindelse med en handel, hvor Dansk Folkeparti så stemte for finansloven det kommende år.

Er fru Inger Støjberg uenig i sin partikollega fru Birthe Rønn Hornbechs udtalelser fra 2010 om, at det ikke giver mening at gøre mennesker op i penge på den måde?

Kl. 15:30

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:30

Inger Støjberg (V):

Lad mig sige det sådan: Belært af erfaring ved jeg, at man ikke skal kommentere løsrevne citater fra andre politikere, hvor man ikke ken-

der den kontekst, som det hører til. Derfor vælger jeg ganske enkelt ikke at kommentere det, fru Trine Bramsen siger her, alene af den grund, at jeg ikke føler mig sikker på, at fru Trine Bramsen får hele sandheden frem om det, fru Birthe Rønn Hornbech i sin tid sagde.

Men jeg vil gerne sige: Man kan selvfølgelig bare vælge at gøre som den nuværende regering, nemlig lukke øjnene for de øgede udgifter, der er, men endnu værre lukke øjnene for den mindske integration, som vi jo netop kommer til at opleve med f.eks. fjernelsen af starthjælpen.

Sådan kan man vælge at gøre det. Jeg vil bare advare imod den løsagtige udlændingepolitik, som den nuværende regering har sat på dagsordenen.

Kl. 15:31

Første næstformand (Bertel Haarder):

Trine Bramsen.

Kl. 15:31

Trine Bramsen (S):

Jeg vælger altså at konstatere, at på dette område har Venstre foretaget en kovending, en holdningsmæssig kovending, når det kommer til, om man kan gøre mennesker op i penge på den måde, som fru Birthe Rønn Hornbech tog afstand fra i 2010, men som fru Inger Støjberg nu står og argumenterer for er en rigtig god idé.

Jeg vil spørge om noget andet: Så vidt jeg har forstået, ønsker Venstre at bruge skatteydernes penge på den bedst mulige måde. Man kan som bekendt ikke bruge pengene to gange, så jeg vil gerne spørge fru Inger Støjberg, om det giver mest værdi for Danmark at lave Excelarkberegninger på, hvad en udlænding koster, eller om det giver mest værdi for Danmark at bruge de samme penge på at forbedre integrationen.

Kl. 15:32

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:32

Inger Støjberg (V):

Når fru Trine Bramsen vælger at tolke mine udtalelser på den måde, som hun valgte at gøre det lige før, synes jeg lige nøjagtig, at det i sig selv er beviset på, at man ikke skal kommentere løsrevne citater fra en politiker. Så fru Trine Bramsen gør sig sådan set efter min bedste overbevisning skyldig i på den her måde at manipulere. Derfor er jeg sådan set meget glad for, at jeg valgte ikke at svare på fru Trine Bramsens spørgsmål. Det var med fuldt overlæg. Og jeg synes bare, at beviset på, at man netop ikke skal gøre det, ligger på bordet.

Når det kommer til Excelarket, vil jeg sige, at det dog er en meget, meget mærkværdig måde at føre politik på, at man lukker øjnene for fakta. Men det er åbenbart det, regeringen ønsker at gøre nu. Det må man så bare sige er skammeligt og ærgerligt for integrationen, men det går meget godt i tråd med den løsagtige udlændingepolitik, som regeringen har lagt for dagen.

Kl. 15:33

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Venstres ordfører. Så giver jeg ordet til fru Trine Bramsen, nu som ordfører for Socialdemokraterne.

Kl. 15:33

(Ordfører)

Trine Bramsen (S):

Dansk Folkeparti ønsker med forslaget her at forpligte regeringen til løbende at udarbejde beregninger på effekterne ved indvandringen til Danmark. Faktum er jo, at vi allerede har tal på, hvad omkostninger-

ne forbundet med indvandringen er. Hvorfor skal vi så bruge skatternes kroner på at fremstille nye tal?

Vi ved allerede godt, at vi har problemer med integrationen i Danmark; vi ved godt, at den tidligere regering sammen med Dansk Folkeparti ikke formåede at løfte udfordringerne med integration. Derfor er der en gruppe af borgere med anden etnisk baggrund end dansk, der ikke er ordentligt integreret, som ikke går på arbejde, som ikke bidrager til at holde fællesskabet kørende. Men frem for at bruge ressourcerne på nye økonomiske analyser er vi Socialdemokrater mere optaget af at bruge ressourcerne på at forbedre integrationen. Det er vi langt mere optaget af end af nye Excelkanalyser.

Jeg må sige, at det undrer mig dybt, at Dansk Folkeparti prioriterer at bruge flere penge på akademiske analyser end på de danske borgere. Det strider nemlig fuldstændig imod, hvad Dansk Folkeparti ellers siger om den her slags analyser. I stedet for administration vil vi Socialdemokrater bruge pengene på at sikre deltagelse på arbejdsmarkedet, på vores uddannelsessystem, på deltagelse i foreningslivet og på at mindske de sociale problemer, der er i de udsatte boligområder.

Hvorfor vi gerne vil det, burde jo egentlig ikke være raketvidenskab. En styrket integrationsindsats er til gavn både for det enkelte menneske og for samfundsøkonomien. Det er her, vi Socialdemokrater har vores fokus. Her tror vi at vi bibringer fællesskabet i Danmark mest. Vi mener, at vejen til en vellykket integration ikke mindst går gennem en aktiv arbejdsmarkedspolitik, hvor vi både stiller krav til og udbyder den nødvendige støtte til de her mennesker.

Derfor har vi netop taget fat på en afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen, vi har styrket indsatsen for ordblinde og for læse- og skrivesvage, og vi har fremlagt en kontanthjælpsreform med fokus på at styrke brobygningen fra kontanthjælp til uddannelse. Samtidig har vi forstærket det boligsociale arbejde og bl.a. gennemført pilotforsøg med hotspotprojekter. Det er bare for at nævne nogle enkelte af de mange punkter, hvor vi har forbedret integrationsindsatsen. Det er alt sammen helt konkrete tiltag, som reelt gør en forskel. Det er konkrete initiativer, der giver vores samfund mere værdi set i forhold til de bagudskuende analyser, som Dansk Folkeparti med det her forslag foreslår at regeringen skal bruge penge på.

Skal vi fortsætte ad den sti, som Dansk Folkeparti lægger op til med det her forslag, bliver det næste vel, at vi skal lave årlige beregninger på, hvad en handicappet koster samfundet, hvad et barn af ikkeuddannede forældre koster, om jyder koster mere end sjællændere, eller for den sags skyld om en, der stemmer Dansk Folkeparti, koster mere end en, der stemmer på De Konservative. Vi Socialdemokrater vil hellere fokusere på at skabe lige muligheder og sikre, at alle bidrager til vores samfund. Derfor kan vi ikke støtte det her forslag.

Kl. 15:36

Første næstformand (Bertel Haarder):

Der er en stribe korte bemærkninger, først fra hr. Tom Behnke.

Kl. 15:36

Tom Behnke (KF):

Jeg kan høre, sådan hørte jeg i hvert fald fru Trine Bramsen sige det, at den tidligere VK-regering ikke formåede at løfte opgaven med integrationen. Jeg vil derfor lige spørge, om fru Trine Bramsen slet ikke hørte, hvad ministeren svarede lige før.

Kl. 15:37

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:37

Trine Bramsen (S):

Jeg konstaterer blot, at vi stadig væk har udfordringer med integrationen i Danmark. Vi har mennesker, der ikke er en del af vores fæl-

lesskab, og som i højere grad står uden for end inden for vores fællesskab. Det er den gruppe mennesker, vi nu skal bruge ressourcerne på at få inden for.

Kl. 15:37

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tom Behnke.

Kl. 15:37

Tom Behnke (KF):

Det var jo ikke det, der blev sagt før. Nu gentager jeg så, hvad jeg sagde: Under VK-regeringen opnåede vi både et historisk højt antal udlændinge, der var i uddannelse, og et historisk højt antal udlændinge, der var i beskæftigelse. Med en målrettet integrationsindsats blev andelen af udlændinge, der enten var under uddannelse eller i arbejde, historisk høj. Bør man ikke kippe lidt med flaget i den sammenhæng og lægge valgkampsretorikken væk? Der bliver jo alligevel ikke valg før om 2½ år.

Kl. 15:37

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:37

Trine Bramsen (S):

Jeg må blot gentage, at vi stadig væk har nogle udfordringer i det danske samfund med store indvandrergrupper, der ikke er en del af fællesskabet, men står uden for. Hvis man kigger på statistikkerne, har vi en større andel, der ikke får en uddannelse, og som ikke er i beskæftigelse. Det er det problem, jeg mener vi skal tage seriøst.

Jeg anerkender, at der er sket forbedringer, men vi har stadig væk en større gruppe her, end vi har folk med en etnisk dansk baggrund, der er uden for fællesskabet og ikke inden for. Det er det, jeg mener er det vigtige at fokusere samfundets ressourcer på i stedet for at lave økonomiske analyser af, hvad den her restgruppe koster samfundet.

Kl. 15:38

Første næstformand (Bertel Haarder):

Hr. Martin Henriksen for en kort bemærkning.

Kl. 15:38

Martin Henriksen (DF):

Tak. Jeg synes, at der er utrolig meget sort snak fra fru Trine Bramsens side. Lidt er man vant til, men jeg synes godt nok, at det er ekstraordinært meget i dag, så derfor forstår jeg simpelt hen ikke en stor del af den argumentation, der kommer oppe fra talerstolen. Det kan så godt være, at det bare er mig.

Trine Bramsen sagde, ligesom ministeren i øvrigt også sagde, at vi ved, hvad ikkevestlig indvandring koster. Fru Trine Bramsen og ministeren sagde også, at det, altså ikkevestlig indvandring, koster 15,7 mia. kr. om året; det er nogle beregninger, der allerede ligger. Men hvis fru Trine Bramsen har læst den rapport, som kommer med de beregninger, så ved fru Trine Bramsen jo også, at embedsmandsrapporten faktisk siger, at man ikke har fuldt overblik over de samlede udgifter, og derfor anbefaler man, at man har løbende beregninger, at man regner videre.

Så jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor Socialdemokraterne ikke ønsker at regne videre på, hvad det koster. Hvad er argumentet for, at vi vidste, hvad det kostede i 2010, og så ikke vil vide, hvad det koster i 2011, i 2012, i 2013 og i 2014? Hvad er den dybere visdom?

Kl. 15:39

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:39

Trine Bramsen (S):

Jeg tror, at Dansk Folkepartis ordfører, hr. Martin Henriksen, har taget sig en lille blunder, da jeg holdt min tale, for jeg sagde det faktisk ganske klart:

Vi Socialdemokrater vil hellere bruge skatteydernes kroner på at skabe forbedret integration for at få de mange, der står uden for samfundet, med ind i samfundet, for at få dem med ind på arbejdsmarkedet, for at sikre, at de får en uddannelse, end på at sidde og lave økonomiske analyser. Man kan ikke bruge pengene to gange, og vi vælger altså at bruge pengene på forbedrede integrationsindsatser.

Kl. 15:40

Første næstformand (Bertel Haarder):

Martin Henriksen.

Kl. 15:40

Martin Henriksen (DF):

Jeg tror, at fru Trine Bramsen overvurderer, hvor meget det koster at lave beregninger af de udgifter, der er forbundet med indvandring. Altså, jeg tror nok, at hvis man f.eks. kigger på, hvad vi betaler i bidrag til EU, hvad vi bruger på ulandsbistand, hvad vi bruger på SU osv., på kontanthjælp, vil man se, at udgiften til, hvad det vil koste at beregne udgiften, er forholdsvis lille, hvis man sammenligner det med de andre områder.

Så den der med, at hvis vi laver en embedsmandsgruppe, som løbende skal beregne, hvad indvandring koster, så får vi mindre råd til velfærd eller alt muligt andet, må fru Trine Bramsen altså lidt længe ud på landet med. Undskyld mig! Men jeg tror, at grunden til, at fru Trine Bramsen og regeringen ikke ønsker, at vi laver de her beregninger, simpelt hen er, at folk ikke må vide noget om de økonomiske konsekvenser af den udlændingepolitik, som regeringen fører.

Jeg synes, det er lidt ærgerligt, at man sådan ikke vil ud med oplysningerne.

Kl. 15:41

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:41

Trine Bramsen (S):

En ny embedsmandsgruppe skal jo bidrage med noget ny viden. Vi ved allerede godt, at vi har nogle indvandrergrupper, som det er forbundet med store omkostninger for vores samfund at have. Vi ved godt, at der er nogen, der kræver en ekstra indsats, hvis de skal have en uddannelse, hvis de skal med ind på arbejdsmarkedet, og derfor er det, vi prioriterer at bruge skatteydernes kroner på disse indsatser i stedet for på at frembringe ny viden.

Det står stadig væk fuldstændig uklart for mig, hvad det er for en ny viden, som vi i forvejen ikke allerede har, og som hr. Martin Henriksen og Dansk Folkeparti mener vi skal have ud af en embedsmandsgruppe og nye analyser. Der skal være et klart mål med at nedsætte de her grupper, altså at få noget, som ligger ud over den viden, vi allerede har.

Kl. 15:42

Første næstformand (Bertel Haarder):

Hr. Christian Langballe for en kort bemærkning.

Kl. 15:42

Christian Langballe (DF):

Tak. Jeg kan helt tilslutte mig min partifælles kommentarer om, at det var sort snak. Altså, det, der er tilfældet, er jo, at Socialdemokraterne er på vej på vild flugt ud over stepperne, fordi de er bange for at tage ansvar for den politik og de lempelser, der er kommet, bl.a.

på starthjælp og loft over kontanthjælp. Sagen er jo, at den nuværende statsminister i 2010 sagde, at der ikke ville blive lempet, og nu har man lempet.

Er det en akademisk syssel at beskrive, hvad indvandringen koster? Er det sådan en mærkværdig akademisk syssel? Næh, det er det ikke. Det er, at man kortlægger, hvad tingene koster. Når nu det f.eks. fremgår af den norske undersøgelse – de her choktal, med hensyn til at hver eneste ikkevestlige indvandrer koster 4,1 mio. kr. i tilsætning – er det så helt urimeligt herhjemme at stille spørgsmålet: Hvad koster indvandringen? For det, vi må kunne regne med på sigt, er jo, at hvis tallene begynder at nærme sig det beløb, de er på i Norge, så er det en møllesten om halsen på velfærdsstaten. Og når man så har kørt kontanthjælpen op i det samme niveau, sådan at det tiltrækker folk udefra, vil jeg sige, at det er skruet uden ende.

Det, vi så bare spørger om, er: Kunne man ikke løbende lave en udregning af, hvad det rent faktisk koster?

Kl. 15:43

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:43

Trine Bramsen (S):

Jamen jeg skal hjertens gerne tage hr. Christian Langballe under armen og gå en tur rundt på statens matrikler og se, om vi kan finde det der pengetræ, hvor de uendelige midler af statens kroner vokser. Det er sådan – det bør også stå klart for Dansk Folkeparti – at vi ikke har uendelige midler i statskassen, og derfor bliver vi nødt til at prioritere de midler, vi har.

Der er det, vi siger, at når vi nu ved fra sidste år og forrige år, hvad indvandringen koster, at når vi har forholdsvis nye tal på det her område, så vil vi egentlig hellere bruge pengene på at skabe en forbedret integration. Det mener vi gavner Danmark og danskerne meget mere.

Kl. 15:44

Første næstformand (Bertel Haarder):

Hr. Christian Langballe.

Kl. 15:44

Christian Langballe (DF):

Jeg synes, det er rimeligt inden for alle områder, f.eks. det sociale område og sundhedssektoren, at man løbende laver udregninger. Selvfølgelig kan man også godt lave en løbende udregning af, hvad det koster; det manglede da egentlig bare. Det manglede bare, at danskerne fik at vide, hvad det egentlig er, det koster, helt grundlæggende, udregnet i tal, sådan at vi har et overblik over, hvordan økonomien eller udgifterne udvikler sig.

Jeg kan egentlig bare se én grund til, at Socialdemokraterne vægter sig, og det er jo, at man har lempet, lempet og lempet og egentlig er ved at falde tilbage i den position, der var før 2001. Det er jo simpelt hen det, der er sagen. Og Socialdemokraterne har om noget parti et problem, fordi man gik ud og sagde, at der ikke blev lempet.

Kl. 15:45

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:45

Trine Bramsen (S):

Nu er det jo sådan, at man ikke bare skal lave udregninger for udregningernes skyld. Der skal være et formål med det, og jeg må bare gentage: Vi har forholdsvis nye tal på det her område. Så der skal ligesom være noget nyt, hvis vi skal lave nye udregninger; ellers giver det ikke nogen mening.

Så må jeg sige, at jeg tror, at sandheden er, at grunden til, at Dansk Folkeparti er så forhippet på, at der skal nye udregninger til for udregningernes skyld, egentlig ikke er det her argument med, at der skal være nogle folk, der sidder og regner på det. Det er måske heller ikke tallene, der skal bruges til så meget. Det handler mest af alt om, at Dansk Folkeparti så kan fortsætte sin turné rundt med skræmmekampanjer, der prøver at bilde danskerne ind, at Socialdemokraterne har lempet udlændingepolitikken gang på gang. Det er simpelt hen ikke rigtigt.

Det er rigtigt, at vi har lavet nogle enkelte forbedringer nogle steder, hvor det f.eks. var åbenlyst urimeligt, at ægtefæller ikke kunne få hinanden, fordi der var lavet så stramme regler, at det ikke gav mening. Men f.eks. på asylområdet har vi jo ikke ændret så meget som et komma.

Kl. 15:46

Første næstformand (Bertel Haarder):

Fru Inger Støjberg har bedt om en kort bemærkning.

Kl. 15:46

Inger Støjberg (V):

Inden ordføreren selvantænder oppe på talerstolen, vil jeg sige, at det jo godt kan være, at der ikke er ændret i selve tildelingen af asyl, men problemet er jo, at der er ændret i reglerne for, hvordan man f.eks. huser asylansøgere. Det betyder jo, at Danmark bliver en magnet for asylansøgere fra rigtig mange lande. Det er ikke noget, jeg står og finder på, det er der mange eksperter der har sagt. For hvis vi har markant bedre regler, end man har i mange andre lande, er det jo klart, at man som asylansøger søger til Danmark. Det kan man ikke fortænke den enkelte asylansøger i. Det er jo på grund af regeringens ændrede regler.

Det betyder en merudgift for det danske samfund, og jeg kan, ligesom mange andre borgerlige ordførere, bare ikke forstå, at regeringen ikke vil være med til at se på, hvad det egentlig koster, ikke vil være med til at se på, hvilke økonomiske konsekvenser de her ændringer har for landet.

Kl. 15:47

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:47

Trine Bramsen (S):

Altså, der er ikke ændret et komma i reglerne for at opnå asyl i Danmark. Det håber jeg at Venstres ordfører vil give mig ret i. Der er ikke ændret et komma i reglerne for at opnå asyl i Danmark. Jeg ved godt, at både Venstre og Dansk Folkeparti gerne vil udstille stigningen i asylansøgere som noget, der er Socialdemokraternes eller regeringens skyld, men faktum er jo, at der har været en stigning siden 2006. Det kan vel næppe være regeringens skyld, at der har været en stigning i Danmark siden 2006, og at der har været en global stigning, således at antallet af flygtninge i hele verden lige nu er på sit allerhøjeste. Det skyldes krig og ufred rundt omkring i verden.

Jeg må igen sige, at når vi nu netop ikke har ændret et komma i reglerne for at opnå asyl i Danmark, hvorfor skal vi så regne på det? Det må forholde sig, fuldstændig ligesom det gjorde for 2 år siden, da vi lavede de sidste udregninger, så der skal altså være et formål med at bruge penge på at lave de her beregninger.

Kl. 15:48

Første næstformand (Bertel Haarder):

Inger Støjberg.

Kl. 15:48

Inger Støjberg (V):

Nu skal ordføreren lige have fakta på plads, for det er jo sådan, at der er kommet rigtig mange flere romaer til Danmark. Det er jo ikke på grund af krig og ufred. Der er kommet flere somaliere til Danmark, og det er fra et land, hvor der er blevet mere fredeligt og mere roligt, end der har været tidligere. Det er på grund af de ændrede regler på asylområdet, som regeringen jo selv siger koster 220 mio. kr., altså det, at man kan få lov til at bo uden for centrene og arbejde.

Så 220 mio. kr. til asylansøgere, det er regeringens eget tal. Hvis vi tager familiesammenførselsområdet, er det 200 mio. kr., og hvis vi tager fjernelsen af starthjælp, er det 250 mio. kr. i 2015. Altså bare med de her tre lempelser er det en ekstraudgift på 700 mio. kr. Men det kan da godt være, at 700 mio. kr. er så lille et tal, at det ikke er noget, som regeringen vil regne med, men jeg kan sige, at det vil vi gerne i oppositionen i en tid, hvor riget fattes penge, men jo især i en tid, hvor en løstagtig udlændingepolitik betyder, at færre udlændinge kommer ud på arbejdsmarkedet, og at vi dermed får en dårligere integration i Danmark.

Kl. 15:49

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 15:50

Trine Bramsen (S):

Man kunne jo vælge at se det sådan, at siden Venstres ordfører er i stand til at stå og opremse, hvor mange kroner der bliver brugt på udlændinge i Danmark, så er der i hvert fald slet ingen grund til at igangsætte nye beregninger.

Jeg synes, det er nogle sjove beskyldninger, der kommer, for skulle man følge Venstres ordførers logik, jamen så skulle det jo også være en løstagtig udlændingepolitik, der var skyld i en hundrede procents stigning inden for få år siden 2006, hvor det var Venstre selv, der sad bag regeringskontorenes skriveborde.

Så jeg kan slet ikke følge den logik. Jeg tror, det mere handler om at lave skræmmebilleder, prøve at udstille den her regering som uansvarlig i stedet for at pege på alle de rigtig gode integrationsinitiativer, som den her regering har igangsat for rent faktisk at få flere til at blive en del af fællesskabet.

Kl. 15:50

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Socialdemokraternes ordfører. Så går vi til den radikale ordfører, fru Zenia Stampe.

Kl. 15:51

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Jeg er her faktisk i dag på vegne af min kollega fru Liv Holm Andersen, som har skrevet en ordførertale, som jeg vil læse op. Men jeg står selvfølgelig til rådighed for spørgsmål bagefter, selv om det altså ikke er min ordførertale.

Fru Liv Holm Andersen har skrevet: Dansk Folkeparti ønsker med sit beslutningsforslag at pålægge regeringen at lave løbende beregninger af de positive og negative sider af indvandringen. Den præmis mener vi dog fra radikal side er meningsløs. Vi ved allerede, at hvis vi ikke integrerer vores nydanskere ordentligt, har det omkostninger for vores økonomi, og derfor er det helt essentielt for os Radikale, at fokus er på at løse de integrationsudfordringer, der er. Vi mener, at vi allerede har den viden, der er behov for angående indvandringens omkostninger. Vi ved, at indvandringen fra mere udviklede lande giver et positivt bidrag til det danske samfund, mens indvandringen fra mindre udviklede lande bidrager økonomisk nega-

tivt til det danske samfund. Ifølge beregninger fra 2010 var det 16 mia. kr. Disse tal skal dog nuanceres af, at mange af de udgifter går til indvandrere og efterkommere i uddannelsessystemet, dvs. børn og unge, som derfor af gode grunde ikke kan bidrage økonomisk til samfundet endnu.

Erfaringsmæssigt kan vi konkludere, at for at indvandringen skal kunne blive et så positivt økonomisk bidrag som muligt, er det afgørende, at vi ser på, hvilken slags indvandring der kommer til Danmark, og i hvor høj grad integrationen lykkes, f.eks. i forhold til at få indvandrere ind på arbejdsmarkedet. I forhold til det første er det sådan, at en ret stor del af indvandringen til Danmark fra mindre udviklede lande er flygtninge, og det at hjælpe flygtninge er ikke at drive forretning, men netop at hjælpe, og det koster penge at tage et sådant internationalt og menneskeligt ansvar, og det er o.k. og noget, vi i Det Radikale Venstre er stolte af.

Det betyder dog ikke, at vi ikke kan blive langt bedre til at vise flere flygtninge vejen ind i fællesskabet, ligesom vi kan generelt set. Derfor ønsker regeringen at styrke integrationen, så flere nye danskere kan bidrage mere til samfundsøkonomien. Vi skal gøre mere og bedre brug af den viden, vi har om det, man ved virker på integrationsområdet, og vi skal blive bedre til at integrere integrationsområdet i alle andre politikområder, så det ikke bliver et isoleret område for sig selv. Uddannelse og beskæftigelse og social integration i forning er det, der tæller.

Vi har også sat ind i forhold til bedre modtagelse, da dette har vist sig at betyde enormt meget for den videre integration. Vi har f.eks. lavet individuelle integrationsplaner for alle nytilkomne flygtninge og familiesammenførte, hvor de berørte indgår i en konkret og brugbar dialog og vurdering af deres ressourcer og situation. Parallelt hermed opkvalificeres kommunalt ansatte, så de bliver endnu bedre til at varetage opgaverne på integrationsområdet. Desuden har vi for at følge integrationen nært oprettet et nationalt integrationsbarometer, som opstiller ni konkrete mål for, hvor vellykket integrationen er, bl.a. i forhold til uddannelse og beskæftigelse. Vi vil måles på, om integrationen styrkes, og det er vores fokus.

Jeg – og det er så fru Liv Holm Andersen – kunne også godt tænke mig at spørge Dansk Folkeparti, hvordan man vil udarbejde sådan en beregning, som partiet ønsker. Skal det eksempelvis medregnes, hvor meget det koster, når en nydansker kører på de danske veje? Hvornår stopper man med at være indvandrer? Skal sociale forhold eller det faktum, at gruppen udgøres af en stor andel under 16 år, indregnes? Hvis man er nydansker på førtidspension, skal man så tælles med i både udgiftsregnestykket på førtidspensionsområdet og udgiftsregnestykket på nye danskere fra mindre udviklede lande-området? Det er med andre ord en beregning, som er enormt svær at gøre retvisende eller fuldt dækkende.

For os i Det Radikale Venstre er det helt o.k. og i øvrigt nødvendigt at beregne udgifter ved forskellige sociale ordninger eller velfærdsserviceordninger, ligesom det er godt og rigtigt at finde ud af, hvad misbrug, ungdomskriminalitet og andet koster vores samfund. Men at det skulle være nødvendigt at gøre det udspecificeret på enkelte grupper, kan vi ikke finde en fornuftig årsag til. Faktisk er vi enige med Venstres fru Birthe Rønn Hornbech, som, da VKO vedtog at lave regnestykket dengang, kæmpede en kamp for, at man skulle lade være, netop med en advarsel om, og jeg citerer, at man begynder at gøre bestemte udvalgte grupper op i penge.

Dansk Folkepartis forslag er ikke på nogen mulig måde relevant i forhold til at forbedre integrationen, og som radikal vil jeg da også godt pointere, at jeg finder forslaget særdeles usympatisk, idet man, som fru Rønn Hornbech også sagde, ikke bør gøre bestemte udvalgte grupper op i penge. Det vil nemlig virke stigmatiserende og marginaliserende, og det vil ikke gavne nogen, slet ikke integrationen, at lave et sådant regnestykke. Derfor siger vi, altså Det Radikale Ven-

stre og mig på vegne af fru Liv Holm Andersen, blankt nej til Dansk Folkepartis forslag.

Kl. 15:56

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til den radikale ordfører.

Det er helt i orden at gøre opmærksom på, at manuskriptet kommer fra en kollega, men de ord, der kommer fra talerstolen, må man altså selv stå inde for.

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi går videre til SF's ordfører, som hedder Sanne Rubinke – et nyt medlem, velkommen og værsgo.

Kl. 15:56

(Ordfører)

Sanne Rubinke (SF):

Det er jeg i hvert fald på det her område. Jeg taler i dag for vores integrationsordfører, fru Karina Lorentzen Dehnhardt, som desværre ikke kunne være her.

I SF er vi meget optagede af at få integrationen til at lykkes. Vi er til gengæld mindre optagede af at lave nye opgørelser af omkostningerne forbundet med indvandringen. Der er allerede gennemført en række undersøgelser, som belyser, hvad indvandringen koster. Derfor har vi allerede en betydelig viden på området, og vi deler derfor ikke Dansk Folkepartis ønske at lave en ny opgørelse af økonomiske konsekvenser af indvandringen.

Vi er i regeringen langt mere fokuserede på at få en bedre integration og få flere ud på arbejdsmarkedet. Vi ved, at det at få et job virker i forhold til en god integration til gavn for både den enkelte og samfundet som helhed. Vi skal selvfølgelig sikre, at mennesker, der kommer til det danske samfund, bidrager bedst muligt til fællesskabet, men kræfterne er langt bedre brugt på at arbejde for en bedre integration. Nye beregninger af omkostningerne forbundet med indvandringen vil jo som bekendt ikke i sig selv gøre noget for en mere vellykket integration.

Vi har sat en række tiltag i værk, som vil forbedre integrationen. Vi har eksempelvis afskaffet fattigdomsydelserne og med ungepakken bl.a. hjulpet unge med indvandrerbaggrund bedre på vej med at få en uddannelse og dermed på længere sigt en plads på det danske arbejdsmarked og en god position i det danske samfund. Regeringen har offentliggjort et nationalt integrationsbarometer, hvor vi løbende kan vurdere integrationsindsatsen og på den baggrund følge op på både lokalt og nationalt. Her vil det være muligt at se, hvordan de mange tiltag rent faktisk virker.

Vi har i SF en stærk målsætning om at sikre en vellykket integration til gavn for den enkelte og til gavn for samfundet og samfundsøkonomien som helhed. Vi kan som nævnt ikke se, hvordan nye bureaukratiske opgørelser og beregninger kan bidrage positivt til den målsætning. Vi kan derfor ikke støtte forslaget.

Kl. 15:58

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Der er ikke nogen, der har bedt om korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru Pernille Skipper.

Kl. 15:59

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

Tak for det. Jeg vil læse en tale op på vegne af Enhedslistens ordfører, fru Johanne Schmidt-Nielsen, som desværre ikke kunne være her i dag.

Enhedslisten støtter ikke Dansk Folkepartis forslag. For det første findes der allerede undersøgelser på det her område. For det andet har vi i Enhedslisten svært ved at se, hvad beregningerne skal bruges til. Der er f.eks. ikke nogen tvivl om, at der er udgifter forbundet

med at modtage flygtninge. Flygtninge er ofte mennesker, der har oplevet krig og har været udsat for forskellige former for tortur eller nedværdigende behandling, og de har som oftest desværre traumer med i bagagen. Det betyder naturligvis, at de vil have behov for behandling, ligesom de som oftest har behov for sprogundervisning, før de kan indgå på det danske arbejdsmarked. Det koster med andre ord penge at hjælpe flygtninge.

Betyder det, at vi skal droppe at påtage os et ansvar for en del af verdens flygtninge? Nej, vi er et af verdens rigeste lande, vi er en krigsførende nation, og vi skal naturligvis påtage os et ansvar for en del af verdens flygtninge, også selv om det koster penge.

Det er også muligt, at det koster det danske samfund penge, at danske borgere kan få lov til at gifte sig med en mand eller kvinde fra udlandet for derefter at slå sig ned her i Danmark. Der kan f.eks. være udgifter til sprogundervisning. Betyder det, at vi skal forhindre danske borgere i at finde kæresten i andre lande? Nej, forhåbentlig ikke.

Med andre ord kan jeg simpelt hen ikke se, hvad den viden, Dansk Folkepartis undersøgelse skal frembringe, kan bruges til, og derudover findes der jo allerede undersøgelser på området.

Gad vide, hvad Dansk Folkeparti vil undersøge ud over dette? Skal det også beregnes, hvad slitage på veje og fortove og slitage på sæderne i bussen og i toget koster, og hvad med den udstødning, der kommer fra de biler, som indvandrerne kører i? Skal den udstødnings miljøbelastning regnes med? Vi taler også om toiletbesøg på offentlige toiletter. Skal de også regnes med? Ja, kun fantasien sætter grænser, når Dansk Folkeparti fremsætter beslutningsforslag.

Som sagt støtter Enhedslisten ikke Dansk Folkepartis forslag.

Kl. 16:01

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Der er ikke nogen, der har bedt om korte bemærkninger. Den næste ordfører er hr. Simon Emil Ammitzbøll.

Kl. 16:01

(Ordfører)

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Tak for det. Liberal Alliance kan støtte beslutningsforslaget, der pålægger regeringen at foretage beregninger af indvandringens både positive og negative konsekvenser for Danmark. Faktisk er det sådan, at Liberal Alliance allerede i januar måned spurgte til, hvornår en analyse af nettoudgifterne ved indvandring kunne forventes, så derfor er det her jo sådan set bare et forslag, der lægger op til det. Her blev vi mødt med et svar om, at man i stedet for at bruge ressourcerne på økonomiske analyser hellere ville prioritere en forbedret integration her og nu. Det naturlige følgespørgsmål er selvfølgelig: Hvorfor udelukker det ene det andet?

I Liberal Alliance har vi jo den holdning, at det er godt med viden, at man skal finde ud af, hvordan tingene hænger sammen. Nina Smith, professor i økonomi, har på et tidspunkt beregnet, at danskerne i gennemsnit koster 1 mio. kr. hver, og jeg er sikker på, at man også vil komme frem til et resultat, der viser, at indvandreren koster penge, i hvert fald i gennemsnit, og det viser jo egentlig mest af alt, at der er noget galt med den danske samfundsmodel, fordi vi har en samfundsmodel, der dybest set ikke hænger sammen. Mennesker kommer til at koste penge i stedet for at skabe værdi.

Liberal Alliance ønsker, at der skal føres en helt anden udlændingepolitik end den, der har været ført i de seneste mange årtier. Vi synes, at det skal være sådan, at udlændinge, der vil komme til Danmark og kan bidrage, skal være mere end velkomne, men folk, der kommer hertil for at få del i velfærdsordninger eller for at begå kriminalitet, skal vi sørge for at holde ude. Så hvis man nu lavede et system, hvor man lukkede kasserne for de indvandrere, der kommer, og hvor man måske også havde en lidt mere fornuftig økonomisk politik generelt, så ville man kunne lave undersøgelser, der viste, at

ikke alene indvandrere, men også herboende danskere var en god forretning.

Viden er magt. Vi stemmer for forslaget.

Kl. 16:03

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Der er ikke nogen, der har bedt om korte bemærkninger. Den næste ordfører er hr. Tom Behnke fra De Konservative.

Kl. 16:03

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Dybest set handler beslutningsforslaget her jo om spørgsmålet: Hvad koster det? Det er det, som beslutningsforslaget prøver at lægge op til, nemlig om vi ikke skulle prøve at få et overblik over, hvad udgifterne egentlig er, ikke bare hvad udgifterne er på forskellige områder, men også hvad de samlede udgifter er.

Når man læser beslutningsforslaget igennem, sidder man først og tænker: Jamen det ved vi jo egentlig godt. Men det gør vi så ikke alligevel, for det, vi har af talmateriale, er sådan meget sporadisk. Det er på nogle få områder. Det er sådan nogle skøn, det er nogle oversigter, men vi har ikke en egentlig viden om, hvad udgifterne er. Vi ved jo egentlig også alle sammen, hvad der skal til for at få bragt udgifterne ned, men hvor er det, vi skal justere henne? Hvor er det, det kan betale sig at gøre en forskel?

Det ved vi egentlig ikke, fordi vi ikke har det overblik, som der skal til. Vi mangler overblikket, og så længe vi mangler overblikket, har vi jo ikke en samlet platform, et samlet udgangspunkt for at vurdere, hvad vi kan gøre bedre, og hvordan vi kan gøre det bedre, både i forhold til de pågældende mennesker og i forhold til økonomien.

For det er jo ikke ligegyldigt, hvad det koster, og det er lidt det, jeg hører regeringspartierne ordførere sige, nemlig at det sådan set er ligegyldigt, hvad det koster: Vi ved godt, der er nogle udgifter, men vi er lidt ligeglade med, hvad udgifterne egentlig er. Tænk sig, hvis vi havde den holdning på alle mulige andre områder i samfundet, når vi skulle lave finanslov eller lignende, og sagde: Nå ja, det går nu nok; vi sætter bare en eller anden overordnet ramme, og så siger vi, at inden for den kan man få lov til at boltre sig.

Selv den der overordnede ramme er der ikke tale om på det her område. Det kunne man jo ikke forestille sig at man ville gøre nogen som helst andre steder, simpelt hen bare at sige, at det ved vi ikke. Vi ved ikke, hvor meget udgifterne er steget, eller hvor meget de er faldet. Vi ved ikke, om forskellige tiltag, vi har gjort, har betydet en forbedring af økonomien eller en forringelse af økonomien. Vi ved heller ikke, om de pågældende mennesker har fået noget ud af det, eller de ikke har fået noget ud af det. Det er bekymrende.

Men måske hænger det lidt sammen med, at alt det her har udspring i Socialministeriet, for det er faktisk et af de ministerier, hvor det virkelig sejler i forhold til overhovedet at vide, hvad det er, pengene går til. Man starter godhjertet det ene projekt efter det andet. Man kaster nogle penge efter det, men man glemmer at evaluere det, så man ved ikke rigtig, hvad pengene er gået til. Man ved ikke, om det gav en effekt, eller det ikke gav nogen effekt. Og indimellem, når der er en minister, der sætter sig for, at nu skal der ryddes op, at nu vil man have et overblik over det, så tager det så lang tid, at man har nået at skifte minister i mellemtiden. På den måde sejler det bare videre, pengene fosser ud, og vi ved egentlig ikke rigtig, om vi får noget ud af de penge, vi bruger.

Forudsætningen for, at man kan vide, om man får noget ud af penge, man bruger, er jo som det første, og det er så det, som beslutningsforslaget lægger op til, at vi ved, hvad omkostningerne er, og hvad udgifterne er. Derudfra kan man så begynde at vurdere, om vi måske kunne gøre det bedre, både i forhold til at forbedre økonomien og i forhold til at forbedre situationen for de pågældende mennesker. Det ville være relevant.

Jeg tror, at enhver kan høre, at vi fra konservativ side støtter beslutningsforslaget. Vi synes faktisk, det vil være rimeligt og relevant, at man har det her overblik. Alt andet er uansvarligt. Og lad mig så som afslutning her lige understrege, at mens vi havde en VK-regering, gik det jo faktisk rigtig, rigtig godt. VK-regeringen sørgede for at lave statistikker på forskellige områder, og vi begyndte at få et overblik over, hvordan det her hang sammen.

Det, vi også gjorde, var, at vi havde en samlet integrationspolitik, som vi arbejdede meget med og for, og det betød jo så også, at vi nåede op på et historisk højt antal udlændinge, som var enten i uddannelse eller i beskæftigelse. Det, det hele drejer sig om, er jo at sørge for, at vi bruger ressourcerne på en fornuftig måde, at vi sørger for, at dem, der har brug for hjælp, selvfølgelig får hjælp, men at vi også sørger for at stille krav til de mennesker. Det klogeste, man kan gøre, er måske at stille nogle krav og så på den måde motivere dem til at tage en uddannelse eller komme i egentlig beskæftigelse. Det er jo vejen frem i forhold til en rigtig god integration.

Så på bundlinjen: Vi støtter beslutningsforslaget her. Lad os få noget mere viden, så ved vi, hvad det er, vi taler om.

Kl. 16:08

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Der er ingen, der har bedt om korte bemærkninger. Jeg giver så ordet til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Martin Henriksen, Dansk Folkeparti.

Kl. 16:08

(Ordfører for forslagsstillerne)

Martin Henriksen (DF):

Tak for det. Her i weekenden kom det frem – det aktualiserer jo debatten – at hver gang en indvandrer fra et ikkevestligt land kommer til Norge, koster det den norske regering, altså den norske stat, 4,1 mio. norske kroner i fremtidige omkostninger. Omkring 15.400 ikkevestlige indvandrere kom til Norge i 2012, og det betyder en nettoudgift på 63 mia. norske kroner. 63 mia. norske kroner, den kan vi lige lade stå et øjeblik. Det synes jeg da er ret voldsomt, og jeg er tilfreds med, at også andre partier i Folketinget har den opfattelse.

Formålet med at fremsætte det her beslutningsforslag er at sikre, at både positive og negative økonomiske konsekvenser ved indvandring til Danmark afdækkes, så den danske befolkning bliver oplyst og bevidst om udgifternes størrelse, og så politikerne, os herinde, får et solidt, veldokumenteret grundlag at diskutere ud fra og træffe beslutninger på, når emnet er Danmarks økonomi og indvandring.

At der er behov for at skabe et kvalificeret overblik over udgifterne forbundet med indvandring er ifølge os i Dansk Folkeparti indlysende. Hvordan kan politikere agere økonomisk ansvarligt og træffe de nødvendige beslutninger om Danmarks fremtid, hvis ikke de er i besiddelse af en nuanceret viden om, hvad udgifterne forbundet med indvandring består af, og hvordan disse udgifter har udviklet sig over tid? Jeg synes, at det er helt legitimt at kræve oplyst, hvordan indvandrere og efterkommere i det danske samfund påvirker udgifterne til f.eks. overførselsindkomster, folkeskole, daginstitutioner, sundhedsvæsen, fængselsvæsen, retssystem, politi, integrationsprojekter, asylsystem m.v.

Hvis ikke vi kender omkostningerne ved indvandring, og det gør vi altså kun i begrænset omfang qua tidligere undersøgelser, styrer politikerne udlændingepolitikken og dansk økonomi i blinde, og vi risikerer, at udgifterne løber løbsk, uden at nogen griber ind i tide, og uden at danskerne kender konsekvenserne af den politik, som et flertal i Folketinget fører. Og når det kommer til stykket, er det værste af det hele måske, at danskerne ikke kender konsekvenserne af den politik, som deres politikere, deres repræsentanter, fører.

Det er muligt, at der i dag ikke er tilstrækkelige data til rådighed for at kunne lave sådanne beregninger, eller at eksisterende data hidtil ikke er blevet samordnet og systematiseret, så sådanne beregning-

ger kan foretages. Er dette tilfældet, må de nødvendige økonomi- og statistiksystemer udvikles, akkurat som man i øvrigt gør på alle andre områder, når fakta om økonomi savnes. Jeg er sikker på, at danske forskningsinstitutioner med glæde vil bidrage med forskning og nye metoder, så man kan beregne, hvad indvandring koster. De kan være med til at løfte opgaven, hvis man politisk ønsker at løfte den opgave.

Beregninger af denne type kan naturligvis udføres på mange måder, og det er vigtigt at lægge sig fast på, hvilke aspekter der skal medtages i beregningerne. Derfor indebærer dette beslutningsforslag også, at regeringen skal indkalde til politiske drøftelser med de partier, som måtte støtte beslutningsforslaget. Målet med disse politiske drøftelser er, at partierne kan forhandle sig frem til, hvilke sider af indvandringen der ønskes afdækket – og man kan jo sagtens opstille flere forskellige modeller for det.

Siden Folketinget åbnede for udenlandsk arbejdskraft fra bl.a. Tyrkiet og Pakistan i 1960'erne og 1970'erne, og siden udlændingeloven blev ændret afgørende i 1983 og indvandringen til Danmark steg markant på grund af flygtninge og familiesammenførte, har mange borgere og politikere diskuteret, hvad denne indvandring måtte koste. Der har også gennem årene været foretaget en del økonomiske analyser, der har afdækket dele af de økonomiske konsekvenser ved indvandring, men endnu mangler vi de tilbundsående beregninger, der kan give et samlet billede af indvandringens økonomiske konsekvenser. Det her beslutningsforslag handler i al sin enkelhed om, at vi nu får de beregninger. Man kan have mange politiske diskussioner om, hvorvidt der føres den rigtige udlændingepolitik eller den forkerte udlændingepolitik, men uanset hvilke politiske holdninger, man har, kunne det da være interessant at finde ud af, hvilke udgifter og indtægter – det kan jo også regnes ud – indvandring faktisk påfører og medfører for det danske samfund.

Jeg synes, det er ærgerligt, at SF og Radikale ikke er kommet med deres ordførere. Det synes jeg ødelægger den politiske debat lidt. Jeg kvitterer selvfølgelig for, at Venstre, Liberal Alliance og Konservative støtter forslaget. Det synes jeg også sender et godt signal om, at det her er noget, vi kan arbejde videre med, såfremt flertallet i Folketinget på et tidspunkt skifter.

Så vil jeg selvfølgelig afslutningsvis opfordre ministeren og regeringen til at overveje, om ikke man kan iværksætte udarbejdelsen af de her beregninger. Det behøver ikke at være på baggrund af Dansk Folkepartis beslutningsforslag – man kan jo selv få en lys idé i regeringskontorerne.

Kl. 16:13

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Der er ikke flere, der har bedt om ordet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) Forespørgsel nr. F 29:

Forespørgsel til beskæftigelsesministeren og forsvarsministeren: Vil ministrene redegøre for, hvordan regeringen har reageret på SFI-rapporten »Danske hjemvendte soldater«, og herunder redegøre for, hvorfor Arbejdsskadestyrelsen bruger kriterier for at anerkende PTSD på baggrund af en lægefaglig vurdering inden for 6 måneder efter belastningen, på trods af at gennemsnittet for udslag af PTSD er 4 år efter en udsendelse i en militær

mission og at domstolene accepterer andet end en lægefaglig vurdering, f.eks. pårørendes og venners forklaring?

Af Jørgen Arbo-Bæhr (EL) og Nikolaj Villumsen (EL).
(Anmeldelse 07.02.2013. Fremme 19.02.2013).

Kl. 16:13

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til tirsdag den 23. april 2013.

Ordføreren for forespørgerne, hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 16:13

Begrundelse

(Ordfører for forespørgerne)

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg vil godt starte med at henvende mig til de to ministre med en opfordring til at kigge op på tilhørpladserne. Her kan man se bare en lille del af de mennesker, som har passet deres arbejde som udsendte på vegne af forskellige regeringer og det store flertal af Folketinget. Hverken jeg eller Enhedslisten har noget ansvar for at sende soldaterne ud i krig, hverken på Balkan, i Irak eller i Afghanistan, men uanset hvad vil vi forsvare dem, der i dag lider under, at de har passet deres arbejde som udsendte til krig.

Jeg håber, at såvel forsvarsministeren som beskæftigelsesministeren har nærlæst den absolut største epidemiologiske undersøgelse af hjemvendte soldater. Det handler om den rapport, der er lavet af SFI for Soldaterlegatet. SFI's rapport er baseret på data fra forsvaret og Danmarks Statistik og omhandler de ca. 26.000 soldater, som har været udsendt i perioden 1992-2009. Alle kan se af rapporten, at det er en ekstrem belastning at deltage som soldat i en krig. Mange af de hjemsendte har i dag store psykiske men, og efter nogle år bryder mange af den samme og får diagnosen PTSD.

Jeg har snakket med en stor del af dem, og jeg er blevet bekræftet i, hvad vi nok alle ved, nemlig at når man kommer hjem fra at have deltaget i en krig som dem på Balkan, i Irak og i Afghanistan, har man svært ved at erkende, at man har psykiske men. Vi snakker jo om unge mennesker, som havde det godt såvel sundhedsmæssigt som socialt, da de tog sted. Når de kommer hjem, har mange ændret sig. De har svært ved at sove, nogle af dem bliver meget aggressive, og de får nogle flashback. Unge mænd går ikke bare til lægen, de flygter i stedet fra livet. Nogle begynder at drikke eller får andre former for misbrug, først adskillige år efter bryder de sammen.

Desværre har mange af dem ikke fået anerkendt deres sygdom på grund af Arbejdsskadestyrelsens praksis, som betyder, at de skulle have en lægefaglig begrundelse for deres PTSD inden for 6 måneder. Derfor vil jeg bede såvel forsvarsministeren som beskæftigelsesministeren om at kommentere denne skandaløse praksis, som betyder, at mange af veteranerne ikke får deres velfortjente anerkendelse.

Kl. 16:16

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Tak. Så giver jeg ordet til forsvarsministeren.

Kl. 16:16

Besvarelse

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Danmark har gennem de seneste årtier ført en aktiv udenrigs- og sikkerhedspolitik, og det danske forsvar har været brugt som et meget væsentligt redskab i den sammenhæng.

Siden 1992 har Danmark haft ca. 30.000 kvinder og mænd udsendt til en eller flere internationale operationer. Danmark har valgt at tage ansvar og gøre en forskel ude i verdens brændpunkter. De danske soldater, som har valgt at lade sig udsende, har truffet en helt særlig beslutning, som reelt sætter handling bag de politiske overvejelser og beslutninger. Danske soldater har bl.a. valgt at lade sig udsende til verdens fattigste og farligste lande for at sikre, at de lande ikke bliver sikker havn for terrorister, der ønsker at ramme Danmark.

Soldaternes vilkår afviger selvsagt fra vilkårene i andre erhverv. Der er en indbygget og kalkuleret risiko i det arbejde, der udføres – en risiko, som aldrig helt vil kunne fjernes. For mange soldater indebærer en udsendelse i en international operation et langvarigt ophold i et truende og farefuldt miljø. Det er derfor ikke nogen nem beslutning, når en soldat vælger at lade sig udsende. I værste fald kan det indebære, at soldaten betaler den højeste pris.

Siden starten af 1990'erne er 68 danske soldater omkommet; mere end 200 er kommet hjem med fysiske skader, og mange er kommet hjem med ar på sjælen, som ikke kan ses. Derfor er det regeringens klare holdning, at vi fortsat skal have fokus på at sikre, at soldaterne får den rette støtte og anerkendelse, når de vender hjem. Vi skal tage hensyn til de særlige vilkår og forhold, som soldaterne har levet under i flere måneder inden hjemkomsten. Regeringen og Folketinget har ansvaret for at skabe rammerne for den indsats.

Forsvaret har som arbejdsgiver et helt særligt ansvar, når det gælder om at forberede soldaterne til at kunne imødegå det til tider farlige miljø, de sendes ud i. Siden starten af 1990'erne har forsvaret opbygget et solidt fundament af støttende og anerkendende tiltag. Forsvaret har løbende forbedret indsatsen for at forberede soldaterne både fysisk og mentalt til de internationale operationer.

Men det er ikke kun før udsendelse, forsvaret har forbedret soldaternes vilkår. Både under og efter udsendelse har forsvaret iværksat en række tiltag, der har fokus på at sikre soldaternes fysiske og psykiske robusthed. Lad mig ridse op:

Det psykiske aspekt inddrages allerede ved udvælgelse af nye soldater til internationale missioner. Under den missionsforberedende uddannelse er der løbende fokus på at sikre, at soldaterne er tilstrækkelig mentalt robuste. Soldaterne uddannes således i psykologiske forhold. Det intense uddannelsesforløb giver endvidere mulighed for at identificere soldater, der viser tegn på ikke at være psykisk parate til udsendelse.

Under udsendelsen i de større missioner er der både læger og feltpræst til rådighed, som soldaterne kan henvende sig til, hvis de føler sig dårlige. Forsvarets psykologer gennemfører kontaktbesøg, og de kan altid tilkaldes efter behov. En soldats foresatte kan sende ham eller hende til psykolog eller læge ved mistanke om psykiske problemer. En soldats pårørende eller kollega kan henvende sig til forsvaret ved mistanke om psykiske problemer. Hvis det er vurderingen, at en soldat ikke er egnet til at fortsætte i missionen, bliver han eller hun indstillet til hjemsendelse.

Kort før hjemkomst gennemfører psykologerne såkaldte battle-mindebriefinger i missionsområdet. Her drøfter de enkelte enheder eller grupper udsendelsen sammen med en psykolog. Der undervises f.eks. i almindelige reaktioner ved hjemkomst.

Ved hjemkomsten gennemgår veteranerne et akklimatiseringsforløb. Alle veteraner kommer til en obligatorisk, individuel hjemkomstsamtale med en psykolog, hvor veteranen bliver spurgt om sin uddannelse og hvordan den umiddelbare reaktion på hjemkomsten har været. Psykologen foretager på baggrund af samtalen en indledende vurdering af veteranens psykiske tilstand. Hvis ydeligere udredning eller behandling skønnes at være relevant, bliver dette tilbudt umiddelbart i forlængelse af samtalen.

Derudover er der obligatoriske gruppesamtaler for de grupper og enheder, der har været i kamp, hvor der er yderligere mulighed for at

afdække, hvorvidt der er veteraner med behov for individuel psykologfaglig opfølgning. Veteraner, der har pådraget sig en varig fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse som følge af udsendelse i international operation, vil typisk blive tilbudt et rehabiliteringsforløb ved Veterancentret.

Målet med rehabiliteringstilbuddet er at tilsikre, at de tilskadekomne veteraner bliver givet de bedst mulige vilkår for at kunne leve et fuldgyldigt arbejdsliv enten i eller uden for forsvaret. Når veteranen kommer hjem, kan han eller hun til enhver tid rette henvendelse til tjenestestedets kontaktofficer, såfremt der måtte være behov for støtte. Herudover er der på forsvarets tjenestesteder udpeget kollegaer, som er klædt på til at tage en uformel snak med veteraner, der har brug for at vende nogle af de udfordringer, der kan opstå, når man kommer hjem. Endelig kan man som veteran altid søge kontakt med en socialrådgiver via Veterancentrets døgntelefon.

Kl. 16:22

Hvis en veteran henvender sig til Veterancentret og får hjælp til at håndtere psykiske udfordringer, sker der en indledende screening af tilstanden. Hvis problemstillingen skønnes at have relation til udsendelse, tilbydes veteranen en visiterende samtale med en af forsvarrets psykologer inden for 14 dage. Hvis der konstateres et behandlingsbehov, bliver veteranen tilbudt psykologforløb.

Hvis det i forbindelse med visitationssamtalen med en af forsvarrets psykologer eller under behandlingsforløbet konstateres, at der er behov for psykisk udredning og behandling, bliver veteranen henvist til en af tre højt specialiserede enheder i regionspsykiatrien. Ved mere komplicerede forløb, hvor der også er sociale eller arbejdsmæssige vanskeligheder, etableres der med veteranens samtykke et samarbejde på tværs af Veterancentrets faggrupper, dvs. psykologer, socialrådgivere, beskæftigelseskonsulenter og job- og uddannelsesvejledere. Også andre aktører såsom kommunen eller fagforeningen kan blive inddraget, så alle aspekter af veteranens problemstillinger bliver belyst og indsatsen koordineret til gavn for veteranen.

Forsvaret har endvidere styrket indsatsen over for veteraner, der ikke længere er ansat i forsvaret. Ca. 2, 5 og 8 år efter hjemkomsten fra en international mission henvender Veterancentret sig til veteranerne for at informere om Veterancentrets tilbud og støtte. Tilbuddet om støtte er uden forældelsesfrist.

Parallelt med det netop beskrevne arbejder forsvaret også på at styrke broen mellem forsvarrets indsats og den øvrige offentlige sektor. Der gennemføres således et satspuljefinansieret beskæftigelsesprojekt med fokus på ledige veteraners møde med de kommunale jobcentre.

Veterancentrets beskæftigelseskonsulenter tilbyder jobcentre og ledige veteraner støtte, så det sikres, at den enkelte veterans forløb i beskæftigelsessystemet håndteres bedst muligt for både veteranen og kommunen. Som en del af beskæftigelsesprojektet er der ansat en gadeplansmedarbejder, der støtter eventuelle hjemløse veteraner. Herudover tilbyder Veterancentret undervisning om veteranernes forhold til kommunale medarbejdere, herunder hvordan man som sagsbehandler kan forberede sig til mødet med veteranen. Et tilsvarende tilbud om undervisning gives til medarbejdere i distriktspsykiatrien.

I 2010 fik Danmark en officiel veteranpolitik, som sikrer koordination og en helhedsorienteret indsats på tværs af samfundets forskellige myndigheder og private, faglige og frivillige organisationer. Med veteranpolitikken fulgte bl.a. oprettelsen af et Veterancenter og dets videncenter. SFI-projektet »Danske hjemvendte soldater«, som forespørgerne henviser til, muliggør sammen med øvrig ny viden på området en løbende kvalificering af indsatsen for veteranerne. Veterancentret og centerets videncenter er i særlig grad omdrejningspunkt for det. Forsvaret producerer således også selv ny viden.

Veterancentret offentliggjorde i sidste måned en opfølgingsundersøgelse, som peger på en stigning i symptomerne på PTSD hos en

gruppe af veteraner 2½ år efter hjemkomsten sammenlignet med udbredelsen af symptomer på PTSD hos samme gruppe 7 måneder efter hjemkomsten. Vi får gennem disse undersøgelser ny og vigtig viden om de psykiske konsekvenser, det har for soldaterne, når de udsendes. Det er vigtigt, at vi baserer indsatsen for veteranerne på konkret viden.

Det samme må selvfølgelig også gælde den måde, vi som samfund behandler vores soldaters arbejdsskader på. Det vil min kollega, beskæftigelsesministeren, komme ind på om et øjeblik. Der eksterer, som jeg var inde på før, allerede en række tiltag i forsvaret, som søger at tage højde for nogle af de problemstillinger, som SFI-projektet »Danske hjemvendte soldater« også peger på. Det vurderes særlig relevant at nævne tre indsats: Den styrkede udvælgelse og uddannelse af soldater, der bliver sendt ud i internationale operationer; den indsats, der ydes før, under og efter udsendelse med henblik på at forebygge psykiske skader i hele gruppen af soldater; og den indsats, der har til formål at forbedre støtten og den tværfaglige behandling af den mindre gruppe af veteraner, der viser sig at have særlige behov for specialiseret traume- og/eller psykiatrisk behandling samt psykosocial indsats.

Kl. 16:26

Forsvarsministeriet er i gang med at evaluere veteranpolitikken. I den sammenhæng vil den nye viden, som bl.a. SFI-projektet har givet os, naturligvis også indgå. Jeg er som forsvarsminister rigtig godt tilfreds med, at beskæftigelsesministeren tog initiativ til en udredning af den nyeste viden inden for PTSD.

Det var forsvarsforligskredsen også, da vi havde forhandlingerne om forsvarsforliget, som vi indgik den 30. november 2012. Partierne bag forliget var enige om, at regeringen skal drøfte forholdene for anerkendelse af veteraners PTSD og andre psykiske skader, når udredningen af den nyeste viden inde for PTSD foreligger. Vi var i forsvarsforligskredsen også enige om, at behandlingen af veteranernes arbejdsskader, såvel fysiske som psykiske, skal ske på et oplyst og lægefagligt grundlag.

For at summere op: De danske soldater er udsendt på særlige vilkår. Forsvaret har som arbejdsgiver et særligt ansvar for at sikre veteranerne før, under og efter hjemkomsten fra internationale operationer. Regeringen og Folketinget har ansvaret for at skabe rammerne for veteranindsatsen.

Inden jeg overlader ordet til min kollega beskæftigelsesministeren, vil jeg gerne sige, at jeg er glad for, at vi har lejlighed til at have den her debat i dag. Det er mit indtryk, at alle Folketingets partier er villige til at tage ansvar for de danske veteraner. Det er derfor også min forventning, at vi senere i dag kan blive enige om at lempe kravene til dokumentation for veteraner med PTSD.

Kl. 16:28

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Tak til forsvarsministeren. Den næste er beskæftigelsesministeren.

Kl. 16:28

Beskæftigelsesministeren (Mette Frederiksen):

Tak for det. Det er en uhyre vigtig sag, vi diskuterer i dag, hvad også fremmødet på tilhørerpladserne dokumenterer og illustrerer. Jeg kan til fulde tilslutte mig det, min kollega forsvarsministeren har sagt, men jeg vil gerne tilføje, at jeg mener, det er hævet over enhver tvivl, at når Danmark sender mænd og kvinder i krig, har vi en ufatteligt stor forpligtelse til at passe godt på dem, når de kommer hjem. Ligegyldigt hvordan man vender og drejer det, har krigen omkostninger. Den har omkostninger for de mennesker, der er i den direkte, men den har også omkostninger for de mange mænd og kvinder, der under dansk flag rejser ud for at forbedre levevilkårene for mennesker rundt omkring i verden og i verdens brændpunkter.

Ligegyldigt hvordan man vender og drejer det, mener jeg også, at vi bliver nødt til at være ærlige over for hinanden og sige, at der er

veteraner i Danmark, der ikke har fået den hjælp, de skulle have. Vi er enige om i dag, at hvad enten der er tale om veteraner, der kommer ud af krig her og nu, eller det er veteraner, der har været i krig tidligere, fortjener de hver og en at blive behandlet ordentligt. Og lige så vigtigt det er at slå fast, at mange af vores veteraner kommer hjem og lever et godt liv efter at have været udsendt i krig, lige så vigtigt er det også at slå fast, at der er veteraner, der kommer hjem med dybe ar på krop og på sjæl. Det er nogle af dem, der er til stede i salen i dag, det er nogle af dem, der har givet deres vidnesbyrd i den offentlige debat, og det er nogle af dem, der er gået til Folketingets partier og har bedt om løsninger på problemer i deres respektive liv.

Jeg vil gerne takke Enhedslisten for at have stillet forespørgslen her i dag. Jeg vil gerne takke Enhedslisten for fortgående at have en stor opmærksomhed på det her problem. Men jeg vil egentlig også gerne takke alle Folketingets partier for, at vi ikke alene i enighed kan stå samlet om et forslag til vedtagelse i dag, men også i enighed kan arbejde videre med det her område.

For hvad er det for problemstillinger, vi står med her og nu? Vi står f.eks. med problemstillinger, der knytter sig til 6-månedersreglen, og der er to elementer i den diskussion. Det ene er: Skal det være sådan, at man skal have været til læge, inden de 6 måneder er gået, og have en lægeerklæring eller en anden form for sundhedsfaglig dokumentation for, at ens PTSD er startet på det tidspunkt? Det er det dokumentationskrav, vi i dag er enige om at lempe på.

Så langt, så godt, men det løser jo ikke alle de problemer, der er på veteranområdet. For der er en anden 6-månedersgrænse, som også er til diskussion, nemlig: Kan det virkelig passe, at symptomer på PTSD altid viser sig, inden der er gået 6 måneder? Det kan jeg som politiker, som minister, ikke tage stilling til, for min sundhedsfaglige indsigt går ikke længere end til at vide nogenlunde, hvordan en influenza ser ud. Og det skal altid være sådan, at når vi træffer beslutninger af politisk karakter, også i forhold til arbejdsskadeområdet, skal vi have et sundhedsfagligt grundlag at stå på.

Det er derfor, jeg har bedt Arbejdsskadestyrelsen om at sætte en udredning i gang for at afdække, om der er ny viden, der gør, at 6-månederskravet kan bortfalde fremadrettet. Den udredning er færdig i starten af juni, og så skal den diskuteres. Det er aftalt i regi af forsvarsforligskredsen, at partierne mødes og tager en diskussion på baggrund af udredningen.

Hvis udredningen viser, at der er grundlag for at ændre 6-månederskriteriet, vil praksis blive ændret med det samme, og så vil Arbejdsskadestyrelsen kunne tage de sager op, som er afvist i dag. Så vil vi nå længere end med den løsning, der ligger her. Derfor tror jeg, at det, der er det vigtige i dag, er at få sagt til hinanden, at nu er vi enige om et forslag til vedtagelse, der handler om at lempe dokumentationskravet i forhold til den lægelige dokumentation. Det er godt, det er et vigtigt første skridt, og så mødes vi allerede i juni i regi af forsvaret og forsvarsforligskredsen, men med Folketingets partier og diskuterer, om den udredning, der er sat i gang, hvad angår de 6 måneder, kan føre til yderligere forandringer.

Spørgsmålet er så, om vi er færdige i juni, eller om ikke veteran-sagen er kommet for at blive på vores fælles bord. For ligegyldigt om vi ændrer 6-månedersreglen eller ej, kan der stadig væk være veteraner i Danmark, der oplever, at deres situation ikke i tilstrækkelig grad bliver anerkendt.

Kl. 16:33

Jeg synes, det er vigtigt, at Folketinget i forlængelse af det her selvfølgelig står fast på, at der skal være en sammenhæng mellem en begivenhed, der relaterer sig til arbejdslivet, og det, at man kan få en arbejdsskadeerstatning. Vi kan ikke afmontere de to størrelser fra hinanden. Men med det princip i baghovedet lytter jeg mig til, at alle Folketingets partier – og ja, der har været et stærkt pres fra mange forskellige partier i begge sider af Folketingssalen for, at vi skal nå

løsninger og komme i gang med at løse problemstillingen – er enige om, at der fortsat er udfordringer på vejen, hvad angår vores veteraner.

Som jeg startede med at sige, er det min klare oplevelse, at der er masser af veteraner i Danmark, der har et godt liv, også efter at de er kommet hjem fra krig. Der er nogle, der lever med de skader, de har fået, men der er også veteraner i Danmark, der har svært ved at leve med de skader, de har fået. Det kan have meget store omkostninger for dem i deres liv; det kan have meget store omkostninger for deres børn, for deres pårørende og for deres ægtefæller. Og når vi diskuterer veteranspørgsmålet, diskuterer vi ikke kun veteranerne. Så diskuterer vi også deres børn og deres familier. Og der er mange mennesker, der har fået lov til at betale en i deres liv for høj pris for den deltagelse, vi har i vores internationale engagement.

Derfor er signalet fra regeringen jo det meget klare, at ja, vi vil gerne føre en aktiv udenrigspolitik, med hvad dertil hører, også på forsvarsområdet. Det har forsvarsministeren så fint redegjort for både her og i andre sammenhænge. Men der påhviler alle en forpligtelse til at passe på vores veteraner, når de kommer hjem fra krig og der eventuelt er kedelige følger deraf. Derfor synes jeg, at jeg endnu en gang gerne vil kvittere for, at Enhedslisten har stillet forespørgslen, og at alle Folketingets partier er optaget af sagen. Det er vi også fra regeringens side. Nu tager vi et vigtigt første skridt, og så mødes vi allerede i juni måned i regi af forsvarsforligskredsen og diskuterer, hvordan vi kan komme videre med den her vigtige sag.

Kl. 16:35

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Jeg siger tak til beskæftigelsesministeren og giver ordet til hr. Jørgen Arbo-Bæhr som ordfører for forespørgerne.

Kl. 16:35

Forhandling

(Ordfører for forespørgerne)

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg vil godt starte med at sige tak for ministrenes svar. Jeg kan for nemme, at de efter noget betænkningstid har forstået de mennesker, som er blevet psykisk syge af at være udsendt af den danske regering og et flertal af det danske Folketing til krig. Jeg bliver nok også nødt til lige at rette beskæftigelsesministeren: Det er ikke forsvarsforligskredsen, men alle partier i Folketinget, som skal diskutere det i løbet af sommeren.

Jeg er glad for, at det er lykkedes at komme igennem med en anerkendelse af veteranernes PTSD. Det har været en lang og besværlig kamp, der allerede startede på et samråd den 9. december 2011. Nu er kampen næsten slut, og jeg vil faktisk dømmes resultatet til at være en sejr. Jeg vil godt sige til regeringspartierne, at hvis de vil snyde på vægten, når den videnskabelige udredning kommer, er jeg hundrede procent klar til at tage kampen op igen.

Jeg har snakket en del med mange af veteranerne. Jeg er blevet møgsur og har fået tårer i øjnene, når jeg har hørt deres historie. De er blevet elendigt behandlet af det danske samfund. En af veteranerne sendte mig et digt, som slutter med følgende:

»Danmark vil ikke hjælpe os, som de burde./ DE kan og tør ikke ta' et ansvar, for de vidste ikke, hvad de gik ind til./ Hvem betaler prisen?/ Det gør vi, som ville andre i verden noget godt./ I dag sidder jeg ene og skriver dette./ Jeg gjorde en indsats for mit land og blev efter ladet./ Ingen gang jeg kan holde mig ud.«

Men spørgsmålet er, om det kun er i et enkelt tilfælde, at et ungt raskt menneske får en psykisk sygdom af at være udsendt i krig. Svaret er et stort nej. SFI-rapporten om hjemvendte soldater, som har været i krig på Balkan, i Irak og i Afghanistan, dokumenterer, at blandt de 26.000 undersøgte er der 1.500, som har fået psykiske

men, og mere end 600 har fået PTSD. Det er slemt nok, men rapporten siger jo også, at dem, der får PTSD, i gennemsnit først får en lægefaglig vurdering, 4 år efter at de er kommet hjem. Det er jo klart nok: Når man kommer hjem, får man at vide, at det er naturligt, at man ikke kan sove, og at man kan blive aggressiv og få flashback til de alvorlige hændelser, som man har oplevet i krigen.

Det er jo naturligt, at unge mennesker ikke bare går til lægen, men at mange af dem begynder at drikke og starter et misbrug og flygter fra virkeligheden. Først flere år senere bryder de endegyldigt sammen. En meget stor del får absolut ingen anerkendelse af deres sygdom. Arbejdsskadestyrelsen vender tommelfingeren nedad, fordi de bygger på en praksis, hvor PTSD skal være lægefagligt dokumenteret, senest 6 måneder efter veteranen er vendt hjem. Det skal vi ændre.

Til sidst vil jeg godt henvende mig til mine veteranvenner: Kære venner! I har vundet en stor sejr. I har vundet muligheden for anerkendelse for, hvad I har gjort, og anerkendelse for jeres psykiske sygdom, PTSD. I har vundet kampen for jer selv og for hundrede af jeres kollegaer. Det har været en lang kamp, og jeg vil sige til jer, at den dag I selv arrangerede en demonstration, den 23. oktober sidste år, fik I overbevist et flertal i Folketinget om, at I havde ret i det, vi i dag siger, nemlig at der skulle etableres en ordning for veteraner, hvor der ikke stilles krav om, at dokumentation for sygdomsdebut vedrørende PTSD i arbejdsskadesager skal ske i form af lægebesøg som udgangspunkt inden for 6 måneder. Ordningen omfatter også tidligere afgjorte sager.

Jeg er enig med jer i, at det har taget for lang tid, men som folketingsmedlem kan jeg bekræfte jer i, at vi arbejder ualmindelig langsomt her i Folketinget. Jeg vil også i fremtiden arbejde for både jer og andre, som lider af PTSD, for at samfundet anerkender jer, og ikke mindst vil jeg give jer masser af lykønskninger og ønske god vind til jer og jeres familier.

Så vil jeg oplæse forslaget til vedtagelse, som er fremsat af Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Bjarne Laustsen (S), Jonas Dahl (SF), Nadeem Farooq (RV), Jakob Ellemann-Jensen (V), Marie Krarup (DF), Vilhelm Christensen (LA) og Lene Espersen (KF):

Forslag til vedtagelse

»Folketinget finder det afgørende, at veteraner, som har været udsendt af Danmark, behandles ordentligt.

Folketinget noterer sig, at

- SFI-rapporten »Danske hjemvendte soldater« peger på, at mange veteraner lider af psykiske problemer, herunder får nogle konstateret PTSD flere år efter hjemkomst,
- under Arbejdsskadestyrelsens nuværende praksis skal en PTSD-ramt veteran dokumentere symptomer på PTSD gennem notat fra en læge, som udgangspunkt inden for 6 måneder efter hjemkomst, for at sygdommen anerkendes som arbejdsskade,
- beskæftigelsesministeren har bestilt en udredning om PTSD-området, og at SFI-rapporten indgår i forskernes materiale,
- regeringen vil drøfte forholdene vedrørende veteraners PTSD og andre psykiske skader med Folketingets partier inden sommeren 2013, når udredningen foreligger, og
- forsvarsministeren og beskæftigelsesministeren giver tilsagn om, at der etableres en ordning for veteraner, hvor der ikke stilles krav om, at dokumentation for symptomdebut vedrørende PTSD i arbejdsskadesager skal ske i form af lægebesøg inden for, som udgangspunkt, 6 måneder. Ordningen omfatter også tidligere afgjorte sager.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 57).

Kl. 16:41

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Forslaget til vedtagelse vil nu indgå i den videre drøftelse.

Jeg siger tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 16:41

(Ordfører)

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Nogle af de alvorligste beslutninger, der træffes i den her sal, er dem, hvor Folketinget beslutter at sende soldater ud i verden for at kæmpe for fred, demokrati og frihed. Vi sender unge mænd og kvinder ud på farefulde opgaver, og vi ved, at det er med livet og med førligheden som indsats. Det er aldrig nemme beslutninger, og de er altid genstand for en grundig og kritisk debat, sådan som alvoren tilsiger.

I de situationer taler vi ofte om, at vi som politikere tager ansvar, når vi trykker på den grønne knap. Jo, det gør vi, men ansvaret ophører ikke her, og vi er absolut ikke de eneste, der tager ansvar.

Der er nemlig brug for, at nogle tør kæmpe den her kamp. For privilegier som frihed, demokrati og menneskerettigheder kommer ikke ud af ingenting. De kommer, fordi der er nogle, der kæmper professionelt, loyalt og tappert for dem. De kommer, fordi nogen tror på, at det er kampen værd, og at det er en kamp, der er værd at ofre alt for.

Sådan handler vores soldater, når de tager ud og kæmper for at sikre disse privilegier for os og for andre, der ikke er lige så heldige som os.

Vores soldater fortjener taknemlighed og respekt, også når de vender hjem. Det skylder vi dem, og det skylder vi de pårørende, som i mange tilfælde er dem, der trækker det allertungeste læs, både under og efter udsendelsen.

Her skal vi som politikere også tage ansvar. Vi skal leve op til det omdømme, vores soldater giver Danmark hos vores allierede. Vi skal kvittere for den stolthed, vi føler over, at vi som et lille land er med til at gøre en stor indsats for en mere fredelig verden gennem den indsats, vores soldater yder.

Gennem årene er vi i Danmark blevet bedre til at håndtere det at være en nation i krig. Hvor vi i starten følte os frem, har vi i dag en formuleret veteranpolitik, og dyrekøbte erfaringer har gjort os bedre til at håndtere vore faldne og vore sårede, i hvert fald når det kommer til de fysisk sårede.

Det har været meget sværere at lære at håndtere de psykisk sårede. Derfor lever danske veteraner med en regel, der er ude af trit med virkeligheden, og som for mange krigsskadede veteraner betyder, at vi som samfund ikke anerkender, at de er kommet til skade, mens de kæmpede for at sikre vores tryghed og vores frihed.

Forvaltningen af den såkaldte 6-månedersregel betyder, at de veteraner, som af en speciallæge i psykiatri har fået stillet diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion, også kendt som PTSD, efter deres udsendelse ikke kan få den meget alvorlige og meget belastende sygdom anerkendt som en arbejdsskade, medmindre de har opsøgt en læge, inden for 6 måneder efter de kom hjem.

Det kan vi ikke være bekendt. Når man kommer hjem som veteran, skal man lige vænne sig til den hjemlige andedam igen. Det gælder for langt de fleste og betyder ikke, at man er syg. Det er svært at omstille sig til den hverdag, som er så vigtig for dem herhjemme, men som samtidig forekommer så ligegyldig og fjern, når man vender hjem fra en dagligdag præget af store indtryk som krig, elendighed, fortvivelse og håb.

Det tager sin tid, og tiden går, også for dem, der er syge, for det bliver jo nok bedre, og det er sikkert naturligt, at man skal vænnes til hjemmelivet igen, tænker man. Men tilvænningen kommer ikke, og den syge kører længere og længere ud på et sidespor, som kan have store konsekvenser for familien, arbejdet og det sociale liv. Det kan føre til misbrug, vold, isolation og fornedrelse.

Den sidste, der ser det, er ofte den traumatiserede selv. Eksemplerne er talrige, og skæbnerne er hjerteskræende. Til disse menne-

sker, der er syge på grund af de sår på sjælen, de har pådraget sig, mens de kæmpede for vores frihed, skal samfundet ikke sige: Nej, desværre, du var først hos din læge efter 9 måneder, så vi anerkender ikke, at det er en arbejdsskade.

Det har næppe været meningen, at reglen skulle forvaltes på den her måde. Og derfor er det glædeligt, at det er et samlet Folketing, som står bag dagens forslag til vedtagelse, selv om der skulle nogen overtalelse til for at få regeringspartierne med.

Signalværdien af den her enighed er ikke til at tage fejl af. Vi viser i dag vores krigsskadede veteraner, at vi anerkender deres indsats. Vi anerkender deres sår, uanset om de er fysiske eller psykiske og uden hensyn til datoen for deres lægebesøg.

Det er denne anerkendelse, som er så vigtig. For med anerkendelsen af PTSD som arbejdsskade skal den sårede ikke længere forklare sig for myndigheder, familie og venner. Med anerkendelsen vil det fremgå sort på hvidt, at her er et menneske, som blev såret i tjenesten, mens han eller hun kæmpede for Danmark og for en bedre, friere og fredeligere verden.

Derfor vil jeg gerne sige tak til alle de partier, som var med til at skabe det nødvendige flertal; tak til de to ministre for, at regeringen ændrede holdning og for løftet om, at implementeringen af forslaget til vedtagelse vil ske med den hast, som er rimelig, når et enigt Folketing står bag.

Endelig vil jeg sige en stor tak til Enhedslisten for at have rejst den her sag i Folketingssalen. Jeg ser det som et udtryk for, at uanset hvad partierne måtte mene om den politik og de politikere, der sender soldater ud i verden, skylder vi veteranerne anerkendelse og respekt. Tak for ordet.

Kl. 16:46

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Jeg siger tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Bjarne Laustsen fra Socialdemokraterne.

Kl. 16:47

(Ordfører)

Bjarne Laustsen (S):

Lige så mange år, som jeg har været herinde, lige så mange år har Danmark sendt soldater ud, og hver eneste gang, vi har sendt soldater ud, har alle Folketingets partier været stærkt optaget af at sikre soldaternes sikkerhed der, hvor de nu kom hen. Selv om vi har forberedt os godt, har vi ikke altid forberedt os godt nok, og selv om vi har investeret i hjælpemidler og ting og sager, så har vi i hver eneste mission, vi har været ude i, mistet soldater, og vi har fået soldater hjem, der har mistet ben og arme og fået psykiske skader.

Det er blevet klart, at det har vi kigget på i mange, mange år uden at have gjort tilstrækkelig meget ved det, og tidsloppen siger det jo også. Når vi først får en etableret veteranpolitik omkring 2010, er der en masse spørgsmål, som ikke er blevet behandlet godt nok. Vi har sikkert heller ikke været gode nok til at kigge på de soldater, vi sendte af sted, og forberede dem godt nok på det, og vi har heller ikke været gode nok til at tage dem hjem igen. Det var også det, som de to ministre var inde på, nemlig at selv om man forsøger at gøre noget godt, så kan man altid gøre det bedre, og de senere år har også vist, at vi har ændret på det. Derfor skal der også fra Socialdemokratiets side lyde en tak til Enhedslisten, som ikke er med i forsvarsforliget, og som har været med til at drive den her debat fremad og også har været med til at forhandle det her forslag til vedtagelse, vi har i dag.

Historikken er jo helt klar. Den viser, at vi har haft meget brede flertal for de fleste af de missioner, hvortil vi har sendt folk, men med hensyn til at få lavet en veteranpolitik har det knebet lidt. Den har vi så nu, men vi har også med SFI-rapporten et meget, meget mere omfattende billede af, hvilke konsekvenser det har haft, at vi har sendt folk ud igennem så mange år. Det er i øvrigt et rigtig godt

materiale og måske noget af det bedste, der findes i verden overhovedet, fordi man har sammenlignet grupper, der har været sendt ud, med folk, der er blevet herhjemme, og set, hvad der er sket. Det er et godt og nyttigt materiale, som vi også kan bruge i fremtiden.

Så veteranpolitikken er utrolig vigtig for Socialdemokratiet. Den handler jo selvfølgelig også om, at når forsvaret sender folk ud, så skal forsvaret også være med til at sørge for at skabe arbejdspladser, sørge for, at forholdene er i orden, når folk kommer hjem. Men hele det omgivende samfund skal også være med til at sikre, at de folk, der har været sendt ud, også kan få en plads på det danske arbejdsmarked, uanset at de ikke har 100 pct. erhvervsevne.

Så SFI-rapporten giver et godt billede af de folk, der har været sendt ud, og hvad det er for nogle problemsæt, vi står med. Men ikke desto mindre skulle der jo faktisk en demonstration til for at sætte rigtig gang i den her debat. Efter SFI-rapporten blev fremlagtovre i Den Sorte Diamant, har jeg været klar over, at det her var et område, hvor vi blev nødt til at gøre noget ekstraordinært.

Men jeg har også noteret mig, at soldaterne samlet set siger, at de ikke ønsker et særligt system til at behandle skadede soldater i forhold til resten af samfundet, hvor man behandler arbejdsskader i Arbejdsskadestyrelsen osv. Det er jeg sådan set fuldstændig enig i, og jeg synes, at det ville være forkert at have sådan et parallelt system, som man skulle behandle soldaterne i. Så vi skal altså have en arbejdsskadepolitik, der også kan rumme skadede veteraner. Det er det, vi tager hul på i dag, i og med at vi siger, at man kan begynde at kigge på 6-månedersreglen for skadede veteraner og på, at de kan få hjælp, så der ikke er nogen blokeringer her.

Så kommer den videnskabelige udredning, som beskæftigelsesministeren har givet tilsagn om, således at vi kan få en mere generel drøftelse af, om der skal ske en ændring her. Men det siger sig selv, at uanset hvad man måtte nå frem til, så bliver vi nødt til at håndtere, at det er mange år siden, de første soldater blev sendt af sted. Derfor har jeg god grund til at sige, at vi fra Socialdemokratiets side er utrolig glade for det forslag til vedtagelse, som ligger her i dag. Det gør, at vi allerede nu kan tage fat på det.

De partier, og det er jo så resten af Folketinget minus Enhedslisten, der har været med til at lave forsvarsforliget, så jo også det her, således at vi allerede der begyndte at sige, at det skulle der tages hånd om. Og så skal Enhedslisten ikke have utak, fordi de var lidt utålmodige og sagde: Det er godt nok, at I har aftalt det, men nu vil vi gerne have det her sat på dagsordenen. Det har vi så fået, og vi er alle sammen enedes om et forslag til vedtagelse. Så det håber jeg bliver til gavn og glæde for de soldater, som har været sendt ud, og som har ar på sjælen, men som nu kan komme i gang med at få den hjælp, som vi skylder dem. Tak.

Kl. 16:51

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Der er et par korte bemærkninger. Lene Espersen fra De Konservative.

Kl. 16:51

Lene Espersen (KF):

Tak. Nu sidder der jo mange veteraner her i dag, og jeg tror også, at de husker, hvad hr. Bjarne Laustsen sagde ude på Slotspladsen, da der var demonstration her i efteråret. Jeg kunne godt tænke mig så at spørge hr. Bjarne Laustsen, om han anerkender, at der var etableret et flertal uden om regeringen for at ændre de her regler, og at det så afstedkom, at regeringen blev mere velvilligt indstillet på at ændre reglerne.

Anerkender hr. Bjarne Laustsen, at der var et politisk flertal i sidste uge, der pressede den her beslutning igennem, så vi kan få det gode forslag til vedtagelse, vi får i dag?

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):
Ordføreren.

Kl. 16:52 der kom frem, krævede lovgivning, kunne man så nå at ændre det inden sommerferien osv.

Kl. 16:52 Så det væsentligste af det hele er, at i dag ligger der et forslag til vedtagelse, som er tiltrådt, kan jeg forstå, af alle Folketingets partier. Det ville jeg da hellere glæde mig over end over forskellige udkast til forslag til vedtagelse.

Kl. 16:55

Bjarne Laustsen (S):

Jeg ved ikke rigtig, hvad det er for en dagsorden, fru Lene Espersen forsøger at sætte. Jeg har tilladt mig igennem de sidste 10 år at lave en kronologisk oversigt over, hvad der er blevet stillet af spørgsmål og af hvem, og over samråd og alt muligt, og der ser jeg ikke noget særlig borgerligt præg. Jeg har heller ikke i de år, jeg har været herinde, hørt nogen særlige initiativer fra V, K eller andre borgerlige partier, med hensyn til at der skulle gøres noget særligt i forhold til det her problemsæt. Altså, æres den, der æres bør, og så må og skal det være Enhedslisten.

Men i forbindelse med at vi får SFI-rapporten og vi har demonstrationen herude, gør jeg det, at jeg skriver til de to ministre og siger, at det her er en sag, der skal tages op. Og vi har siddet sammen, også i forsvarsforligsförhandlingerne, og forsøgt i drøftelser at finde ting, vi også har været enige om. Så jeg forstår ikke helt, hvad det er, fru Lene Espersen mener.

Kl. 16:53

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):
Lene Espersen.

Kl. 16:53

Lene Espersen (KF):

Hr. Bjarne Laustsen svarede ikke på mit spørgsmål. Hr. Bjarne Laustsen ved udmærket godt, at der i sidste uge blev lavet et forslag til vedtagelse uden om regeringen, og at det var det, der medførte, at det var muligt at mødes her i dag og få presset også regeringspartierne til at være indstillet på allerede nu at tilkendegive, at den praksis, der er i Arbejdsskadestyrelsen, skal laves om.

Jeg synes, det er meget ærgerligt for debatten, men meget symptomatisk for hr. Bjarne Laustsen, at frem for at svare på det, man spørger om, og at erkende, at der, ja, var et flertal uden om regeringen, så snakker hr. Bjarne Laustsen udenom. Jeg vil sige, at til alle de møder, jeg har været til, da vi diskuterede forsvarsforlig med forsvarsministeren – så godt som alle møder, tror jeg – har jeg sagt, at den her regel skulle ændres. Jeg har også betinget mig, at hvis der skulle skrives noget om det i forligsteksten, skulle det skrives sådan og udredningen være færdig tids nok til, at et andet flertal i Folketinget kunne ændre reglen, hvis ikke regeringen var indstillet på det.

Det er muligt, at hr. Bjarne Laustsen ikke kan huske det. Men jeg synes, det er meget ærgerligt for debatten her i dag, at vi har en socialdemokratisk ordfører, der snakker udenom frem for at svare på det spørgsmål, jeg stiller.

Kl. 16:54

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):
Ordføreren.

Kl. 16:54

Bjarne Laustsen (S):

Jeg kan nøjagtig lige så meget som fru Lene Espersen svare, at jeg har presset lige så meget på fra Socialdemokratiets side for at finde en løsning i forhold til veteranerne, som fru Lene Espersen har gjort det fra De Konservatives side. Og det er da meget muligt, at der kunne skabes et flertal uden om regeringen, fordi Enhedslisten kom med et forslag.

Jeg noterer bare, at i forsvarsaftalen stod der klart og tydeligt, hvordan vi skulle håndtere det her. Det, der så var spørgsmålet – der blev også holdt et samråd om det – var, at hvis nogle af de her ting,

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):
Så er det hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 16:55

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Jeg vil blot spørge, om ordføreren kan huske en meningsudveksling om det her emne, som vi to havde i sidste uge. Her udbrød hr. Bjarne Laustsen i et rasende tonefald, at det her jo er et forligsbrud. Mener ordføreren stadig væk, at denne fjernelse af 6-månedersreglen på det her område er forligsbrud i forhold til forsvarsforliget?

Kl. 16:56

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):
Ordføreren.

Kl. 16:56

Bjarne Laustsen (S):

Jeg har noteret mig, at vi i forsvarsforligskredsen, hvor jeg ikke så hr. Jakob Ellemann-Jensen, var enige om, hvordan vi skulle håndtere sagen om PTSD. Her bad man beskæftigelsesministeren om at komme med en udredning inden udgangen af juli måned. Derfor: Hvis der laves om på det i kredsen, kan man da godt tillade sig at betragte det som en slags forligsbrud.

Det er da helt tydeligt, at Enhedslisten ikke har det samme tålmod som andre, og derfor er det da fint, at de rejser en debat og presser på i forhold til det her. Men der ligger jo stadig væk en mellemregning i og med, at vi alle sammen skal mødes og drøfte det generelle spørgsmål, nemlig om vi kan ændre på 6-månedersreglen.

Det, jeg hæfter mig ved, er, at vi får en god fremdrift. Vi får både ordnet noget af det, der ligger bagud, og vi har allerede taget skridt til det, der ligger fremadrettet – også for alle mulige andre erhverv end for veteranerne.

Kl. 16:57

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):
Spørgeren.

Kl. 16:57

Jakob Ellemann-Jensen (V):

[Lydudfald] ... hr. Bjarne Laustsen med, at jeg ikke var en del af forligskredsen, men nu var det mig, der skrev udkastet til den sætning, der kom med i forligsteksten, så jeg kender den godt.

Jeg kender også godt sontringen imellem de diagnostiske krav og dokumentationskravet. Det gør ordføreren tilsyneladende ikke. Det forklarede beskæftigelsesministeren på glimrende vis før. Forstår ordføreren – undskyld, det er ikke ment som et fornærmende spørgsmål – godt, at der er forskel på de diagnostiske krav, som er omtalt i forsvarsforliget, og dokumentationskravet, som er det, vi beslutter i dag?

Kl. 16:57

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):
Ordføreren.

Kl. 16:57

Bjarne Laustsen (S):

Det forstår ordføreren ganske udmærket. Jeg noterer mig bare, at det, forsvarsforligskredsen blev enig om, er det, der står der. Og det omhandler ikke andet end det, som man blev enig om. Det her er et yderligere skridt. Vi er fint tilfredse med i Socialdemokratiet, at man får håndteret den her del af det, også at vi på et senere tidspunkt måske får løst den anden del, når der ligger en videnskabelig udredning.

Kl. 16:58

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Der er yderligere en kort bemærkning fra hr. Troels Lund Poulsen.

Kl. 16:58

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det. Hvis man læser Nordjyske Stiftstidende, og det er jo på mange måder en interessant avis, kan man i dag konstatere, at det så er hr. Bjarne Laustsen, der står bag hele det flertal, der nu er skabt her i dag omkring PTSD og indsatsen for at forbedre vilkårene for veteranerne. Det er i bund og grund meget mærkeligt, at et regeringspartis ordfører på den måde vælger at gå ud og tage æren for noget, som et bredt flertal i Folketinget har støttet op om. Men lad det være, det siger jo så måske lidt om den måde, hr. Bjarne Laustsen arbejder på.

Det, jeg bare vil spørge om, er: Jeg husker ikke, at hr. Bjarne Laustsen på det samråd, vi havde med beskæftigelsesministeren og forsvarsministeren her i starten af april måned, var særlig aktiv i debatten. Tog hr. Bjarne Laustsen ordet i samrådet? Havde han nogen holdninger til det her? Mig bekendt havde han ingen holdninger, og mig bekendt var vi også i en situation, hvor hverken beskæftigelsesministeren eller forsvarsministeren var villige til at imødekomme Folketingets partier i forhold til det forslag til vedtagelse, som vi nu er blevet enige om.

Det er godt, og det vil jeg også gerne kvittere for.

Kl. 16:59

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 16:59

Bjarne Laustsen (S):

Jeg har også noteret mig, at hvis hr. Troels Lund Poulsen får et spørgsmål fra en journalist, svarer han på det spørgsmål. Det er sådan set det, jeg har gjort i forhold til Nordjyske. Jeg bestemmer ikke, hvad der skal stå i Nordjyske. Det kunne jeg godt ønske mig en gang imellem, men det gør jeg ikke. Jeg har forklaret, hvordan og hvorledes jeg ser på den sag, og vi har en fri presse, så det er det.

Så kan jeg sige, at det er helt normal praksis, at regeringsordførerne ikke er særlig aktive på samrådene, og det gælder sådan set, uanset hvilken farve regering vi har. Vi har ganske dygtige ministre, der svarer på de spørgsmål, som oppositionen stiller, og hvis jeg følger mig fuldstændig dækket ind, er der jo ingen grund til at sidde og trække møderne ud og stille yderligere spørgsmål.

Kl. 16:59

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Hr. Troels Lund Poulsen.

Kl. 16:59

Troels Lund Poulsen (V):

Det var meget interessant, hvad hr. Bjarne Laustsen sagde, nemlig at han følte sig dækket ind af det, ministrene sagde. Det kan jo ikke være rigtigt, for sandheden er, at ministrene ikke sagde noget som helst under det samråd, der fandt sted i starten af april måned. Så hvordan kan hr. Bjarne Laustsen føle sig dækket ind af det? For der

var ikke noget som helst, der var ikke skyggen af tilsagn om, at man ville ændre på hele det kompleks, vi i dag diskuterer. Så hvordan kan hr. Bjarne Laustsen have følt sig dækket ind af det, ministerene svarede?

Kl. 17:00

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Ordføreren.

Kl. 17:00

Bjarne Laustsen (S):

Det er jo, fordi der også bliver lavet politik andre steder end under et samråd. Jeg har hele tiden haft den opfattelse af det, at vi kunne finde en løsning til gavn for veteranerne. Og det er sådan set det, det handler om.

Kl. 17:00

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Så er det hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 17:00

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg synes jo, at det er o.k., når hr. Bjarne Laustsen ændrer holdning, men jeg har et spørgsmål til ham om hans ordførertale, fordi i sin ordførertale sagde han jo, at han ikke ville lave noget for veteraner, som ikke også omhandlede andre mennesker, der får PTSD. Hvis man kigger på forslaget til vedtagelse, kan man se, at det er et forslag, hvor der er noget for veteraner og måske noget andet i efteråret. Er det ikke veteranerne, der får ophævet 6-månedersgrænsen før alle andre, eller hvordan skal vi ellers forstå det, der står?

Kl. 17:01

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Ordføreren.

Kl. 17:01

Bjarne Laustsen (S):

Det, jeg henviste til i min ordførertale, var SFI-rapporten, hvor det, jeg klart fornemmede ved at deltage i den høring, var, at soldaterne ikke ønskede sådan et parallelsystem, hvor man behandlede soldaternes arbejdsskader, men at man ønskede, at det kunne basere sig og holdes inden for de rammer, som findes for andre arbejdsskader. Dermed ikke være sagt, at det ikke er en særlig gruppe. Det er derfor, jeg taler om både noget, der peger bagud i forhold til det lange tidsforløb, vi taler om her, og så det fremadrettede.

Kl. 17:01

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 17:01

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg synes, at det er et godt svar, men jeg vil gerne vide, hvad hr. Bjarne Laustsen mener om PTSD. Skal der laves noget for veteraner, eller skal der laves noget, som det dækker alle, som får PTSD i det her land? Det er vigtigt for fremtiden, fordi jeg tror, at det er vigtigt, at vi siger til os selv, at PTSD jo kan ramme alle mulige mennesker, politifolk, sygeplejersker, socialrådgivere. Så derfor vil jeg spørge hr. Bjarne Laustsen: Mener hr. Bjarne Laustsen, at det, vi nu vedtager om PTSD for veteraner, også skal gælde for alle andre?

Kl. 17:02

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Ordføreren.

Kl. 17:02

Bjarne Laustsen (S):

Den del af den videnskabelige redegørelse, som beskæftigelsesministeren kommer med, opfatter jeg klart sådan, at det også kommer til at omfatte alle andre grupper. Der er ud over de grupper, som hr. Jørgen Arbo-Bæhr nævner, også falcreddere, brandmænd, der er folk, der kommer ud for måske ikke så voldsomme oplevelser, heldigvis endda, som vores veteraner har været udsat for, men det er måske nogle af de grupper, som kan sammenlignes. Hvis den videnskabelige dokumentation kan retfærdiggøre, at vi ændrer generelt på reglerne, kommer det selvfølgelig også til at gælde for andre grupper, og dermed får vi et mere komplekst arbejdsskadesystem i forhold til de udfordringer, som vi møder bl.a. fra veteranerne her i dag.

Kl. 17:03

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger. Jeg giver så ordet til fru Marie Krarup fra Dansk Folkeparti og siger tak til ordføreren.

Kl. 17:03

(Ordfører)

Marie Krarup (DF):

Tak. Jeg vil godt begynde med at sige tak til Enhedslisten for at tage dette meget vigtige spørgsmål op. Der er få mennesker, som Dansk Folkeparti og jeg personligt har så stor respekt for som de soldater, der tør lade sig udsende til de farlige missioner, som det danske forsvaret har deltaget i i de senere år. Soldaterne ved, at der er fjender i området, der vil dem til livs, nogle gange kan fjender og venner være svære at skelne fra hinanden, hvorved utrygheden vokser. Der kan skjule sig vejsidebomber, der kan gøre soldaterne til invalider på et splitsekund, hvis de overhovedet får lov til at beholde livet. Sådanne forhold lægger et tungt pres på en soldats psykiske konstitution.

I de tidligere fredsbevarende missioner, bl.a. på Balkan, var det i meget høj grad magtesløsheden, når man overværede uacceptable forhold uden at kunne gribe ind, der var en stor psykisk byrde for soldaterne. SFI's rapport om danske hjemvendte soldater beskriver mange af problemstillingerne og deres følgevirkninger i form af posttraumatisk stresssyndrom.

Vi skal respektere vores veteraner, og vi skal i praksis vise vores respekt for dem ved at give dem ordentlige forhold, når de kommer hjem. Det er ikke ordentligt, at en PTSD-diagnose absolut skal dokumenteres med et lægebesøg inden for 6 måneder efter hjemkomst fra udsendelse, for vi ved jo, at mange veteraner ikke selv erkender, at de har et problem, selv om de tydeligvis har det. Derfor støtter Dansk Folkeparti det forslag til vedtagelse, der blev læst højt af forespørgslens initiativtagere. Vi mener, at dokumentationskravet i form af 6-månederskravet er forkert, og vi mener, at gamle sager for veteraner skal genoptages. Det er det, der står i forslaget til vedtagelse, som derfor har vores store sympati og støtte.

Kl. 17:05

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Jeg siger tak til ordføreren. Der er ikke nogen, der har bedt om korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru Sanne Rubinke, SF.

Kl. 17:05

(Ordfører)

Sanne Rubinke (SF):

Tak. Hermed en kort, men glad SF-kommentar til forslaget til vedtagelse og til F 29, hvor hr. Jørgen Arbo-Bæhr og hr. Nikolaj Villumsen med henvisning til SFI-rapporten om hjemvendte soldater efter-spørger en reaktion fra regeringen i forhold til de PTSD-ramte soldater, som er kommet i klemme på grund af 6-månedersreglen.

I SF er vi meget tilfredse med, at vi i dag står med en tekst til forslag til vedtagelse, som der er bred opbakning til, og hvor forsvarsministeren og beskæftigelsesministeren giver tilsagn om en ordning, der gør, at kravet om lægebesøg og dokumentation for PTSD-symptomer inden for 6 måneder efter udstationering eller hændelse ophæves. Der er grund til ros for initiativet til de herrer og venner i Enhedslisten og til begge de involverede ministre for at samle op på initiativet og selvfølgelig til den brede folketingskreds for at bakke op om initiativet.

Jeg er helt klar over, at dette forslag til vedtagelse naturligvis ikke løser alle problemer, hverken vedrørende vores veteraner eller vedrørende PTSD, men vi anser det som et vigtigt skridt på vejen og en reel handling, som kan have betydning for dem, der handler om, mens vi afventer den udredning, som beskæftigelsesministeren har sat i gang, og som ventes klar ret snart, nemlig før sommerferien.

Det er glædeligt, at Folketinget så bredt bakker op om at forbedre vilkårene for hjemvendte soldater. Og jeg må desværre konstatere, at jo mere erfaring, vi får med soldater i krig, jo mere erfaring får vi også med, hvilke skader og traumer danske soldater kan pådrage sig, når de er udsendt i vores og andre menneskers tjeneste.

SF støtter naturligvis teksten til forslag til vedtagelse til F 29, og jeg har lovet at hilse fra den radikale ordfører, hr. Nadeem Farooq, som meddeler den radikale støtte.

Kl. 17:07

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Der er ikke nogen, der har bedt om korte bemærkninger. Jeg giver ordet til hr. Villum Christensen.

Kl. 17:07

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Liberal Alliance er med i det udarbejdede forslag til vedtagelse, som efter vores opfattelse får rettet op på en helt indlysende urimelighed. Hvis man er syg og har taget varig skade, skal det naturligvis ikke bero på en administrativ fastsat regel eller tilfældighed, om man vil, når der skal tages stilling til erstatningsspørgsmålet.

Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere, men blot tilslutte mig meget af det, der allerede er sagt. Sådan en dag, hvor Folketinget tager fat, rusker lidt i systemet og sætter en fod i døren, er faktisk en god dag for folkestyret.

Kl. 17:08

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Der er ikke nogen, der har bedt om korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru Lene Espersen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 17:08

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Tak, fru formand. Jeg vil også gerne indlede med at takke Enhedslisten for, at Enhedslisten har rejst denne forespørgsel, ikke mindst fordi timingen rent faktisk er god. Som flere ordførere har været inde på, har vi jo SFI-rapporten om danske hjemvendte soldater, og med den har vi faktisk et solidt grundlag for at diskutere vores veteranpolitik – specifikt med hensyn til hvorvidt vi gør nok for de soldater, der vender hjem med psykiske problemer.

Jeg vil gerne indlede min tale på vegne af Det Konservative Folkeparti med at citere Heine Stefansen fra SFI-rapporten:

»Der skal noget af et mandfolk til at indrømme, at man har det psykisk skidt.«

Her er vi nemlig ved problemets kerne i det, vi debatterer i dag. I takt med at vi i Folketinget har valgt at udsende soldater på farligere og farligere missioner – vi er gået fra fredsbevarende til fredsskabende missioner – så er vores soldater naturligvis også blevet påvirket

heraf, ikke mindst psykisk. Men eftersom mange soldater – og det er jo en soldats lod – før udsendelsen skal være trænet op til at kunne modstå et betydeligt pres, falder det mange soldater, efter at missionen er slut, meget, meget svært at indrømme, at de har det rigtig skidt. Alle hjemvendte får jo besked om, at man kan få søvnproblemer og andre udfordringer, når man vender tilbage til normalhverdagen i Danmark, fordi den er så utrolig forskellig fra det, man har oplevet, mens man var udsendt. Men det kan tage ekstra lang tid, før man selv erkender, at der er noget alvorligt i vejen.

Denne sag har været en mærkesag for Det Konservative Folkeparti. Vi har i forbindelse med forsvarsforliget også arbejdet ihærdigt for, at den problemstilling blev adresseret, og vi aftalte i forbindelse med forsvarsforliget, at der skulle følges op på rapporten. Den udredning, som Beskæftigelsesministeriet har udfærdiget, var noget af det, vi skulle se på, ikke mindst så de mere rent lægefaglige vurderinger, som vi her i Folketinget ikke kan tage stilling til, da vi ikke er læger, også kunne komme til fornyet vurdering.

Da vi diskuterede udredningen i forbindelse med forsvarsforliget, blev det i hvert fald også fra konservativ side gjort meget klart, at det var afgørende for os, at den udredning blev færdig hurtigt, og det var det, fordi vi ønskede, at reglen skulle laves om. Vi ved jo, hvordan Folketingets arbejdsgang er. Folketingets arbejdsgang er jo sådan, at Folketinget normalt slutter omkring grundlovsdag, og derfor skulle der selvfølgelig være tid til at kunne gå her i Folketingssalen og få vedtaget nye regler, hvis ikke regeringen ønskede at medvirke til det.

Nu er vi så i den lidt specielle situation – og jeg synes for øvrigt også, at det var to gode taler, ministrene holdt – at vi ved, at den udredning bliver forsinket. Den kommer først i juni måned. Derfor står vi lidt i et dilemma. Skal vi vente på, at hele udredningen er færdig, før vi tager stilling til noget, der er meget vigtigt, nemlig hvorvidt vi skal kræve, at vores soldater går til lægen, inden der er gået 6 måneder, hvis de skal have mulighed for at få arbejdsskadeerstatning, eller skal vi allerede nu tilkendegive, at uanset hvad udredningen ellers måtte nå frem til af gode ting og sager, så ønsker vi at gøre op med en praksis, som vi synes er urimelig?

Det Konservative Folkeparti har valgt side. Vi synes, at det er en urimelig praksis. Vi mener overhovedet ikke, at der skal stilles krav om, at syge mennesker skal gå til lægen, for at de efterfølgende kan få anerkendt, at de er syge, og derfor er vi rigtig glade for, at vi med forslaget til vedtagelse her i dag får afskaffet en regel, der efter Det Konservative Folkepartis opfattelse er en hån mod de soldater, som vi sender ud, og som vender hjem med psykiske skader. Det er en hån, fordi de ikke har en sikkerhed for, medmindre de går til lægen, at de kan få anerkendt i PTSD, selv om de har PTSD.

Vi har haft lidt debat her i salen i dag om, hvad konsekvenserne så er af forslaget til vedtagelse. Som beskæftigelsesministeren har redegjort for, vil beskæftigelsesministeren i efteråret fremsætte et lovforslag, således at vi har juraen på plads og praksis kan ændres. Samtidig har vi også tilkendegivet – og det er jo også meget vigtigt for dem, der følger debatten her i dag, både her i salen og på tv – at samtlige afviste sager skal tages op igen. Så der er ingen, der falder mellem to stole. Alle får deres sager genoptaget, og det synes vi er rigtig vigtigt.

Vi havde selvfølgelig helst set, at vi havde kunnet få noget vedtaget i den her folketingssamling, men jeg må sige – jeg er også tidligere justitsminister – at jeg også lægger meget vægt på, at der er ordentlig lov kvalitet, og at vi gør tingene ordentligt. I og med at vi kan ende i en situation, hvor udredningen også lægger op til yderligere lempelser for veteraner, giver det faktisk god mening, at vi lovgiver til efteråret, men gør det med tilbagevirkende kraft på den måde, at alle sager kan genoptages.

Så vi er meget glade for, at det er lykkedes et flertal her i Folketinget også at overbevise regeringen om, at det var nu, vi skulle sende det signal og træffe den beslutning. Jeg vil gerne sige tak både til

ministrene og til alle Folketingets partier for, at det er lykkedes at blive enige om det her. Det er en rigtig god dag, og jeg er stolt over, at vi gør noget, der virkelig gør en forskel for veteranerne.

Kl. 17:14

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 17:14

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Det var en udmærket tale, men der var noget, der undrede mig. Når fru Lene Espersen siger, at den videnskabelige udredning er blevet forsinket, er det så rigtigt? Da den blev sat i gang, stod der jo i den, at den skulle komme i midten af juni. Er det så forsinket, når den nu kommer allerede i starten af juni?

Kl. 17:14

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Ordføreren.

Kl. 17:14

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige, at da vi sad og forhandlede forsvarsforlig, var det i hvert fald min opfattelse, at den udredning var færdig i marts eller april, og derfor er der en forsinkelse i forhold til det, jeg havde opfattet. Nu er det selvfølgelig klart, at vi ikke sad og diskuterede beskæftigelsesministerens område indgående, da vi forhandlede forsvarsforlig, men det var i hvert fald den opfattelse, jeg sad tilbage med. Jeg kender jo Folketingets arbejdsgange, og derfor er jeg klar over, at hvis den først er færdig i juni måned, så har vi jo som oppositionspartier ikke nogen som helst mulighed for at få regeringen til at lave nogen regler om, før Folketinget starter igen i oktober måned; det ville jeg være utrolig ked af.

Så jeg vil sige, at jeg havde en opfattelse af, at den ville foreligge tidligere, og det er selvfølgelig ærgerligt, kan man sige, at den udredning så ikke er færdig. Men det skiller os jo ikke ad, for vi har alligevel fundet det flertal, der skulle til at ændre på det, der har optaget dem, i hvert fald når jeg har besøgt veteranhjemmene både på Frederiksberg og i Aalborg. Og det har været den her regel om at skulle gå til læge, inden der er gået 6 måneder.

Kl. 17:15

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 17:15

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg kan prøve at spørge om noget andet, for hvis man nu får anerkendt de her folk, koster det jo penge. Det er Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES), som skal udbetale dem, og det er arbejdsgiverne, der betaler til AES. Vi har fået en opgørelse, som anslår det til 300-400 mio. kr. Hvordan er det i forhold til V og K's byrdestop? Ligger det inden for eller uden for byrdestoppet? For det er vigtigt for mig, at man skal give folk en erstatning, og det koster jo penge for arbejdsgiverne.

Kl. 17:16

Fjerde næstformand (Anne Baastrup):

Ordføreren.

Kl. 17:16

Lene Espersen (KF):

Jeg kender slet ikke reglerne for, hvordan det her bliver opkrævet hos arbejdsgiverne, godt nok til, at jeg kan svare fyldestgørende på det, men jeg vil sige, at vi er villige til at finde de penge. Og man kan sige, at der i hvert fald er nogle penge, der står og blinker, og

som vil være nemme at tage ud til at finansiere noget af det her. Det er de penge, som man i Forsvarsministeriet afleveredeovre hos finansministeren, og som bare ligger og venter på at blive brugt. De penge kunne man jo så passende bruge til at dække det hul, hvis det viser sig, at det er Forsvarsministeriet, der får nogle ekstraudgifter om arbejdsgiver.

Jeg ved som sagt ikke nok om, hvordan reglerne er, altså om der er andre arbejdsgivere, der skal til at betale noget. Det, der er afgørende for os, er, at når folk har en sygdom, hvor man kan få tilkendt arbejdsskadeerstatning, så får man den arbejdsskadeerstatning, altså når man er syg. Længere er den sådan set ikke.

Kl. 17:17

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):
Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 17:17

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Jeg synes ikke, det er rimeligt, at man fra talerstolen kommer til at beskyldte beskæftigelsesministeren for ikke at have leveret en vare, som vi først har bestilt i juni måned, og jeg er helt sikker på, at det er sådan, det står i forsvarsforliget. Det blev gennemtrawlet, også på det der samråd, at det ville komme til juni måned, og at det var det, der var hele omdrejningspunktet for vores sag. Så kan fru Lene Espersen ikke bare bekræfte, at det er sådan, at det er, at det var det, vi aftalte i forsvarsforliget?

Så vil jeg godt spørge fru Lene Espersen, som jo har en mangeårig karriere som minister: Var den her sag om PTSD og 6-månedersreglen noget, som optog den daværende regering rigtig meget de 10 år, hvor de havde magten?

Kl. 17:18

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):
Ordføreren.

Kl. 17:18

Lene Espersen (KF):

Til det første vil jeg sige til hr. Bjarne Laustsen, at ud fra den erindring, jeg har, lader det til, at vi ikke har været til de samme møder i Forsvarsministeriet. Min erindring er helt klart, at der blev sagt foråret, og i juni måned er ikke forår for mig, selv om vi ikke har haft noget forår i Danmark.

Til spørgsmålet om veteranpolitik generelt vil jeg sige, at nu er det jo nyt, at jeg er blevet forsvarsordfører. Det er jeg først blevet efter folketingsvalget, men det er min klare erindring, at hr. Helge Adam Møller, der var Det Konservative Folkepartis forsvarsordfører i mange år, absolut var bannerfører for, at der blev formuleret en veteranpolitik for danske soldater, og at der blev sat et arbejde i gang.

Jeg kan selvfølgelig ikke redegøre for, hvad han har sagt til forskellige møder, for dem har jeg af naturlige grunde ikke deltaget i, men jeg er helt overbevist om, at han har været meget afgørende for, at der overhovedet er blevet formuleret en veteranpolitik. Og man kan sige, at vi med SFI-rapporten, der kom her i efteråret, så tager endnu et skridt i naturlig forlængelse af det ved at sige, at selvfølge- lig skal vi gøre noget mere for vores veteraner.

Kl. 17:19

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):
Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 17:19

Bjarne Laustsen (S):

Jeg kan bekræfte, at hr. Helge Adam Møller var en af bannerførerne og en god konservativ for netop det militære område, men jeg synes bare stadig væk, at der helt tydeligt står, hvordan vi skal håndtere

den her sag, og så at komme og sige i dag, at beskæftigelsesministeren har leveret noget for sent, hænger bare ikke sammen.

Men lige nøjagtig, når det drejer sig om 6-månedersreglen, hvor Venstre i alle de 10 år overhovedet intet som helst har ændret – jeg har aldrig hørt et ord fra V og K omkring den her sag – så er det jo kun godt, at vi i dag kan blive så enige om at gøre noget ekstra godt for veteranerne, for det har været en mangelvare i alle årene, og det er det, som SFI-rapporten også dokumenterer, så det er jo kun godt. Der er bare lige det der med, at der ikke er noget, der er blevet forsinket, vi er bare blevet enige om en ny procedure i dag med hensyn til veteranerne, og så kigger vi på det fremadrettet senere, når det kommer.

Kl. 17:20

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):
Ordføreren.

Kl. 17:20

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til hr. Bjarne Laustsen, at min erindring er bare, at det var i foråret, og juni måned er ikke forår i min optik, men det kan der være forskellige opfattelser af. Det har bestemt ikke været ment som nogen kritik af beskæftigelsesministeren, for beskæftigelsesministeren var slet ikke med til de møder. Så det har bare været en diskussion om, hvornår det skulle være færdigt.

Så vil jeg sige til hr. Bjarne Laustsen, at jeg et eller andet sted simpelt hen synes, det er helt utroligt, at vi har en socialdemokratisk forsvarsordfører, der er så lille en mand, at han ikke vil erkende, at der her altså er et politisk flertal, der har presset regeringen til at ændre en regel. Jeg synes, det er helt legitimt, at man altid gerne vil forsvare sine egne synspunkter, men realiteten i den her sag er, at alle, der sidder her i salen, udmærket godt ved, hvordan forløbet har været i den her sag, og hvordan det har været i de sidste par uger. Og der synes jeg bare at det havde klædt hr. Bjarne Laustsen, hvis hr. Bjarne Laustsen ligesom jeg selv, forsvarsministeren og beskæftigelsesministeren havde rost alle for, at vi har mødtes, og havde anerkendt den, der skulle anerkendes.

Jeg anerkender rigtig gerne, at hr. Jørgen Arbo-Bæhr har gjort et kæmpe stykke arbejde og været den, der har anmeldt den her forespørgsel, men jeg synes simpelt hen, det er forkert at forsøge at skyde på dem, der faktisk har været med til at få det her fjernet.

Kl. 17:21

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingerne slut- tet.

Afstemningen om det fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted tirsdag den 23. april.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

12) 1. behandling af lovforslag nr. L 200:

Forslag til lov om ændring af lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. (Ændringer om forsvarets uddannelser og om organiseringen af ledelsen af forsvaret)

Af forsvarsministeren (Nick Hækkerup).

(Fremsættelse 20.03.2013).

Kl. 17:21

Forhandling

Fjerde næstformand (Anne Bastrup):

Hr. Troels Lund Poulsen.

Kl. 17:21

(Ordfører)

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det. Vi starter med at skulle behandle lovforslag nr. L 200, som indeholder to vidt forskellige elementer. Første del handler om at fastsætte regler for forsvarets uddannelser. Det er på mange måder et fornuftigt forslag og er en del, der følger op på vores forsvarsaftale fra november måned. Den anden del er så en bestemmelse om, at man giver mulighed for, at forsvarsministeren administrativt kan fastlægge den nærmere organisering af ledelsen i forsvaret, og det er selvfølgelig det, der er det interessante i det her forslag, og det er så også derfor, at forsvarsministeren prøver at pakke det ind, så det ikke står alene.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at hvad angår debatten i dag, vil Venstre gerne slå fast, at det er en trist dag for dansk forsvar. Det er det først og fremmest, fordi vi har haft bred enighed i forhold til dansk forsvarspolitik gennem adskillige forsvarsforlig, og derfor er det selvfølgelig også en ret stor uskik, at man nu uden om forligspartierne vælger at fremsætte dette lovforslag. Og hvis man skal tro forsvarsministeren, er han også villig til at vedtage lovforslaget, til trods for at der ikke er enighed blandt forligspartierne. Det er altså en helt ny måde at lave forsvarspolitik på i Folketinget, men det tegner nok bare desværre et billede af, at det er det, som vi kan forvente i fremtiden fra forsvarsministerens side.

Når man så begynder at læse høringssvarene igennem, vil man se, at der ikke er særlig stor opbakning til det lovforslag, der er fremsat. Nuvel, den del, der handler om uddannelse, er der en lang række bemærkninger til, men den del er så også af mindre betydelig karakter, og vi vil selvfølgelig også dyrke den del, der vedrører uddannelsesdelen, under udvalgsbehandlingen. Men når jeg så læser den del, der handler om organisering, og at forsvarsministeren skal have en administrativ bemyndigelse til fuldstændig at lave om på forsvarets indretning, uden at der er nogen som helst mulighed for, at Folketinget eller forligskredsen har indflydelse på det, tror jeg sådan set kun, jeg har noteret mig, at det er Institut for Menneskerettigheder, der synes, at det er en god idé. Alle andre tager kraftigt afstand fra det, hvad enten det er militærforeninger, hvad enten det er DIIS, ja, stort set alle de organisationer, der har været høringsberettigede, siger, at det finder de meget kritisabelt, de er meget uforstående over for, hvorfor man skal lave det om, og i bund og grund må vi jo konstatere, der ikke er nogen som helst opbakning til det i høringssvarene.

Det, der er afgørende for Venstre, og det vil jeg gerne slå fast i dag, er, at Venstre selvfølgelig også mener, at vi skal kunne modernisere forsvarets øverste top. Vi har ikke nogen angst for at gøre det, og derfor kan det også være helt fornuftigt at diskutere, om man skal lave en samlokalisering, altså om Forsvarskommandoen og ministeriet skal sidde i det samme hus eller de samme bygninger, men det med, at man ønsker at slå Forsvarskommandoen og ministeriet sammen, således at der ikke er nogen mulighed for transparens og gennemsigtighed i, hvilke militærfaglige indstillinger der kommer og

bliver givet videre til ministeren, uden at offentligheden og Folketinget får adgang til det, er vi lodret imod, og det vil vi selvfølgelig også dyrke indgående under den udvalgsbehandling, som vi kommer til at få.

Jeg vil også gerne i dag gøre helt klart, at Venstre forhåbentlig sammen med et stort mindretal – gerne et flertal – vil arbejde for et ændringsforslag, som helt tydeliggør, at vi, såfremt vi får mulighed for efter et valg at danne regering, selvfølgelig vil sikre, at det, som ministeren vedtager nu, ikke kommer til at gælde efter et valg. Det betyder, at vi vil arbejde for at lave et ændringsforslag, hvor vi konkretiserer, at den samme lokalisering er en god idé, men at det skal ske under nogle givne forudsætninger, nemlig bl.a. med hensyn til gennemsigtighed og transparens.

Jeg vil gerne i dag slutte af med at konstatere, at det lovforslag, der nu er sendt i høring, jo rejser en lang række nye spørgsmål, bl.a. spørgsmålet om, hvordan ministeren helt præcis har tænkt sig at udnytte den administrative beføjelse, som han vil give sig selv med det her lovforslag. Det er jo af helt afgørende betydning, at vi får det belyst under udvalgsbehandlingen, og derfor bliver det selvfølgelig også nødvendigt ikke alene at have en lang række samråd om det, men også få stillet en lang række opklarende spørgsmål. Det skylder vi ikke mindst de mange ansatte i forsvaret, der gør en rigtig, rigtig stor og god indsats i forhold til at sikre, at dansk forsvar yder en stor, stærk og fænomenal indsats såvel nationalt som internationalt.

Men når det er sagt, noterer jeg mig også på vegne af Venstre ved afslutningen af min ordførertale, at vi så har knæsat et nyt princip i dag i forsvarsforligskredsen, og det vil vi i Venstre selvfølgelig notere os. Vi vil være meget kede af det, hvis det her lovforslag bliver gennemført, men vi vil så selvfølgelig også under tredjebehandlingen meddele, hvad vi mener det skal have af konsekvens i forhold til det fremtidige samarbejde i forsvarsforligskredsen. Vi anser det, som ministeren nu vælger at komme med et udspil til, som værende meget alvorligt.

Kl. 17:27

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så er det fru Trine Bramsen fra Socialdemokratiet.

Kl. 17:27

Trine Bramsen (S):

Det er jo ikke særlig længe siden, at hr. Troels Lund Poulsen og Venstre brystede sig af at have taget medansvar, været med til at tage nogle svære beslutninger i det forsvarsforlig, der blev indgået. Vi effektiviserede det danske forsvar med 2,7 mia. kr., og det var en meget svær, men også meget ansvarlig beslutning, ikke mindst når den offentlige sektor er under pres, som tilfældet er i de her år.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Troels Lund Poulsen, om det er i orden at nedlægge kaserner og fyre metalarbejdere, 3F'ere, HK'ere og andre almindelige medarbejdere, men ikke turde tage de store beslutninger, der handler om at effektivisere ledelsen. Er det i orden, at man ikke tør tage den her beslutning om at effektivisere forsvarets ledelse, når man nu har taget beslutninger, der omfatter ganske almindelige mennesker med ganske almindelige job længere nede i organisationen? Jeg håber, at hr. Troels Lund Poulsen vil forklare, hvad der er baggrunden for, at man ikke vil træffe den her beslutning, der altså omhandler ledelsen.

Kl. 17:28

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 17:28

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det. Jeg er ked af, at fru Trine Bramsen ikke haft mulighed for at høre min ordførertale. Det er trist, både for fru Trine Bramsen

og i bund og grund også for mig selv, men mere trist er det så heller ikke, for det gør, at jeg får lejlighed til at forklare, hvad jeg sagde i min ordførertale. Jeg sagde, at vi er *for*, at der skal effektiviseres i forsvarrets ledelse. Det gjorde jeg meget klart i min ordførertale. Derfor sagde jeg også, at Venstre er tilhænger af at lave en samlokalisering. Vi er selvfølgelig villige til, at forsvarrets øverste ledelse også skal effektiviseres. Det skal der ikke være nogen som helst tvivl om. Men hvordan man præcis laver den effektivisering, er vi så ikke enige om. Der er vi så dybt uenige i det forslag, som regeringen har fremsat. Vi mener ikke, at man gør det på en effektiv måde ved at lave en sammensmeltning af Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen. Det gør nemlig, at der ingen demokratisk kontrol bliver med, hvad der finder sted. Det er vi lodret imod, og deri er vi så uenige, og det er jo helt fair, at fru Trine Bramsen mener, at det er fint, at der ikke skal være nogen demokratisk kontrol.

Kl. 17:29

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Fru Trine Bramsen.

Kl. 17:29

Trine Bramsen (S):

Jeg hørte meget vel hr. Troels Lund Poulsens ordførertale, og jeg hørte også, at Venstre gerne vil være med til at effektivisere forsvarrets ledelse, bare ikke lige når det kommer til at træffe de endelige beslutninger. Jeg vil gerne spørge hr. Troels Lund Poulsen, om han er uenig med sig selv, idet han udgav en bog for nogle år siden og skrev, at han helt konkret foreslår, at Forsvarskommandoen lægges sammen med Forsvarsministeriet. Mener hr. Troels Lund Poulsen ikke det længere? Eller betyder det, at hr. Troels Lund Poulsen står og siger, at han gerne vil være med til at effektivisere forsvarrets ledelse, bare ikke lige på den her måde, som der konkret er foreslået, og som han faktisk selv tidligere har foreslået?

Kl. 17:30

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Ordføreren.

Kl. 17:30

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det, og tak for henvisningen til en fremragende bog, som jeg kan anbefale folk, der er interesseret i forsvarspolitik, at læse. En lang række af de forslag, der er deri, er faktisk blevet gennemført, men forslaget deri går jo på en Pentagonmodel, og det er lige præcis det, som jeg også har holdt en ordførertale om i dag. Det er nemlig en samlokalisering. Det er, at man godt kan sidde i den samme bygning, men vi ønsker, at der skal være vandtætte skotter mellem den militærfaglige rådgivning, der kommer fra forsvarschefen, og det, der så går over til forsvarsministeren.

Det er jo så dér, hvor vi må konstatere at regeringen vælger at gå en helt, helt anden vej, en vej, som jeg er lodret modstander af, men som jeg jo så kan konstatere at fru Trine Bramsen synes er den rigtige at gå. Det er jo i hvert fald en vej, hvor hverken Folketinget eller offentligheden får mulighed for at følge, hvad forsvarschefen kommer med af militærfaglige indstillinger. Det synes jeg at Folketinget og offentligheden har krav på, specielt i en situation, hvor man sender danske soldater ud på internationale missioner.

Kl. 17:31

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Hr. Bjarne Laustsen, Socialdemokratiet, værsgo.

Kl. 17:31

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Og tak til ordføreren for talen. Jeg vil tillade mig at citere fra den her bog, »Den forandrede verden«, og også rose for de gode initiativer fra dengang. Det er jo sådan set det, det her bygger videre på i dag. Der står her – og det er jo hr. Troels Lund Poulsen og den tidligere forsvarsminister, Søren Gade, der har skrevet det:

I de senere år har den øverste ledelse i forsvaret haft vokseværk. Ganske vist er kravene til de øverste stabe og dermed behovet for mere personel steget i kølvandet på Danmarks større engagement på den internationale scene. Alligevel vil vi hævde, at forsvarrets hoved er blevet uforholdsmæssig stort i forhold til kroppen, og at det faktisk er muligt at skære i stabenes størrelse med store fordele både for det militære og det politiske system. Vi mener således, at de kommende forsvarsforhandlinger skal tage fat på at rationalisere og slanke forsvarrets øverste ledelse. Vi foreslår helt konkret, at Forsvarskommandoen lægges sammen med Forsvarsministeriet.

Hvad er der sket siden da?

Kl. 17:32

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Ordføreren.

Kl. 17:32

Troels Lund Poulsen (V):

Der er jo ikke sket noget, vil jeg sige til hr. Bjarne Laustsen. Det er jo fuldstændig ordret det, som jeg står og siger nu. Vi er fuldstændig enige i, at der skal laves en samlokalisering. Der er intet nyt, og for at sige det, som det er: Der er ikke fugls føde på den sag.

Vi er helt enige i, at det kan give god mening, at man sidder i den samme bygning. Vi er helt enige i, at det kan give mening at sidde i den samme bygning, men vi er ikke enige i det lovforslag, som regeringen har fremsat, hvor man ønsker at give en administrativ beføjelse til, at forsvarsministeren kan indrette dansk forsvarspolitik, som forsvarsministeren vil. Vi synes, at det er klædeligt og det bedste, at hvis man laver grundlæggende om på forsvaret, sker det her i Folketinget. Det er vi så uenige med Socialdemokratiet om – desværre.

Kl. 17:32

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Bjarne Laustsen.

Kl. 17:32

Bjarne Laustsen (S):

Jeg synes ikke, at vi blev meget klogere på, hvad det er, Venstre har lavet om. Vi lavede også nogle aftaler i 2004, der gik i den retning – de blev så ikke gennemført. Men bortset fra det tager man ikke i den her bog nogen forbehold over for det, som hr. Troels Lund Poulsen nu siger, og derfor er det jo rigtig interessant at vide. Man foreslår selv her, at man skal lægge det sammen, og det er jo netop for at få en stærkere ledelse ved at sammensmelte det militære med den politiske del. Jeg synes også, at vi har set en række sager, hvor desværre også borgerlige forsvarsministre er kommet i klemme, fordi der har været for langt imellem de to systemer, og det kan hr. Troels Lund Poulsen vel ikke benægte.

Kl. 17:33

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Ordføreren.

Kl. 17:33

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg kan jo sige, bl.a. affødt af en diskussion, der var i starten af 2000, at der blev lavet en analyse af organiseringen mellem Forsvarsministeriets departement og Forsvarskommandoen. Hvis man

ser, hvad der står på side 29 i den analyse, fremgår det jo, at der bl.a. står, at Forsvarsministeriets departements repræsentanter i arbejdsgruppen finder, at model D – det er primært det, som regeringen nu lægger op til at gennemføre – ikke lever op til de ovenfor definerede krav til departementets fremtidige organisation, og at modellen ikke frembyder en realistisk mulighed for at skabe en øverste ledelse, der kan bistå forsvarsministeren med at varetage sit ministeransvar.

Jeg har gjort meget klart i dag, for jeg har jo også læst hr. Bjarne Laustsens læserbreve, hvori han beskylder Venstre for ikke at ville se på forsvarets øverste top, at vi gerne vil se på, hvordan forsvaret øverste top ligesom alle andre dele af forsvaret kan køre længere på literen, men vi er helt uenige om, hvordan man indretter det. Der synes jeg at det er helt afgørende, at der er en demokratisk kontrol med, hvilke militærfaglige vurderinger der kommer fra forsvarschefen til ministeren. Og det er hr. Bjarne Laustsen åbenbart ikke særlig optaget af – det er trist.

Kl. 17:34

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det hr. Nikolaj Villumsen, Enhedslisten.

Kl. 17:34

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak til Venstres ordfører. Jeg kunne jo forstå på Venstre, at Venstre synes, det er en trist dag for forsvaret. Jeg ville umiddelbart tænke, at papkassenotatet, sagen omkring det, forfalskningen af oversættelsen i jægerbogen var triste dage for forsvaret, da det rullede. Hvis man har fulgt med, har man nok bemærket, at der har været misinformation og løgn overleveret fra forsvaret til Folketinget. Hvorfor synes Venstre ikke, der bør blive ryddet op? Altså, Venstre har selv haft de ansvarlige ministre i de her sager, så enten må der jo være behov for en ændring, eller også har det udelukkende været de ansvarlige ministre fra Venstre, der har været skyld i misererne. Det kunne jeg godt tænke mig at høre Venstres forklaring på.

Kl. 17:35

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 17:35

Troels Lund Poulsen (V):

Hvis man starter med papkassenotatsagen, er der jo ikke nogen af os her – det kan være med undtagelse af ministeren, han er nok den eneste her i salen – der kender omfanget af den sag. Det er jo ikke muligt for os at gå ned i den sag. Jo, ministeren har sagt, man kan komme over at læse sagen om papkassenotatet, men det betyder også, at der ikke er nogen mulighed for at stille nogen som helst politiske spørgsmål til den sag. Det er sådan set en god måde at sikre, at der ikke bliver nogen politisk debat. Nu får vi så lejlighed til at diskutere papkassenotatsagen i morgen i et samråd.

Jeg er slet ikke enig i det, som hr. Nikolaj Villumsen ønsker at diskutere i dag, og som han også er citeret for, tror jeg, i dag i Jyllands-Posten, nemlig at der er en syg kultur i forsvarets top og dermed også i Forsvarskommandoen. Det synspunkt er sådan set ikke noget, jeg overhovedet deler. Jeg anerkender, at der har været sager – det er der jo sådan set generelt, ikke kun i forsvaret, men også andre steder – men jeg synes, det er afgørende at sige, at hvis man ønsker at lave et angreb decideret mod Forsvarskommandoen, så tager man fejl. Der bliver også begået fejl andre steder end i Forsvarskommandoen; det bliver der også gjort i Forsvarsministeriet, det er jeg slet ikke et sekund i tvivl om. Men det, der er afgørende, er jo, at der er en demokratisk indsigt i, hvad der sker, og det er lige præcis den demokratiske indsigt, som Enhedslisten, der ellers bryster sig af demokratisk indsigt, nu fratager forsvaret.

Kl. 17:36

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Vil Enhedslisten have ordet igen? Værsgo.

Kl. 17:37

Nikolaj Villumsen (EL):

Jeg er da glad for, at Venstre kan anerkende, at der har været fejl. Det ville også være underligt andet, eftersom man i Venstre har haft vagten som ansvarlige ministre i nogle af de perioder, hvor der er sket fejl. Men det undrer mig meget, at Venstre ikke er parat til at prøve noget nyt.

Altså, det, som jeg ser som det afgørende ved den ændring, der forhåbentlig kan komme med det her lovforslag, er jo, at vi sikrer en politisk-demokratisk kontrol, hvor det er den ansvarlige minister, der står øverst, som vi i Folketinget kan holde ansvarlig. Og jeg synes da, at det ville være dybt tragisk, hvis Venstre efter et eventuelt valg tilbagerullede de forandringer, der kan laves nu. Altså, det er da dybt problematisk, hvis det fortsætter med det rod i forsvaret, som vi desværre har været vidne til. Men det synes Venstre åbenbart ikke er et problem, eller hvordan skal jeg forstå ordføreren for Venstre i dag?

Kl. 17:38

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 17:38

Troels Lund Poulsen (V):

Man burde måske bare rette hr. Nikolaj Villumsens opmærksomhed mod to sager. Der har været radarsagen under den nuværende forsvarsminister om, hvilke bidrag der skulle udsendes til Afghanistan, og hvor vi stadig væk ikke kan finde ud af, hvorvidt der var en efterspurgt bistand eller et efterspurgt ønske om det hos NATO. Vi har fået lange forklaringer af forsvarsministeren, uden at vi er blevet klar over, hvad der er op og ned. Det er ikke noget, man kan give Forsvarskommandoen skylden for; det er noget, der ligger i Forsvarsministeriet.

Så har hr. Nikolaj Villumsen jo også selv været ret aktiv i forhold til tolkesagen, hvor ministeren inden for den sidste måned flere gange har misinformeret Folketinget her i salen, endda til hr. Nikolaj Villumsen. Og den sag er jo heller ikke slut endnu. Så til alt det her med at gøre det til et spørgsmål om, hvem der har ansvaret, vil jeg bare sige, at der bliver begået fejl både i Forsvarskommandoen og i Forsvarsministeriet.

Det, Venstre nu siger i dag, er, at vi mener, at der skal sikres en aktindsigt i den militærfaglige indstilling, der kommer fra det militære system til det politiske. Og det undrer mig, at Enhedslisten, der ellers bryster sig af åbenhed, ikke ønsker at støtte en sådan ændring, men det er jo åbenbart dér, hvor vi står – trist!

Kl. 17:39

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Fru Zenia Stampe, Radikale Venstre.

Kl. 17:39

Zenia Stampe (RV):

Jeg bemærkede jo, at Venstres ordfører hyldede den brede enighed på forsvarsområdet og jo så er rigtig ked af, at det ikke lige præcis gælder organiseringen af ledelsen. Jeg synes, det er en lillebitte smule morsomt at høre Venstre præcis prise den her meget brede enighed, da det ikke er så frygtelig mange år siden, at man på det snævrere mulige grundlag valgte at sende Danmark i krig.

Jeg vil derfor gerne spørge Venstres ordfører: Er det her en mere indgribende beslutning for det danske forsvar? Er det mere indgri-

bende at ændre på organiseringen end at beslutte at deltage i en an- grebskrig?

Kl. 17:39

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Ordføreren.

Kl. 17:40

Troels Lund Poulsen (V):

Nu tror jeg, det er vigtigt at få forklaret fru Zenia Stampe, at det at sende danske soldater i krig træffer man ikke beslutning om i en forsvarsforligskreds. Nu har fru Zenia Stampe jo trods alt siddet i Folketinget i halvandet år, og der tror jeg også at det er gået op for fru Zenia Stampe, at når man udsender til en international opgave, sker det altså ikke i en forligskreds, men så sker det her i Folketingssalen. Det er der jo netop en ret stor forskel på.

Men når vi i en forsvarsforligskreds aftaler rammerne og økonomien for forsvaret, og hvordan forsvaret skal se ud, og også hvordan og hvorledes man indretter forsvaret, er det da meget mystisk, at det er sådan, at man giver en administrativ beføjelse til ministeren, så ministeren kan indrette forsvaret fuldstændig, som man vil uden om forligskredsen. Jeg husker, at Det Radikale Venstre tidligere har været imod, at man giver administrative beføjelser til ministre, men det er måske også et af de steder, hvor Det Radikale Venstre har skiftet politik. Det har man været meget kritiske over for før og sagt, at man ikke bare kan give det til en minister, for det er vigtigt, at det er forankret i Folketinget.

Kl. 17:40

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Fru Zenia Stampe.

Kl. 17:40

Zenia Stampe (RV):

Jeg er da glad for information om, at beslutninger om krig ikke bliver taget i en forligskreds. Jeg kan så omvendt sige til ordføreren, at beslutninger om administrativ organisering altså heller ikke træffes i en forligskreds.

Men jeg vil gerne bruge min sidste taletid på at stille et spørgsmål, nemlig om ordføreren ikke vil give mig ret i, at en ændret organisering, hvor man bringer forsvarschefen tættere på departementet og ministeren, rent faktisk også skaber mulighed for at bringe de militærfaglige perspektiver tættere på beslutningsprocesser, der foregår, og at det er en fordel, hvis det netop er militærfagligheden, man er optaget af.

Kl. 17:41

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Ordføreren.

Kl. 17:41

Troels Lund Poulsen (V):

Nej, så simpelt er det sådan set ikke. Nu tror jeg, at fru Zenia Stampe var på barsel, da vi lavede forsvarsforliget. Der aftalte vi jo, at man skulle analysere det, der hedder niveau II – Søværnets Operative Kommando, Hærens Operative Kommando og Flyvertaktisk Kommando. Vi skulle analysere, hvordan og hvorledes – hvis vi, som vi var enige om, skulle lave om på forsvarets ledelse – man laver om på det, set i sammenhæng med at forsvarets top, altså Forsvarskommandoen, også laves om.

Der er vi jo i den situation at vi kun kender den ene del af sætningen, fordi forsvarsministeren åbenbart har sat den analyse i stå, som skulle give os det fulde billede. Så hvis man skal svare fru Zenia Stampe, kræver det, at vi både ved, hvordan og hvorledes niveau II-myndighederne skal organiseres, og hvordan forsvarets øverste le-

delse, Forsvarskommandoen, skal. Sådan er det, og der kender vi desværre kun halvdelen af den sætning, og det er sådan set også dybt beklageligt, at vi ikke har fået mulighed for se det fulde billede.

Kl. 17:42

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Hr. Jonas Dahl, Socialistisk Folkeparti, værsgo.

Kl. 17:42

Jonas Dahl (SF):

Tak for det. Jeg bed lidt mærke i, at ordføreren nævnte det her med den demokratiske kontrol. Jeg ved ikke, hvordan Venstre udøver demokratisk kontrol ude i Forsvarskommandoen, og det tror jeg heller ikke jeg har en interesse i sådan at få et indblik i.

Men jeg undrer mig sådan set. Det, vi lægger op til med det her lovforslag, nemlig at lave en sammenlægning af Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet, er jo i øvrigt det, som ordføreren selv har beskrevet i sin bog – han bruger netop begrebet lægge sammen om Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet i sin bog.

Nu gør man så det, som ordføreren selv tidligere skrev for en 10 års tid siden. Og det, det jo netop sikrer, hvis vi lægger Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet sammen, er, at der er én ansvarlig. Det er ministeren, der kommer til at sidde med ansvaret for de ting, der kommer fra forsvarets side.

Der har problemet hidtil været, at man i den grad har haft travlt med fra sag til sag at skubbe aben frem og tilbage fra den ene til den anden, dybest set fordi der ikke har været gode nok informationskilder fra den ene til den anden.

Er det, vi faktisk sikrer med det her, ikke netop en bedre demokratisk kontrol, fordi det nu bliver ministeren, der kommer til at stå til ansvar for hele butikken, hvor man må sige, at der stadig væk i dag har været nogen usikkerhed om både Forsvarskommandoens og Forsvarsministeriets ansvar?

Nu sikrer vi faktisk et enstrengt system.

Kl. 17:43

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Ordføreren.

Kl. 17:44

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg går altså ud fra, at der i dag er én ansvarlig for det danske forsvar, nemlig forsvarsministeren. Altså, mig bekendt har vi ikke to forsvarsministre i dag, vil jeg sige til hr. Jonas Dahl, vi har en.

Det har jeg også hørt den nuværende forsvarsminister gøre en stor dyd ud af at sige, nemlig at det er ham, der er ansvarlig for dansk forsvarspolitik. Så hele det der spørgsmål med, at man nu ønsker at tilsværte dele af forsvaret ved at sige, at der er abekastning, er i hvert fald en kritik, som jeg synes er skudt langt over målet.

Angående hele spørgsmålet om den glimrende bog, som jeg fuldt kan anbefale folk at læse, står jeg helt på mål for, at en samlokalisering, det, at man flytter fysisk sammen, er en god idé.

Nu er der så også en grund til, at den bog ikke fuldstændig ned i detaljen udmønter, hvad der så skal ske, når man flytter fysisk sammen. Og det er jo bl.a., fordi vi ikke ønsker at komme i den situation, som regeringen nu har bragt sig i. Hr. Jonas Dahl går ellers meget op i, at man skal kunne følge militærfaglige beslutninger og sikre mest mulig åbenhed, men der er vi ikke længere i stand til at se f.eks. en militærfaglig indstilling fra forsvarschefen om, hvad behovet måtte være i Afghanistan. Det har vi ikke længere mulighed for at få aktindsigt i eller viden om.

Kl. 17:45

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Hr. Jonas Dahl.

Kl. 17:45

Kl. 17:47

Jonas Dahl (SF):

Jeg har svært ved at forestille mig, at man ikke fortsat vil få rådgivning i forligskredsen og i øvrigt også andre steder. Det har vi jo haft tradition for, også da ordføreren selv var minister, både i forhold til teknisk bistand og jo også i forhold til rent faktisk at få nogle faglige vurderinger. Det er sådan set noget af det, der for mig at se er helt afgørende, nemlig at vi fortsat vil få en faglig vurdering af det.

Jeg vil så sige, at det jo er lidt trist, at ordføreren har så travlt med at rende fra sin egen bog, og derfor kan man sige, at det, der i øvrigt står i bogen, måske også er lidt tvivlsom læsning, hvis det er sådan, at man ikke længere kan stå inde for indeholdet af det.

Men jeg vil bare gerne høre: Når vi nu har lavet nogle besparelser på forsvaret, som vi har gjort i fællesskab, og sparet 2,7 mia. kr. på forsvaret, som har medført en række kasernelukninger, medført nogle trimninger af det danske forsvar, hvor vi jo helt ned på basisniveauet rent faktisk har skåret væk, er det så ikke også rimeligt, at vi ser på, hvordan vi kan effektivisere, hvordan vi kan trimme forsvarets top, så vi muligvis får lidt færre generaler med stjerner på skuldrene, men dybest set får et mere effektivt drevet forsvar? Hvorfor er Venstre imod, at vi rent faktisk ser på, hvordan vi trimmer forsvaret og sikrer det mest effektive organ, således at når Danmark går i krig – gud bedre det, hvis vi gør det – sikrer, at det sker på det bedst mulige faglige grundlag?

Kl. 17:46

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 17:46

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg er igen ked af, at hr. Jonas Dahl åbenbart ikke vælger at lytte efter, hvad der bliver sagt. Det er jo selvfølgelig et retorisk godt kneb, og det skal man huske at kvittere for, men når det så er gjort, er det, som hr. Jonas Dahl står og siger, umådelig plat. Jeg har gjort klart fra starten af min ordførertale, at vi mener, at alle dele af forsvaret selvfølgelig skal effektiviseres. Det er ikke sådan, at det kun er enkelte dele af forsvaret, der skal udsættes for en mere effektiv administration. Det skal alle dele. Det er også derfor, at vi synes, at det giver god mening at se på, om man skal lægge Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen sammen på den samme adresse, men bare ikke i den – synes jeg – meget vanvittige model, som man nu lægger op til, hvor det skal ske gennem administrative beføjelser til en forsvarsminister.

Jeg husker også, at SF tidligere har været meget optaget af, at man ikke bare giver administrative beføjelser til ministre, for det er jo netop muligheden for, at Folketinget så mister kontrollen med, hvad der sker. Men nu noterer jeg mig, at hr. Jonas Dahl har fået flere stjerner på skulderen. Han er blevet politisk ordfører for SF, og nu har han så skiftet holdning, og det er jo fair nok, at man skifter holdning. Det er jo fair nok, vil jeg sige til hr. Jonas Dahl, det skal man ikke undskylde. Det er jo fair nok, at det kan ske, men jeg kan bare sige: Jeg har ikke skiftet holdning, jeg står fuldt og helt på mål for en samlokalisering. Det er en rigtig god idé, men der skal være vandtætte skotter.

Kl. 17:47

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Vi skal overholde taletiden alle sammen. Så er det hr. Frank Aaen, Enhedslisten. Værsgo.

Frank Aaen (EL):

Ordføreren var før inde på, at den nuværende minister har fået dårlig betjening af forsvarets top. Nogle af de eksempler, der er nævnt, er jeg sådan set enig i. Men den minister, der i de seneste mange år er blevet ubetinget dårligst hjulpet af forvarstoppen, er Søren Gade, som jo blev sendt i byen med forkerte tal om antallet af fanger i Afghanistan, blev sendt i byen med forkerte oplysninger om udlevering af fanger, blev sendt i byen om en falsk oversættelse af »Jæger«, blev sendt i byen med en løgn om, hvem det var, der havde lækket oplysninger om, at jagersoldaterne skulle sendes til Irak. Man kan pege på en hel stribe af misinformation, løgn, forkerte beskeder til offentligheden, til Folketinget, til ministeren.

Giver den perlerække, som blev leveret fra forsvarets top til Søren Gade, mens han var minister, ikke anledning til at mene, at der måske var grund til ikke bare administrativt at lave noget om, men måske også indholdsmæssigt, og få ryddet op ovre i forsvarets top?

Kl. 17:49

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 17:49

Troels Lund Poulsen (V):

Altså, jeg deler ikke den lange bandbulle, som hr. Frank Aaen fyrer af mod forsvaret, om, at det skulle være toppen af råddenskab. Det deler jeg på ingen måde. Jeg anerkender, at der har været sager, både i Forsvarskommandoen og så sandelig også i Forsvarsministeriet. Vi har haft en sag, som stadig væk kører, om, hvorvidt der er afgivet rigtige oplysninger til Folketinget, og forsvarsministeren har jo indrømmet, at han nu flere gange har givet forkerte oplysninger til Folketinget om en tolkesag. Det kan man ikke give Forsvarskommandoen skylden for. Det ansvar ligger ene og alene hos ministeren, det er ham, der oplyser Folketinget om, hvordan svarene er. Og det er jo dybt beklageligt, at han vælger at give forkerte oplysninger, men jeg har noteret mig, at Enhedslisten jo så ikke har valgt at gøre noget ved sagen.

Kl. 17:49

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Frank Aaen.

Kl. 17:49

Frank Aaen (EL):

Det er jo sådan set noget af det, vi diskuterer her i dag – hvordan vi laver om på de strukturer i forsvaret, der åbenbart har kunnet afføde den ene skandale efter den anden. Det, der er sket under den nuværende minister, er jo det rene småatteri – slemt nok, men småatteri sammenlignet med, at man udleverede mennesker, man tog til fange, til tortur og løj om det. Man udleverede fanger til amerikanerne i Afghanistan og løj om det. Man udleverede falske oplysninger om, at en bog, »Jæger«, var blevet oversat et eller andet sted ude i verden, selv om det var forsvaret selv, der havde gjort det. Man løj om, at det var Udenrigspolitisk Nævn – jeg sad selv i Udenrigspolitisk Nævn og blev beskyldt for, at det var mig – der havde lækket oplysninger om, at jagersoldater skulle sendes til Irak, som vi ville få at vide var tophemmeligt. Det var forsvaret selv, der havde gjort det. Sådan en perlerække er da alt sammen sket, mens Venstre havde ministerposten i Forsvarsministeriet. Jeg kan ikke forstå – jeg kan simpelt hen ikke forstå – at ikke også partiet Venstre kan indse, at det er nødvendigt at gøre op med de strukturer og de ting, der har været med til at føde en sådan lang perlerække af fejl og skandaler.

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Ordføreren.

Kl. 17:51

Troels Lund Poulsen (V):

Det var jo igen en meget lang tale, som det var svært at finde hoved og hale i. Det eneste, man kan sige, er jo sådan set bare, at hr. Frank Aaen meget dyrker offentlighed. Med det lovforslag, der kommer nu, giver man ministeren en beføjelse til at sikre, at det, som forsvarschefen kommer med af militærfaglig indstilling, har hr. Frank Aaen ikke en kinamands mulighed for at få indsigt i overhovedet. Det synes jeg er et stort demokratisk problem for Folketinget, men også for offentligheden.

Der må man så sige, at der har Enhedslisten, som jo ellers er meget kritisk i forhold til alle andre ting omkring offentlighedsloven og meget andet, så valgt at lægge sig helt fladt ned for ministeren, blot fordi man nu jagter en del af forsvaret, som hr. Frank Aaen åbenbart har et horn i siden på. Og så ønsker man, at de skal betale den højeste pris, ved at man giver en administrativ beføjelse, som ingen overhovedet har mulighed for at føre demokratisk kontrol med.

Det er nyt, at Enhedslisten reagerer på den måde. Det er i hvert fald trist, at det er den måde, Enhedslisten vælger at føre politik på, altså at man skal jagte bestemte grupper. Det gør jeg ikke.

Kl. 17:52

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak, så er det hr. Peter Juel Jensen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 17:52

Peter Juel Jensen (V):

Det er et ganske kort spørgsmål. Jeg skal bare høre, om ordføreren er enig med Enhedslisten i, at måden at undgå, at der sker fejl i enten kommandoen eller i departementet på, er ved at svække den demokratiske indsigt og transparens, altså muligheden for at gennemskue beslutningsprocesserne? Det er det, jeg ville forstå ved sådan en slags nordkoreansk løsning. Er ordføreren enig i, at det, som der bliver lagt op til her, sådan dufter lidt af Nordkorea?

Kl. 17:52

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 17:52

Troels Lund Poulsen (V):

Ja, det dufter i hvert fald meget af et totalitært samfund, som jeg også ved at Enhedslisten før i sit liv har bekendt sig til, og det er åbenbart den vej, man mener man skal gå vedrørende dansk forsvar. Det er trist.

Kl. 17:52

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak, og der er ikke flere spørgsmål til denne ordfører. Så er det hr. Bjarne Laustsen, Socialdemokratiet, værsgo.

Kl. 17:53

(Ordfører)

Bjarne Laustsen (S):

Det lovforslag, vi behandler her, bygger på en idé, som jeg er lidt ked af at jeg ikke selv har fået. Og den tilfalder jo andre. At de så ikke helt vil stå ved den, er noget andet. Men det, vi behandler her i dag, er to ting. Det er en ny forsvarslov – der skal tages stilling til forsvarets uddannelser. Der er det rigtig godt, som det bliver foreslået, at vi skal kigge på, at forsvarets uddannelser bliver meget mere sammenlignelige og kompatible med de civile uddannelser. Det er

godt, for når folk træder ud af forsvaret, kan de bruge dem i det civile, og der er også civile, der kan tage dem med ind i forsvaret. Så hele den del der er ganske udmærket. Det bør heller ikke været noget stort problemsæt at kunne støtte de ændringer.

Det andet er jo det, som vi er vidne til, hvor Venstre tidligere har foreslået en model, der handler om at lave en Pentagonmodel simpelt hen for at styrke forsvarets ledelse. Det fremgår jo også af regeringsgrundlaget. Så det er ikke sådan, at regeringen går og putter med det. Man har simpelt hen skrevet ind i regeringsgrundlaget, at forsvarets øverste ledelse skal moderniseres. Det er for at sammenstille alle de her relevante oplysninger og de militære faglige råd, så de kan indarbejdes i processerne.

Det er jo selvfølgelig også hensigten. Også andre ordførere har været inde på, at vi har været ude i at lave store besparelser. Vi har sparet på værnepligtige, vi har sparet på soldater, vi har sparet på civilarbejdere, både smede, HK'ere og ufaglærte. Og så er det da rimeligt, at forsvarets top også skal være med til at bidrage til en effektivisering. Jeg vil bruge det udtryk, som Venstre også har brugt mange gange, nemlig at forsvaret skal køre længere på literen. Det gælder selvfølgelig også forsvarets top.

Jeg synes, der er god grund til at kigge på, om ikke vi kan få et bedre system. Jeg lægger faktisk meget vægt på det med den demokratiske kontrol. Den vil da alt andet lige blive styrket ved, at tingene kommer tættere på hinanden og tingene bliver integreret med hinanden. Derfor synes jeg faktisk, at det, som regeringen kommer med her, er rigtig godt, og jeg kan simpelt hen ikke forstå, at især Venstre og Konservative har været så afvisende over for at lave sådan en model, når nu de selv har lagt navn til den. Tidligere har der været igangsat store forarbejder omkring det, nemlig en arbejdsgruppe-rapport, og det er jo sådan set det, som det her forslag bygger videre på.

Jeg har set i dagspressen, at de borgerlige mener, at forsvarschefen skulle blive helt kønsløs og ikke vil kunne mene noget om noget som helst. Det betragter jeg ikke som særlig seriøst eller relevant. Det kan forsvarschefen, og det skal han selvfølgelig også, og vi kender det jo fra forligskredsene, hvor forsvarschefen ofte sidder med. Der har han jo selvfølgelig også lejlighed til at kunne svare på vores spørgsmål.

Så det korte af det lange er jo, at jeg synes, også set i bagklogskabens ulideligt klare lys, at også en lang række borgerlige forsvarsmistre ville have haft gavn af at have haft sådan en model, hvor tingene kunne være tættere på hinanden.

Så jeg skal opfordre Venstre til at komme ind i kampen, og hvis det er, at de ikke kan lide det forslag, der er lagt frem her, så kan de komme med ændringsforslag, der siger præcist, hvad det er, de gerne vil. Jeg kan forstå, at det nu ikke mere er et problem at skære i forsvarets top. Vi ved ikke helt præcist, hvor meget det er, men det kan være, at vi kan blive klogere på det under udvalgsarbejdet. Vi er i hvert fald parate til at kigge på det, for vi synes, at det er utrolig vigtigt. Vi får et system, som mange andre lande også har indført. Det er jo ikke bare sådan, at man drøfter det her i Danmark, for en lang række andre lande har også lavet en integreret ledelse mellem både det politiske system og det militære. Jeg er helt sikker på, at vi til enhver tid fra forsvarschefen kan få også den helt uafhængige militærfaglige rådgivning, der skal til. Tak.

Kl. 17:57

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Der er et par korte bemærkninger. Først er det fra fru Lene Espersen, Det Konservative Folkeparti, værsgo.

Kl. 17:57

Lene Espersen (KF):

Tak. Jeg vil egentlig gerne indlede med at stille hr. Bjarne Laustsen dette spørgsmål: Hvis Socialdemokratiet og regeringen allerede har

lagt sig fast på, at det er den såkaldte model C, man mener er den rigtige organisering af forsvarrets øverste ledelse, hvorfor har man så ikke skrevet det ind i lovforslaget? Hvorfor har man valgt at fremsætte et lovforslag, der i samtlige høringssvar kritiseres sønder og sammen for, at det er én lang bemyndigelse til ministeren til at gøre, som det passer ministeren? Vi skal helt tilbage til enevælden for at se noget lignende, nemlig at en minister bare kan skalte og valte med, hvor folk skal sidde henne. Hvis man har valgt en model, hvorfor skriver man så ikke en model ind, der kan komme i høring, og som folk kan tage stilling til og komme med kritik af? Hvorfor har man ikke gjort det? Hvorfor har man valgt at lave en generel bemyndigelseslovgivning frem for at gøre, som det hidtil altid har været gjort, nemlig at fastholde, at i forsvarsloven skal det klart kunne ses i Folketinget, hvem der har ansvaret for hvad.

Kl. 17:58

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 17:58

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil sige, at der jo ikke er noget unormalt i, at Folketinget vedtager noget, som udløser kritiske røster. Det skete også under den borgerlige regering. Så det, at der er kritiske høringssvar til det her, skal da ikke få os som politikere til at lave det mest optimale system, som også hr. Troels Lund Poulsen og Søren Gade skrev i deres bog. Derfor er det da ganske klogt hele tiden at tage bestik af det. Der vil sikkert være nogle, der, uanset hvad vi kunne finde på, vil være imod, hvad vi kunne lave om.

Vi har netop ikke lagt os fast på en eksakt model, og derfor er der også plads til at byde op til dans. Kom nu ind i kampen, så vi kan få at se, hvad man vil. Jeg har kun indtil nu hørt, at det er sådan, at man er lodret imod. Nu ligger der her et forslag, som jeg håber kan samle opbakning. Det er jeg sikker på det kan, for det er ganske fornuftigt. Hvis det så er sådan, at man har ændringsforslag, så må man komme med dem. Og det venter jeg på.

Kl. 17:59

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Fru Lene Espersen.

Kl. 17:59

Lene Espersen (KF):

Undskyld mig, vil jeg sige til hr. Bjarne Laustsen, men det er jo fuldstændig sort snak, det, der kommer fra Folketingets talerstol. Står hr. Bjarne Laustsen her og siger, at regeringen ikke ved, hvad den vil? Hvorfor fremsætter man så et lovforslag? Hvis man fremsætter et lovforslag, er det, fordi man vil ændre noget. Og hvis man vil ændre noget, skal man ikke gå og putte med det og holde det hemmeligt.

Hvorfor fremsætter regeringen ikke et lovforslag, i hvilket man fortæller, hvad man vil? Hvorfor flytter man hele ansvaret over på ministerens bord i Forsvarsministeriet med det resultat, at Folketinget ingen aktindsigt får i, hvad der foregår, hvis ministeren beslutter sig for, at det hele bare skal lægges under ministerens hat? Hvad er forklaringen på, at Socialdemokratiet ikke her i Folketingssalen åbent fremsætter et forslag, som vi kan tage stilling til? Jeg hører, at hr. Bjarne Laustsen har frækheden at spørge, hvorfor vi andre ikke kommer med et bud og byder op til dans. Hvorfor kommer regeringen ikke med et forslag, som vi kan forholde os til, og som forsvarrets organisationer kan forholde sig til? Jeg vil bede hr. Bjarne Laustsen om at svare på det.

Kl. 18:00

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:00

Bjarne Laustsen (S):

Vi er kommet med et forslag om, at der skal ske en modernisering af forsvarrets øverste ledelse. Vi foreslår helt kontant, at man lægger departementet og kommandoen sammen.

Det er naturligt, hvis det er sådan, at Det Konservative Folkeparti er lodret imod, at man så siger, at det her vil man gerne kigge på, det vil man gerne have ændringer i. Vi har bare hørt, at man er imod, man er imod, og at man ikke vil diskutere noget som helst.

Det her er jo et godt, gammelt borgerligt forslag, det her. Det er da mærkeligt, at når det er Socialdemokratiet, en socialdemokratisk ledet regering, der kommer med det, dur det overhovedet ikke til noget som helst. Alle de indvendinger fra V og K, som jeg har set i offentligheden, synes jeg sagtens man kan gendrive. Der skal ingen ting til – det ved vi fra V og K's ordførere – så kræver man, at ministeren skal i samråd og stå til ansvar. Til syvende og sidst er det jo ministerens ansvar, og det er sådan set det, ministeren tager på sig i dag ved at sørge for, at vi får en modernisering af forsvarrets øverste ledelse.

Kl. 18:01

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det hr. Troels Lund Poulsen, Venstre, for en kort bemærkning.

Kl. 18:01

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det. Hvor i det her lovforslag står der, hvordan man skal udmønte en sammenlægning af Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen?

Kl. 18:01

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 18:01

Bjarne Laustsen (S):

Det er foreslået som en bemyndigelseslov til forsvarsministeren, således at han kan lave den løsning, der skal til, og som er bedst i forhold til det her. Jeg er helt sikker på, at forsvarsministeren også lytter, hvis det er, man har nogle konkrete ønsker til en præcis måde, man gerne vil have det på. Jeg er også helt sikker på, at den til enhver tid værende forsvarsminister gerne vil have det bredest mulige flertal. Derfor dur det selvfølgelig ikke, at V og K bare stiller sig op og siger: Vi er imod og imod og imod. Jeg synes, man skulle se at komme ind i kampen. Det ville klæde Venstre, også når det er et forslag, man selv har født. Tak.

Kl. 18:02

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Troels Lund Poulsen.

Kl. 18:02

Troels Lund Poulsen (V):

Det blev man ikke meget klogere af, altså med hensyn til hvor det står i lovforslaget, men det er nok, fordi der ikke står noget i lovforslaget om, hvad det er for en model, der skal gennemføres. Det må vi vende tilbage til, for det er hr. Bjarne Laustsen jo så heller ikke i stand til at besvare her i dag, som så meget andet. Men anser hr. Bjarne Laustsen det som muligt, at man kan vedtage det her, selv om forligskredsen ikke er enige?

Kl. 18:02

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:02

Kl. 18:05

Bjarne Laustsen (S):

Ja, det betragter jeg som en helt almindelig ting, for det er jo sådan, at vi netop har indgået et nyt forsvarsforlig, hvori der ikke står noget omkring moderniseringen af forsvarrets øverste ledelse. Så selvfølgelig er forsvarsministeren i sin gode ret til at finde et flertal i Folketingssalen for at gennemføre de helt nødvendige beslutninger.

Kl. 18:02

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det hr. Peter Juel Jensen, Venstre.

Kl. 18:03

Peter Juel Jensen (V):

Tak. Ordføreren nævnte flere gange både i ordførertalen og i svarene til mine politiske kollegaer, at der faktisk i bund og grund er tale om en modernisering. Kunne ordføreren ikke fortælle mig, hvori moderniseringen består? For hvis man reducerer muligheden for indsigt i beslutningsprocesserne, hvis man reducerer den demokratiske kontrol, som den lovgivende forsamling har, når man gennemfører den lov her, er det så en modernisering, eller er det tværtimod en tilbagemænd til en tid under enevælden?

Kl. 18:03

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:03

Bjarne Laustsen (S):

Det har i hvert fald overhovedet ikke noget med enevælden at gøre. Men det er helt klart og tydeligt, at enhver minister må prøve at samle et flertal for det system, han skal betjene sig af, og sørge for at rådgive alle os andre og være med til at træffe nogle fornuftige beslutninger, i forhold til hvad vi skal bruge det danske forsvar til. Der er det da relevant, at vi får et system, hvor den politiske og den militære del er tættere på hinanden. Det er sådan set det, det handler om, altså at få det integreret således, at vi får en mere moderne ledelse, en mere effektiv og mere præcis styring af alle forsvarrets opgaver og dermed også kigge på det ressourceforbrug, der er. Og det er helt tydeligt for mig, at der har været for lang afstand tidligere, så det er kun godt, at det kommer tættere på hinanden.

Kl. 18:04

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 18:04

Peter Juel Jensen (V):

Altså, det var ikke meget svar. Jeg kan jo som et medlem af den lovgivende forsamling ikke se det effektive i, at man i den grad samler alle beslutningerne hos en person, og at man samtidig også sikrer sig, at den lovgivende forsamling ikke har mulighed for indsigt, ikke har mulighed for at følge med i de militærfaglige indstillinger. Det er ikke et effektivt folkestyre i min optik, og jeg synes faktisk, det er dybt beklageligt, at man på den her måde begrænser den lovgivende forsamlingss indsigt i de processer, der i bund og grund kan sende et land i krig.

Det var blot en kommentar, mit spørgsmål handler om, at ordføreren sagde, at det her nærmede sig en Pentagonmodel. Kan ordføreren ikke være enig med mig i, at i Pentagon har man en rimelig skarp opdeling af det politiske niveau og det militærfaglige niveau?

Kl. 18:05

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Forhandling**Bjarne Laustsen (S):**

Jeg vil sige, at der er ingen begrænsninger i forhold til den demokratiske kontrol af vores system og muligheden for at få en militærfaglig rådgivning, som hr. Peter Juel Jensen ligesom antyder skulle være et stort problem fremadrettet. Tværtimod vil vi få, tror jeg, en meget mere effektiv og præcis styring af forsvarrets opgaver, ved at man får en større samhørighed mellem den militære og den civile del. Derfor ligger det lige til højrebenet at gennemføre det. Det har en lang række andre lande gjort, og det synes jeg er ganske klogt.

I forhold til Pentagonmodellen, og præcis hvor den ligger henne, er der lagt op til, at det skal man finde ud af. Jeg kan bare sige, at det er tydeligt, at det er sådan, at alt det, de borgerlige har været ude med, er, at forsvarschefen bliver reduceret til en kontorchef, og at han ikke har mulighed for at komme med en uafhængig militærfaglig rådgivning til ministeren. Det passer ingen steder, det har vi overhovedet ingen ønsker om, og det vil man selvfølgelig også få i fremtiden. Jeg ser det tværtimod sådan, at forsvaret bliver stærkere af at få en fælles og samlet styring.

Kl. 18:06

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det fru Marie Krarup, Dansk Folkeparti, værsgo.

Kl. 18:06

Marie Krarup (DF):

Tak. Det er uhyggeligt at høre ordføreren fremture med nogle mærkelige udtalelser om, at VKO skulle være modstander af at spare på forsvarrets top, og at de samme partier skulle være bange for at placere forsvarschefen tæt på forsvarsministeren. Dansk Folkeparti vil selvfølgelig gerne være med til at spare på forsvarrets top. Det er jo slet ikke det, det drejer sig om.

Det er jo et principielt spørgsmål om, hvem der skal være underordnet hvem. Ved at give grønt lys for ændring af § 11 åbner vi for, at forsvarsministeren kan gennemføre den model C, som han tidligere har talt for. Derfor vil jeg godt bede ordføreren om at forklare mig lige præcis, hvordan det er, at model C fra analysen om modernisering af forsvarrets ledelse forbedrer forsvaret.

Kl. 18:07

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:07

Bjarne Laustsen (S):

For det første har jeg ikke hørt Dansk Folkeparti udtrykke noget specifikt ønske om, at der skulle ske nogle besparelser i forsvarrets øverste top. Det har jeg ikke hørt. Men det er da kun glædeligt, at også Dansk Folkeparti synes, at det ikke bare er håndværkerne, altså de værnepligtige og de kontraktansatte soldater, der skal være med til at betale for de besparelser, vi sammen er blevet enige om, men at det her også kan være med til at bidrage til, at man kigger på ressourceforbruget. Det er klart, at når man skærer noget af kroppen væk, betyder det selvfølgelig også, at hovedet nødvendigvis må blive mindre.

Jeg synes bare, at historiens forløb har vist os, at vi har et stort behov for at have en militær ledelse og et politisk system, der bliver langt bedre til at håndtere alle de der mange forskellige sager, i stedet for den lange afstand, vi har haft imellem de to forskellige systemer tidligere. Så jeg kan simpelt hen ikke se, at der skulle være et problem i, at man kommer til at arbejde tættere sammen i fremtiden.

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Fru Marie Krarup.

Kl. 18:08

vil gerne gøre opmærksom på, at forligstraditionens styrke er, at den inddrager så mange partier og skaber så bred en bund for væsentlige beslutninger om forsvaret, at vi kan være sikre på, at disse beslutninger ikke bliver ændret ved hvert regeringsskifte. Hvis vi fremover gennemfører væsentlige ændringer med et smalt flertal i Folketingsalen, vil der opstå en utålelig situation for forsvaret med voldsomme ændringer i tide og utide. Derfor er den aktuelle proces for ændringen af forsvarsloven helt uacceptabel for Dansk Folkeparti.

Kl. 18:08

Marie Krarup (DF):

Jeg vil bare opfordre ordføreren til at læse pressen lidt grundigere for fremtiden. De tre borgerlige ordførere har sammen skrevet et indlæg, hvor vi skriver, at vi selvfølgelig er villige til at se på, hvordan man kan spare i forsvarets top. Naturligvis, der skal spares overalt, desværre, men man må selvfølgelig også se på besparelser i toppen.

Det ville også være en fordel, hvis ordføreren havde forberedt sig på den her debat og dermed sat sig ind i, hvad den egentlig drejer sig om. Det drejer sig om at ændre på nogle strukturer, nogle principielle strukturer i forsvaret; det drejer sig om at ændre forsvarschefens stilling, således at han, hvis model C bliver gennemført, bliver underordnet Forsvarsministeriets departement. Det er en fuldstændig ændring af, hvad vi tidligere har set. Derfor vil jeg godt have at vide, hvordan ordføreren kan stå og sige, at det er et kæmpe plus, når han ikke engang kan gøre rede for, hvad plussket består i.

Kl. 18:09

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Ordføreren.

Kl. 18:09

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne opfordre Dansk Folkepartis ordfører til at være mere præcis, når man siger, at man godt vil spare. Ordføreren får jo lejlighed for at komme herop. Hvor meget, udtrykt i mand, tal, normer og kroner og øre? Så kan vi få en reel diskussion om det.

Med hensyn til det andet med at ændre, siger jeg bare, at den bekymring, som borgerlige ordførere kan have haft, om, at forsvarschefen næsten bliver kønsløs, deler jeg ikke. Jeg vil tro, at det til enhver tid vil være sådan, at forsvarschefen, ellers skulle jeg kende ham meget dårligt, vil ytre sig nøjagtig om det, han har mest forstand på, nemlig det militærfaglige. Hvorfor skulle han holde sig tilbage angående det? Vi er da kun interesseret i at få at vide, hvad den militærfaglige rådgivning er. Jeg kan simpelt hen ikke forstå, at man ikke skulle kunne bakke op om sådan et forslag, der moderniserer forsvarets ledelse på den her måde.

Kl. 18:10

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak til ordføreren. Så er det fru Marie Krarup, Dansk Folkeparti, som ordfører. Værsgo.

Kl. 18:10

(Ordfører)

Marie Krarup (DF):

Den fremsatte ændring af forsvarsloven rummer to væsensforskellige afsnit. Den første er en ændring af § 8 angående opbygningen af forsvarets uddannelser. Den anden del er en ændring af § 11 og omhandler ministerens muligheder for administrativt at ændre forsvarets øverste ledelse. Angående § 8 ser Dansk Folkeparti ikke nogen problemer. Dansk Folkeparti ser positivt på ændringen i § 8, der skal gøre det praktisk muligt at gennemføre akkrediteringen af forsvarets uddannelser og dermed sikre et bedre samspil mellem civile og militære uddannelser.

Men det er helt anderledes, når vi kommer til § 11. Dansk Folkeparti ser det som et brud på mange års god forligsskik at tage beslutninger om vidtgående strukturelle ændringer af forsvarets ledelse ud af forligskredsen og lægge dem på den siddende ministers bord. Vi

Men selve lovforslagets indhold er heller ikke i orden. Vi ønsker ikke at give så meget magt til den siddende minister uden om forligskredsen. Og vi er modstandere af den model for sammenlægningen af Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriets departement – den, der hedder model C i analysen af forsvarets ledelse – som ministeren har annonceret vil blive gennemført, når først § 11 er blevet ændret.

Dansk Folkeparti mener, at en underordning af forsvarschefen under Forsvarsministeriets departement vil føre til en politisering af forsvaret samt til en ringere ledelse af forsvaret. Det er nødvendigt at respektere de professionelle og militærfaglige kvaliteter, som det militære system rent faktisk indeholder. Det nuværende lovforslag lægger dermed op til en nedvurdering af det militærfaglige til gengæld for en opvurdering af det politiske. Det vil vi ikke være med til.

Vi vil til gengæld godt være med til at modernisere og effektivisere forsvarets ledelse, så samarbejdet mellem Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet optimeres. Hvis der er behov for lovændringer, efter man har fundet frem til en fornuftig model i forligskredsen, er vi naturligvis villige til at se på sådanne ændringer.

Men det vil være det eneste ansvarlige at inddrage de planer, der for øjeblikket lægges angående en ny værnssfælles operativ kommando, den såkaldte niveau II-analyse. For hvis der oprettes en ny værnssfælles operativ kommando, vil det naturligvis have konsekvenser for strukturen af forsvarets øverste ledelse. Før disse planer foreligger, giver det derfor ikke mening at tage beslutning om ændring af forsvarets øverste ledelse. Den beslutning, der så kommer om forsvarets øverste ledelse, skal tages i forligskredsen.

Som det fremgår, kan Dansk Folkeparti ikke lægge stemmer til den foreslåede ændring af § 11. Hvis den ændring gennemføres, vil Dansk Folkeparti bidrage til at få den ændret efter et regeringsskifte. Dansk Folkeparti opfordrer derfor ministeren til at opdele lovforslaget i to, så det bliver muligt at stemme for ændringen i § 8 og nej til ændringen i § 11.

Kl. 18:14

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er en række korte bemærkninger. Fru Trine Bramsen, Socialdemokratiet, først.

Kl. 18:14

Trine Bramsen (S):

I dag er det danske forsvars ledelse opdelt i to organisationer: departementet og Forsvarskommandoen. Dermed adskiller Danmark sig fra stort set samtlige andre NATO-lande, som vi normalt sammenligner os med. Både Tyskland, USA, Frankrig, Holland, Canada og Storbritannien har én samlet ledelse.

Jeg vil derfor gerne spørge Dansk Folkepartis ordfører, om det ikke er mærkeligt, at det danske forsvars ledelsesstruktur i dag minder mere om Polens og Spaniens ledelsesstruktur end ledelsesstrukturen i de lande, vi normalt sammenligner os med.

Kl. 18:15

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Marie Krarup (DF):

Det er simpelt hen ikke korrekt, hvad der bliver sagt. Der er tale om, at de er samplaceret i mange lande, og det synes jeg kan være en glimrende idé. Vi vil gerne være med til en samplacering, men det er ikke således, at alle de lande, der bliver nævnt, har kommandolinjer, der slynger sig ind i hinanden, og det er det, som model C går ud på. Det er en underordning af den øverste militære chef under en politisk chef, som ikke er en minister. Det vil vi ikke være med til. Og det er ikke det, der ligger i Pentagonmodellen f.eks. Der er det to ligestillede systemer.

Kl. 18:15

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Fru Trine Bramsen.

Kl. 18:15

Trine Bramsen (S):

Nu siger fru Marie Krarup jo, at Dansk Folkeparti gerne vil være med til at forenkle forsvarets ledelse, gerne vil være med til at effektivisere forsvarets ledelsesstruktur. Vil fru Marie Krarup så ikke oplyse Folketinget om, hvorledes dette skal ske? Hvad er det for en model, Dansk Folkeparti lægger på bordet? Hvordan vil Dansk Folkeparti være med til at forenkle ledelsesstrukturen i forsvaret?

Kl. 18:15

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 18:16

Marie Krarup (DF):

F.eks. kunne man tage model B, og man kunne gå i gang med nogle realistiske forhandlinger om den analyse, som er lagt frem allerede af forsvarets ledelse. Der kunne man tage model B. Eller man kunne gå i gang med nogle fornuftige forhandlinger i forligskredsen. Vi har masser af gode ideer til det.

Kl. 18:16

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det hr. Nikolaj Villumsen, Enhedslisten, værsgo.

Kl. 18:16

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det. Når vi i Enhedslisten synes, det er på tide at prøve noget nyt i forsvarets ledelse, skyldes det jo, at der set med vores øjne har været en lang række af bekymrende sager. Men jeg kunne godt tænke mig at høre Dansk Folkeparti, om Dansk Folkeparti er enig i, at der har været problemer med forsvarets information til Folketinget om antallet af fanger, om torturerede fanger og om eksempelvis den falske oversættelse i Jægerbogssagen, eller om Dansk Folkeparti slet ikke ser nogen problemer her, og at det er grunden til, at Dansk Folkeparti ikke vil stemme for ændringen.

Kl. 18:16

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 18:17

Marie Krarup (DF):

Altså, for det første er ændringen jo en principiel ændring, hvor man underkender den militærfaglige kompetence i Forsvarskommandoen. Det er et principielt problem. Det er det ene, og det har sådan set ikke noget med sagerne gøre.

For det andet tror jeg, vi ser meget forskelligt på sagerne. Der har været nogle problemer, men jeg mener ikke, at det med fangeantallet

og det, som ordføreren kalder udlevering til tortur, er nogen særlig problematiske sager. Men der *har* været problematiske sager, Jægerbogsproblematikken f.eks., men hvad er der sket efterfølgende? Der er sket en oprydning. Det har faktisk vist sig, at det system er i stand til at rydde op efter sig selv.

Jeg mener, at de sager, især Jægerbogssagen, har vist, at en af styrkerne i systemet i forsvaret er, at det kan rydde op efter sig selv og få placeret et ansvar og komme videre. Og det er ikke nogen dårlig ting; det er en styrke.

Kl. 18:18

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 18:18

Nikolaj Villumsen (EL):

Nu kan man jo mene, at det kan være i orden at torturere fanger. Man kan også mene, at det kan være i orden at udlevere fanger uden at være sikker på, at de ikke bliver mishandlet eller tortureret. Det kan vi jo sagtens diskutere mellem Enhedslisten og Dansk Folkeparti.

Men kan vi ikke være enige om, at Folketinget har krav på at blive ordentligt informeret, når man stiller spørgsmål til ministre? Lige meget om det er forsvarsministeren, socialministeren eller en hvilken som helst anden dansk minister, skal disse ministre informeres ordentligt af deres ministerier. De må ikke fejlinformere, de må ikke lyve over for Folketinget. Jeg synes, det står lidt uklart i Dansk Folkepartis svar, om det, at man ikke anser det for problematisk, ene og alene skyldes, at det var tortur af fanger og udlevering af fanger, eller om Dansk Folkeparti overhovedet interesserer sig for, at Folketinget og folkestyret bliver ordentligt oplyst.

Kl. 18:19

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:19

Marie Krarup (DF):

Jeg tror, at ordføreren udmærket er klar over, at det jo ikke er sande skandaler, der er tale om der, når vi taler om fangeantal eller den såkaldte udlevering til tortur. Det er ikke en skandale, at forsvaret ikke har brugt al sin tid på at tælle, hvor mange de har mødt ved vejspæringer, og hvor mange der har siddet på en dansk lastvogn i 10 minutter.

Når vi sender soldater til Irak eller Afghanistan eller andre steder, sender vi dem af sted for at vinde en krig, ikke for at føre et bureaukrati, som Enhedslisten bagefter kan stille 10.000 tossede spørgsmål til ministeren om. Det er ikke det, det drejer sig om. Det kan godt være, at det er ærgerligt, at man ikke har fuldstændig styr på krigsbureaukratiet, men det er nogle småting i forhold til det store billede, og det er ikke engang, vil jeg mene, fejl, det er nu altså engang sådan, virkeligheden er. Man kan ikke have fokus på bureaukratiet, hvis man også vil vinde krigen.

Kl. 18:20

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Bjarne Laustsen, Socialdemokratiet.

Kl. 18:20

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Jeg er helt med på, at der er mange ting, som fru Marie Krarup ikke bryder sig om, men når hun i dag også optræder synsk og siger, at man er nødt til at lave det her om efter et folketingsvalg, vil jeg sige, at det ved jeg ikke hvor hun skulle have fra. For hvis vi laver det, der er rigtig godt, og laver en modernisering af forsvarets ledel-

se, der bliver bedre end det, vi har, og opnår en ressourcebesparelse på det, hvorfor er det så, det skal laves om?

Kl. 18:22

Altså, man kunne da også godt forestille sig, at det her ville blive rigtig, rigtig godt, og så er der jo ingen grund til at lave om. Hver gang man laver noget om, skal der jo stadig væk være et flertal for det.

Kl. 18:20

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:20

Marie Krarup (DF):

Det er, fordi det er en principiel ændring af forsvarrets ledelse, der er tale om her. Der er tale om en djøfisering i effekt. Der er tale om, at man underlægger den professionelle militærfaglige del af forsvaret under djøfjerne, under departementet. Det er en politisering og en djøfisering, som jeg principielt er modstander af. Jeg mener ikke, at det gavner forsvaret på lang sigt, at man gør det.

Kl. 18:21

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 18:21

Bjarne Laustsen (S):

Men fru Marie Krarup antager, at det ikke kommer til at fungere, og at det vil være, som ordføreren antager. Men det kan jo være, at ordføreren tager fejl, og så er der jo ingen grund til at lave det om. Men man vil simpelt hen slet ikke være med til at lave noget som helst om, og vi hører heller ingen ting andet end pæne ord om, hvad det er, man vil være med til at lave af besparelser. Ikke et eneste konkret forslag er der kommet til, hvad der skal ske med forsvarrets top, i forhold til at vi har rundbarberet resten af forsvaret – ikke ét! Måske kommer det nu.

Kl. 18:21

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 18:21

Marie Krarup (DF):

Jeg gør opmærksom på, at det her først og fremmest er en principiel debat. Vi ønsker ikke, at det skal være en administrativ beslutning for forsvarsministeren at ændre på forsvarrets ledelse; det skal det simpelt hen ikke være. Det skal ned i forligskredsen, der, hvor det hører hjemme, og der, hvor det har ligget historisk. Det er en god skik, og den skal vi fortsætte.

Når det kommer til konkrete forslag til, hvordan man kan lægge Forsvarskommandoen og departementet sammen på en praktisk måde, vil vi meget gerne bidrage i en forhandlingssituation i forligskredsen, og vi mener, at model B f.eks. kunne være et glimrende udgangspunkt. Så der er masser af konkrete ideer.

Men her er der tale om en principiel debat om, om vi synes, det er o.k., at forsvarsministeren uden inddragelse af forligspartierne skal kunne tage så vidtgående beslutninger, og at vi dermed risikerer, at forsvaret bliver lavet om efter hvert folketingsvalg. Det er dybt uansvarligt.

Kl. 18:22

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Fru Zenia Stampe, Radikale Venstre, værsgo.

Zenia Stampe (RV):

Jeg kan høre, at Dansk Folkeparti også hylder det brede flertal, og jeg bliver derfor nødt til så også at spørge Dansk Folkepartis ordfører, om man altså synes, at det er mere vidtgående at træffe administrative organisatoriske beslutninger om forsvarrets ledelse, end det er at gå i krig.

Kl. 18:23

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 18:23

Marie Krarup (DF):

Det er to fuldstændig forskellige problemstillinger. At indsætte forsvaret er en politisk beslutning, som hele Folketinget skal være med til, men at administrere forsvaret, at være med til at træffe beslutninger om, hvordan forsvaret skal bygges op, er en sag for de partier, som synes, at man skal have f.eks. et forsvar, der skal være med til det. Det er det, der sker i forligskredsen. Det er en ganske glimrende måde at gøre det på, men det er rimeligt nok, at det er hele Folketinget, der debatterer, om forsvaret skal indsættes, for selv om man er imod et forsvar, som der er nogle partier der i perioder er, er det jo hele den danske befolkning, der kan være tjenestegørende i forsvaret. Derfor skal det også være repræsentanter for hele Danmarks befolkning, der tager beslutning om indsættelse af forsvaret, men det skal ikke være de partier, der er imod, at forsvaret overhovedet eksisterer, der skal være med i en forligskreds, hvor man tager beslutning om, hvordan man får det bedste og mest effektive forsvar. Så det er to helt forskellige ting.

Kl. 18:24

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Fru Zenia Stampe.

Kl. 18:24

Zenia Stampe (RV):

Jeg er i hvert fald glad for, at ordføreren ændrede det med, at hele Folketinget skulle være involveret, til, at hele Folketinget skulle debattere krigsdeltagelse, for jeg må da i hvert fald sige, at vi var et ganske stort mindretal i Folketinget, der ikke var enig i den beslutning, der bliver truffet for 10 år siden, om at deltage i Irakkrigen.

Jeg vil gerne spørge helt konkret: Når fru Marie Krarup siger, at det her er en djøfisering af militær faglighed, at det er en underkendelse af den militære faglighed, hvad mener ordføreren så helt konkret med det? Skulle de stolte generaler pludselig blive bløde i knæene, fordi de kom til at sidde i et departement? Hvad i alverden taler for, at de ville lade være med at foretage militærfaglige vurderinger, bare fordi de kommer til at sidde i et departement?

Kl. 18:25

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 18:25

Marie Krarup (DF):

Jeg tror ikke, at fru Zenia Stampe har læst analyserne og helt forstået, hvad det drejer sig om. Det drejer sig om, at kommandolinjerne simpelt hen vil blive ændret. Det drejer sig om, at hvis model C gennemføres, vil der være en djøfer, der står over forsvarschefen. Det vil sige, at når forsvarschefen skal indrette det bedst mulige forsvar, skal han bede om lov til at få lidt ekstra penge eller ændringer af bestemmelser, eller hvad det kan være, for at indrette forsvaret bedst muligt. Samtidig vil den militærfaglige rådgivning, han skal videregive til forsvarsministeren, kunne blive rettet af en departements-

chef, der står over ham. Det er ikke optimalt. Det er en djøfisering af forsvaret, og det er forkert.

Ud over det er selve det, at ministeren kan træffe den her slags beslutninger, ligeledes en djøfisering, fordi det i højere grad giver indflydelse til departementet om, hvordan man vil indrette forsvaret, altså at komme med de her administrative ændringer. Jeg synes, at begge dele er stærkt problematiske.

Kl. 18:26

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Det er hr. Jonas Dahl, Socialistisk Folkeparti, for en kort bemærkning, værsgo.

Kl. 18:26

Jonas Dahl (SF):

Jeg vil egentlig indledningsvis gerne rose Dansk Folkeparti. Jeg synes, det er glædeligt, at Dansk Folkeparti gik med til at gennemføre de besparelser på forsvarsområdet, som man nu blev enige om i forligskredsen. Det er immer væk 2,7 mia. kr., som partierne inklusive Dansk Folkeparti sagde ja til at vi nu kunne spare på forsvaret.

Men jeg studser så lidt over, at når vi nu har sparet på kaserne, når vi nu har nedlagt stillinger i forsvaret og har færre soldater og basispersonel, og når det så kommer til det, fru Marie Krarup kaldte krigsbureaukratiet – det tror jeg udtrykket var – altså skrivebordsgeneralerne, jamen så vil man ikke være med til at se på dem. Dem skal man helst have, og jeg kan også forstå, at man nærmest er bekymret for djøfisering. Jeg ved ikke, om det var, med hensyn til at ministeren måske også kunne risikere at være en djøfer og man så i Dansk Folkepartis optik ville foretrække, at der var en general som forsvarsminister. For det er næsten det, man får det til at lyde som om.

Men lad mig så bare vende tilbage til det, fru Marie Krarup også sagde for et kort øjeblik siden, at man netop skulle indvi hele forligskredsen. Hvornår ændrede man sidst på Forsvarskommandoen i Danmark?

Kl. 18:27

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:27

Marie Krarup (DF):

Jeg vil sige, at det er to forskellige ting: besparelser og strukturændringer. Dansk Folkeparti gik med blødende hjerte med til de besparelser, som blev gennemført med det sidste forsvarsforlig, fordi vi mente at få nogle andre gode ting igennem. Vi vil godt være med til at spare i forsvarets top, men det skal ske på en forsvarlig måde, og det er ikke forsvarligt at ændre strukturen principielt på den måde, som der er tale om her. Det er, som jeg lige har nævnt, en djøfisering.

Vi ønsker, at vi skal fortsætte forligstraditionen med, at de store ændringer, som vi har haft i de sidste forlig – der har vi haft store ændringer af forsvarets struktur – skal skabes på et så bredt grundlag som overhovedet muligt, så man selvfølgelig ikke bagefter er nødt til at ændre det, sådan at hver regeringsfarve har sit særlige forsvar. Det ville være en utryk og ineffektiv organisation, man fik ud af det.

Kl. 18:28

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hr. Jonas Dahl.

Kl. 18:28

Jonas Dahl (SF):

Jamen jeg tror, det ville være meget uhensigtsmæssigt, hvis Dansk Folkeparti havde deres eget forsvar, og sådan set også, hvis SF hav-

de deres eget forsvar. Det tror jeg godt at ordføreren og jeg kan blive enige om i dag.

Men når vi nu tager fat på diskussionen i forhold til at se på, hvordan vi flytter Forsvarskommandoen sammen med Forsvarsministeriet, så handler det jo netop om at få noget mere effektivitet. Det handler om rent faktisk at bringe de folk, der samarbejder, også i det daglige, sammen til måske at løfte det fælles vidensniveau og rent faktisk kvalificere de politiske beslutninger, der skal træffes i det her rum. Det er jo sådan set det, der er det afgørende, nemlig at vi løfter den faglige kvalitet og måske også ser på, at hvis der sidder to personer, som laver det samme, så kunne det jo godt være, at den anden måske kunne lave noget et helt andet sted. Det er jo sådan set det, der er det interessante i det her, altså at vi ser på, hvordan vi bruger det anderledes.

Men jeg har hørt Venstres ordfører, og nu hører jeg så Dansk Folkepartis ordfører sige, at man gerne vil være med til effektiviseringer, at man også gerne vil være med til at se på det i forsvarets top, man har bare ingen svar på, hvordan det skal løses. Det var i 1970, man sidst ændrede de her ting, siden har man jo ikke ændret noget. I 1964 ændrede briterne det sådan, at de samordnede forsvarskommando og forsvarsministerium. Er det ikke på tide, at Danmark følger trop?

Kl. 18:29

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:29

Marie Krarup (DF):

Jeg tror ikke, SF's ordfører forstår de principielle forskelle på bare at skrumpe en organisation og så på at ændre strukturen og kommandolinjerne. Det er to forskellige ting. Man kan godt gøre det samtidig, og det er så det, som man vil gøre her med model C, men det er to forskellige ting. Dansk Folkeparti og de borgerlige partier vil godt være med til at skrumpe organisationerne, sådan at man lægger de to organisationer sammen i én bygning, så man kun har én it-afdeling og én kantine, og hvad der ellers kan være. Det er helt o.k., det er intet problem, og jo tættere forsvarschefen og forsvarsministeren kan komme på hinanden, des bedre. Men kommandolinjerne skal bare være de samme.

Men det kan godt være, man skal tilbage på universitetet eller ud at prøve at have et rigtigt arbejde i hverdagen i den virkelige verden for at forstå, hvad det betyder, hvem der har det endelige ansvar. Det betyder utrolig meget for en organisations funktion, og det er der, humlen ligger.

Kl. 18:30

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det fru Lene Espersen, Konservative Folkeparti, værsgo.

Kl. 18:30

Lene Espersen (KF):

Jeg har bare to korte spørgsmål til fru Marie Krarup. Det ene er, at jeg gerne vil bede fru Marie Krarup bekræfte, at der ikke i det her lovforslag er nogen model fremlagt fra regeringens side. Så når hr. Jonas Dahl og mange andre her himler op om forskellige modeller, må man sige, at vi i Folketinget er blevet efterladt i fuldstændig uvidenhed om det, for regeringen er ikke kommet med noget forslag til nogen model, som vi kan tage stilling til i dag.

Det andet spørgsmål handler om, at jeg har hørt flere ordførere tale om, at VKO ikke ønsker at lave besparelser i forsvarets øverste ledelse. Og det henleder jo så min opmærksomhed på de økonomiske konsekvenser af lovforslaget, for hvis det var sådan, at man ønskede at spare penge, skulle det jo fremgå af lovforslaget. Og jeg vil bare spørge, om fru Marie Krarup er enig med mig i, at på lovforsla-

gets side 7 står der om økonomiske konsekvenser for det offentlige: »Lovforslaget skønnes ikke ... at have økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning«. Så vil ordføreren bare bekræfte det?

Kl. 18:31

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:31

Marie Krarup (DF):

Tak for spørgsmålet. Jo, jeg vil gerne bekræfte, at der ikke er nogen model i lovforslaget, og det er jo så også et af problemerne, at man giver forsvarsministeren en carte blanche til at ændre efter forgodtbefindende. Og vi ved så allerede, eller vi har en mistanke om, at det bliver model C, men det kunne jo også godt blive alt muligt andet. Det mest ansvarlige ville selvfølgelig være, at man beskrev den model, man ønskede. Og det allermost ansvarlige ville selvfølgelig være, at det foregik i forligskredsen.

Jo til spørgsmål to. Jeg vil godt bekræfte, at der står, at lovforslaget ikke har nogen økonomiske konsekvenser, og at der dermed ikke i lovforslaget er lagt op til, at det skal være en spareøvelse. Men det har ikke udelukket, at de borgerlige partier faktisk i fællesskab har udtrykt, at der ikke er nogen problemer i selvfølgelig også at spare i forsvarsets top, når man skal spare andre steder.

Kl. 18:32

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så siger jeg tak til ordføreren, og så er det fru Zenia Stampe, Det Radikale Venstre, som ordfører.

Kl. 18:32

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Dette lovforslag består af to umiddelbart meget forskellige elementer, for det første en reform af forsvarsets uddannelse og for det andet en reform af forsvarsets ledelsesstruktur. Begge elementer har dog det tilfælles, at de understøtter udviklingen mod et moderne forsvar, der tager sig af en række både meget forskelligartede og højt specialiserede opgaver. Et sådant moderne forsvar stiller nogle helt andre krav til både rekruttering, uddannelse og ledelse end et forsvar, hvis primære opgave var at svare hurtigt igen, hvis russerne kom.

Med lovforslaget baner vi vejen for en højere grad af integration mellem forsvarsets uddannelser og det øvrige uddannelsessystem. Det synes vi er en rigtig god idé af flere grunde. For det første mener vi, at akkrediteringen kan være med til at styrke kvaliteten i uddannelserne. For det andet betyder akkrediteringen, at forsvarsets uddannelser bliver konvertible med det civile uddannelsessystem og arbejdsmarkedet.

Det betyder, at forsvaret går fra at være en karrieremæssig og uddannelsesmæssig blindgyde til at være en trædesten. Det er et rigtig godt argument, når man skal ud at rekruttere dygtige og motiverede medarbejdere, og det er helt i tråd med udviklingen af et forsvar, der er baseret på specialiserede og konkret efterspurgte kompetencer frem for livsvarig loyalitet. Vi mener også, at optaget af civile studerende kan være et godt vindue ud til omverdenen, og vi tror også på, at de kan bringe den militære faglighed ind på andre områder.

I virkeligheden er det noget af det samme, der ligger til grund for ændringen af forsvarsets ledelse, nemlig et ønske om at tilpasse forsvaret til en virkelighed, hvor opgaverne er komplekse, forskelligartede og under konstant og meget hurtig forandring og forsvaret derfor aldrig er strengt militært, men altid må ses i lyset af politiske, juridiske og civile perspektiver.

Det betyder, at vi har brug for et forsvar, der kan tænke ud over den strenge militære faglighed. Det betyder, at vi har brug for et forsvar, der kan samarbejde med andre myndigheder, samordne indsæt-

ser. Det betyder også, at vi har brug for et forsvar, der kan udøve militærfaglig rådgivning – ikke isoleret, men sammen med og i lyset af civil, politisk og juridisk rådgivning.

Alt det får vi nu mulighed for at imødekomme ved en ændret ledelsesstruktur, hvor forsvarsets øverste ledelse bliver bragt tættere på forsvarsministeren, og hvor forsvarschefen ikke bare leverer et notat med en strengt militærfaglig vurdering og så i øvrigt kigger den anden vej, men hvor forsvarschefen får lov til at sidde med ved bordet, når de forskellige perspektiver vendes og drejes, og ikke mindst når de vejes op mod hinanden. Det giver grundlaget for bedre beslutninger, også militærfagligt.

Radikale Venstre støtter derfor forslaget.

Kl. 18:36

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Fru Lene Espersen, Det Konservative Folkeparti, en kort bemærkning.

Kl. 18:36

Lene Espersen (KF):

En af grundene til, at der er offentlighed omkring debatterne her i Folketinget, er jo, at befolkningen kan følge med i, hvad det er, vi lovgiver om. Fru Zenia Stampe har her fra talerstolen i dag redegjort for en model, som ingen mennesker kan se, hvis de går ind på Folketingets hjemmeside og slår op på L 200. Befolkningen kan intet se om, hvordan forsvarsets øverste ledelse fremadrettet vil være organiseret.

Så mit første spørgsmål til den radikale ordfører er, om det er i overensstemmelse med traditionel radikal politik, at man frem for åbent at fremlægge det forslag, som man ønsker at Folketinget skal tage stilling til, fremlægger et forslag, hvor man bare giver en bemyndigelse til en minister, der så uanset partifarve også i fremtiden fuldstændig kan lave, hvad ministeren har lyst til, med forsvaret. Er det i overensstemmelse med god radikal skik?

Kl. 18:37

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:37

Zenia Stampe (RV):

Men det er jo derfor, at jeg er her. Jeg har jo netop fortalt, hvad der er baggrunden for den her lovgivning, for den her bemyndigelse. Jeg har fortalt, hvad vi ønsker at imødekomme med en ny ledelsesstruktur. Nu skal vi finde ud af, hvordan vi gør det konkret. Men jeg var faktisk ret konkret, da jeg sagde, at jeg ønsker det, for jeg ønsker, at forsvarschefen skal sidde med ved bordet, komme med sin strengt militærfaglige vurdering, men gøre det i et rum, hvor andre vurderinger også er til stede, sådan at han netop ikke bare leverer et notat og der så er nogle andre, der sørger for tværfagligheden og at bygge bro mellem forskellige perspektiver, han er med. Sådan tror jeg at man træffer de bedste beslutninger, når tværfagligheden baseres på, at stærke fagligheder mødes og ikke isoleres.

Kl. 18:37

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Fru Lene Espersen.

Kl. 18:37

Lene Espersen (KF):

Jeg må sige til fru Zenia Stampe, at fru Zenia Stampe jo taler lige så sort, som hr. Bjarne Laustsen gjorde. Der står intet i det her lovforslag om det, som fru Zenia Stampe siger fra talerstolen, og jeg er meget ked af at måtte sige det, men en bemyndigelse betyder faktisk, at det er hr. Nick Hækkerup eller hr. Troels Lund Poulsen eller en

anden, der fremadrettet bestemmer, hvordan den ledelse bliver. Den sidste radikale ordfører, der kan få lov at sige noget fra talerstolen, er så fru Zenia Stampe, hvis man giver bemyndigelsen til en minister.

Derfor vil jeg gerne gentage mit spørgsmål: Er det i overensstemmelse med god lovgivningsskik, at man ikke fremlægger det lovforslag for Folketinget, som man ønsker at Folketinget skal tage stilling til, og som befolkningen skal tage stilling til, eller er det god lovgivningsskik at sige: Vi synes, det er bedre, at det sker i hemmelighed, lad os bare lægge det over til ministeren, så kan ministeren gøre, hvad han finder bedst?

Kl. 18:38

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Ordføreren.

Kl. 18:38

Zenia Stampe (RV):

Vi har et rigtig godt samarbejde i regeringen, og derfor tror jeg ikke på, at det er ministeren enerådigt, der træffer den her beslutning. Det gør han selvfølgelig i en dialog med sine samarbejdspartnere. Og så vil jeg sige, at det, jeg har sagt her fra talerstolen, selvfølgelig er udtryk for den radikale holdning, men hvis man gør sig den ulempe at læse bare fremsættelsestalen eller bemærkningerne til lovforslaget, så vil man faktisk genfinde noget af den argumentation, jeg har stået og kommet med her, nemlig at man har brug for at tænke på tværs, nemlig at man har brug for at blande det civile, det militærfaglige, de juridiske perspektiver. Det fremgår faktisk af bemærkningerne. Det er intentionen.

Men når det er endt på den her måde, er det nok, fordi de signaler, oppositionen har sendt, er, at man overhovedet ikke vil være med til noget. Oppositionen kunne have sagt: De her mål er vi enige i, vi vil gerne modernisere forsvaret, vi kan godt se, at en ledelse, som ikke har ændret sig siden den kolde krig, har brug for et eftersyn, men de signaler har vi ikke fået, og derfor er det endt her. Hvis vi havde fået at vide, at oppositionen var indstillet på at se på det, var enig i, at nogle af de her mål var værd at søge hen imod, så stod vi ikke her i dag.

Kl. 18:40

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det fru Marie Krarup fra Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 18:40

Marie Krarup (DF):

Jeg undrer mig bare over, at ordføreren i sin ordførertale fremstillede det, som om det nu skulle være noget helt nyt, at forsvarschefen og forsvarsministeren skulle tale sammen. Altså, jeg går ud fra, at ordføreren trods alt er informeret om, at det har de også gjort tidligere. Der har været kommunikation. Jeg går også ud fra, at ordføreren er klar over, at de borgerlige partier også synes, at det er en god idé, hvis de kan rykkes tættere sammen rent fysisk, men ikke at man ændrer på ansvarsfordelingen, dvs. på strukturen, dvs. på hierarkiet.

Men ordføreren siger, at forsvarets ledelse ikke har ændret sig siden den kolde krig. Vil det sige, at ordføreren heller ikke er informeret om de kæmpestore ændringer, forsvaret har gennemgået på alle niveauer siden den kolde krig? Har ordføreren slet ikke set, hvad der er sket med forsvaret?

Kl. 18:41

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Zenia Stampe (RV):

Jo, det har jeg. Vi er bare ikke i den kolde krig mere, men vi har en forsvarskommando, som er født som et svar på den kolde krig. For hvis russerne pludselig dukkede op derude i horisonten, skulle vi kunne handle hurtigt. Der var ikke grund til at sidde og lave gruppearbejde eller sidde i rundkreds om det, for opgaven var fuldstændig given. Vi havde forberedt os på det rigtig længe. Jeg ved ikke, om opgaven var lykkedes, det er så en anden diskussion, men det var en given og en bunden opgave, og den højeste prioritet var, at der blev handlet hurtigt. Men af en sådan karakter er truslen ikke længere. Er fru Marie Krarup ikke enig i det?

Kl. 18:41

Kl. 18:42

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Fru Marie Krarup.

Kl. 18:42

Marie Krarup (DF):

Jeg er sjovt nok enig i, at den kolde krig er slut. Det er rigtigt. Men resten er jeg ikke enig i. Forsvarskommandoen er ikke bare skabt til at skulle organisere et regionalt forsvar af det danske territorium. Forsvarskommandoen er også skabt til at styre forsvaret på den mest optimale måde via sin militærfaglige viden, sin ekspertise, og det er nu engang folk, der er uddannet i forsvaret og er professionelt uddannet, der er bedst til det. Derfor er det dårligt at sætte djøfere ind over en forsvarschef. Vi risikerer simpelt hen en voldsom forringelse af forsvaret på lang sigt.

Forsvaret har været igennem voldsomme ændringer. Men man har bibeholdt en skelnen mellem det politiske og det militærfaglige, det professionelle, og det er en skelnen, som vi skal opretholde. Ligesom vi skal have professionelle lærere til at undervise i skolen og ikke politikere, skal vi selvfølgelig også have professionelle soldater til at styre den daglige ledelse af forsvaret, men under en politisk øverste chef, som er ministeren.

Kl. 18:43

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:43

Zenia Stampe (RV):

Med al respekt for fagligheden hos militært personel tror jeg, at det var en rigtig god hjælp, vi fik, da vi for nylig fik lavet en effektiviseringsanalyse. Da fandt vi ud af, at vi kunne finde godt 3 mia. kr. temmelig nemt. Dem havde dem med den militærfaglige viden ikke fundet. Det var nok meget smart, at vi inviterede nogle med en lidt anden faglig baggrund end en militærfaglig baggrund. Så derfor tror jeg ikke på, at vi stadig lever i en virkelighed, hvor det der med strengt militær faglighed kan bruges isoleret set. Det gælder i operationer, hvor vi også bliver nødt til at se på civile, juridiske perspektiver og politiske perspektiver for den sags skyld. Det gælder også organisatorisk. Jeg tror på, at vi får en bedre, slankere og mere effektiv organisation ved faktisk at inddrage andre perspektiver end det strengt militærfaglige.

Kl. 18:44

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Så er det hr. Peter Juel Jensen, Venstre. Værsgo.

Kl. 18:44

Peter Juel Jensen (V):

Tak. Jeg vil starte med at lade være med at rose ordføreren for en god ordførertale, for jeg synes, at ordføreren på mange områder i den grad udstillede en manglende indsigt i forsvarets forhold.

Jeg skal høre, om ordføreren ikke er enig med mig i, at den måde, man gør det her på, er blokpolitik af værste karat. Når man fremsætter et lovforslag, som i den grad giver en bemyndigelse til en forsvarsminister til at kunne sidde og fifle med tingene, uden at den lovgivende forsamling får indsigt i dem, så hjælper det jo ikke meget, at ordføreren siger fra talerstolen, at hun er på god talefod med regeringen og er med hele vejen, for hvad med resten af den lovgivende forsamling? Jeg undrer mig såre over, at en parlamentariker vil være med til at sikre, at den udøvende magt kan lave tingene bag lukkede døre, i stedet for at det er noget, vi taler om i den lovgivende forsamling. Er ordføreren ikke enig med mig i, at det her er blokpolitik af værste skuffe?

Kl. 18:45

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:45

Zenia Stampe (RV):

Jo, men hvis skyld er det så? Hvis skyld er det, at vi står her i dag? Nu er vi tilbage ved mit svar til den konservative ordfører. Det er snart et års tid siden, at vi luftede ideen om at foretage en sådan øvelse. Man kan jo så stole på eller ej, at jeg taler sandt. Nu har jeg ikke har sværget ved biblen osv., men jeg mener det, jeg siger. Og jeg kan fortælle hr. Peter Juel Jensen, at vi ønskede at gøre det her gennem et bredt forlig. Vi ønskede, at der var bred opbakning til det, men det var der ikke.

Jeg ved ikke, om det var, fordi – det er måske spekulationer – ideen kom så hurtigt, at oppositionen ikke fik lov til at tage medejerskab til det og derfor kun kunne vælge den position at være helt imod og helt umulig. Man kan så måske bebrejde os, at vi på en eller anden måde ikke fik serveret det med tilstrækkelig meget sukker på osv. Realiteten er bare, at vi i hvert fald med det her forslag fik en spand koldt vand i hovedet. Det er derfor, at vi står her i dag, og at det ligger som et lovforslag.

Kl. 18:46

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 18:46

Peter Juel Jensen (V):

Ordføreren argumenterer, som om der ligger et konkret forslag, og det gør der jo ikke. Der ligger en bemyndigelse til en minister til at komme med et eller andet. Hvad er det konkrete forslag? Det fremgår ikke af det lovforslag, som vi her og nu behandler. Det er jo en bemyndigelse. Der er jo ingen, der har den fjerneste idé om, hvad der kommer. Hvad er det for en strukturændring? Hvad er det for nogle tiltag, der skal gøre, at vi får et mere moderne og et mere effektivt forsvar? Det er ikke andet, end at vi kan konstatere, at vi lukker af for den lovgivende forsamling, og at vi ikke har en demokratisk indsigt og transparens i beslutningsprocesserne. Er det nu blevet radikal politik?

Kl. 18:47

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 18:47

Zenia Stampe (RV):

Jeg vil meget gerne være åben om, hvad der er mit mål med den her øvelse. Det har jeg stået og været her i dag. Jeg synes også, at det fremgår temmelig klart af bemærkningerne. Men så tror jeg også, at grunden til, at vi synes, det er i orden, at vi ikke er mere konkrete, netop er, at det handler om at skabe fleksibilitet og mulighed for at

ændre organiseringen, så vi ikke får en ny struktur, som vi så skal have de næste 40 år. Ja, vi kan tilpasse den virkelighed, der er lige nu og her, men jeg tror, at den ser anderledes ud om 10 år, om 20 år, om 30 år.

Så kan det være, at der også sidder en opposition, der synes, at det er kropumuligt, eller bare synes, at det er sjovt at være umulig, eller ikke synes, at man fik nok kredit for at være med, hvis man var det, eller hvad der nu kan være motiverne.

Så hensigten med det her og grunden til, at lovforslaget har den her udformning, er jo, at vi gerne vil have den fleksibilitet, så vi kan gøre det, der er det allervigtigste, nemlig at have en ledelse af forsvaret, som er tidssvarende, og som kan sikre os den største sikkerhed. Det er i sidste ende det, som den her debat om forsvaret handler om: at give os de bedste muligheder for at passe på vores befolkning og i øvrigt kæmpe for vores værdier.

Kl. 18:48

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Hr. Troels Lund Poulsen, Venstre.

Kl. 18:48

Troels Lund Poulsen (V):

Det er såmænd bare et banalt spørgsmål. Jeg vil bede fru Zenia Stampe om at bekræfte, at der på forsvarsforligskredsmødet i marts måned var en række partier, der rejste ønsket om at diskutere den her sag, inden den kom ned i Folketingssalen. Er det noget, som fru Zenia Stampe kan bekræfte, altså at vi tog den sag op med ministeren? Jeg kan sige til fru Zenia Stampedes vidn, at vi ikke har modtaget en eneste invitation – ikke en eneste invitation til at drøfte den her sag. Så til al den der pæne snak om, hvem der skal byde op til dans osv., må man bare sige: Det her er jo et forslag, som man ønsker at køre igennem, fuldstændig uden at konsultere forligskredsen, og det synes jeg sådan set meget fint kunne diskuteres med De Radikale, som går meget op i, at der skal være et bredt samarbejde.

Kl. 18:49

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:49

Zenia Stampe (RV):

Jamen jeg behøver slet ikke at bekræfte det, for jeg kan jo forstå det på Venstres ordfører, og jeg går da ud fra, at Venstres ordfører taler sandt. Jeg var jo selv på barsel på det tidspunkt, men jeg stoler fuldstændig på Venstres ordfører. Kan Venstres ordfører så ikke bekræfte, at vi fik at vide, at regeringen gik med den her idé i forbindelse med en studietur til forsvarets etableringer i Jylland, og at ordføreren så tog et tog eller fly – jeg ved ikke, om det var det ene eller det andet – og hastede hjem for at kunne kommentere det dagen efter i diverse medier?

Jeg skal ikke kunne sige, om det var den bedste præsentation af, at vi havde den her idé, altså den måde, det foregik på. Det kunne da godt være, man skulle have sat sig i rundkreds med oppositionen først, det skulle man måske set i bagklogskabens klare lys. Men kan ordføreren ikke bekræfte, at da ideen var luftet, gik der mindre end 24 timer, før oppositionen stod på bagbenene?

Kl. 18:50

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hr. Troels Lund Poulsen.

Kl. 18:50

Troels Lund Poulsen (V):

Nu står oppositionen aldrig på bagbenene – vi står sådan set godt funderet i den danske muld – så det er der ikke nogen grund til. Jeg

fik sådan set bare ikke noget svar i forbindelse med hele det lange, lange foredrag fra fru Zenia Stampes side om, hvor vigtigt det er med et bredt forlig, så der må vi bare konstatere, at det er der ingen-ting af overhovedet. Så kan jeg så sige til fru Zenia Stampe, at vi jo har taget det her op under forsvarsforhandlingerne, hvor vi har haft indgående drøftelser for at se, om vi kunne blive enige om en tekst. Det kunne vi ikke.

Så var der en fælles forståelse mellem regeringen og forligsparti-erne om, at så måtte vi aftale os frem til en mindelig løsning på det her. Det er jeg også med på fru Zenia Stampe heller ikke kan forkla-re, fordi hun ikke var med under de forhandlinger, og det er der så ikke noget at gøre ved. Men til hele det her billede, fru Zenia Stampe gerne vil tegne af, at der ikke er nogen interesse fra borgerlig side i at diskutere det her, kan jeg sige, at det er der, og derfor venter vi sådan set blot på at få en invitation, så vil vi gerne diskutere det, men ikke i den form, det er i nu.

Kl. 18:51

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:51

Zenia Stampe (RV):

Jeg kan bare sige, at jeg ret hurtigt noterede mig, at vi fik en kold skulder i forhold til det her forslag. Jeg har ikke oplevet oppositio-nen som særlig imødekomende i forhold til at diskutere en konkret model, jeg synes tværtimod, at man har forsøgt at stikke en kæp i hjulet, og det er jo derfor, vi er endt her i salen i dag.

Kl. 18:51

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Der er ikke flere korte bemærkninger. Og så er det den næste ordfører, som hr. Jonas Dahl, Socialistisk Folkeparti, værsgo.

Kl. 18:51

(Ordfører)

Jonas Dahl (SF):

Tak for det, formand. Det er jo en interessant debat, som har udspil-let sig her i dag, og man kan nærmest komme helt i tvivl om, hvad der egentlig er grundlaget for den diskussion, vi har i dag. For mig at se og for SF at se er det helt afgørende sådan set, at vi forholder os til Danmarks sikkerhed, vi forholder os til, hvordan vi sikrer et mo-derne og effektivt forsvar, som er i stand til at yde assistance, når der er brug for det, og i bund og grund har en tillid i befolkningen og selvfølgelig også politisk, så man kan regne med, at de opgaver, sol-daterne eller forsvaret bliver sendt ud på, bliver løst på tilstrækkelig tilfredsstillende vis, og at man selvfølgelig også passer ordentligt på pengene.

Man kan sige, at det der med at passe ordentligt på pengene så måske er en af de udfordringer, man har haft i forsvaret igennem nogle år. Det er jo så glædeligt, at man nu har fået bragt orden i det. Det synes jeg sådan set fortjener al ros. Man må sige, at der har væ-ret en smule problemer på den front. Det var jo også, som fru Zenia Stampe var inde på for et kort øjeblik siden, interessant at se, hvor relativt nemt vi faktisk kunne finde besparelser på små 3 mia. kr. Det vælger jeg sådan set at glæde mig over, for for mig at se er det helt afgørende, at vi har et moderne og effektivt forsvar. Det var sådan set også det, vi sikrede med det forlig, vi indgik sidste år – og den sidste del indgik vi her for kort tid siden.

Nu mangler vi sådan set bare at effektivisere og modernisere le-delsen af forsvaret. Jeg synes, vi har behov for en ledelse, som også passer til den tid, vi lever i. Den nuværende organisering hører tiden tilbage fra den kolde krig til, og i dag har vi jo sådan set også hørt nogle forskellige argumenter i den her diskussion om det amerikanske system. Og der synes jeg da, det er interessant, at når vi så rent

faktisk ser på netop indholdet af, hvad man har i USA, viser det sig, at den amerikanske minister jo netop også for, jeg tror, det er 2 uger siden, har været ude at sige nogenlunde det samme, nemlig at den organisering, man har i USA, hører til den kolde krigs tid, og at man måske skal se på en omorganisering af det.

Vi kan også kigge på Norge, vi kan kigge på Storbritannien, som jo netop også har organiseret sig på samme måde, som det, man rent faktisk lægger op til fra regeringens side nu. Derfor er det sådan set fornuftigt, at vi også får en diskussion af, om ikke vi kan gøre tingene lidt smartere og lidt fikkere, ikke bare i hele selve det danske for-svar, men også i den danske forsvarsledelse. Det er sådan set det, vi har lagt op til, og derfor er jeg også tilfreds med og glad for, at vi nu tager det skridt videre med det lovforslag, som behandles i dag. Det giver nemlig mulighed for, at ministeren rent faktisk kan se på for-svarets øverste ledelse og se på, hvordan vi kan strukturere tingene på en måske lidt smartere måde, måske faktisk bruge ressourcerne en lille smule mere effektivt, end det i dag er tilfældet.

Så har der også været en diskussion om selve indholdet af lovfor-slaget, og jeg vil egentlig bare henvise til det, der ligger i de dele om fleksibiliteten og integrationen af uddannelsessystemet. Det har ikke fyldt så meget i den debat, vi har haft i dag, men jeg synes trods alt også, det er en vigtig del.

Så ligger der jo så hele debatten om organiseringen af forsvaret, hvor regeringen og dermed også SF ønsker at tilvejebringe mulighe-den for, at den til enhver tid siddende forsvarsminister i øvrigt kan se på, hvordan man sikrer den mest effektive drift.

Jeg synes, det er vigtigt at bladere om på side 2 i fremsættelsesta-len til L 200. Man har lidt fået det indtryk, at man ikke er kommet længere end til side 1 hos nogle af de ordførere, der har været oppe i dag. Der fremgår det i øvrigt i højre kolonne:

»Det betyder i forhold til den nuværende organisering, at det vil være muligt at integrere den øverste politiske/civile/militære ledelse og dermed at nedlægge Forsvarskommandoen, men at stillingen som forsvarschef og dennes grundlæggende ansvar, opgaver mv. fortsat vil være lovbestemt.«

Det er måske en af de bemærkninger, som jeg synes at vi er kom-met letteste om i forskellige versioner, og nogle i lidt mere sanddrue-lighed end andre, vil jeg sige. For jeg synes sådan set, det er helt ri-meligt at sige, at ja – og det er også det, der fremgår her – fra rege-ringens side vil man lægge op til og diskutere og se på, om ikke man kan drive forsvaret mere effektivt. Kunne man samle Forsvarsmini-steriet og Forsvarskommandoen i én bygning, som de har gjort det i Storbritannien, som de har gjort det i Norge, og som de sådan set og-så har gjort det i USA, var det måske en effektiv drift, man kunne opnå på den måde. Derfor mener jeg sådan set, at vi netop med det lovforslag sikrer mulighederne for, at vi nu kan gå videre med drøf-telserne og overvejelserne i forhold til, hvordan vi sikrer den mest effektive organisering.

Betyder det, at der falder en skrivebordsgeneral eller for den sags skyld en djøfer, som fru Marie Krarup kaldte dem tidligere, fra, er jeg sådan set også åben over for det. For mig at se er det afgørende, at vi bruger ressourcerne mest effektivt. Og det kunne jo være, at de ressourcer, som så gik bort et sted, faktisk kunne bruges et andet sted og sikre, at vi løftede nogle andre ting, sikre, at vi højnede den kvali-tet, vi har i det danske forsvar, yderligere. Jeg synes sådan set kun, det kunne være glædeligt, hvis vi rent faktisk havde fokus på kvalite-ten og ikke nødvendigvis kvantiteten. Der er det i hvert fald fra SF's side helt afgørende, at vi har fokus på det kvalitative, så vi sikrer et højt kvalificeret fagligt niveau. Det har vi i dag, men jeg tror faktisk, det kan gøres en smule bedre, og det sikrer vi med det her lovfor-slag.

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Der er et par korte bemærkninger, først fra hr. Troels Lund Poulsen, Venstre. Værsgo.

Kl. 18:56

skal sidde og passe hvilket arbejde. Det tror jeg ville blive en meget lang debat, også hvis vi skulle have den herinde i Folketinget. Der har jeg sådan set tillid til, at forsvarsministeren sammen med de embedsfolk, som findes i Forsvarsministeriet, kan sikre, at vi får den optimale drift af det danske forsvar.

Kl. 18:56

Det er jo sådan set det, der er det afgørende. Det er i øvrigt det, der foregår på en lang række andre ministerressortområder, hvor man netop ser på, hvordan vi i øvrigt kan optimere driften, hvordan vi kan sikre, at vi har den mest effektive struktur. Det kan netop være, at vi så kan bruge de personaleressourcer, som bliver frigivet et sted, på et andet sted, hvor vi måske – hvad ved jeg? – kan styrke indsatsen i Arktis, eller på alle mulige andre ting, hvor man måske kan se at vi har behov for et kvalitativt løft. Det ville sådan set for mig at se være positivt.

Kl. 18:59

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det. Jeg vil sådan set bare høre hr. Jonas Dahl om, hvorvidt man vil se en konkret model, inden lovforslaget bliver vedtaget, altså om regeringspartierne vil fremlægge det eller det bare er en bemyndigelseslov.

Kl. 18:57

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 18:57

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så er det hr. Peter Juel Jensen, Venstre. Værsgo.

Kl. 18:59

Jonas Dahl (SF):

Jamen det, der jo ligger i lovforslaget, er, at forsvarsministeren bliver bemyndiget til at se på den her struktur. Det fremgår jo også, som jeg citerede fra den skriftlige fremsættelse af lovforslaget, at regeringens sådan set med ret åben pande har sagt, at vi kommer til at se på bl.a. Forsvarskommandoen i forhold til Forsvarsministeriet. Det har sådan set heller ikke være nogen hemmelighed, synes jeg, i den debat, vi har haft. Jeg har heller ikke rigtig hørt nogen sådan ligesom lægge skjul på det.

Så ja, jeg håber og tror på, at vi kan se på, hvordan vi kan sikre en samdrift mellem Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen i højere grad end i dag. Det fremgår sådan set også af det resumé, som jeg har citeret fra, på side 2.

Kl. 18:57

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Troels Lund Poulsen.

Kl. 18:57

Troels Lund Poulsen (V):

Nej, det synes jeg netop slet ikke fremgik, så det var da en meget mærkelig forklaring. Men jeg kan altså så konstatere, at der ikke kommer et forslag til, hvordan og hvorledes Forsvarskommandoen og ministeriet skal sammenlægges. Det bliver bare en bemyndigelse, som man giver ministeren, og det er jo ærlig snak fra hr. Jonas Dahls side.

Så vil jeg høre – hr. Jonas Dahl var meget optaget af, at forsvaret skulle køre længere på literen, og at man skulle slanke forsvarets organisation – hvordan det kan være, at der ikke er nogen økonomisk gevinst ved at lave den her sammenlægning, jævnfør lovforslaget.

Kl. 18:58

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 18:58

Jonas Dahl (SF):

Jeg vil gerne citere igen, for jeg synes sådan set, at det ret præcist beskriver, hvad det er, der lægges op til, på side 2:

»Det betyder i forhold til den nuværende organisering, at det vil være muligt at integrere den øverste politiske/civile/militære ledelse og dermed at nedlægge Forsvarskommandoen, men at stillingen som forsvarschef og dennes grundlæggende ansvar, opgaver mv. fortsat vil være lovbestemt.«

Det synes jeg er det helt centrale i det her: Vi siger sådan set ret åbent, at vi gerne vil være med til at se på, hvordan man kan organisere det bedre. Jeg tror, det er meget klogt, at vi heller ikke skal sidde og diskutere den enkelte embedsmand, eller hvilken HK'er der

Jonas Dahl (SF):

Jeg tror sådan set altid, at man kan gøre tingene smartere og klogere. Det tror jeg vi alle sammen gør. Jeg skal ikke klogere mig på organisationen i Venstres gruppe, endsige i deres administration. Men vi gør det i hvert fald i SF. Vi ser da på, hvordan vi bruger vores personaleressourcer på den bedst mulige måde. Jeg tror sådan set, det er hensigtsmæssigt i enhver organisation, at man løbende analyserer og vurderer, hvordan man gør tingene bedst muligt. Hvordan løfter vi den opgave, så vi sikrer et så højt fagligt kvalitetsniveau som overhovedet muligt?

For mig at se er det også afgørende, at vi ikke bare sikrer os, at de soldater, vi nogle gange sender i krig – eller andre gange har engageret i andre gøremål – har de bedste embedsfolk, som sørger for et godt beslutningsgrundlag til det politiske niveau, men at vi også løbende sikrer, at vi rent faktisk løfter kvaliteten i det, vi i sidste ende yder. Det er for mig at se det helt afgørende, og jeg tror sådan set på, at man kan gøre tingene smartere. Jeg er med på, at man godt kunne læne sig lidt tilbage og sige: Vi kan aldrig blive klogere. Jeg tror sådan set altid, vi kan blive klogere. Jeg tror altid, vi kan gøre tingene en lille smule smartere.

Kl. 19:00

Formanden:

Hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 19:00

Peter Juel Jensen (V):

Jeg må åbenbart have trådt på en ligtorn hos ordføreren, for det var jo et meget kækt svar med nogle morsomheder om, hvad der sker i Venstres gruppe. Jeg kan godt forstå, at man i øjeblikket effektiviserer sagsgangene i ordførerens parti, for der kan vel ikke bruges så mange mandtimer på at holde styr på de få medlemmer, man har tilbage.

Jeg synes ikke, ordføreren svarede på mit spørgsmål. Ordføreren sagde, og jeg citerer direkte, at det kan gøres lidt smartere og lidt

fiksere, end vi gør i dag. Men ordføreren vil overhovedet ikke forholde sig til, at der ikke er indbygget en model i det lovforslag, vi sidder og behandler. Hvordan kan ordføreren være så stålset på, at det kan gøres smartere og fikse, når ordføreren ikke engang selv kender modellen? Det undrer mig utrolig meget. Og så vil jeg gerne spørge til det der med, at man giver en minister en bemyndigelse til at foretage væsentlige ændringer, uden at man har den lovgivende forsamling med på bagsmækken; uden at man har mulighed for som lovgiver at være med. (*Formanden: Tak!*). Er det i overensstemmelse med god regeringsførelse? Undskyld, formand.

Kl. 19:01

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 19:01

Jonas Dahl (SF):

Jamen jeg tror faktisk, at man løbende kan optimere sin drift. Jeg tror, at man løbende skal analysere sin virksomhed, sin arbejdsplads i det hele taget, og se på, hvordan man kan optimere driften. Det tror jeg sådan set man gør i alle organisationer. Ellers tror jeg, man i sidste ende får nogle voldsomme problemer.

Man kan sige, at siden man – så vidt jeg i hvert fald har forstået det – oprettede Forsvarskommandoen i 1970, er det ikke, fordi det sådan er de store strukturelle ændringer, man har sikret sig. Det er jo sådan, at briterne i 1964 lavede den ændring, som vi nu står over for i Danmark, altså netop at lægge Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet sammen. Det synes jeg sådan set er fornuftigt. Jeg synes, det er fornuftigt at se på, hvordan man driver en koncern eller en virksomhed eller en organisation – i det her tilfælde forsvaret – på den mest effektive måde. Det er det, jeg er optaget af.

Jeg synes, at vi som politikere også har et ansvar for at sikre os den mulighed for at have en demokratisk kontrol. Baggrunden for at tage den her debat er jo sådan set også, at vi netop har sagt ret åbent: Vi vil gerne diskutere Forsvarskommandoen. Det står sådan set i lovforslaget. Derfor synes jeg, det er en rimelig debat at tage. Men jeg synes, det er lidt mærkeligt, at man fra spørgerens side for lidt siden hørte, at det ville være mere demokratisk, hvis det foregik i forligskredsen, end hvis det foregik i Folketingssalen. Det foregår jo faktisk i Folketingssalen.

Kl. 19:03

Formanden:

Fru Marie Krarup for en kort bemærkning.

Kl. 19:03

Marie Krarup (DF):

Ordføreren sagde i sin ordførertale, at lovforslaget her betyder, at vi nu kan gå videre med drøftelserne om effektivisering af forsvarets ledelse. Jeg tænker på, om ordføreren overhovedet har forstået, hvad lovforslaget går ud på. Lovforslaget går netop ud på, at forsvarsministeren får en bemyndigelse til selv at ændre forsvarets øverste ledelse, og det vil sige, at drøftelserne lige præcis stopper. Har ordføreren ikke forstået det?

Kl. 19:03

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:03

Jonas Dahl (SF):

Man kan lidt retorisk spørge retur: Har ordføreren ikke forstået, at det ikke er sådan, at forsvarsministeren låser sig inde i et mørkt lokale og derefter udtænker en skummel plan for, hvordan man nu vil straffe forsvaret, og så bagefter åbner døren til det her lukkede lokale

og tænker, at nu har man løsningen? Jeg tror sådan set, at forsvarsministeren har tænkt sig netop at lytte til de faglige vurderinger, der er i Forsvarsministeriet og sådan set også i Forsvarskommandoen, netop at lytte til og rent faktisk få en dialog med de medarbejdere, som er involveret i det her, netop at se på, hvordan man sikrer, at man optimerer den drift, der er i Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet, så vi i sidste ende er i stand til at levere en bedre service og en bedre ydelse til de soldater, vi sender i krig, men dybest set også en bedre bemyndigelse og bedre muligheder for at få svar på spørgsmål i Folketinget. Det handler jo sådan set om kvaliteten i det her. Jeg har besøgt forsvarsministerens kontor, og der er ingen nedrullede gardiner. Jeg har sådan set indtryk af, at man lytter til gode råd, både når det kommer det ene og det andet sted fra.

Kl. 19:04

Formanden:

Fru Marie Krarup.

Kl. 19:04

Marie Krarup (DF):

Det er jo godt, at ordføreren har tillid til den nuværende forsvarsminister. Hvad med den næste og den næste igen, som får bemyndigelse til selv at ændre på forsvarets ledelse uden at spørge de politiske partier til råds, fordi forligskredsen forbigås? Har SF også tillid til dem? Har SF overhovedet forstået, hvad det er, de er i gang med at lægge stemmer til? Det lyder ikke sådan for mig.

Kl. 19:05

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:05

Jonas Dahl (SF):

Jeg skal ikke kunne sige, om ordføreren ikke har lyttet efter, men det, der jo ligger i det her lovforslag, er, at bestemmelserne i forsvarsloven, som omhandler Forsvarskommandoen, som i øvrigt har kommenteret det nogle gange, chefen for forsvarsstaben og forsvarsstaben samt forsvarschefens kommando med ansvar over for forsvarsministeren, er de dele, der ophæves. Det er lige netop de muligheder, som forsvarsministeren nu skal se på hvordan man organiserer bedst muligt.

Så har vi jo ret åbent sagt – og det er sådan set også det, der er beskrevet i resumeet på side 2 – at man rent faktisk har tanker om at nedlægge Forsvarskommandoen eller i hvert fald slå den sammen med Forsvarsministeriet. Jeg synes sådan set, det er rimelig åbent at tage den diskussion. Det er jo det, man har gjort i Storbritannien i 1964. Så kan man sige, at vi altid har været lidt efter, men her er det jo så godt, at tiden efterhånden har indhentet os, og at vi nu ser på, om vi kan gøre tingene på en mere intelligent måde, gøre det på en smartere måde. Jeg synes sådan set, at det er en smule fremsynet, at vi tager den diskussion. Og ja, jeg har også tillid til, at kommende forsvarsministre også vil være i stand til løbende at kunne se på, hvordan de rent faktisk sikrer den mest effektive ledelse af det danske forsvar.

Så er det vigtigt for mig at understrege, for det er det, fru Marie Krarup har sagt gentagne gange, og det er derfor, at man kan være lidt i tvivl, om hun har læst forslaget i sin fulde længde: Der er ikke tale om, at forsvarschefstillingen bliver nedlagt, der er ikke tale om, at forsvarschefen bliver underlagt en DJØF'er. Der er tale om, at forsvarschefen stadig væk ligesom nu vil have reference til ministeren og komme med sin militærfaglige rådgivning til ministeren.

Kl. 19:06

Formanden:

Fru Lene Espersen for en kort bemærkning.

Kl. 19:06

Kl. 19:09

Lene Espersen (KF):

Jeg må sige til hr. Jonas Dahl, at det, hr. Jonas Dahl står og siger fra Folketingets talerstol, jo ikke er korrekt. Hvis der er nogen, der følger med i debatten her i dag, vil jeg til dem sige, at man ikke ud af lovparagrafferne kan se, at det er det, der kommer til at ske. Det lovforslag, der bliver behandlet her i dag, giver den til enhver tid siddende forsvarsminister bemyndigelse til at gøre, som ministeren ønsker det. Ja eller nej? Det er så kort et spørgsmål, at hr. Jonas Dahl også snildt kan nå at svare på det spørgsmål, som hr. Troels Lund Poulsen stillede, men som ikke blev besvaret. Hvilke økonomiske besparelser, både i mandtal og i økonomi, forventer SF det her lovforslag vil medføre?

Kl. 19:07

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:07

Jonas Dahl (SF):

Jeg håber og tror på, at vi kan gøre tingene lidt smartere. Jeg håber og tror på, at vi kan lave et mere effektivt forsvar, og det håber jeg sådan set også vi kan i forsvarets øverste top. Jeg tror i øvrigt, det er den manøvre, man har været igennem i en lang række ministerier den seneste tid. Jeg vælger bare igen at citere fra det, der står på side 2 i den her skriftlige fremsættelse. Der står meget klart, hvad det betyder i forhold til den nuværende organisering, nemlig at det vil være muligt at integrere den øverste politiske, civile og militære ledelse og dermed at nedlægge Forsvarskommandoen. Det er det, der sådan set har været spurg om hvor står henne, og nu vil jeg bare sige, at jeg nu henviser til sidetallet. Jeg vil gerne give den her skriftlige fremsættelse til fru Lene Espersen efterfølgende, så hun kan læse videre på det. Men det er fuldstændig korrekt, at en kommende forsvarsminister jo også vil kunne omorganisere inden for de retningslinjer, der ligger i det her lovforslag. Det er et element, jeg synes er ret klart beskrevet. Jeg har sådan set også tillid til, at andre ministre også nogle gange flytter rundt på deres ressort, og det er jo fuldstændig det, man lægger op til der vil være mulighed for på Forsvarsministeriets ressortområde, og jeg tror også, kommende ministre, uanset partifarve i øvrigt, vil være i stand til at forvalte det på en forvaltningsmæssigt fornuftig måde.

Kl. 19:08

Formanden:

Fru Lene Espersen.

Kl. 19:08

Lene Espersen (KF):

Jeg må sige, jeg er ret rystet i min grundvold. Vi har en ordfører fra SF, der står og siger, det er lige meget, hvad der står i lovparagrafferne, altså de love og de paragraffer, der bliver vedtaget af Folketinget, og som borgerne skal indrette sig efter, for man kan bare læse, hvad der står i fremsættelsestalen! Fremsættelsestalen er en slags pressemeddelelse for, hvad det er, lovforslaget indeholder, og det er den, hr. Jonas Dahl står og læser op fra. Det, jeg og Det Konservative Folkeparti er optaget af, er, hvad det præcis er for en lovgivning, der er omkring forsvarets øverste ledelse. Hvis man fra Folketingets side ønsker demokratisk kontrol med, hvad der foregår – og det ønsker Det Konservative Folkeparti – så skal det da klart fremgå, hvem der har ansvaret for hvad. Derfor bliver mit spørgsmål det samme til hr. Jonas Dahl, som det var til fru Zenia Stampe: Vil SF medvirke til at sørge for, at vi her i Folketinget får et lovforslag, hvor man klart kan se, hvem der har ansvaret for hvad, så der kan være en demokratisk kontrol – ja eller nej?

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:09

Jonas Dahl (SF):

Jeg synes jo, at det, vi har i Folketinget, og når vi har ministre i samråd og stiller spørgsmål af den ene eller anden karakter, netop er en demokratisk kontrol. Det er jo sådan set det, der er folkestyrets fornemste opgave, nemlig at oppositionen altid kontrollerer den til enhver tid siddende regering. Det er for mig at se demokratisk kontrol, når det er allerbedst, og derfor vil den fortsat være der. Jeg tror ikke, der er nogen, der har den illusion, at man ikke længere skal have en forsvarsminister i et samråd til at redegøre for det ene eller det andet. Det er jo sådan set det, der nu, synes jeg, bliver endnu mere klart, altså at det i sidste ende faktisk er forsvarsministeren, der netop er den øverste ansvarlige i forhold til de her ting, der vedrører forsvaret. Og så lægger man op til nogle organisationsmæssige ændringer. Ja, og det står i den skriftlige fremsættelse. Grunden til, at jeg nævner det et par gange, er jo, at fru Lene Espersen flere gange i den her debat har sagt: Nej, det har regeringen ikke sagt. Og hvor har de ikke sagt det?

Jeg siger bare, idet jeg henviser til den skriftlige fremsættelse, at det fremstår meget, meget klart, at regeringen har nogle intentioner i forhold til Forsvarskommandoen, altså at nedlægge den, og at man har tænkt sig at se på forsvarets organisering. Jeg synes sådan set, det er at tage diskussionen meget åbent, og jeg tror på, at man kan gøre tingene en lille smule smartere, end man har gjort tidligere.

Kl. 19:10

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Så er det hr. Nikolaj Villumsen som Enhedslistens ordfører.

Kl. 19:10

(Ordfører)

Nikolaj Villumsen (EL):

Jeg kan jo forstå på debatten i dag, at Dansk Folkeparti ikke ønsker demokratisk kontrol med forsvaret. Deri støttes de af Venstre og Konservative, der åbenbart deler Dansk Folkepartis kamp mod Enhedslistens titusind tossespørgsmål. Men nu er det jo sådan, at Danmark ikke er en bananrepublik og med min klare overbevisning heller aldrig nogen sinde må blive det, og derfor er det afgørende, at der er demokratisk kontrol med forsvaret.

I de seneste år har vi desværre gang på gang set en rådden kultur i forsvarets top, hvor Folketinget er blevet misinformeret og fyldt med løgn. Det er fuldstændig uacceptabelt for folkestyret og dybt skadeligt for befolkningens tillid til forsvaret og for de mange hæderlige ansatte i forsvaret. Derfor synes vi i Enhedslisten, at det er på tide at prøve noget nyt, og vi støtter fra Enhedslistens side derfor en omorganisering af forsvarets ledelse. Ligesom i alle andre dele af det offentlige mener vi selvfølgelig, at der skal være styr på tingene, og jeg må sige, at det undrer mig meget, at de borgerlige partier, som ikke tøver et sekund i forbindelse med kernevevfærden at skære ned på børnepleje og ældrepleje samt lige nu lukker kaserner, så mekanikere, hk'ere og rengøringsfolk og menige soldater bliver arbejdsløse, pludselig rejser sig for at føre en kamp, når der for en gangs skyld skal skæres ned i toppen blandt de største lønninger.

Det er ikke sikkert, at den her ændring fremover vil gøre alting rosenrødt i forsvarets ledelse, men den eneste måde, vi som Folketing effektivt kan ændre tingenes tilstand på, er jo gennem politisk og demokratisk kontrol med forsvaret under den ansvarlige minister. Derfor vil jeg også anbefale en nedlæggelse af Forsvarsministeriet, nej, jeg mener Forsvarskommandoen, så det er ministeren, der står

for ledelsen og dermed også står til ansvar over for Folketinget. Den her opfordring håber jeg ministeren vil følge. Ligeledes vil vi fra Enhedslistens side i udvalgsarbejdet kigge på, om en ændring af forsvarrets ledelse vil påvirke uafhængigheden for auditørkorpset i negativ retning. Det vil vi selvfølgelig prøve at undgå. Yderligere håber jeg meget, at ministeren vil være med til at sikre, at der fortsat er aktindsigt i den militærfaglige rådgivning. Det vil vi ligeledes arbejde på i udvalgsarbejdet.

Kl. 19:13

Formanden:

Der er tre, der har bedt om korte bemærkninger, først fru Lene Espersen.

Kl. 19:13

Lene Espersen (KF):

Ja, det var jo underligt lige at bemærke den freudianske fortalelse om nedlæggelse af Forsvarsministeriet, hvilket måske vidner lidt om, hvad der egentlig er Enhedslistens plan, men lad nu det ligge.

Jeg er egentlig lidt optaget af hele spørgsmålet om demokratisk kontrol, som hr. Nikolaj Villumsen også selv var inde på. Af høringsssvarene fremgår det jo fuldstændig entydigt, at et af problemerne med det her lovforslag er, at det er en bemyndigelseslov, man nu forsøger at indføre, i stedet for en lov, hvori man klart kan se, hvem der har ansvaret for hvad. Det giver mindre mulighed for Folketinget til at stille de spørgsmål og føre den kontrol, som vi ønsker at føre, bl.a. med hvad der er militærfagligt funderet, og hvad der er politisk funderet.

Derfor er mit spørgsmål til Enhedslisten, om Enhedslisten vil være indstillet på, at dette lovforslag skal ændres, så hvad man end måtte blive enige om af organisering af forsvaret, afstedkommer, at man fremsætter et lovforslag, hvori det klart kan ses, hvem der har ansvaret for hvad, således at Folketinget fortsat kan udøve den demokratiske kontrol, som vi kan under den nuværende lovgivning.

Kl. 19:14

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:14

Nikolaj Villumsen (EL):

Som jeg sagde i min ordførertale, er vi meget opmærksomme på fra Enhedslistens side, at der er aktindsigt i den militærfaglige rådgivning, og det er en klar opfordring fra os til ministeren om, at der sikres aktindsigt her. Så det kan fru Lene Espersen være tryk med hensyn til. Jeg vil dog sige, at den bekymring om aktindsigt, som De Konservative her rejser, har jeg ikke før bemærket i forbindelse med offentlighedsloven. Så hvis vi kan få en ændring i De Konservatives holdning til offentlighedsloven, vil jeg selvfølgelig byde det velkommen, så vi ikke står alene med den kritik, vi har fra Enhedslistens side.

Kl. 19:15

Formanden:

Fru Lene Espersen.

Kl. 19:15

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige, at mit spørgsmål egentlig ikke går så meget på offentlighedsloven, selv om det selvfølgelig også er en væsentlig diskussion at tage. Der kan man jo også se, at Dansk Journalistforbund er meget bekymret for de tanker, som ministeren gør sig om en sammenlægning.

Min bekymring går sådan set på, hvad vi i Folketinget kan kontrollere, for hvis ministeren selv kan bestemme, hvordan organiserin-

gen bliver, herunder også bare lægge det hele ind under sig selv, bliver der ikke nogen muligheder for, at vi kan kontrollere noget som helst. Og derfor er mit spørgsmål til hr. Nikolaj Villumsen, om jeg kan tage hr. Nikolaj Villumsen på ordet på, at der fremover vil være adgang til enhver militærfaglig rådgivning for Folketinget, for det får i hvert fald nogle konsekvenser for den struktur, man så kan lave internt.

Kl. 19:16

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:16

Nikolaj Villumsen (EL):

Som jeg sagde i indlægget før, er det Enhedslistens klare fokuspunkt i det her udvalgsarbejde, at vi er opmærksomme på, at der skal sikres indsigt i den militærfaglige rådgivning, og vi vil arbejde for det. Det er selvfølgelig glædeligt, hvis De Konservative er enige her. For os er det afgørende, at der er en demokratisk kontrol, så den ansvarlige minister kan holdes til ansvar, men som jeg også sagde, er det ikke sådan, at jeg desværre kan være sikker på ved at støtte det her, at alting vil blive rosenrødt i forsvarets ledelse. Men jeg synes, det er på tide, at vi prøver noget nyt, og det undrer mig meget, at De Konservative, som har siddet i regering, mens der var den ene skandale i forsvaret efter den anden, nægter at lave noget nyt og tværtimod støtter Dansk Folkeparti i, at krigsbureaukratiet, som fru Marie Krarup tidligere sagde, ikke skal belastes af Enhedslistens 10.000 tosespørgsmål. Det synes jeg er en lidt problematisk indstilling i et demokratisk samfund.

Kl. 19:17

Formanden:

Hr. Troels Lund Poulsen for en kort bemærkning.

Kl. 19:17

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for en meget, meget kort ordførertale, som jo kun indeholdt én nyhed, nemlig at Forsvarsministeriet skulle nedlægges. Man må jo kvittere for, at der er så ærlig snak.

Måtte man forstå de uldne svar, som der bliver givet til fru Lene Espersen, på den måde, at hvis der ikke er aktindsigt – eller for den sags skyld gennemsigtighed – for hr. Nikolaj Villumsen og andre parlamentarikere her i Folketinget, i, hvad militærfaglige indstillinger måtte indeholde, så kan Enhedslisten ikke støtte det lovforslag, som ministeren har fremsat her? Eller er det bare noget, man siger for at puste sig op, om man så må sige?

Kl. 19:17

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:17

Nikolaj Villumsen (EL):

Nej, jeg har som sagt sagt, at det er min klare opfordring til ministeren, og vi vil være opmærksomme på i udvalgsarbejdet, at der er sikret aktindsigt i de militærfaglige rådgivninger. Så det håber jeg at også Venstres ordfører har bemærket.

Kl. 19:18

Formanden:

Hr. Troels Lund Poulsen.

Kl. 19:18

Troels Lund Poulsen (V):

Nu hører jeg for fjerde gang, at hr. Nikolaj Villumsen klart opfordrer ministeren til noget. Men hvis man har fulgt de opfordringer, hr. Ni-

kolaj Villumsen har givet det sidste halvandet år til ministeren, har det jo været noget, som ministeren, tror jeg, på en god dag har taget ind af det ene øre og ud af det andet. Jeg kan ikke se, at hr. Nikolaj Villumsen en eneste gang overhovedet har haft held til, at ministeren har lyttet til, hvad han har sagt. Det kan højst sandsynligt skyldes, at meget af det er noget sniksnak, men nu har hr. Nikolaj Villumsen så fundet nogle guldkorn, og så er mit banale spørgsmål sådan set bare: Vil hr. Nikolaj Villumsen stille sig tilfreds med, at der bare, om man så må sige, bliver givet en lang historie fra de varme lande, eller er det et krav, at der er aktindsigt, bl.a. for at sikre, at parlamentet har mulighed for at følge med i de militærfaglige indstillinger?

Kl. 19:18

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 19:18

Nikolaj Villumsen (EL):

Jeg synes da, at der har lydt nogle positive ting, i forhold til at Enhedslisten kan få indflydelse i fremtiden. Jeg bemærkede i Venstres ordførertale, at de truede med at melde sig ud af forsvarsforligskredsen. Det kunne jo give anledning til, at vi kunne få en helt ny ambitiøs udenrigspolitik, hvor Enhedslisten sad med ved bordet. Så det har vi da noteret os i Enhedslisten.

Ligeledes synes jeg da, det er positivt, at regeringen laver en ændring af forsvarrets ledelse oven på de mange skandaler, der har været. Det er os i Enhedslisten, der gang på gang har stillet såkaldte tossespørgsmål, som der er blevet sagt i dag, og fået lavet nogle af de afsløringer, som jo er kommet, hvor der har været løgn og misinformation af folkestyret. Det er selvfølgelig fuldstændig uacceptabelt.

Som jeg har sagt, synes vi fra Enhedslistens side, at der skal være aktindsigt i den militærfaglige vurdering fortsat, og det er glædeligt, hvis det også er en bekymring, som Venstre deler. Jeg vil så håbe, det vil føre til, at hr. Troels Lund Poulsen over for sin partiformand vil rejse det spørgsmål, om man så bør lade være med at stemme for offentlighedsloven, så det ikke kun er spilfægterier, men en reel bekymring. Det skulle nemlig bare være dårlige undskyldninger fra Venstres side for ikke at stemme for en ændring i forsvarsledelsen.

Kl. 19:20

Formanden:

Fru Marie Krarup for en kort bemærkning.

Kl. 19:20

Marie Krarup (DF):

Tak. Det er væsentligt, at der er tale om demokratisk kontrol af forsvarret. Det er der i Danmark. Vi har en politisk valgt forsvarsminister, og vi har et Folketing, der kan følge med i, hvad der foregår i forsvarret, og som kan være medbestemmende, når der tages beslutninger om forsvarret. Det er ikke demokratisk kontrol at sætte djøfere eller politikere til at lede forsvarret i praksis. Hvis vi gjorde det, ville tabstallene i Irak og Afghanistan være væsentlig højere. Det skal aldrig ske. Men Enhedslisten har åbenbart ikke forstået, at det er det, der er demokratisk kontrol.

Lad mig så spørge: Hvordan mener Enhedslisten at den demokratiske kontrol bliver bedre af, at man nu overlader det til en enkelt minister at bestemme, hvorledes man må lave strukturændringer i forsvarrets ledelse i fremtiden? Hvordan bliver den demokratiske kontrol større af, at de politiske partier fraskriver sig muligheden for at få medindflydelse, fordi der altså bliver en bemyndigelse til den sidende forsvarsminister, som jo ikke altid er en rød minister? Hvordan gavner det den demokratiske kontrol?

Kl. 19:21

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 19:21

Nikolaj Villumsen (EL):

Jeg synes, det er meget positivt, at det er politisk valgte, der leder forsvarret. Her har jeg en uenighed med Dansk Folkeparti, som jeg hører fru Marie Krarup. Det er jo sådan, at der ikke i dag er to ministre, der leder forsvarret, men én minister, der gerne skulle være ansvarlig. Vi har fra Enhedslistens side ønsket at styrke den politiske og demokratiske kontrol med forsvarret. Det gør vi på baggrund af de skandaler og den misinformation og de løgne, der har været fra forsvarrets side over for Folketinget, som vi finder fuldstændig uacceptabelt.

Jeg kunne tidligere forstå på Dansk Folkepartis ordfører, at de fra Dansk Folkepartis side ikke er synderlig bekymret over, at der er blevet løjet om, at man har udleveret fanger til tortur og mishandling. Det undrer mig meget, men nu kunne jeg også forstå på Dansk Folkepartis ordfører den anden dag, at Dansk Folkeparti ikke støtter menneskerettighederne, så det er måske en af de forklaringer, der gemmer sig bag det. Fra Enhedslistens side ønsker vi større demokratisk kontrol med forsvarret.

Kl. 19:22

Formanden:

Fru Marie Krarup.

Kl. 19:22

Marie Krarup (DF):

Det er så det, som Enhedslistens ordfører overhovedet ikke kan forklare hvordan han får. Jeg tror ikke, at Enhedslistens ordfører har sat sig ind i, hvad demokratisk kontrol betyder, eller selv har et klart begreb om det, for hvordan er det, at den demokratiske kontrol bliver udvidet, ved at man laver en bemyndigelseslov, der giver den sidende forsvarsminister mulighed for selv at lave ændringer uden at spørge Folketinget og uden at spørge forligspartierne, der normalt bliver inddraget? Lige gyldigt hvor meget ordføreren snakker uden om, bør han dog kunne forholde sig til det faktum. Hvordan kan man lægge stemmer til et lovforslag, som faktisk går i den stik modsatte retning af, hvad man tror? Man siger, at man får mere demokratisk kontrol, men det er præcis det modsatte, der kommer ud af det her lovforslag. Hvordan kan man lægge stemmer til det?

Kl. 19:23

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:23

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det. Altså, lige nu står vi her i Folketinget, og de forskellige politiske partier kommer med udmeldinger om, hvad de synes om forsvarsministerens forslag til lovændring, som går på at give forsvarsministeren mulighed for at ændre og omstrukturere forsvarrets ledelse. Det svarer vi så fra Enhedslistens side positivt på; det er der andre partier der svarer negativt på. Fra Enhedslistens side gør vi det, fordi vi synes, at der er behov for at prøve noget nyt. Det er derfor, at det bliver diskuteret i dag, og det er jo den demokratiske kontrol, vi har over for ministrene.

Jeg synes, det er helt afgørende, at vi løbende kan holde den sidende minister ansvarlig. Vi styrker ministerens magt i forsvarret, men det betyder selvfølgelig også, at ministeren kan blive gjort ansvarlig for de fejl, der sker, og kan blive stillet til ansvar over for Folketinget og på den baggrund kan blive væltet. Vi har jo set, at

forsvaret gang på gang har misinformeret, og det håber jeg ikke kommer til at ske i fremtiden. Det er da derfor, at vi fra Enhedslistens side støtter den her ændring og modernisering af forsvarsledelsen.

Kl. 19:24

Formanden:

Hr. Peter Juel Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 19:24

Peter Juel Jensen (V):

Tak. Jeg har et ganske kort spørgsmål. Ordføreren sagde i sin ordførertale, at til det her forslag har Enhedslisten det ene og meget, meget simple krav, at Enhedslisten vil sikre, at der stadig væk vil være demokratisk kontrol; og det vil Enhedslisten have mellem første og anden behandling. Hvordan vil Enhedslisten sikre, at der kommer demokratisk kontrol med den her bemyndigelseslov, som vi er ved at behandle i dag, mellem første og anden behandling? Det er et ganske konkret spørgsmål: Hvordan?

Kl. 19:25

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:25

Nikolaj Villumsen (EL):

Jamen det vil vi jo helt konkret ved at støtte det her lovforslag, der giver mulighed for en omorganisering af forsvaret, som styrker den politiske og demokratiske styring gennem den ansvarlige minister. Det er jo den mulighed, vi har her i Folketinget, for at holde ministeren fast på de beslutninger og informationer, vi får, fra ministeriet. Og derfor håber vi, at der kan blive gjort op med de fejl, den råddenskab, der har været i forsvaret i de seneste år.

Kl. 19:25

Formanden:

Hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 19:25

Peter Juel Jensen (V):

Jeg har bare svært ved at se det. Når vi nu laver en bemyndigelse til en minister, kan det godt være, at Enhedslisten synes, det er perfekt, at magten og indflydelsen bliver samlet på én hånd, men det synspunkt deler jeg ikke. Jeg tror, det er godt, når vores parlament er inde over alt, hvad der sker.

Nu laver vi en bemyndigelseslov til en minister, som kan sætte sig ind bag lukkede døre og nedrullede gardiner og så komme med sit eget bud på, hvordan det her skal være. Det er det, som Enhedslisten kalder at give »mulighed for demokratisk kontrol«. Så vil jeg måske gerne høre, hvordan Enhedslisten betegner et diktatur.

Kl. 19:26

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:26

Nikolaj Villumsen (EL):

Altså, jeg vil bare håbe, at Venstre er opmærksom på, at forsvarschefen ikke er politisk valgt, at ledelsen i Forsvarskommandoen ikke er politisk valgt, hvorimod enhver siddende minister er politisk valgt og skal have et flertal bag sig i Folketinget. Det er den grundlæggende forskel her, og det er selvfølgelig en detalje, som jeg håber Venstre er opmærksom på. For hvis Venstre ikke er opmærksom på det, kan jeg bedre forstå, at Venstre støtter Dansk Folkeparti, der ikke ønsker demokratisk kontrol, fordi de ikke vil belaste krigsbureaukra-

tiet med Enhedslistens 10.000 tosspørgsmål, som vi tidligere har hørt det sagt her.

Jeg synes, det er trist, at Venstre og Konservative i dag har stået og lovet, at de sammen med Dansk Folkeparti vil modarbejde demokratisk kontrol med forsvaret. Det er dybt problematisk, og jeg håber, at Venstre kommer på bedre tanker.

Kl. 19:27

Formanden:

Tak til Enhedslistens ordfører. Så er det fru Lene Espersen som konservativ ordfører.

Kl. 19:27

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Vi behandler i dag forsvarsministerens forslag til ændring af forsvarsloven. Lad mig gøre Det Konservative Folkepartis holdning klar fra starten: Vi kan ikke støtte lovforslaget, som det foreligger nu, og vi vil, hvis det gennemføres uden om forsvarsforligskredsen og uden markante ændringer, fremsætte ændringsforslag til loven, så snart der er et politisk flertal for det, og rulle lovgivningen tilbage, så forsvarschefens virke bliver lovbestemt igen og underlagt demokratisk kontrol.

Det er altid meget uskønt med bemyndigelser, og det er særlig uskønt med store bemyndigelser. Vi kan ikke acceptere den vidtgående bemyndigelse, der etableres i lovforslagets § 11, til, at ministeren administrativt kan fastlægge forsvarschefens ansvar og placering. Dette ansvar og forsvarschefens virke skal være stadfæstet ved lov, således at der er en tilstrækkelig demokratisk kontrol hermed fra Folketingets side.

Jeg synes faktisk, det er uhørt, at forsvarsministeren med dette forsøger at genindføre en slags enevælde i forsvaret, hvor ministeren uden om Folketinget og befolkningen kan lave afgørende ændringer i forsvarets øverste ledelse. Og et eller andet sted synes jeg faktisk også, det er lidt sørgeligt, for det viser, at vi har en forsvarsminister uden noget forsvarspolitisk kompas. Hvis forsvarsministeren havde det, stod vi og behandlede et lovforslag, der handlede om model C, som flere af ordførerne sådan lidt krampagtigt har forsøgt at tale det op til. Så behandlede vi det lovforslag og kunne tage stilling til, hvad vi mener der er godt og skidt ved det. Men allerbedst: Vi kunne måske også forhandle om, hvad vi kunne blive enige om. I stedet for står vi med et sølle lovforslag, der bare bemyndiger ministeren til at gøre det, ministeren synes er rigtigt.

Der er i hobevis af kritiske høringsvar, og svarene fra ministeren til de kritiske høringsvar er, at der er behov for forandring. Hvilken forandring? Det er hemmeligt, Folketinget må ikke vide det, derfor en bemyndigelse til ministeren. Som det fremgår af den offentlige debat, vil en sammensmeltning af forsvarsstaben og departementet betyde, at Folketinget ikke længere får aktindsigt i den militærfaglige rådgivning. Det bekræftes sådan set også af det meget uldne svar, man har givet i den kommenterede høringsoversigt til Dansk Journalistforbunds kritik.

Ydermere vil jeg også sige, at hvis man læser høringsvarene, ser man, at det er ganske klart, at vi faktisk ikke kan være sikre på, at vi får rene militærfaglige råd, hvis den model, som regeringsordførerne i dag har argumenteret for, er den, man så også gennemfører. Det vil nemlig være en politisk renset udgave af det. Det er hverken befolkningen, forsvaret eller Folketinget som demokratisk kontrol tjent med.

Det ses ud af høringsvarene med al tydelighed, at kritikken hagler ned. Høringsvaret fra Hovedorganisationen af Officerer i Danmark skriver det jo krystalklart, nemlig at man stækker forsvarschefens helhedsansvar og dermed i sidste ende kan øge risikoen for vores udsendte – risikoen for vores udsendte – samtidig med at en

eventuel ændring af forsvarschefens virke efter Hovedorganisationen af Officerer i Danmarks opfattelse altså skal fastsættes ved lov.

Samme høringssvar kommer fra Hærens Konstabel- og Korporalforening, der ligeledes udtrykker dyb bekymring for at fjerne ansvaret og kontrollen fra Folketinget ved en bemyndigelse og samtidig den samme bekymring for, at der vil ske en svækkelse af den militærfaglige rådgivning, og at det kan koste på soldaternes sikkerhed. Derudover peger DIIS på den samme bekymring og på, at man faktisk inden for den nuværende lovhjemmel sagtens kan lave tilpasninger. Og Center for Militære Studier påpeger, ganske som jeg også gjorde det i begyndelsen af min tale, at en velinformeret demokratisk debat er afgørende, hvis de forsvarspolitiske mål og prioriteter skal sikres.

Jeg kan ikke genfinde et eneste høringssvar, hvor der tales om, at det styrker den demokratiske kontrol, at man erstatter noget, man har vedtaget ved lov, med en bemyndigelse til ministeren til at gøre, som ministeren ønsker det.

Endelig indeholder lovforslaget også en tilpasning af forsvarsets uddannelser. Også her kan man se af høringssvarene, at der er ret mange, der mener, at det slet ikke hører hjemme i dette lovforslag, men i et lovforslag om personelloven. Jeg synes ikke, der er kommet noget særlig overbevisende svar fra ministeren på, hvorfor man ikke har fastholdt, at uddannelse ligger i personelloven. Man efterlades måske endda lidt med det indtryk, at uddannelse er indskrevet for at fjerne fokus fra det, der er det virkelige problem med lovforslaget, nemlig den uforståelige, vidtgående bemyndigelsesbestemmelse, som ministeren giver sig selv i § 11.

Men jeg vil dog sige, at det med uddannelse er vigtigt, og derfor er vi sådan set til sinds at støtte de ændringer, der vedrører uddannelse, hvis de kan udskilles til et separat lovforslag. For soldaterne skal ikke straffes, og de uddannelsessøgende skal ikke straffes, fordi der er en stor del af lovforslaget, vi er imod.

Men vi er stærke modstandere af lovforslaget, og vi håber, det vil være muligt at få ministeren i tale og få sikret en reel demokratisk kontrol.

Kl. 19:32

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 19:33

Bjarne Laustsen (S):

Så lykkedes det den konservative ordfører ikke at fortælle noget om, hvad det er, De Konservative vil ud over at være imod. Altså, jeg har forstået det sådan, at man godt vil være med til at slanke forsvarsets top. Nu har vi skåret ned i forhold til alle mulige andre; det er smede, det er HK'ere. Det gælder civilt arbejde i det hele taget, og vi har færre værnepligtige, færre soldater.

Hvorfor er det så lige, at der ikke kommer et eneste ord i den konservative ordførers tale om, at der også skal ske en slankning og modernisering af forsvarsets top?

Kl. 19:33

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:33

Lene Espersen (KF):

Jamen det er der jo et enkelt svar på, vil jeg sige til hr. Bjarne Laustsen. Ministeren fortæller ikke noget som helst om, hvad ministeren har tænkt sig, og så er der ikke noget at forholde sig til – intet. Det er bare en ren bemyndigelse til ministeren til at gøre, som det nu passer sig for ministeren.

Som fru Marie Krarup også svarede for snart flere timer siden, kan jeg sige, at vi sådan set har tilkendegivet, at vi gerne vil være

med til at se på en effektivisering også af forsvarsets øverste ledelse – det kan være i form af en samplacering, altså at man måske fysisk sidder det samme sted, men der er måske også andre steder, hvor man kan få en synergieffekt ud af at gøre tingene sammen, uden at det svækker den militærfaglige rådgivning. Det har jeg faktisk også tilkendegivet over for ministeren at vi gerne vil være med til.

Men at give ministeren bemyndigelse til bare at sidde og lave noget selv – helt uden om Folketinget og uden Folketingets kontrol – er ikke noget, vi kan være med til.

Kl. 19:34

Formanden:

Hr. Bjarne Laustsen

Kl. 19:34

Bjarne Laustsen (S):

Jamen jeg har kun hørt, at De Konservative ikke vil være med, og at man har skrevet læserbreve om, at man har nogle hensigter, og at man godt vil være med til at se på nogle besparelser. Men hvad er det for nogle besparelser, man vil være med til at se på? Kan vi få et bud på, hvad De Konservative vil? Det er jo fint nok at kritisere, at kritisere ministeren, at kritisere regeringen til evig tid, men hvad er det, De Konservative vil?

Nu har man jo lejlighed til her ved førstebehandlingen af forsvarsloven at fortælle, hvad partiet vil. Jeg synes, det er fint, hvad man har tænkt sig med hensyn til uddannelserne, og jeg vil gerne kvittere for, at vi finder på et eller andet dér. Men når det drejer sig om en modernisering af forsvarsets øverste ledelse, og at også forsvarsets øverste ledelse skal slankes – også set i forhold til, hvad vi har gjort på andre områder – så mangler jeg simpelt hen et svar. Men det er måske, fordi der intet er?

Kl. 19:35

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 19:35

Lene Espersen (KF):

Jeg må sige til hr. Bjarne Laustsen, at det normalt er sådan, at hvis man ønsker at lave forandringer inden for et ministerområde, så kommer ministeren med et forslag og siger, at man gerne vil gøre sådan og sådan. Så forholder vi os gerne til det. Men det kan ikke være rigtigt, som det er hr. Bjarne Laustsens opfattelse, at det er oppositionen, der skal stå og fortælle, hvad de vil, og så skal ministeren få en bemyndigelse til at gøre, hvad ministeren selv synes, uden at der er nogen i Folketinget, der har kunnet tage stilling til nogen modeller.

Jeg synes, det bedste for den her debat, hvis ikke den fuldstændig skal køre af sporet, er, at ministeren går tilbage og laver et lovforslag, hvor vi kan forholde os til noget konkret. Så kan hr. Bjarne Laustsen få svar på både det ene og det andet og det tredje og det fjerde. Men jeg har jo ikke noget at forholde mig til, for dette lovforslag indeholder ingen modeller for, hvad Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti ønsker at gøre ved forsvarsets øverste ledelse. Det er hemmeligt, og derfor kan jeg ikke forholde mig til det.

Kl. 19:36

Formanden:

Fru Zenia Stampe for en kort bemærkning.

Kl. 19:36

Zenia Stampe (RV):

Jeg vil bare gerne spørge fru Lene Espersen, om ikke hun kan bekræfte, at et flertal til enhver tid kan trække den bemyndigelse tilbage igen.

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 19:36 der skulle komme en besparelse ud af det her. Er ordføreren i lovforslaget stødt på, hvor stor en besparelse det her vil give?

Kl. 19:38

Kl. 19:36 **Formanden:**
Ordføreren.

Kl. 19:38

Lene Espersen (KF):

Det er fuldstændig korrekt, og hvis fru Zenia Stampe havde været her under debatten og ikke var kommet ind midt i debatten, så ville fru Zenia Stampe også have hørt, at jeg i indledningen af min tale sagde, at det var Det Konservative Folkepartis opfattelse, at denne bemyndigelse skal trækkes tilbage, straks der er et politisk flertal for det, og at det skal erstattes af en forsvarslov, hvor man kan se, hvad der er forsvarschefens ansvar, så man kan udøve en demokratisk kontrol.

Jeg kan jo høre på Enhedslisten, at man tror, at det er nok, at man bare siger det fra talerstolen. Men for at kunne gøre det skal man have en lovhjemmel til det, og det vil der ikke være, hvis dette lovforslag bliver vedtaget.

Kl. 19:36

Formanden:
Fru Zenia Stampe.

Kl. 19:36

Zenia Stampe (RV):

Nu lever vi heldigvis i en moderne verden, hvor man godt kan følge debatten, selv om man skal fodre sin datter lige uden for den anden side af døren, så jeg hørte det såmænd godt. Det blev også sagt tidligere i dag. Derfor vil jeg bare spørge: Hvad er så problemet? Der kan være et flertal, som ikke har tillid til den her måde, ministeren bruger bemyndigelsen på. Hvis Enhedslisten finder ud af, at det var en dårlig idé, at de gav den bemyndigelse, så kan Enhedslisten på et hvilket som helst tidspunkt gå hen til fru Lene Espersen og spørge: Skal vi ikke lave en alliance og tage denne hjemmel tilbage igen?

Hvad er så problemet?

Kl. 19:37

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 19:37

Lene Espersen (KF):

Undskyld mig, står fru Zenia Stampe her og siger, at det er fuldstændig lige meget, at vi mørklægger, hvad Folketinget kan få at vide, for Folketingets flertal kan jo altid lave det om? Det er da ikke en måde at diskutere på. Jeg synes faktisk, at organiseringen af forsvarlets øverste ledelse er så vigtig en sag, ikke kun for forsvaret og de tusindvis af ansatte, der er i forsvaret, men også for hele befolkningen, at det fortjener, at vi i Folketinget ved, hvad vi tager stilling til. Det er da en legitim politisk interesse at have, altså at sige, at Folketinget skal kunne tage stilling til en konkret model. Man kan sige, at et flertal jo kan gøre, som et flertal vil, men det er klart, at jeg mener, at det udgør et problem i forhold til vores forsvarsforlig, hvis disse ændringer på nogen som helst måde konflikter med noget som helst andet, vi har aftalt med hinanden. Og det har vi jo fået bekræftet at det vil gøre.

Kl. 19:38

Formanden:
Hr. Peter Juel Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 19:38

Peter Juel Jensen (V):

Tak, og tak for en meget klar ordførertale. Nu var den socialdemokratiske ordfører i sit spørgsmål til ordføreren meget optaget af, at

Lene Espersen (KF):

Ifølge ministeren giver det ikke nogen besparelse. Og det er jo så et af de andre ubesvarede spørgsmål, der har været under den her debat, at både Socialistisk Folkeparti og andre partier har talt for, at det her lovforslag giver mulighed for, at der er en masse mennesker, der kan fyres. Men i lovforslaget står der sådan set, at det ikke har nogen økonomiske konsekvenser. Så det er et stort mysterium, hvordan de to meget modsatrettede påstande kan hænge sammen.

Kl. 19:39

Formanden:
Hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 19:39

Peter Juel Jensen (V):

Den mest indlysende grund til, at man mener, at der er en besparelse i det her, selv om det ikke fremgår af lovforslaget, må jo være, at man har en klar model for, hvordan den her bemyndigelseslov skal føres ud i praksis. Er ordføreren stødt på i lovforslaget, hvad det er for en model, man tænker på at trække ned over forsvaret, og som hverken vinder gehør hos forsvarlets personelorganisationer/fagforeninger eller hos Danmarks Journalistforbund? Hvad er det for en model, som man vil prøve at trække ned over forsvaret?

Kl. 19:39

Lene Espersen (KF):

Ja, jeg kan sige til hr. Peter Juel Jensen, at det, der er det store problem med lovforslaget, jo er, at ingen i befolkningen kan se, hvad det er for en model, den til enhver tid siddende forsvarsminister ønsker at vælge. Men vi har hørt, at nogle af regeringspartierne ordførere har været oppe at agitere for forskellige modeller for, hvordan de ønsker det gjort, og det er jo modeller, der svækker den militærfaglige rådgivning og dermed i meget høj grad er med til at reducere den demokratiske kontrol, som vi fra Folketingets side kan have med, hvad der foregår i Forsvarsministeriet. Det er bestemt ikke godt.

Så jeg må sige, at jeg bare synes, at debatten i dag har vist, at bemyndigelser er noget, man skal være ekstremt varsom med. Og på det her område er der ingen tvivl om at det vil tjene forsvaret og alle andre godt – uanset om vi bliver enige om, hvad det er for en model, vi synes der er bedst – at der her i Tinget bliver fremsat et lovforslag, hvori der står, hvordan ansvarsfordelingen er mellem forsvarschefen og forsvarsministeren, så Folketinget ved det.

Kl. 19:40

Formanden:

Tak til den konservative ordfører. Så er det hr. Villum Christensen som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 19:41

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Lovforslaget, vi behandler i dag, kan få stor betydning for den måde, ministeren kan tilrettelægge organisationen på. Det siger sig selv. På forsvarlets område såvel som på mange andre områder i det offentlige er det i dag et ubønhørligt krav, at der effektiviseres, og at ministrene leverer de besparelser, som Folketinget beslutter.

For at dette kan ske, ikke mindst på det administrative område, således at vi i videst muligt omfang sikrer kerneydelsen, altså kampkraft og suverænitetshåndhævelse, er det vigtigt, at man starter i toppen og sikrer korte beslutningsveje, styrket implementeringskraft og at få luget ud i meget af det dobbeltarbejde, som ofte følger med en stærkt opdelt ledelsesstruktur. Skal vi kunne sikre det største besparelspotentiale, skal vi nok også give mulighed for at samordne den militærfaglige del med den civile og den politiske del, men det skal gøres på en måde, så forsvarschefens militærfaglige anbefalinger ikke drukner i politiske processer.

Jeg er derfor glad for, at det i lovforslaget er slået fast, at forsvarschefen som hidtil er den øverste militærfaglige rådgiver i alle militærfaglige spørgsmål, også i forhold til operationer, og at rådgivningen foregår uden indblanding og direkte til ministeren. Vi vil finde det afgørende, at denne rådgivning bliver eksplicit og skriftligt underskrevet af forsvarschefen, i hvert fald for så vidt angår større beslutninger. Herved får også Folketingets partier mulighed for at følge med i de afvejninger af politisk og militærfaglig art, som finder sted i ministeriet.

Med andre ord: Vi skal kunne identificere de større rådgivningsspørgsmål som en isoleret tekst, som der kan kigges på, og som kan kommenteres, uanset hvordan offentlighedsloven ender med at blive skruet sammen. Så kunne vi jo i udvalgsarbejdet passende prøve at definere disse beslutningstyper, hvor sådanne krav skal imødekommes efter vores opfattelse.

Vi er i øvrigt enige i, at man ved en mere integreret organisering af det civile og militærfaglige vil få en styrket demokratisk kontrol i forhold til det, vi kender i dag, idet ministeren i samråd ikke blot kan henvise til, at den sag pågår i Forsvarskommandoen, og at man nok også skal bede om en forklaring, men nu vil han/hun selv sagt have fingrene på kogepladen.

Uanset hvilken organisationsmodel man vælger, vil der være fordele og ulemper, og det har vi også hørt på debatten i dag. En ulempe ved den integrerede model, som ofte påpeges og benævnes som den mindre armslængde, synes jeg ud fra en helhedsbetragtning er mindre problematisk i den militære organisation sammenholdt med f.eks. SKAT og politiet, hvor retssikkerhedsaspektet i forhold til de mange borgere vejer langt tungere end i tilfældet her; det er formentlig mere opportunt for rigspolitichefen at iværksætte en indsats i eget navn og på eget initiativ, end at forsvarschefen indleder en ny militær aktion.

Hensynet til ønsket om korte og effektive beslutningsgange og mulighederne for en mere koordineret styringsindsats vejer altså tungt for os, men vi ved selvfølgelig også godt, hvad det symbolske i organisationsmodeller kan betyde for den selvopfattelse, de faglige miljøer har, og derfor vil vi i udvalgsarbejdet stille krav om, at forsvarschefen i alle beskrivelser af rollen, som de også er defineret i lovforslaget – dem har jeg nævnt – sikres en indplacering sideordnet med departementschefen, som det bl.a. ses i den engelske struktur.

Vi mener ikke, at forsvarschefen skal være fjerde afdelingschef i ministeriet, og synes egentlig også, at når vi nu giver så stor en bemyndigelse til ministeren, som der bliver lagt op til, bør der være mulighed for, at Folketinget drøfter den endelige organisering, inden den sættes i værk. Jeg kan sagtens forstå, at ministeren på nuværende tidspunkt ikke er helt afklaret med den rette model, men vores endelige stillingtagen til lovforslaget vil afvente en afklaring af de tre elementer, jeg har været inde på.

Så bundlinjen er altså således for os, at vi gerne vil have indføjet nogle tydeligere organisatoriske præmisser for indplacering af forsvarschefen, nogle tydeligere præmisser for kommunikationen af den militærfaglige rådgivning samt en mulighed for at tage stilling til den endelige organisationsmodel, når den måtte foreligge.

Så vil jeg i øvrigt opfordre til, at partierne bøjer sig mod hinanden og finder konsensus, så organisatoriske spørgsmål i forsvaret ik-

ke bliver en politisk kamplads, som vi har oplevet det i dag. Et sådant emne er for sårbart til politik og kan blive rigtig, rigtig dyrt i en organisation med over 20.000 medarbejdere.

Kl. 19:46

Formanden:

Tak til ordføreren. Forsvarsministeren.

Kl. 19:46

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Jeg må begynde med at takke for den livlige debat, der har været om det fremsatte lovforslag. Den del af lovforslaget, som vedrører forsvarets uddannelser, er i bund og grund udtryk for de ønsker, regeringen generelt har på uddannelsesområdet. Med lovforslaget inddrages forsvarets uddannelser i regeringens arbejde med at forbedre overgangen fra en uddannelsessektor til en anden og med at sikre det bedst mulige udbud af uddannelser på tværs af sektorer.

Formålet med lovforslaget er altså at tilnærme forsvarets uddannelser til de civile uddannelsesstilbud for at øge fleksibiliteten mellem forsvarets uddannelser og det civile uddannelsessystem. Samtidig vil forsvarets uddannelser bevare den høje grad af militær faglighed, som gør, at vores soldater uddannes på et højt militærfagligt niveau, der bl.a. sætter dem i stand til at løse opgaver i verdens brandpunkter.

Det vil kunne ske bl.a. i kraft af forsvarets arbejde med gradvis akkreditering af en række af forsvarets uddannelser og via øgede muligheder for skift mellem det militære og civile arbejdsmarked. Akkrediteringen af en række af forsvarets uddannelser vil gøre det tydeligt for det civile uddannelsessystem og for civile arbejdsgivere, hvilket uddannelsesniveau en person har opnået ved forsvarets uddannelse. Det vil styrke den enkeltes muligheder for at skifte mellem det militære og det civile arbejdsmarked. Akkrediteringen af en række af forsvarets uddannelser vil desuden i sig selv medføre, at disse uddannelser undergives den samme form for kvalitetssikring som andre uddannelser.

Lovforslagets bestemmelser om forsvarets uddannelser er overordnet set et skridt på vejen til et mere fleksibelt og gennemskueligt uddannelsessystem, også for forsvarets uddannelser.

Så vil jeg vende mig mod den del af lovforslaget, som handler om organiseringen af ledelsen af forsvaret, og som jo, kan man roligt sige, har domineret den debat, der har været i dag. Det er et emne, som ligger regeringen meget på sinde, og som jeg som forsvarsminister selv sagt også er meget optaget af.

Det handler om til enhver tid at organisere den øverste ledelse af forsvaret bedst muligt i forhold til de aktuelle behov. Det kræver fleksibilitet, og det er regeringens ønske med lovforslaget at tilvejebringe mulighed for, at den til enhver tid siddende forsvarsminister i videre omfang, end det er tilfældet med den gældende lovgivning, administrativt kan fastlægge en nærmere organisering af forsvarets ledelse. Det er dog vigtigt at understrege, at det skal ske inden for de rammer og begrænsninger, der er angivet i lovforslaget; det skal jeg komme tilbage til.

Først vil jeg sige et par ord om behovet for fleksibilitet og tilpasning. Det er regeringens opfattelse og erfaring, at den nuværende organisering af ledelsen af forsvaret ikke i tilstrækkelig høj grad tilfredsstiller de aktuelle behov. Baggrunden herfor er, at den sikkerhedspolitiske udvikling gennem de seneste to årtier har betydet, at behovet for løbende politisk, civil, militær kontakt og koordination i den interne beslutningsproces og styring i forsvaret er langt større end tidligere. Det gælder både generelt og konkret i det løbende samarbejde med andre nationale og internationale aktører. Behovet er særlig udtalt i forbindelse med internationale indsættelser af forsvarets kapaciteter. Konkret er der behov for hurtigere og hyppigere stillingtagen, og det forudsætter en løbende sammenstilling af typisk en række militære og ikkemilitære aspekter. Hertil kommer et øget

fokus på effektiviseringer, herunder gennem løbende organisationsudvikling.

Endelig er der en grund til at formode, at også fremtiden vil byde på pludselige ændringer og nye udfordringer, som vil kræve organisatoriske tilpasninger. Det er ikke nogen ny problemstilling. Under den tidligere regering blev Forsvarskommandoen flyttet fra Vedbæk til København og jo i hvert fald i geografisk forstand tættere på departementet. De fleste NATO-lande har modeller, der samler den øverste ledelse, og der er en klar tendens i retning af yderligere integration.

Gældende lovgivning sætter snævre rammer for mulighederne for at tilpasse organisationen, idet den forhindrer modeller, som omfatter integration af den øverste ledelse. Der er efter regeringens opfattelse behov for både fleksibilitet fremadrettet og en tilpasning af den nuværende organisering.

Kl. 19:50

Som tidligere nævnt sætter forslaget samtidig en række rammer og begrænsninger i forhold til den til enhver tid siddende forsvarsministers mulighed for at tilpasse organisationen. Lovforslaget opretter således en særlig bestemmelse om stillingen som forsvarschef og angiver i tilknytning hertil centrale aspekter af forsvarschefens ansvar og opgaver. Det afspejler den betydning, som regeringen tillægger det, at der er klarhed over ansvaret for den militære rådgivning og for den operative ledelse af danske styrker.

Loven fastholder således, at forsvarschefen som hidtil er den øverste militærfaglige rådgiver, at forsvarschefen fortsat kan gøre sin militærfaglige rådgivning gældende direkte over for forsvarsministeren. Forsvarschefen har selvfølgelig endvidere uændret den operative ledelse af danske militære styrker. Det fremgår af bemærkningerne, at det både omfatter værnsspecifikke og værnssfælles operative kapaciteter. Det følger selvsagt også, at det fortsat er forsvarschefen, som har ansvar for den militærfaglige vurdering af, om støtten til danske militære styrker muliggør, at disse kan løse forudsete og pålagte opgaver. Endelig vil forsvarschefen fortsat være den øverste militære repræsentant internationalt og skal fortsat have den fornødne værnssfælles stabsstøtte og en fast stedfortræder.

Disse centrale forhold vedrørende forsvarschefens opgaver, ansvar m.v. kan man ikke lave om, uden at det sker lovgivningsmæssigt. En vedtagelse af lovforslaget vil ikke i sig selv indebære, at den nuværende organisering skal ændres, men det vil åbne mulighed for det ved at give den til enhver tid siddende forsvarsminister mulighed for at tilpasse organiseringen af ledelsen til forsvarets aktuelle behov.

I forhold til den nuværende organisering vil det betyde, at det vil være muligt at integrere den øverste politiske, civile og militære ledelse og dermed nedlægge Forsvarskommandoen, men at stillingen som forsvarschef og dennes grundlæggende ansvar, opgaver m.v. fortsat vil være lovbestemt.

Grundlæggende handler det om Danmarks sikkerhed, om et moderne og effektivt forsvar, som danskerne kan have tillid til og kan regne med kan løse opgaverne og passe ordentligt på pengene. Vi skal have et moderne og effektivt forsvar. Det får vi med forliget fra sidste år. Nu mangler vi blot at modernisere og effektivisere strukturen i den øverste ledelse af forsvaret. Vi skal have en ledelsesstruktur, der passer til den tid, vi lever i. Den nuværende organisering af den øverste ledelse af forsvaret blev til under den kolde krig, men truslen mod Danmark er ikke længere den kolde krig, og opgaven er ikke længere at holde russerne stangen og forhindre, at de kommer væltende ind over landets grænser fra øst.

Det danske forsvar passer i vore dage på Danmark ved at være med til at løse konflikter rundt omkring på kloden – konflikter, der er komplekse, og som stiller store krav til styringen af økonomien, juridiske overvejelser, indkøb af det rette materiel, tæt dialog og kommunikation med hinanden, allierede og befolkningen.

Vi skal selvfølgelig organisere den øverste ledelse af forsvaret, så det bedst muligt løser sine opgaver. Derfor er tiden kommet til at lægge den rest koldkrigsledelsesstruktur på hylden og skabe en moderne og effektiv ledelsesstruktur, hvor forsvarets øverste militære, civile, politiske ledelse kan arbejde tæt sammen, under samme tag, dør om dør – så vi kan tage de bedste beslutninger, så vi kan undgå dobbeltarbejde, så vi kan styrke forsvarets evne til at passe på vores land. Det handler først og sidst om viljen til at prioritere Danmarks sikkerhed.

Kl. 19:54

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra fru Lene Espersen.

Kl. 19:54

Lene Espersen (KF):

Under debatten har det flere gange været fremhævet, at det at ændre på forsvarets øverste ledelse er noget, man bare kan gøre med et flertal. Så har man henvist til, hver gang i Danmark er draget i krig. Jeg vil bare spørge forsvarsministeren, om forsvarsministeren er bekendt med grundloven og grundlovens § 19, stk. 2, hvor der klart står, hvornår vi kan drage i krig. Det er en beslutning, kongen træffer, ja, nu er jeg ked af, at republikaneren Zenia Stampe ikke er her, jo, hun er derovre! Det er kongen, der kan drage i krig, og det kræver samtykke fra Folketinget, så det er noget, der er grundlovsfæstet.

Jeg vil bare bede ministeren bekræfte, at det er grundlovsfæstet, hvad reglerne er omkring at drage i krig. Det er ikke et argument for, at vi nu skal skrive forsvarsloven ind i grundloven, men det er blot for at få en bekræftelse på, at sådan hænger det sammen, for det er ikke rigtig fremgået af debatten her i dag.

Kl. 19:55

Formanden:

Ministeren.

Kl. 19:55

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Det har fru Lene Espersen jo fuldstændig ret i. Til gengæld skal vi også erindre os, at grundloven også indeholder en § 3, som har opdelingen mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende kraft. Og i virkeligheden er det, der sker her, at forsvarsloven bringes i overensstemmelse med den opdeling, vi kender fra de fleste andre ressortområder.

Kl. 19:55

Formanden:

Fru Lene Espersen.

Kl. 19:56

Lene Espersen (KF):

Ja, det kan vi andre jo så bare vente på i spænding, for det kan man ikke se ud af lovforslaget, da det er en bemyndigelseslovgivning, der giver den til enhver tid siddende minister lov til at organisere sig, som ministeren ønsker, dog inden for grundlovens rammer, går jeg ud fra, for de gælder.

Mit andet spørgsmål til ministeren skal gå på noget, som vi faktisk slet ikke har diskuteret under debatten her i dag, og det er, om ministeren kan give en garanti for, at de ændringer, som ministeren måtte ønske at lave uden om forsvarsforligskredsen, ingen indflydelse får på det forsvarsforlig, der er indgået.

Kl. 19:56

Formanden:

Ministeren.

Kl. 19:56

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Jamen der må man jo sige, at på det punkt er det rimelig klart, nemlig at regeringen er bundet af det politiske forlig, som vi har lavet for forsvaret for 2013-2017. De ting, vi har aftalt deri, gælder fortærende. Organisering af ledelsen af forsvaret er ikke en del af det forlig. Der var et ønske fra nogle partier om at gøre det til en del af forliget, vi var andre, der ikke ønskede det. Det blev ikke en del af forliget, og derfor er det ikke en del af forliget.

Kl. 19:57

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra fru Marie Krarup.

Kl. 19:57

Marie Krarup (DF):

Jeg vil bare gerne have helt på det rene, hvorfor den her debat ikke kan tages i forligskredsen, når der er partier, der har ønsket det. Hvorfor er det, at de partier, der normalt deltager i debatten om indretning af forsvaret, ikke kan være med her? For mig at se skaber det stor usikkerhed for forsvaret på længere sigt, fordi vi risikerer, eller vi vil helt sikkert se, en ændring af den her lov ved et regeringsskifte, og sådan kan det jo så fortsætte. Man kan komme bort fra den gode forligsskik, som har skabt stabilitet om det danske forsvar. Hvis interesse er det at ændre på forsvarsloven på den her måde og lægge bemyndigelse over til en minister, som så kan undgå forligskredsen? Hvis interesse er det?

Kl. 19:57

Formanden:

Ministeren.

Kl. 19:57

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Det er i Danmarks forsvars interesse, at ministeren har en mulighed for at indrette organisationen, sådan at den svarer bedst muligt til de udfordringer, som det danske forsvar står over for.

Kl. 19:58

Formanden:

Fru Marie Krarup.

Kl. 19:58

Marie Krarup (DF):

Så ministeren anerkender ikke, at forligsinstitutionen, der findes på masser af andre områder, skaber en kontinuitet og stabilitet på et fagområde? Men det er så det. Jeg vil så anbefale, at ministeren rådgiver sine andre ministerkolleger om at forbigå forligskredse på andre områder, hvis det er så smaddeeffektivt. Men lad mig så stille et andet spørgsmål: Hvilken model er det så, ministeren vil gennemføre, hvis bemyndigelsesloven stemmes igennem med Enhedslistens stemmer uden om forligskredsen? Hvilken model fra analysen er det?

Kl. 19:58

Formanden:

Ministeren.

Kl. 19:58

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Under debatten i dag har det været fremstillet, som om det stod hen i det mørke, hvad det var for nogle modeller, der var i spil, hvorfor processen har været, som den har været, og hvad det er for nogle ønsker, regeringen har.

Regeringen har klart tilkendegivet oven på den redegørelse, som fru Marie Krarup jo også har læst, fra april 2012, at vi sigter mod en integreret model. Omvendt har vi også sagt, at det her jo ikke er noget, der står mejslet i granit. Derfor vil vi gerne snakke med de partier, som vil snakke med os, om, hvordan man kan indrette organisationen, sådan at vi er sikre på, at vi får taget højde for de relevante bemærkninger og bekymringer, som der måtte være.

Kl. 19:59

Formanden:

Hr. Nikolaj Villumsen for en kort bemærkning.

Kl. 19:59

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det. Jeg kunne bare godt tænke mig at høre, om forsvarsministeren vil sikre aktindsigt i den militærfaglige rådgivning i den nye model for forsvarsledelsen, som ministeren vælger, efter at vi har lavet den her lovændring.

Kl. 19:59

Formanden:

Ministeren.

Kl. 19:59

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Debatten i dag har i virkeligheden været præget af to forskellige spørgsmål. Der har været det der med, hvordan vi sikrer den demokratiske kontrol. Det gør man jo bl.a. ved samråd, spørgsmål, folketingsbeslutninger og i sidste ende med ministeransvarlighedsloven. Alt det består fortsat.

Så har der været formuleret et ønske af flere partier om at have indsigt i den særlige militærfaglig rådgivning. Sådan som organisationen kan tilrettelægges, er forsvarschefens rådgivning til ministeren, som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, uantastet og direkte. Der mener jeg at vi har en fælles interesse i at sikre, at den militærfaglig rådgivning også er til rådighed for andre end bare ministeren.

I øvrigt står det jo lidt på en forudsætning om, at man som minister skulle have et ønske om at undertrykke den militærfaglig rådgivning, men hvilken interesse skulle man som minister dog have i det? Man vil da have det bedst mulige råd. Det svarer til, at man siger til sine jurister: Lad være med at give mig råd om lovgivningen; det skal jeg nok selv tage mig af. Eller det svarer til, at man siger til økonomerne: Lad være med at fortælle mig, hvordan økonomien ser ud; det skal jeg nok selv gætte mig til. Sådan en interesse er der jo ingen der har.

Jeg mener, at vi sagtens kan snakke os til rette om det legitime ønske, der er blevet formuleret.

Det, der er en del af det her, er jo så til gengæld, at vi laver den her integration ...

Kl. 20:00

Formanden:

Hr. Nikolaj Villumsen.

Kl. 20:00

Nikolaj Villumsen (EL):

Jeg skal lige følge op på det, så ministeren også får lov at følge op. Vi vil vente i spænding. Jeg synes, det er positivt, at ministeren her tilkendegiver, at der skal sikres aktindsigt i den militærfaglig rådgivning i den nye model for forsvarsledelsen.

Jeg vil så, ligesom jeg opfordrede Venstres medlemmer til at tage offentlighedsloven op med deres partiformand og sikre aktindsigt i andre sammenhænge, også opfordre forsvarsministeren til at rejse over for justitsministeren, at vi selvfølgelig ikke bare på forsvarsom-

rådet skal have aktindsigt i den militærfaglige rådgivning, men også i andre ministerier skal have sikret lignende indsigter i vigtige spørgsmål.

Men det er positivt, at ministeren her tilkendegiver, at der fremover skal sikres aktindsigt i den militærfaglige rådgivning.

Kl. 20:01

Formanden:
Ministeren.

Kl. 20:01

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Det var faktisk ikke den formulering, jeg brugte. Det var fikst formuleret af hr. Nikolaj Villumsen at tage den med ind, men det, jeg sagde, var, at der skal sikres indsigt i den militærfaglige rådgivning.

Det, jeg var ved at sige, var, at når vi samler organisationen til én og gør det der, som jeg forstår er et mål vi deler med Enhedslisten, nemlig at sikre, at den militære faglige del kommer tættere på, og når man får den her integration, er der jo et spørgsmål om aktindsigt eller indsigt. Det må vi finde ud af at få lagt på den rigtige måde. Det er jeg ikke i tvivl om at vi kan, fordi det fælles mål er, at der skal være indsigt i, hvad forsvarschefen som den øverste militærfaglige rådgiver har givet af råd til ministeren, så man kan se, hvordan ministeren har stillet sig i forhold til det. Så det er noget af det, som jeg forestiller mig vi løser i den løbende dialog, som vi skal have nu.

Kl. 20:02

Formanden:

Hr. Peter Juel Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 20:02

Peter Juel Jensen (V):

Tak. Jeg undrer mig sådan lidt, for når jeg lytter til ministeren, er ministeren jo lidt klarere i mødet end ordførerne fra de regeringsbærende partier. Hvorfor vælger regeringen at lave det her som en bemyndigelseslov? Hvorfor ruller man ikke den konkrete plan ud, så det var den, vi kunne have debatteret her i dag?

Kl. 20:03

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Det er den logiske følge af grundlovens § 3.

Kl. 20:03

Formanden:

Hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 20:03

Peter Juel Jensen (V):

Jeg kunne ikke høre svaret.

Kl. 20:03

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Det er, fordi det er den logiske følge af grundlovens § 3. Det er i virkeligheden noget, der nærmer sig en normaltilstand med en lovgivende, udøvende og dømmende magt.

Kl. 20:03

Peter Juel Jensen (V):

Jamen havde der ikke været mere ræson i, at regeringen havde tænkt færdig og så lagt den organisation, man gerne så forsvaret virke under, frem til debat i Folketinget, i stedet for at vi debatterer et lovforslag, som giver ministeren en bemyndigelse til at kunne sidde bag lukkede døre og nedrullede gardiner og finde på den organisation, som ministeren nu finder mest bekvem? Det havde måske også kunnet være med til at imødekomme, at alle de høringssvar, som absolut ikke er positive, kunne have været mere venligt stemt over for mini-

steren, så man kunne have fået en åben og fordomsfri debat om denne organisationsændring, ministeren påtænker.

Jeg synes faktisk, det undrer mig, at når vi på alle andre områder taler om, at vi skal medinddrage for at sikre loyale medarbejdere – for at sikre medarbejdere, der er hundrede procent dedikerede – så ruller man helt hen over de personelorganisationer, som nu gerne ville have været med til at komme med gode indspark til den her debat. Det undrer mig, at ministeren kører helt hen over forsvarsets personel.

Kl. 20:04

Formanden:

Forsvarsministeren.

Kl. 20:04

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Det er ærgerligt, at hr. Peter Juel Jensen stiller et spørgsmål og demonstrerer, at han ikke har læst lovforslaget, for noget af det, som er sket, i tiden mellem at høringssvarene er kommet, og det lovforslag, som ligger her nu, er blevet fremsat, er præcis, at der er sket en tilretning af forslaget, sådan at det med lovkraft er skrevet ind i forslaget, bl.a. at forsvarschefen er den øverste militærfaglige rådgiver, bl.a. at forsvarschefen har den operative ledelse, bl.a. at forsvarschefen er den øverste militære repræsentant, og at forsvarschefen skal have en værnssælles støttestøtte og en fast stedfortræder. Det er alt sammen ting, som tager højde for noget af den kritik, som der har været rejst i høringssvarene.

Kl. 20:05

Formanden:

Hr. Frank Aaen for en kort bemærkning.

Kl. 20:05

Frank Aaen (EL):

Jeg synes ikke, det var et tilfredsstillende svar, som ministeren gav hr. Nikolaj Villumsen på et meget vigtigt spørgsmål før, nemlig om muligheden for offentligheden for at kunne få indsigt og aktindsigt i den rådgivning, der gives til ministeren. Det er en meget vigtig del af den her lovgivning, og derfor vil jeg gerne have ministeren til at sige helt klart, at uanset om der skulle blive vedtaget en ny lov om aktindsigt, en ny offentlighedslov, eller det er den gældende, så vil det være muligt som minimum at opretholde gældende muligheder for aktindsigt på det her område, som vi diskuterer i dag, f.eks. ved at indsætte en paragraf om det i det her lovforslag.

Kl. 20:05

Formanden:

Ministeren.

Kl. 20:06

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Men er det ikke mest hensigtsmæssigt, at vi først får defineret, hvad det er for nogle problemer, vi vil løse, og så derefter får formuleret os hen til det? For jeg tror sådan set ikke, at vi er uenige i det substantielle, nemlig at der stadig væk skal være adgang til at se, hvad det er for nogle militærfaglige råd, forsvarschefen giver. Så vil der jo, hvis man forestiller sig en integreret organisation, ske to bevægelser: En bevægelse vil være, at den integrerede Forsvarskommando/departementet vil tage nogle medarbejdere, men der vil jo også være nogle medarbejdere, som automatisk ryger til de andre myndigheder, altså Hærens Operative Kommando osv., hvor der jo så vil være mulighed for aktindsigt. Så jeg mener bestemt, vi kan håndtere det i det videre forløb.

Jeg har – lad mig sige det klinkende klart – ingen interesse i, at man ikke skulle have indseende i, hvad det er, forsvaret kommer med af militære råd, ingen interesse i at prøve at skjule det.

Kl. 20:07

Formanden:

Hr. Frank Aaen.

Kl. 20:07

Frank Aaen (EL):

Jeg er helt indforstået med, at vi ikke afklarer sådan et spørgsmål her og nu i de allersidste minutter af debatten. Jeg vil bare sige, at det er helt afgørende for Enhedslistens opbakning til det her lovforslag, at der ikke sker en begrænsning af retten til at få indsigt, altså muligheden for med offentlighedsloven i hånden og ud fra det, der i dag er gældende, som minimum at kunne få indsigt i, hvad der gives af rådgivning. Det skal være en ret til indsigt, selvfølgelig, men vi tager det gerne i udvalget. Det sagde hr. Nikolaj Villumsen også i selve diskussionen.

Kl. 20:07

Formanden:

Forsvarsministeren.

Kl. 20:07

Forsvarsministeren (Nick Hækkerup):

Jeg noterede mig på linje med det, at der jo også var andre partier, der lagde vægt på præcis det her element, bl.a. Liberal Alliance, som også havde udtrykt en interesse i, at det her spørgsmål skulle forfølges videre. Så den del af det glæder jeg mig til.

I det hele taget vil jeg sige, at det her jo ikke er stentavler, der er båret ned fra et helligt sted. Det her er et bud på et lovforslag, som kan sikre et mere moderne og mere effektivt forsvar. Og jeg tager meget gerne en snak i samråd og på bilaterale møder og giver skriftlige besvarelser af spørgsmål osv. om, hvordan det her lovforslag kan blive mere komplet, end det måtte være nu.

Kl. 20:08

Formanden:

Tak til forsvarsministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 20:08

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 17. april 2013, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 20:08).
